C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Nová složka (2)\Neff_Ondrej-Mesic_meho_zivota.PDB

PDB Name: Neff_Ondrej-Mesic_meho_zivota
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 14.11.2003
Modification Date: 14.11.2003
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Měsíc
mého
života

ONDŘEJ NEFF

I.

průkopníci
1/

Na to datum si vzpomínám přesně: 26. června 2045. Čekal jsem na to datum. O půlnoci z pětadvacátého na šestadvacátého jsem seděl ve svém šuplíku. Docela sám. Na stole přede mnou čtyři věci: krabice označená jako malinový sirup, plná pašovaného rumu, z poloviny dopitá, sklenička vrchovatě plná, ostře nabroušený nůž a maličký obdélníček s číslicí jedna.
Maličký obdélníček.
To všechno zbylo z půldruhého metru dlouhé krejčovské míry. Už ne stopadesátka, už ne stovka, padesátka, desítka. Jenom jednička.
Pětadvacítka na kalendáři se změnila v šestadvacítku.
Docela malá změna–v obrazci přibyla jenom jedna maličká čárečka. Z pětky se stala šestka. Pětka je složená z pěti úseček, šestka z šesti. Dvacetiprocentní zisk.
Pro mě to byl zisk stoprocentní. Tisíciprocentní. To proto, že touhle jednou čárčičkou se zítřek změnil v dnešek.
Uchopil jsem sklínku, usmál se na kalendář, pozdravil ho prastarým pijáckým gestem a pak jsem vyklopil obsah rovnou do chřtánu.
Na zdraví, ať slouží.
Nalil jsem si novou sklínku, uchopil nůž a jal jsem se obdélníček cupovat na vlákénka. Když jsem byl hotov, jednotlivá vlákénka jsem sekal na miničástečky.
Trvalo mi to hodinu, ale práci jsem odvedl dokonale: z obdélníčku se stala hromádka žlutavého prášku.
Opici jsem už měl pořádnou.
Byla to hodná opice. Uložila mě na kavalec a uspala líp než maminčina ukolébavka. Nazítří ráno jsem ale byl na nohou, sotva zazněla siréna. Na nohou, a šup ke dveřím, vak s živobytím v jedné ruce, nedopitou krabici v druhé. Jaképak oblékání a mytí. Copak jsem se svlékal, než jsem spadnul na kavalec? A rum je lepší než deset zubních kartáčků.
Zajímavý. Vstal jsem hned, co to houklo, ale v koridoru už bylo plno. Chlapi se cpali jako zvěř. Byla to částečně sranda, ale sem tam taky padla nějaká ta facka a kravál tu byl horší než dole v šachtě. Každej by nejraději běžel–letěl by, kdyby mohl. Jenže bylo nás pět stovek a nezbylo nám než týct rourou jako ta zatracená hlušina. K vzteku. Tělo na tělo, pro nohy místa jen tolik, aby se dalo dělat šup, šup, šup, šup, posunovali jsme se po decimetrech, ty vzadu křičeli, proč to předek zdržuje, a zepředu křičeli dozadu, ať jdou ty vzadu do hajzlu, že tam někde úplně vpředu nějaký blbci udělali špunt, a když ty vzadu křičeli dopředu, že půjdou těm úplně vpředu nakopat, tak ty uprostřed řvali, tak to zkuste, jen pojte, na co čekáte.
Marný řeči. Nezbylo než dělat šup, šup, šup, šup nohama, vydržet těch pár desítek metrů úzký chodby. Mně to bylo jasný, já nekřičel, jenom to mě mrzelo, že jsem se nechal uskřípnout s rukama svisle podle těla, takže jsem nemohl tu rumovou ruku vytáhnout nahoru, abych si opravil chuť. Šup, šup, šup.
A dvorana.
Tam bylo národa! Přišli se před odchodem na šichtu podívat i ti chlapi, co to měli za stovku, za dvě, nescházeli ani nováčkové, ale ti se chovali tiše. Zato mazáci! Řečí milión, a hlavně spoustu nápadů stran ženskejch, které na nás nahoře čekaj, a kdyby našinec měl splnit každý to "jednou za mě", měl by dva roky dopředu plný ruce práce, pokud se to tak dá říct. Křičeli na nás, my zase na ně, tu a tam člověk zahlíd na ochozu známou tvář, a to na vás sáhnul smutek, přece jenom osmnáct měsíců je osmnáct měsíců, žili jsme tu tělo na tělo. Tam někde nahoře byl i Kazik Prus, můj jedinej

kamarád. Chtěl bych mu zamávat, ale nešlo to.
Klid! Klid!
Zrovna naproti, na balkóně třetí etáže, se objevil hlavní inženýr Dutkiewicz a vedle něho provozní náměstek Petrák, oba v dělnickým, i gumovky měli na nohách, šaškové, div že si nenasadili přílby, soudruh ředitel se nevobjevil, ten má asi jiný starosti, extra příděl kafe anebo příprava na gremiálku, aspoň že provozního poslal. Když už jsme tu dřeli osmnáct měsíců, zasloužíme si, aby se s námi slušně rozloučili.
Klid!
Jak se mohou rozloučit, když mazáci řvou: "Jednou za mě!" a my, co vodjíždíme, křičíme: "Ani čuchnout!" a tak podobně. Tak hergot, proč nedržej hubu?
Uvědomil jsem si, jak zbytečně jsem nervózní. Vždyť na tom nezáleží, že chlapi řvou a že soudruh náměstek nám nemůže poděkovat za obětavou práci a takový řečičky. Časovej řád je nade všema, i nad ředitelem a jeho gremiálníma poradama, a až přijde ta správná chvíle, bude tu a to všichni přestanou řvát a řečnit, protože nastala ta správná chvíle.
Kolem mě se uvolnilo. Loknul jsem si.
"Dej mi taky," syknul soused.
"Hovno," řekl jsem.
"No jo," řekl on.
"Tak na," povídám. Byl jsem zkrátka naměkko. Napil se a chtěl podat rum sousedovi doleva, ale to jsem ho bafnul za zápěstí. Soused toho využil a vypálil mi pěstí proti obličeji. Tak tak jsem se stačil zaklonit. Jen aby mi tu škatuli nerozmáčkli, blesklo mi hlavou a pěst mi proletěla kolem nosu jako rychlík. Popadl jsem rum pravicí a druhé ráně jsem nastavil temeno. Zabolelo to, ale toho bouchače víc. Klouby mu křuply a on zařval, byl to Polák, a to jsem měl kliku, protože kolem byli kucí z Čech, a jak se provalilo, že je to nějakej čenstochovskej cholera, začali ho dusit a já se přisál ke škatuli, protože mi bylo jasný, co se stane potom: budou chtít napít za tu službu. A tak, když dušení bylo završeno úspěchem, kolem mě narostl trs dlaní s roztaženými prsty a já do něj jemně vložil prázdnou krabici a usmíval jsem se jako jelimánek. Temeno mě bolelo, měl ten cholera pádnou ránu!
"Klid! Klid!"
Náměstek se naklonil k mikrofonu a řekl:
"Zdař Bůh!"
A sakra, pomyslel jsem si. To nějak smrdí. Jakmile papaláši začnou po našem, vždycky to smrdí.
Na dvoranu padlo ticho.
Všichni si pomysleli: a sakra, to nějak smrdí.
Náměstek se odmlčel, asi se polekal toho ticha, kouknul na Dutkiewicze, ten mu něco pošeptal do ucha, náměstek si odkašlal a řekl:
"Chlapi, je to těžký, ale berte to tak, jak to je: šatl nepřiletí."
Čekal vejbuch, ale dvorana zůstala tichá. Nikdo se ani nehnul, snad nějaký povzdech zaševelil pod kupolí.
Petrák ale nebyl vůl a o iluze přišel už dávno, pokud někdy nějaký měl. Věděl, že to ticho nevěstí nic dobrého, a strach z něho kapal, on z něho tekl čůrkama.
"Chápejte, že to není naše vina. My jsme kolektivní smlouvu vždycky plnili do puntíku. Děláme všechno proto, abychom umožnili vaši přepravu nahoru. Pochopte, že na prodlužování kontraktu nemáme zájem, že…"
"Co se stalo?"
Poznal jsem ten hlas. Byl to Brunza, Polák. Měl funkci v Jednotný odborový, ale složil ji, protože se dnes vracel s náma nahoru, pokud šatl přiletí. Autoritu ale nesložil. Měl ji pořád i bez funkce. Autoritu nemůžete odložit a taky vám ji nikdo nikdy nedá. Buď ji máte, nebo nemáte.
Brunza ji měl.
Že by zase ta Mikronézská krize?
O zprávy shora jsem se nikdy moc nezajímal, ale info bylo v poslední době Mikronézský krize plný, takže tomu nešlo utýct. Věděl jsem, že je nějaká Mikronézská krize a že napětí stoupá den ode dne, ale bylo mi to fuk, stříhal jsem metr a myslel jsem jenom na těch sto tisíc evropskej dorublů, jak je nahoře roztočím, posadím se k Flekům a v Konšelský síni tejden nebude platit nikdo jinej než Kuba Nedomý.
To jsem já, Kuba Nedomý.
Co je mi do Mikronézský krize? Jen ať se ty žluťasové mezi sebou mydlej, bude na Zemi o jednu poušť víc, Střední východ je pokrytej radioaktivní skleněnou deskou, Afrika přišla o tu špičku dole, kterou vidíte na starejch mapách a Severní Amerika už není s tou Jižní spojená, povídám, co je mi do nějaký Mikronézie, já chci slušný pivo a klídek a kolem sebe kamarády a chci se cejtit jako chlap!
"Není to tajemství, co se stalo," řekl náměstek Petrák. "Rada bezpečnosti vyhlásila žlutý stav. Zastavila veškerý provoz s výjimkou mobilních jednotek Modrých vojsk."
"My jsme ale slyšeli něco jinýho," odpověděl Brunza. Byl někde vpředu, asi rovnou pod balkónem. "My jsme slyšeli, že tohle všechno je jedna veliká flígna."
"Flígna?" podivil se náměstek Petrák.
"Ano, flígna. Bláťáci prej nemaj zájem na tom, aby se naši lidi vraceli nahoru. Když se má velkej turnus vrátit nahoru, vymýšlej flígnu na zablokování dopravy, aby nás tu zadrželi a mohli se pak odvolat na paragraf šest. Pékáel potřebuje lidi, a nový se zrovna nehrnou!"
"Něco takového slyším poprvé," zamumlal náměstek Petrák. Otočil se na inženýra Dutkiewicze a něco mu povídal–asi: slyšel jsi něco takovýho, soudruhu? A on asi na to: kdepak, neslyšel, no vopravdu, něco takovýho!
Nejspíš si povídali v tomhle duchu, ale pokud to dolehlo k mikrofonu, my dole jsme neslyšeli ani slovíčko, protože

dvorana začala hučet.
"Ticho, chlapi!" zahulákal Brunza. Dovedl hulákat. Dvoumetrovej chlap, medvědí plíce, pracky jako nakladače. "Ticho. Vy teda říkáte, že jste nic takovýho neslyšeli? Že jste nevinný jako lilium?"
"No, pravda," řekl náměstek Petrák.
"Podle vás je teda náhoda, že doprava je blokovaná, zrovna když se vrací turnus z Českopolské, ale taky patnáct set chlapů z Arkádie a osm stovek ze Dvojky!"
"Vždyť přece víte, že už loni se na pékáel přešlo na velkokapacitní výměnný cyklus."
"Tak tedy nevinný," opakoval Brunza.
Strach už z náměstka netek, ten z něho stříkal, vzpomněl jsem si na klauna v cirkuse Humberto, ten brečel čůrkem a křičel: "Paneziditeli, paneziditeli, oni ubližujou klaun!"
Ty nebreč, oslovil jsem v duchu náměstka Petráka. Tobě nikdo neubližuje. To my jsme na tom blbě. Nám hrozí paragraf šest.
Jak se později ukázalo, hrubě jsem Brunzu podcenil. On to nebyl jenom obr s bejčí hrudí. Ve své metrákové lebce měl mozek computerák a na ranní scénku se řádně připravil, protože už dopředu věděl, co se semele.
Jak už jsem řek, ředitelskej balkón byl na třetí etáži a nad ním se plazily ve šroubovici ještě čtyři další etáže. Do vrcholu dómu už nebylo pořádně vidět, z nás se muselo kouřit, jak jsme se všichni potili, ale natolik ten vzduch byl průhledný, aby se dalo vytušit, že se nahoře něco děje.
Přímo nad balkónem se objevil chumel chlapů, něco se zablesklo v šedavé mlze, jedna žlutá linka, druhá a třetí, na lanech se spustila dolů skupinka přímo na balkón, další dvě lana hodili dolů Brunzovi a vytáhli ho nahoru.
To všechno se sběhlo v několika málo vteřinách. A už se ozvaly sirény milice, jak jinak. Pohotovostní oddíl byl v permanenci už tři dny, všichni citróni Českopolský pulírovali ty svoje psychiny. A teď už měli určitě prsty na spouštích, jen to do nás naprat, vinnej nevinnej, však si nás přeberou, až zkapeme jak berušky za mrazu. Sirény ječely a do toho megafony říkaly něco jako:
"Hahyhuálahu mahu hahá hu!"
Znělo to velmi hrozivě.
Ani Brunzovi nebylo neznámo, že milice má pohotovost, ostatně jako vždycky, když důl střídá turnusy, a připravil se důkladně. Důkladně? Jednoduše, ale fungovalo to, a podle mého názoru to, co funguje, je také důkladné.
A naopak.
Brunza vytáhl ze záňadří ostře nabroušenou dýku, dlouhou dobrých třicet čísel. Leskla se ve vzduchu jako hadí slina. Položil ji náměstkovi Petrákovi na hrdlo, samozřejmě tou správnou, to jest ostrou stranou. Pak zvolal:
"Při prvním rajským políbení škubnu rukou."
Psychina nejdřív lehce ťukne, to je rajský políbení. Pak vám zamotá šišku. No a nakonec jste v limbu.
Od rajskýho políbení k zamotané šišce vede cesta, která trvá půl vteřiny.
Za tu dobu Brunza dokáže škubnout rukou a ještě k tomu dodat "cholera"!
Megafony přestaly kvákat. Anebo možná nepřestaly, ale chlapi začali jásat a prostě je přehlušili. Taky poskakovali na místě. Jako malí janci.
Co asi čekali, že se stane?
Měli radost, že se vůbec něco děje. Rád bych věděl, kolik z nich si v tuhle chvíli řeklo: hergot, taková podívaná stojí za paragraf šest!
Brunza volnou rukou udělal takové malé gesto.
"Pane velkej citrón!" zvolal. "My trváme na vystřídání. Ať nás vystřídá, kdo chce. Civilní doprava je zablokovaná? Bueno. Ať nás tedy vodvezou Modrý. Tohle dejte vědět těm velkejm pánům. Řekněte jim, že na Českopolský čeká pět set chlapů na vodvoz. Řekněte jim, že kašleme na nějakej žlutej stav. Chceme domů. Makali jsme osmnáct měsíců. Dřeli jsme jak blbí. Bydleli jsme po šuplíkách a pili destilovaný chcanky. Sprcha jednou tejdně, sakra, ať to nějakej blaťák nahoře zkusí!"
Megafon se ozval znovu, tentokrát srozumitelně.
"My to vyřídíme. Ale vy, Brunza, si to šeredně odskáčete. Za tohle budete sedět, až zčernáte."
"Raději sedět nahoře v base, než se válet tady dole po zbytek života v šuplíku podle paragrafu šest, pane velkej citrón! To za prvý. A za druhý: podívejte se kolem sebe na ty krásný velký chlapy. Myslíte, že blaťáci maji basu dost pevnou, aby jim ji tyhle chlapi nerozebrali na kusy během jedinýho slunnýho odpoledne? Jen řekněte, chlapi, panu velkýmu citrónovi: necháte mě sednout si do basy?"
"Ne – ne – chá – me! Ne – ne – chá – me!"
Křičeli všichni. Křičeli jsme všichni–vždyť já se taky přidal.
Je to zvláštní pocit. Stojíte v davu, stovky chlapů kolem vás a taky nad váma, galérie div se neutrhnou pod tou váhou těl, a kdyby aspoň klidně stáli, ale to ne, oni dupou do taktu, někdo by jim měl říct, chlapi nechte toho, galérie nejsou stavěný na takový dupání, ale kdo by jim to měl říct?
Petrák má ostří kudly na krku, lechtá ho po ohryzku přesně v těch místech, kde holicí strojek nejhůř zabírá, jestlipak Brunza oholil Petrákovi alespoň pár těch fousků, co vždycky zbydou i po sebepečlivějším holení? Kdepak. Petrákovi není do řeči a Dutkiewiczovi taky ne. Sice nemá kudlu na krku, ale mohl by mít, a jak už to ve světě chodí, víc je podělanej ten, komu by se mohlo něco stát, než ten, koho to už postihlo.
Chlapi, nedupejte, myslel jsem si, a sám jsem dupal ostošest do taktu. Chlapi, neřvěte, a sám jsem řval:
"Ne – ne – chá – me! Ne – ne – chá – me!"
Ani na šachtě si člověk nepřipadá tolik při síle, jako když stojí uprostřed dvorany mezi stovkami chlapů a řve zplna hrdla. V ten moment jsem si uvědomil, o co jsem v životě přišel tím svým ateismem: nikdy jsem nestál v žádném kostele,

mešitě nebo templu, nikdy jsem nezpíval a neřval na Pánaboha bílýho, hnědýho ani žlutýho, co jich na světě je a působěj všechny ty války. "A já sám, vždycky sám," tak nějak mi to zpívala maminka, když jsem byl malej kluk.
Tak jsem se dostal až sem. Já sám, vždycky sám.
Jenže teď nejsem sám. Stojím ve dvoraně a skanduju nějaké slovo, které ztratilo sterým opakováním smysl. Co to vlastně říkám? Na tom nezáleží. Hlavně abych řval co nejvíc.
Zachovej klid, Kubo, ozval se mi v hlavě vnitřní hlas. Přestaň hulákat a začni aspoň trochu uvažovat.
Jak dlouho vydrží Brunza na balkóně? To chce na věky věků lechtat Petráka po ohryzku ostřím zabijáckého nože?
Copak tohle všechno není jedna jediná a strašná blbost?
Přestal jsem hulákat. Nikdo si toho nevšiml. Vlevo, vpravo, přede mnou i vzadu chlapi řvali, oči se jim leskly, brady měli navlhlý od slin, jéžiš, to tady není nikdo rozumnej?
Musíš se chovat rozumně sám, Kubo Kubíku. Tohle hulákání a dupání k ničemu nepovede. Brunza musí dřív nebo pozdějc Petráka pustit, anebo podříznout. Ať to dopadne tak nebo tak, na tvým vlastním osudu to nezmění nic ani o vlásek.
Není past tak pevná, aby neměla skulinu.
Teď jsme v pasti, všichni, s Brunzou a jeho nožem i bez něho.
Jde o to najít tu skulinu a proklouznout ven. Sám to nedokážeš.
A jediný chlap, o kterým jsi slyšel, že by to snad dokázal, se jmenuje Jerzy Zasada.
2/

Ten policajt se na mě nedíval přívětivě.
Dokonce můžu říct, že se díval nepřívětivě.
"Co je vám do toho?" zeptal se mě.
"Přeberte si to sám."
Dumal. Bylo o čem. Řekl jsem mu: "Jsme na tom stejně, vážený soudruhu strážmistře, vy i já. Za tejden se napíchnem na háček paragrafu šest a nahoru se jakživi nedostaneme."
"Kdo vám to řekl?"
Usmál jsem se na něho. Inu, policajt. Kdybyste mu řekli, že za půl hodiny nastane Big Bang Dvě, zeptá se vás, kdo vám to řekl. Buď je to nemoc z povolání, anebo psychický předpoklad k tomu, aby tohle povolání mohl dělat.
Bylo mu pětadvacet, narodil se v Klatovech a jmenoval se Jiří Bejček. Tři roky služby u Modrých přileb. Vymetli s ním kde co. Byl v Peru, v Ghaně, v Bengálsku a naposledy někde v Austrálii, kde čert popíchl dva kmeny domorodců, aby se začaly vzájemně vyhlazovat ve jménu víry v nějakej placatej kámen nebo co. Trefili ho otráveným šípem a hned vzápětí mu ránu osmahli plamenometem. To mu sice zachránilo život, ale nálady mu to nepřidalo. Přešel od Modrých k Bezpečnosti a nechal se nalejt sem dolů. Proč? Kvůli dorublům, to taky. Ale hlavně proto, že tu nejsou náboženský fanatici, a pokud se nějakému podaří proklouznout, brzy ho vyhmátnou a posadí do basy.
Rozhodně ho nenechají běhat po dole s otrávenými šípy a plamenometem.
"Máte pravdu," řekl. "Jsme na tom stejně. Ale co na tom záleží, vy blázne jeden bláznivá?"
Pochopil jsem, proč mi nadává.
"Vy si myslíte, že vás chci přelanařit k tam těm dole."
Ukázal jsem palcem za sebe, tím směrem, kde ležela dvorana a kde v kruhu silně rozezlených havířů dřepěl posmutnělý náměstek Petrák. Výbor Bdělých, tak si ti chlapi říkali. Pěkný název. Vymyslel ho Brunza. Ten byl samozřejmě v čele Výboru Bdělých. V tuhle chvíli seděl v Dutkiewiczově kanceláři a vyjednával.
Strážmistr Bejček povytáhl obočí.
Vypadal na pětatřicet, čtyřicet. Tři roky u Modrých přileb mu pokreslily tvář klínovým písmem. Nikdy jsem tuhle abecedu nestudoval, ale nápis na jeho tváři jsem uměl přečíst: náboženská válka je svinstvo.
"Tak k věci," řekl.
Opíral se svalnatým policajtským zadkem o hranu stolu a ruce měl založené na prsou. Pažba psychiny mu čouhala z rozepnutého pouzdra. Seděl jsem na židli vedle dveří a střídavě jsem se díval na tu pažbu a Bejčkovi do očí.
"Ti venku jsou blázni," řekl jsem.
"To jsou," přisvědčil.
"Zkejsnou tu všichni, i kdyby Petráka usmažili na ohníčku."
"Myslíte?" zeptal se neurčitě.
"Arkádie se bude rozšiřovat. Pětinásobek kapacity. Chápete to? Kde vezmou tolik lidí, aby Arkádii obsadili? Už ten náš poslední turnus dali jen horko těžko dohromady."
"O té Arkádii," řekl nejistě, "víte jistě?"
"Tak jistě," řekl jsem jakoby nic, "jako vím, že máte v Praze dvouletýho synka a chcete ho vidět."
"Sakra, koho v tom datacentru máte?"
"Na tom nezáleží. Jisté je, že tam někoho mám. Jsem rád, že vám svitlo."
Odpíchnul se od stolu, opatrně otevřel dveře a vyhlédl na chodbu. Zahlédl jsem skupinku tří čtyř havířů. Klusali kolem, když zahlídli citróna, zvolnili, ale jen na malinkou chvilku, sotva na dva tři kroky. Jeden se ušklíbl, podíval se na souseda, ten se usmál, přidali do kroku a zmizeli mi z očí. Jen dusot jejich pracovních bot se koulel po chodbě.
Strážmistr přirazil dveře a otočil západkou. Pak se vrátil ke stolu a ztěžka dosedl do otáčivého křesílka.
"Poslyšte," řekl, "ale s tou Mikronézií je to vážný. Tohle vím zase já, už včera večer přišla svodka po informačním okruhu."
Kývnul hlavou do kouta, kde ležel na nízkém železném stolku orákl, napůl pohřbený pod hustou vrstvou printů.

Má tu pěknej čurbes, pan strážmistr. Na krásno si nepotrpí. Nikde obrázek, žádná macatá kočka, žádná japonská zahrada. Nad stolem kalendář, docela obyčejný, jenom čísla, nic víc. Levá půlka se červená. No ovšem, prvním lednem počínaje jsou čísla červeně zakroužkovaná. Od prvního ledna do šestadvacátého června. A mezi červnem a červencem tlustá červená čára.
Jenom čára. Žádné znaménko "§ 6". A přesto ta čára neznamenala nic jiného než právě paragraf šest.
"Rád věřím, že je to s Mikronézií vážný. Jenže v danou chvíli mě nezajímá ani Mikronézie, ani Makronézie. Chci se odsud dostat. Vy taky. Proto jsem za váma přišel."
Nervózně se uchechtnul a zavrtěl hlavou. Měl tuhé blond vlasy, ostříhané nakrátko, na ježka.
"To se vezmeme za ručičku a půjdeme spolu–kam?"
Směšná představa.
Srdce mi začalo rychleji bušit. Až do téhle chvíle to bylo povídání bez velkého významu. Povykládali jsme si, já se koneckonců projevil jako loajální občan, protože jsem dal najevo nesouhlas s avanturistickým počínáním neodpovědných živlů, a můžeme se rozejít. Já se vrátím do svého šuplíku, on zůstane tady na okrsku a za hodinu se nechá vystřídat a půjde čumět dolů do dvorany, kde Výbor Bdělých maceruje náměstka Petráka v potu.
"Představte si, že by byla reálná naděje dostat se ven. Šel byste se mnou?"
"Vy potřebujete moji pomoc."
"Samozřejmě, jinak bych za váma nechodil."
"Taková možnost není."
"Už jste se přesvědčil, že mám dobré informace."
"Od kamaráda v datacentru jste se doslechl nějaké drby. Jenže, chlape, cesta z dolu ven? To je něco jinýho!"
"Dejme tomu, že taková cesta opravdu existuje. Šel byste s sebou?" Asi jsem vložil do hlasu moc naléhavosti. Strážmistr to vycítil a povyrostl zřetelně v ramenou. Měl pořádná ramena–a teď ještě pořádnější.
"Nalejte mi čistý víno a já uvidím, co se dá dělat."
"Věříte, že se to těm dole povede?" začal jsem z jiného konce.
Nechtěl se vzdát.
"Jak je to s tou cestou ven."
"Něco jsem se vás ptal."
"Samozřejmě nevěřím. Dostali jsme tu zprávu okruhem! Civilní sektor momentálně žádnou kapacitu nemá. Park převzaly Modré přilby."
"Nevystřídají ani příslušníky Bezpečnosti?"
"Tohle vás zajímá nejvíc?"
Zajímalo mě to velice. To bych řek, že mě to zajímá, poldíku!
"To by bylo moc prima, viďte?" řekl jsem. "Vyklopím vám na krám, co vím, vy mě položíte a po vystřídání vám soudruh náčelník předá vkusný diplom. Možná i jednu hvězdičku navíc. Nadstrážmistr Bejček, to by znělo docela hezky a synek by na vás byl pyšný, nemám pravdu?"
Jak jsem řekl to slovo "synek", něco se mu zachvělo kolem očí.
Chvíli na mě civěl a pak vstal. Myslel jsem, že mi jednu vrazí, ale otočil se ke mně zády a přistoupil k oráklu.
"Poslyš, opičáku, spoj mě s velitelstvím."
"Spojení navázáno," odpověděl orákl příjemným ženským hlasem.
"Kdy nás odvezete," spustil Bejček zhurta.
"Lokální velitelství Interpolu vyslovuje politování. S vyčleněním prostředků k vystřídání bezpečnostních složek se nepočítá v nejbližších osmačtyřiceti hodinách."
"A potom?"
"Žádné informace."
Vstal jsem a došel až k Bejčkovi.
"Není to habaďůra?" zeptal jsem se ho.
"Myslíte, že si povídám s vlastní babičkou?" odsekl mi.
"Takovej orákl máme v kasinu taky," podotkl jsem. "Dokonce je tam novější typ."
"Vyzkoušejte si ho."
"Chci vědět," řekl jsem pomalu a zřetelně, "ve které kuchařské knize vydané na Islandu po roce 1950 se poprvé objevil recept na makovou buchtu."
"Lituju," odpověděl orákl příjemným ženským hlasem, "ale nepatříte mezi osoby autorizované k dotazům adresovaným databance uzavřeného bezpečnostního okruhu. Oznamuji vám, že váš pokus o zneužití databanky uzavřeného bezpečnostního okruhu je registrován a váš hlasový vzorek analyzován a identifikován. V průběhu příštích čtyřiadvaceti hodin budete vyzván, abyste se ze svého pokusu o trestný čin zodpovídal před orgánem lokální správy, občane Jakube Nedomý, rodné číslo CSSR231129 lomeno 090."
"Vykoledoval jste si nepříjemnost," podotkl strážmistr Bejček. "Gratuluju."
To mě naštvalo.
"Já jenom chtěl vědět, jak je to s tou makovou buchtou!"
"Měl jste se zeptat civilního datacentra."
"Copak tu máte civilní orákl?"
"Náš orákl má přímý vstup do civilního okruhu. Je to tak, viď, opice?"
"Je to tak," odpověděl orákl. "Trváte na zodpovězení dotazu?"
"Trvám," odpověděl jsem. O makové buchty se nijak zvlášť nezajímám, ale něco mě napadlo a potřeboval jsem získat

trochu času.
"Recept na makovou buchtu byl otištěn na Islandu poprvé roku 1922 v knize Sveina Althinga Taje slovanské kuchyně. Originální název neuvádím, protože neumíte dánsky. Pokud si přejete znát originální název, vzneste požadavek."
"Strč si ho za klobouk," odpověděl jsem.
"Lituji, ale to je nesplnitelný příkaz," odpověděl orákl zdvořile.
"Malér nemalér," komentoval strážmistr, "teď už je to jedno. Co vám můžou udělat? Nic horšího než paragraf šest neznám. Dostanete pokutu, víc než pět stovek to nebude."
"Já vám řeknu, jak se odsud dostat."
"Povídejte."
"Ona poslouchá," kývl jsem hlavou na orákl.
"Kdo? Opice? Hele, opice, dokud neřeknu: ‚poslouchej,' nebudeš poslouchat. Spokojen?" obrátil se ke mně.
"Ještě jednu maličkost. Potřebuju se pojistit, že mě nepodfouknete."
"Moje slovo vám nestačí?"
"Lituju, ale z višně jsem nespadl."
Pokrčil širokánskými rameny, ale už jsem na něm viděl, že je trochu nervózní a že mi začíná věřit.
"Jak se chcete pojistit? Žádnou záruku vám dát nemůžu."
Sedli jsme si. Byla to partie pokru, jak jsem si náhle uvědomil.
"Jste stoprocentně přesvědčený, že vás nikdo nevystřídá?"
"Sám jste to slyšel."
"Mluvili o osmačtyřiceti hodinách."
"Zmiňoval jste se o rozšíření Arkádie. Já už taky něco zaslechl. Mezi kolegy se o tom povídá už dlouho. Jak vám to mám vysvětlit, já tu nechci bejt, máte pravdu, ve všem, co jste řekl, nahoře mě čeká kluk, už půl druhýho roku jsem ho neviděl jinak než na obrazovce, já ho chci mít u sebe, ježišmarjá, já udělám, co budete chtít, jenom abych vás přesvědčil…"
Najednou se rozsypal, tenhle drsňák, policajt, válečnej veterán, div nebrečel, ruce se mu třásly, celej se třás.
"Chci, abyste spálil mosty."
"Cože?" zabreptal.
"Máte odsloužíno osmnáct měsíců. My teď požádáme datacentrum o změnu údajů ve vašich osobních záznamech. Žádnejch osmnáct měsíců, ale rovnejch čtyřiadvacet."
"To přece nejde!"
"Jde to," odpověděl jsem umíněně. "Nemám kamaráda v datacentru. Poslouchej dobře," přešel jsem na tykání. "Já se naboural do sítě. Do civilní sítě," dodal jsem rychle a podíval se koutkem oka po oráklu. "Dokážu tam řádit jako černá ruka. Znám klíčový hesla, krycí kódy, znám všechno."
"To není možný," namítnul. "To nejde. Kdo by tohle uměl, mohl by si připisovat vydělaný prachy."
"Prachy jsou vázaný na odsloužený měsíce a ty jsou krytý paragrafem šest. Co by komu byly platný prachy, kdyby za tu cenu měl zkejsnout v tomhle hnoji? Proto se vo to nikdo nepokusil. Budeš první. Přesně ti řeknu, co uděláš. Změníš osobní záznam. Spadneš pod paragraf šest. Ne za tejden, nechci slyšet nic o osmačtyřiceti hodinách. Uděláš to hned. Změníš záznam a staneš se doživotním občanem Luny. A teprve ti uvěřím, že mě nepodfoukneš."
Opravdu, tahle strašná bouda mě napadla až po tom žertíku s makovou buchtou. Byla tak jednoduchá, že jsem se tomu až musel smát.
Polda byl na vážkách.
"To nemůžu udělat."
Vstal jsem a šinul se ke dveřím.
"Sbohem a šáteček," řekl jsem.
"Počkej," řekl nešťastně. "A co když…"
"Mě nezajímaj žádný cokdyže. Něco ti povím a pak buď uděláš, co po tobě chci, nebo odejdu. Znám taky na šachtě chlapa, kterej si vymyslel perfektní způsob, jak se odsud dostat. Za pár hodin jsme ve fríportu Jedna. Tam se nikdo nikoho na nic neptá, jenom na konto. Fríport patří státu Texas a Texasáci jsou ty poslední správný Amíci. Zajímají je jenom prachy. My prachy máme. Odvoz zaplatíme, když se na fríport dostanem včas a uklouznem paragrafu šest. A ten chlap, co o něm mluvím, ví jak na to."
"Proč teda neuteče?"
"Jeden člověk to nezvládne. Musej bejt tři–ani o chlapa víc, ani o jednoho míň. Rovnej počet: tři. A jeden z nich musí bejt policajt."
"Proč ten chlap sám…"
"Už žádný otázky. Jdeš do toho? Buď jo, nebo ne. Když ne, jdu pryč. Jsou tady i jiný policajti, kterým hoří koudel. A jestli jo…, moji podmínku jsi slyšel."
Polknul.
"Tak teda jo."
Dali jsme se do práce. Bejček odblokoval orákl, vlezli jsme do civilní sítě a já začal konat. Něco z hlavy, něco jsem recitoval z učitýlka, připadal jsem si jako voják v džungli, mačetou jsem máchal kolem sebe, bariéry se mi pokládaly před nohama a já šel krok za krokem kupředu, právě tak, jak mě to naučil ještě nahoře na Zemi jeden mazák, který zažil ještě chemické rakety a skafandry sněhuláky. Já znal spoustu figlů a tohle byl jeden z nich a věřte, že by mě nikdy nenapadlo ho použít, až teprve ten malér s policejní sítí mi zatřepal roštem a nápad vypadl do popelníku.
Bejček seděl vedle mě, střídavě rudnul a blednul, až se mu na tvářích trvale usadily červené skvrny ohraničené bílým

meandrem.
"A je to," řekl jsem, když to bylo.
"Jestli to nevyjde," řekl, "zabiju tě."
"Musí to vyjít. Od teďka máme namířeno na svodný kosmický přístav Jedna."
"Vyklop ten plán."
"Já ho neznám."
Teď se ukázalo, jak strašně je Bejček rychlý. V mžiku jsem měl kolem krku jeho prsty.
"Neblbni," zasípěl jsem.
Poněkud povolil, ale moc ne.
"Zná ho ten chlap."
"Kde je ten chlap?" Zamračil se a podezření div mu nekřičelo z očí. "Jak to, že jsi ten plán z něho nevymámil?"
"Ježišmarjá, copak jsem s ním mohl mluvit?"
Zatřepal mnou, až mi v šíjových obratlech zachřestilo.
"Já tě zabiju hned teď na fleku, ty hajzle!"
"Dyť von…"
Chtěl jsem to dořící, ale ten blbec mě svíral tak silně, že jsem nedokázal propasírovat ani hlásku tou škvírou, která v hrdle zbyla.
"Co von?"
"Von sedí v base, ty vole, a proto potřebuju policajta, aby mě k němu doved, copak ti to neni jasný od začátku?"
Ano, taková byla ta smutná pravda: osnovatel onoho plánu Jerzy Zasada dřepěl v base za to, že vzýval Alláha, což bylo ve všech koloniích Luny zakázáno stejně přísně jako vzývání kteréhokoli jiného proroka, boha nebo modly, co jich jen na světě je, a že jich je tam hodně, a mela se kolem nich točí tak náramná, až se člověk musí divit, proč ta modrá Země, co nám visí nad hlavami, ještě nezčervenala.
Pustil mě docela.
"Polák, a mohamedán. To je tak strašná blbost, že by si ji nedokázala vymyslet ani tak mazaná palice, jako je tvoje. Jdeme do basy. Ale to ti povídám: jestli je v tom levota, zůstaneme v base všichni tri. Zasada za vzývání Alláha, ty mrtvej a já za bestiální vraždu."
Vyšli jsme na chodbu.
Bylo tam plno lidí, jedni utíkali tam, jiní onam, rozčilovali se nad něčím, něco vykřikovali, ale ani Bejčka, ani mě nezajímalo nic z toho, co se jim motalo v makovicích.
3/

Jerzy Zasada dřepěl v tureckém sedu na pokrývce rozložené na zemi s přimhouřenýma očima, bez hlesu a bez pohybu. Teprve při bližším ohledání si mohl pozorovatel všimnout, že mezi prsty svatého muže volně kloužou kuličky tasbíhu, růžence o devětadevadesáti zrnech, symbolizujících krásná slova, jež blíže objasňují atributy Alláha, toho boha, vedle něhož není jiných bohů, neboť lá iláha illa–l–láhu.
Bejček se po mně nejistě podíval a já jen pokrčil rameny. Také jsem nevěděl, co Zasada udělá, když ho vyrušíme z jeho zikru.
Zakašlal jsem.
Bejček do mne dloubnul loktem a kývnul bradou.
Byl netrpělivý, strážmistr Bejček. A já taky nemohl sloužit za příklad bohorovně vyrovnaného člověka.
"Poslyš, Jerzy," začal jsem, "posílá mě za tebou jistej Kazik. Přetahoval mě na vaši víru, ale marně. Ale neprásknul jsem ho. To je taky zásluha. A tenhle… chlápek je kamarád. Přesně ten policajt, kterýho potřebuješ."
Neřekl ani slovo.
"Řekni mu něco," obrátil jsem se na Bejčka.
"Poslouchejte, Zasada, vy nevíte, co se děje venku. Teď už nejste v base jenom vy a půl tuctu těch dalších náboženskejch cvoků." Šlápl jsem mu na nohu. Nevšímal si toho. "Teď jsme v base všichni, víc než pět set chlapů. Nahoře je zase nějaká válka nebo co, a když odsud nevypadnem, máme za tejden paragraf šest na krku. Nekoukejte na mou uniformu. Jsem bezpečák, o to by nic, ale nechci tu zůstat o nic víc než tady Nedomý. Potřebuju se dostat zpátky, jasný? A vy prej víte, jak na to."
"Přísahám ti, Jerzy, že to není podraz," připojil jsem se k němu. "Zařídil jsem to přesně podle toho, co říkal Kazik: přiveď Jerzymu policajta a on zařídí ostatní. Tady máš policajta, tak zařizuj."
Konečně zvedl oči.
"Kdo jste? Neznám vás. Nikdy jsem vás neviděl."
V cele bylo šero, ale ne zase tak husté, aby si někdo popletl vlka s babičkou. Upřímně řečeno, mezi vězeňskou celou a šuplíkem pro svobodné havíře nebyl moc velký rozdíl. Snad jenom v tom, že šuplík se zamyká zevnitř, kdežto cela zvenčí. Jenže, co na tom? Kam se dostanu ze šuplíku? Pár set metrů chodeb, kantýna, marodka, klub, dvorana, no a samozřejmě šachta, dřina, makačka. Vesmír jen o malinko větší, než má Zasada. V jistým smyslu Zasada má větší vesmír: věří ve svého Alláha, kdežto já jenom na svejch sto tisíc dorublů, který dostanu jako náhradu za osmnáct měsíců ztracenýho života na tý svinský kulatý skále, který se odpradávna říká Měsíc.
Kleknul jsem si přímo před něho, abych měl obličej na úrovni jeho očí.
"Jerzy, je zle. Už tohle je součást útěku, rozumíš? Tenhle polda Jirka Bejček je už polda jenom podle uniformy. Lítá v tom s náma. Sám jsem ho namočil do kaše, aby nemohl ucuknout. Šel jsem hodně daleko, věř mi. Nemůžeme couvnout. Od tyhle chvíle seš kápo ty. Přestaň s tím divadýlkem a začni jednat. Každou chvíli se může strhnout poplach. Opustil

strážní stanoviště. Budou ho hledat. On rozbil hledačku, sakra, ukaž mu tu hledačku!"
Bejček se naklonil, vyhrnul si rukáv a ukázal Zasadovi identifikační kroužek. Vysílač impulsů byl na mraky.
Už to mělo Jerzyho přesvědčit. Kdo by rozbíjel vysílač impulsů, tím spíš, že ten někdo vězí v policejní uniformě?
"O ničem nevím, nic jsem neslyšel a nikoho neznám," odvětil Jerzy. Na mě se ani nepodíval. Hleděl přímo na Bejčka.
"Ty si myslíš," řekl jsem, "že mě zmáčkli a že jsem tě shodil. Myslíš si, že tohle je bouda, nebo že Kazik promluvil. Jak tě mám přesvědčit, že nelžu?"
"Vzpomínáš si, co jsem ti řekl? V tomhle lapáku zůstaneme oba, ty mrtvej a já s obviněním z vraždy na krku," řekl Bejček.
"Slyšíš ho?" naléhal jsem na Zasadu. "Přestává se mu to líbit. Jak by ne, je v zoufalý situaci, zrovna tak jako já a ty. Podívej se na mě, no tak, podívej se!"
Nepřestával vypočítávat krásná slova náležející Nejvyššímu, který je jeden bez druha i kohokoliv sobě podobného, v sobě jednotný, věčný, bez počátku a předchůdce i bez konce a nástupce, nepodléhaje smrti, neomezen časem ani místem, ani jiným určením. Jenže my jsme na tom jinak, jsme omezeni počátkem i koncem, časem i místem a sterým dalším určením a smrt čeká na nás na všechny. Chci umřít nahoře na Zemi, a ne tady, už zaživa pohřbený do měsíční skály.
"Bylo řečeno," ozval se Zasada, "že v den osudného naplnění objeví se Góg a Magóg a srdce nespravedlivých naplní se hrůzou, avšak srdce pravověrného zaplesá. Nemám čeho se bát. Anděl smrti Azráíl mě převede přes most pekelný, který je tenký jako vlas, ostrý jako břitva a temný jako noc. Po jeho boku vstoupím do čtvrté z bran džannatu, jež sluje džannat Adana a je poseta bílými perlami a je vyhrazena těm, kdo nabádali k dobrému a odvraceli od zlého. Necítím vůči vám zloby. Ani pro vás není cesta k ráji uzavřena. I v hodině poslední se můžete obrátit na víru pravou. Opakujte po mně: lá iláha illa–l –láhu. Proč byste si měli upřít věčných blažeností ráje, když jeho brány jsou otevřeny i některým zvířatům, jako je oslice proroka Sáliha, tele Abrahámovo, mravenec Šalamounův, dudek královny Bilkís a pes sedmi spáčů?"
"Brána šestá," ozval jsem se, "džannat–un –na'ími, je stříbrná," podotkl jsem. Znal jsem to od Kazika.
Zasada sebou trhnul.
"Já vás zabiju oba," řekl Bejček. Najednou mu něco blesklo hlavou. "Vždyť ty… Co to tady blábolíš o branách do ráje? Že ty jsi zakuklený muslim?"
"Nesmysl," odtušil jsem. "Kazik toho do mě hodně nahustil, když mě chtěl obrátit na víru, ale nějak mu to nevyšlo, viď, Jerziku."
"Zahrada pohodlného života…," opakoval Jerzy Zasada zamyšleně.
"Co kdybys to měl vysvětlit vyšetřujícím orgánům," děl Bejček. "Antifundamentalistické oddělení je na Bázi na Jedničce. Co tomu říkáte, Nedomý? Co kdybychom se vypravili na Jedničku společně, ale služebně?"
"Nezapomeň na osobní záznam! Máš paragraf šest na krku. Už se nesmíš vrátit na Zemi."
"Záznam lze prověřit a opravit."
Zasada byl teď tak pozorný, jako prve netečný.
Bejček ožíval. Nová naděje mu vyvstávala před očima: předvede mě na oddělení boje proti náboženskému fundamentalismu a vysvětlí ilegální zásah do služebního záznamu jako konspirační nezbytnost. Dostane se na Jedničku snadno a rychle přes Bázi. Jak? Oddělení boje proti fundamentalismu spadá pod velitelství vojsk Organizace spojených národů.
Byl z něho znovu policajt policajtská, bojovník a veterán, ramenáč, bouchač s pěstmi jako pařezy. Jednou z těch pěstí zabušil na dveře cely. Za chvilku přijde služba a všechno bude v pytli.
"To kvůli tobě, blbče!" rozkřikl jsem se na Zasadu. "Blbče jeden muslimská, bigotní! Teď se dostaneš leda do hajzlu, a ne do Mekky!"
Šestá brána muslimského ráje je vyhrazena těm, kdo vykonali hadždž, pokud možno v poutním měsíci Zul–hidždže, a spatřili hadžar el–asvad, posvátný kámen, zazděný ve východním rohu Ka'by v Mekce, ten kámen rajského původu, jenž, původně bílý, zčernal doteky hříšníků. V den kijámatu, v den zmrtvýchvstání, až zatroubí archanděl Israfíl, tento kámen, kdysi rozbitý jistým Karmatovcem na čtyři kusy, takže držán pohromadě stříbrnými deskami, obdrží oči a jazyk a bude vypovídat ve prospěch těch, kdo ho políbili. Nu a nyní hrozí bezprostřední nebezpečí, že kámen hadžar el–asvad v den kijámatu, až mu přivedou Jerzyho Zasadu, řekne:
"Cože? Jerzy Zasada? Račte prominout, ale tohoto pána neznám, v životě jsem ho neviděl, aniž jsem okusil dotyk jeho rtů na povrchu zčernalém dotyky hříšníků."
A šup s ním do džahannam, do pekla doposud ukrytého pod sedmerou zemí, ledaže by se Jerzymu podařilo proklouznout do čtvrté brány, zdobené obyčejnými perlami.
"Moc na mě nekoukej, sám sis džahannam vykoledoval, protože kam jinam patří muslim, který hadždž nevykonal, ač mohl!"
Bejček nás už neposlouchal, bušil do dveří a dovolával se příchodu stráže.
"Pouť do Mekky…," zašeptal Zasada, hledě na rozložitá záda strážce zákona, který se na jistou krátce omezenou dobu stal přestupníkem, avšak teď už byl zase strážcem zákona, divoce odhodlaným napravit přestupek, jehož se byl pod mým velením dopustil, napravit si reputaci, získat novou zásluhu a spolu s ní i hvězdičku navíc, protože hodnost nadstrážmistra je bezpochyby impozantnější než důstojenství strážmistrovské.
Bejček se proměnil, ale teď se proměnil i Zasada.
Procitl ze strnulosti, ožil, oči mu zahrály v drobném obličejíku zvýrazněném smolně černou bradkou, a jak tak klečel na dece, která mu sloužila za modlitební kobereček, překulil se na stranu, natáhl rukama kamsi pod kavalec, ozvalo se několikeré kovové lupnutí a celá jedna podlažní deska se sklopila jako padací dvířka pod šibenicí.

Dřív než jsem se stačil vzpamatovat, Zasada zmizel v otvoru, před očima se mi mihly podrážky jeho bot, bílé, takřka neochozené, on byl vždycky velice dbalý na svůj zevnějšek, tenhle Zasada.
Bejček neviděl, co se dělo, jenom vytrvale bušil a dovolával se příchodu strážného. Jenže venku se asi zase něco dělo, kdo ví, k jakému zvratu zase došlo, co vykoumal Brunza ozbrojený nožem ostrým jako pekelný most, zase nějaká vzpoura nebo protivzpoura, ano protivzpoura, protože chlapi z nových turnusů, kteří to mají za dvanáct nebo za šest, jistě nejsou nadšení tím, že Brunza drží náměstka jako rukojmí a že inženýr Dutkiewicz vyjednává s náčelnictvem, takže důl podle všeho stojí a mládencům utíkají prachy, za lelkování nikdo nedostane ani pětník, doruble jsou jenom za odvedenou fachu, a jak mládenci mají fachat, když po dole pobíhá Brunza s kudlou v ruce?
"Pojď," sykl na mne Zasada z temného otvoru.
Nemusel mi to říkat dvakrát. Robinzonádou jsem se vrhnul do zejícího otvoru a věřte, že v šestinové měsíční gravitaci se robinzonády dělají velice snadno.
Praštil jsem se přitom do hlavy (vedle boule, která mi tam narostla po té potyčce ve dvoraně, budu mít zřejmě další) a odřel jsem si loket, ale jinak jsem ten let absolvoval bez úhony.
"Ještě von," špitnul Zasada.
"Ty vole, s ním už nemůžeme počítat!"
"Pánko kochaný," zvolal Zasada důlní českopolštinou, "račte se připojit k partii!"
Skočil jsem po něm, abych mu zacpal hubu. Rozčilený polda nás naštěstí neslyšel, však ta jeho perlíkovitá pěst nadělala takový kravál, že by ho přehlušil snad jen důlní nakladač.
Zasada se mi ale vysmekl.
"Neslyšel jsi, že musíme být tři?"
"Najdem si jinýho třetího."
"Na to už není čas. Pánko kochaný!"
Bejček přestal mlátit do dveří, obrátil se a zkameněl jako ten chlapík, o kterém se vypráví nováčkům, že si venku otevřel poklopec, aby se vyčural, a zapomněl, že je kolem mínus sto devadesát.
"Stát!" zvolal strážmistr Bejček, služby dbalý orgán Bezpečnosti. "Opakuji, stát!"
Sáhl po osobní zbrani, ale hned si uvědomil, že ji musel odevzdat dozorčí službě vězeňského oddělení. Nikdo nesmí do vězení vstoupit se zbraní, takový je předpis.
"Připojte se k partii, pánko kochaný," lákal ho Zasada.
Bejček zachrochtal a rozběhl se k nám. Žuchnul sebou na podlahu a natáhl obě ruce kupředu. Chtěl nás vytáhnout z díry jako plže z ulity, jenže přecenil svoje síly.
Popadli jsme ho každý za jednu ruku a táhli jsme a táhli, nohama zapření o stěnu větracího potrubí, ve kterém jsme se ocitli, a Bejček jen marně kopal kolem sebe nohama, nadával a vyhrožoval, jeho mohutné tělo se sunulo po sklopené podlaze níž a níž, už byl v šachtě do půl těla, v poslední chvíli roztáhl nohy, snažil se zachytit fajfkama o kavalec, ale stačilo jen malinko zabrat – a už byl uvnitř.
"Parchanti! Parchanti mizerný! Vyzývám vás jménem zákona… pusťte mě, parchanti!"
Zasada něco udělal s podlahou, ta se zvedla, ozvala se kovová rána, jak na ni dopadly nohy sklopeného kavalce, a kolem nás nastala měsíčná noc.
"Tohle je napadení úřední osoby, já vás varujuuuu…"
Zasada se dostal k rozběsněnému Bejčkovi zezadu a ucpal mu dlaní ústa. Nastal okamžik ticha. Nad našimi hlavami něco bouchlo, zaduněly tam kroky, uslyšeli jsme dušené hlasy. Vězeňská stráž konečně zaslechla bušení a vtrhla do cely, teď už prázdné jako ústřičná škeble po lukulských hodech.
Bachaři pobíhali po cele, křičeli a nadávali a my byli na dva tři kroky od nich. Tápal jsem oběma rukama v temnotě, abych nahmatal Bejčkův obličej a pomohl Zasadovi při dušení. V životě jsem nedostal takovou nakládačku, jako tenkrát. Bejček měl páru! Mlátil kolem sebe rukama i nohama, snažil se nás zasáhnout, občas samozřejmě trefil holou pěstí ocelovou stěnu, ale častěji mne (Zasada ho držel zezadu, ale pak se ukázalo, že taky pěkně nakoupil, protože Bejček bil dozadu lokty.)
Mimoděk jsem ustupoval, abych se dostal z dosahu těch drtivých úderů, ustupoval jsem, ale ty údery mě také popoháněly, každá ta rána mě odhodila na čtvrt metru dozadu, už mě bolela všechna žebra a věru, že jsem netušil, kolik jich v těle mám, dobrých sto patnáct, jak jsem to tak odhadoval.
Zasada visel Bejčkovi na zádech, přitisklý jako mládě medvídka koaly, a už se viděl, jak vchází do ráje branou ze žlutých perel zvanou džannat–ul–chuldi, která je vyhrazena prorokům, ale také mučedníkům, protože ho Bejček krutě hryzal do dlaně. Trápilo ho však pomyšlení na to, že islám výslovně zakazuje dobrovolné mučednictví a za skutečného mučedníka nepovažuje věřícího pokousaného policajtem, nýbrž toho, kdo byl nevinně zavražděn, stal se obětí morové nákazy, utonul či uhořel, byl zasypán sesutou zdí, zemřel hladem či na pouti do Mekky.
Bejček proti mně zuřivě útočil, postupoval rychle kupředu a já nabyl dojmu, že to není jen tak, že ho snad Zasada zezadu postrkuje. Byl jsem pro něho ďaur, nevěřící pes.
Couval jsem, seč jsem mohl, ale Bejčkovy pěsti mě v té tmě zasahovaly s nemilosrdnou přesností. Strážmistr si zřejmě vytknul mé zničení za prvořadý cíl. Odhadl jsem totiž, že ustal v pokusech setřást Zasadu ze zad a že už ho ani nemlátil lokty a snad i přestal kousat. Nevolal o pomoc ani nevyhrožoval, jen funěl, dýchal plnou kapacitou těch svých děsivých plicních laloků a já už jen čekal na chvíli, kdy se mu rozsvítí oči jako nějaké příšeře z hororu.
A pak mě trefil naplno do čela, před očima se mi rozstříkl ohňostroj a já najednou padal nazad, byl jsem lehoučký jako pírko a stačil jsem si pomyslet: ten polda mě zabil a já se vznáším rovnou do ráje, nebo spíš do pekla, do jednoho ze sedmi, jež zná islámská věrouka. Jak k tomu přijdu, že poznám džahannam, když jsem se nikdy do pámbíčkaření nepletl, pomyslel jsem si. Proč mám poznat věčný oheň, který je sedmdesátkrát účinnější než oheň pozemský, pročež se tvrdí,

že to, co my lidé považujeme za oheň, je pouhý kouř ohně pekelného. Proč to, vždyť jsem nevinný, ba zasloužilý – copak jsem se nepokusil zachránit duši muslimskou před její vlastní bláhovostí, copak jsem nechtěl pomoci Jerzymu Zasadovi nastoupit svatý hadždž? A dost možná, že kdyby se mu dostalo času, Zasada mě mohl obrátit na víru pravou, mohl mě přimět k tomu, abych v upřímné víře prohlásil, že lá iláha illa–l–láhu, že není boha mimo Alláha, bytosti označené ism–ul–azam, jménem nejvyšším, jež je lidem neznámé?
Padal jsem a padal, ale žádné plameny nerozptýlily temnotu; ani pekelné, ani pozemské, případně měsíční. Všude kolem mne byla tma jak v ranci a nezlepšilo se to, ani když jsem dopadl na hromadu nějakých hadrů.
Byl jsem zpitomělý přímým úderem do čelní kosti i tím letem, ale tolik duchapřítomnosti v mé zmučené hlavě přece jenom zbylo, abych se bleskurychle odkutálel stranou, pryč z místa, kam v zápětí mělo dopadnout dvoubytostné těleso Bejček–Zasada. A už tu byli, zadunělo to, Zasada se zřejmě odpoutal z policistových zad a Bejček tak pěkně zanadával, že bylo radost ho poslouchat.
Bál jsem se pohnout, aby mě policista nezaslechl a nepokračoval v práci tak zdárně započaté. Ani jsem nešpitl, třebaže mě bolely všechny kosti a všechny vnitřnosti a plíce hrozily prasknutím, tiskl jsem rty křečovitě k sobě a cítil, jak z nich prýští slaná krev. Jenže co naplat, Zasada rozsvítil.
Světlo vystříklo z maličké příruční lampy a pokropilo celou tu naši nesvatou trojici od hlavy k patě.
Zasada držel lampu v konečcích prstů levé ruky. Z obou dlaní mu tekla krev. Kdyby nebyl muslimem, mohl by vystupovat před katolickými fundamentalisty jako osvícenec obdařený božskými stigmaty.
"Tak tady je můj depot," prohlásil. "Vše, čeho třeba ke zdárnému útěku."
Bejček, jak se ukázalo, dopadl hlavou napřed, a ten úder ho na nějakou dobu zbavil bojové iniciativy. Ležel na kupě bílých hadrů s hubou otevřenou a vypadal chytře jako pakůň v obrazárně.
"Helejte, Bejček, my oba odpřísáhnem, že jste ten útěk spunktoval vy," řekl jsem rychle, abych strážmistra znovu naháčkoval, ale zase jsem sklapnul, protože v danou chvíli nebyl schopen pochopit ani pravidla hry paci-paci-pačičky.
Snad aspoň s Jerzym bude rozumná řeč, zadoufal jsem. "Že je to tak, šejku?"
"Má šalláh," odpověděl vážně a vytáhl z kapsy růženec, aby se posilnil krátkou meditací, než – s pomocí dvou nevěřících – bude pokračovat v pouti do Mekky, již před malou chvílí nastoupil.
4/

Byla to situace, které se za mých mladých let říkalo šlamastyka, a já do ní doslova spadnul.
Dneska se tomu musím smát. Na Měsíc jsem letěl s plným pytlem nadějí. Nebylo mi ještě ani dvaadvacet let, měl jsem za sebou vyhazov ze čtyř vysokých škol, což je dost slušný výkon na tak mladý věk, mým životním programem bylo pití piva a milování holek, a ten osmnáctiměsíční pobyt na Měsíci jsem považoval za trochu nepříjemný výlet, který mi vynese sto talířů, a tím i hopsa hejsa po zbytek života, přičemž konec života jsem kladl někam na hranici čtyřiceti let.
Věděl jsem, co mě na Měsíci čeká?
Věděl a nevěděl.
Na Měsíci se makalo, to především. Makalo se tam ostošest už hezkých pár let, od té doby, kdy OSN schválila Zelený balík a zakázala jakýkoli průmyslový provoz. Já jsem si o sobě myslel, že bych asi dovedl makat, ale přesvědčit jsem se o tom nemohl. Strejda mi sice zařídil přijetí do ČKD v Praze, to bylo po mém druhém vyhazovu ze školy, to jsem se tenkrát pokoušel o techniku, jenže výsledek byl jen ten, že jsem každého prvního a patnáctého dostal na terminál vyúčtování gáže s obligátní připomínkou, že zůstávám v pořadí na pracovní nasazení v provozu. Pracovní nasazení v provozu! Šest údržbářů na vysočanskou ČKD, to byl dělnický tým; a doma u terminálů čekalo patnáct stovek placených náhradníků. Po půl roce jsem postoupil na pořadové číslo l 382 (i to bylo strejdovou protekcí), takže jsem dal výpověď, abych byl aspoň trochu užitečný (těm, kdo v pořadí byli za mnou).
Tak jsem se přihlásil na biofyziku a hned potom na systematiku, když se ukázalo, že na biologii nemám dost vysoký íkvé. Už to vypadalo na to, že budu po zbytek života študovat, jako to dělají ti, co je nebaví sport a lemtání barviček na plátno a psychokinetika a jiný podobný srandičky, když jsem potkal jednoho kámoše, kterého jsem znal ještě z pardubické véeščáté.
Byl volepenej a čišelo z něho sebevědomí chlapíka, který – jak se tenkrát říkalo – dokázal dát životu za uši.
"Kde bych byl," řekl, když jsem se ho zeptal, kde byl, že o sobě nedal vědět. "Nahoře na Arkádii."
Připomínám, že blaťáci říkají "nahoře", když mají na mysli pobyt na Měsíci. Třeba vám to připadá směšný, ale je to tak, a kdybyste žili nějakou dobu dole na plesnivce, taky byste říkali "nahoře" a ukazovali prstem na ten náš šutr.
Tenkrát průmysl na šutru teprve začínal, takže jsem se podivil.
"Na Měsíci? Jak to? Copak jsi dostudoval?"
"Proč bych měl dostudovat?"
Protivný zvyk, tohle odpovídání otázkama.
"Na Lagrang a na orbity berou jen študovaný," řekl jsem. "To přece ví kde kdo. Tahat za nohu mě nebudeš."
Ukázal mi ruce. Myslel jsem, že má nějakou kožní chorobu, ale pak mi došlo, že to jsou mozoly.
"Na Měsíci se maká a vydělávaj se tam prachy."
Tak tohle nebyla odpověď otázkou. Nebyla to žádná odpověď. Ten kámoš, Jirous se jmenoval, jestli vás to zajímá, mi dal informaci k nezaplacení.
Ještě ten den jsem se hlásil v náborové kanceláři Českopolské. Byla to cimřička v Praze na Starém Městě, v Železné ulici. Seděla v ní ženská, sice obložená oráklama, ale jinak to byla docela živá ženská, tehdy mi připadala stará, protože jí bylo k šedesáti. Nezapomeňte, že mý mámě bylo pětačtyřicet, jednomu tátovi sedma a tomu druhýmu dokonce jen osmatřicet.
Když jsem jí řekl, že bych chtěl rubat v Českopolský titan, neomdlela a ani se nedala do smíchu.

"Máte nějaké pracovní zkušenosti?" zeptala se.
"Dělal jsem v ČKD."
Jenže ona nebyla včerejší.
"Pořadové číslo…?"
"Sto dvanáct," zalhal jsem.
Kývla stranou k oráklu.
"Třináct set dvaaosmdesát," pravil jsem znechuceně.
Změřila si mě od hlavy k patě. Byl jsem pořez.
"Činky?"
"Pivo."
"S tím by byl konec," pozvedla obočí. "Měsíc je suchej."
V tom byla vedle jak ta jedle, v koloniích se vesele kšeftovalo s kdečím, s pitím samozřejmě taky, jenom drogy se tam nevedly. Takový byl nepsaný havířský zvyk: u koho se našla droga, toho do týdne našli venku s rozepjatým poklopcem, jestli mi rozumíte. Nikdo se neptal, odkud ta droga přišla a za kolik a co tomu říká pan advokát. Nic takového. Chlapa vyvedli, ať sebou mrskal sebevíc, a pak ryc – a v tom nezničitelným, nepropálitelným a nerozřezatelným skafandru byla díra, a pak už následovalo jenom oznámení Bezpečnosti, že došlo k nehodě, a Bezpečnost se postarala o odvoz do márnice a pak v plastikovým pytli nahoru na Zem, a to bylo všechno, protože k tomu havířskýmu zvyku patřil dodatek, že feťákova smrt znamená na Měsíci asi tolik jako na Zemi tragický odchod mouchy masařky a vyvolává obdobný zájem kriminalistických orgánů.
Takže Měsíc je prej suchej.
"To není všechno," řekla ta hodná paní. "Taky tam nejsou ženské."
"To už je horší," řekl jsem. Čekala, že odejdu, ale když jsem se k tomu neměl, pokračovala v odrazovacím projevu. Namáhavá dřina dvanáct hodin denně. Strava dehydrovaná, částečně syntetická, dílem recyklovaná. Bydliště v šuplíku dvakrát dva a půl metru. Za hádky pokuta, za rvačky a opilství kriminál.
"Za opilství? Měsíc je přece suchej."
Nenechala se zmást.
"Taky za náboženskou propagandu," dodala významně.
"Vypadám na funďáka?"
"Náboženská propaganda je považována za závažný kriminální delikt," opakovala. "A za náboženskou propagandu se považuje i křížek na krku."
"To je režim jako řemen, nemyslíte?"
"Nikdo vás nenutí, abyste pracoval v Českopolské těžební, soudruhu… soudruhu…"
"Jakub Nedomý. Bez vyznání. Chcete, abych vám to podepsal?"
"Jestli chci? To vy podepsat musíte, soudruh Nedomý!" zvolala pohoršeně. "No a pak je tu paragraf šest."
Pořád ještě jsem před tou milou stařenkou stál. Nohy mě už bolely, takže jsem přešlápl.
"Paragraf šest," pokračovala, "najdete v občanském zákoníku, v zákoně o pracovních právech a povinnostech nekybernetického personálu Průmyslového komplexu Luna. Umíte číst?"
"Študoval jsem čtyři vysoké školy."
"To ještě neznamená, že umíte číst."
Čtenář jsem opravdu nebyl, ale v životě jsem přelouskal nejmíň deset knížek a dvě z nich ty starodávné, s písmenama.
"Paragraf šest," pokračovala ta pohádková stařenka, "je koncipovaný jako ochrana proti vykukům, kteří by chtěli v soudních procesech s pékáel vytlouct kapitál. Maximální délka pobytu na Měsíci je stanovena na pět set šedesát dní. Kdo se zdrží déle z jakéhokoli důvodu, ať zaviněného nebo zaviněného vyšší mocí, ztrácí právo na návrat na planetu Zemi a stává se trvalým občanem Lunárního společenství, aniž by měl nárok na jakoukoli náhradu ze strany pékáel. Paragraf šest si prostudujte, a až přijdete podepsat pracovní smlouvu, pokud přijdete, podepíšete prohlášení, že jste s ním srozuměn."
Vztyčila ukazovák.
"To je ze strany Českopolské slušnost, abyste rozuměl, soudruh Nedomý. Právní následky to nemá žádné. I kdybyste nic nepodepsal, i kdyby se vámi podepsané prohlášení ztratilo, podle paragrafu šest se stejně stanete trvalým občanem Průmyslového komplexu Luna navždy, bez možnosti návratu na Zemi, byť i jen na přechodný pobyt."
"Je to trochu drsárna, nezdá se vám?"
"Víte, jak vám změknou kosti po roce a půl pobytu v šestinové gravitaci? Po delším pobytu byste se nemohl na Zemi vrátit, i kdyby nebylo paragrafu šest."
Teď ukazovákem zamávala ze strany na stranu.
"Je to lidumilný zákon. V minulosti se našla spousta chytráků. Prodlužovali si pobyt, aby nadělali peníze, protože se jim nechtělo domů, protože se nahoře zamilovali do kamaráda, důvody byly různé. Následky vždycky stejné: na Zemi se vrátil mrzák."
"Copak felčaři nevymysleli nějakou léčebnou kůru?"
"Rehabilitační programy existují, ale paragraf šest je mnohem jednodušší opatření. Něco vám prozradím, soudruh Nedomý."
Naklonila se přes stůl, až jí lokna spadla na čílko. Měla brčálově zelené vlasy, tahle babča.
"Pékáel má zájem na růstu stálé populace. I to je jeden z důvodů proč byl přijat paragraf šest."
"Vážená soudružko," řekl jsem. "Aby bylo jasno: nejsem ani feťák, ani funďák, nemíním spasit svět a nechám na jinejch, aby vynalezli žárovku. Chci vydělat prachy, aby kamarádi viděli, že nejsem žádný máslo, že dovedu makat a že

taky umím vydělaný peníze pěkně roztočit. Proto chci na Měsíc, frštendo? S paragrafem šest nebudu mít nejmenší potíže, to vás můžu ujistit."
Takhle pošetile jsem mluvil a i po těch strašných letech je mi trochu stydno, když si na to vzpomenu. Samozřejmě, byla to setsakra jiná doba, tenkrát a dnes.
‚A to, že pékáel sází funďáky do basy, to jenom schvaluju. Kdyby bylo po mým, zavřel bych je všechny. Je jich, bohužel, moc."
Nebyl to tak moc náš problém. U nás v socialistickejch státech se fundamentalisti nikdy neprosadili. Někdo chodil do kostela a někdo ne, ale ten, co tam chodil, si nemyslel, že musí podříznout souseda za to, že se nemodlí. Já jsem ještě na střední škole hodně cestoval a byl jsem i ve Východoamerický konfederaci a odtud jsme jeli do Svobodného císařství Texas a byli jsme i dole na jihu podívat se do těch míst, kde je na starých mapách zaznamenána šíje mezi Severní a Jižní Amerikou: cestoval jsem a vždycky mě udivovala podivná divokost lidí, které jsem potkával. Každý křičel: Já! Já! a myslel, že se kolem něho točí svět, a byl ochoten poprat se s každým, kdo byl trochu jinej než on. V Evropě jsem se s ničím takovým nesetkal, a navštívil jsem Bretaňskou socialistickou republiku, Bavorské království a samozřejmě Zelený pruh, od Gdaňska až po Dubrovník. Lidi byli – a dodnes jsou – k sobě vlídnější a ohleduplnější, asi proto, že mají v krvi nechuť vůči všem těm válkám, co v Evropě byly, a že se jich do pětačtyřicátého roku předminulého století semlelo nepočítaně. Proto se asi ten fundamentalismus ujal hlavně mimo Evropu, v době, kdy jsem v té malé kanceláři v Železné ulici vyjednával se starou zelenovlasou paní o pracovní smlouvě. Dnes už je to všechno zapomenutá záležitost, ale když já byl kluk, tak se první atomové bomby dostaly do rukou fanatikům z náboženských sekt, a to teprve začalo být na světě dusno.
Tak tohle jsem asi měl na mysli, když jsem zelenovlásce říkal, že bych všechny funďáky pozavíral.
Asi ji to uspokojilo, ani se nepodivila, že jsem užil slůvka pékáel pro Průmyslový komplex Luna, a řekla mi, abych si všechno dobře rozmyslel a přišel za týden podepsat pracovní smlouvu.
"Podepíšu ji třeba hned," nabídl jsem, ale zavrtěla hlavou.
"Podle předpisu musíte mít týden na rozmyšlenou. To je pro vaše dobro, soudruh Nedomý. Nemuseli bychom to dělat. Žádné právní ustanovení nás k tomu nenutí."
"Vy jste holt lidumilná organizace."
Poprvé se usmála.
"Tak to ne," řekla. "To opravdu ne. Však to poznáte, jestli se na Měsíc dostanete."
Za týden jsem smlouvu podepsal. Máma, když se to dozvěděla, mohla prolítnout stropem a oba fotříni se pohádali, protože jeden byl strašně pro a druhej strašně proti. Malá ségra Alenka to přijala klidně a jenom se mě zeptala, co jí z Měsíce přivezu.
"Přivezu ti kráter," řekl jsem.
"Dobře," vzala to vážně. "Ale chci takhle malinkej."
A ukázala prstíčkama kroužek asi tak o průměru tří centimetrů.
Nastal trénink, pěkně tuhý, a školení a musel jsem se opravdu naučit číst a paragraf šest nám omílali o hubu pětkrát denně po celých šest týdnů, co výcvik trval. Ne aby vás napadlo dělat nějaké fígle, házet se marod, porvat se s kamarádem a zůstat v base – pět set šedesát dní a pak od vás Českopolská dává ruce pryč, zpáteční tiket propadá a nazdar, je z vás občan pékáel, pozemské doruble vám vymění na Lunární kredity Ústřední banka v Arkádii. Za ně si můžete koupit karbanátek v sušině, vatu do uší a pět minut telefonního spojení s tetou Amálkou v Kardašově Řečici.
Náležitě vycvičeni a také vyděšeni strašidlem zvaným paragraf šest odletěli jsme všichni na Lunu, tenkrát ještě ne přes Lagrang, ale přes nějakou všivou stanici, která – pokud se pamatuju – byla v soukromém držení nějaké holandské společnosti. Nebo honolulské? Já už si ten místopis pletu. Osmnáct měsíců uteklo jako voda a najednou se všechno zvrtlo a já seděl v díře se dvěma chlapy a věřte, že bych se obtížně rozhodoval, který z nich mi jde víc na nervy.
5/

"Má šalláh," opakoval polský mohamedán vážně. "A s pomocí Alláhovou se dostaneme odsud pryč."
Rozhlížel jsem se kolem sebe.
"Vypadá to tady jako ve skladu zdravotnických potřeb," podotkl jsem.
Jerzy přikývl.
"Velmi správně. Stejnokroje příslušníků záchranné služby. Nosítka – a hlavně – tísňová vysílačka. Ta přivolá z jedničky záchranku."
"Záchranku může přivolat jenom personál zdravotní služby," ozval se Bejček.
"Ano," přikývl Jerzy, "ale také policista. K útěku je třeba tří lidí: dva nesou nosítka a třetí na nich leží. A jeden z těch tří musí být policista."
"Na nosítkách budu ležet já," pravil Bejček, ohmatávaje si hlavu. "Mám frakturu lebeční kosti."
"To nepůjde," namítl Jerzy. "Alláh si nepřeje, aby muslim nesl na nosítkách nevěřícího psa."
"Kromě toho bys na těch nosítkách vypadal směšně. Ani bysme je pod tebou nenašli," přisadil jsem si. "Ale bacha. Chci mít jasno, protože tu padlo pár ošklivých slov. Jedem v tom všichni tři, bez podrazů."
Díval jsem se přitom na Bejčka. Po úderu do lebky značně zkrotnul a kupodivu možná i přišel k rozumu.
"Jo," pravil, ale nadšení bylo v tom prohlášení obsaženo v nezvažitelném množství. Proto jsem považoval za potřebné přitlačit na pilu.
"Jak jsem řekl, kdybys nás chtěl shodit, polepíme ti to s Jerzym tak důkladně, že kvůli těm flastrům ti bude každý sako malý."
"Tohle je snad jasné," řekl Jerzy. "Teď si oblékněte stejnokroje."

"Jestlipak jsi vybral dost velké číslo pro kolegu?" zapochyboval jsem a hned se ukázalo, jak opodstatněné moje pochybnosti byly.
Bejček ze sebe stáhnul policejní stejnokroj. Sykal přitom a supěl, protože pád ho zřejmě pošramotil asi tak, jako mne jeho pěsti. Námaha byla ale korunována úspěchem a brzy tu stál, pitvorně pokroucený ve stísněném prostoru, v tričku a ne zcela aseptických trenýrkách.
"Zkus si tuhle kazajku," podal jsem mu bílé sáčko, "vypadá, že je větší."
Nejsem ani dnes houžvička a tenkrát jsem byl skoro vazba, ale byl bych přísahal, že mi to kvádro padne a že v něm budu dokonce trochu kloktat. Strážmistr s dosti značnou námahou vecpal paži do rukávu, ale když chtěl zabydlit i druhý rukáv, začal se točit do kolečka jako pes, který si honí vlastní ohářku.
"Chlapi, ale vážně, já tohle neoblíknu."
"Trpělivost přináší růže," pravil Jerzy Zasada. "Pokus se znovu."
"Počkej, já ti pomůžu," nabídl jsem se, ale brzy jsem poznal, jak marné jsou všechny snahy. "Nedá se nic dělat, Jerzy. Musíme si obrátit role. Na nosítka se položí tenhle hroch a z tebe se stane saniterák."
"Alláh si nepřeje, abych…"
"Tohle je vážná věc, Jerzy."
"Já to ale myslím vážně," a podíval se na mě tak vážně, že já vážně pochopil, jak vážně to myslí.
Bejček ze sebe vztekle rval rukáv bílé kazajky.
"Tak on ten celej slavnej útěk ztroskotá nakonec na tom, že jeden cholera pitomá vybral v magacínu sako pro trpajzlíky!"
"Ne pro trpajzlíky," řekl jsem, "ale pro normální lidi. Poslouchej, Jerzy, nemůžeš na to svoje mohamedánství na chvilku zapomenout?"
"Lituju, ale nejde to. Nehodlám strávit v džahannam ani hodinu déle, než je nutno."
"Přijdeš tam tak jako tak," rozpomínal jsem se na svoje informace o článcích mohamedánské víry. "Sem tam nějaká ta hodinka tě nevytrhne."
"Hodinka? Tisíc let navíc! To se raději vrátím do basy."
"A podle paragrafu šest zkejsneš na Měsíci."
"Má šalláh," odvětil Jerzy. "Tak se stane, je-li to vůle Alláhova."
"A co kdyby," trápil jsem mozkovou kůru, "co kdyby Bejček přestoupil na tvoji víru? To by ti nebylo proti mysli, že by si muslim Bejček lehnul na nosítka?"
"Pokud by tobě nevadilo nosit muslima," pokrčil Jerzy rameny, "já bych proti tomu nebyl."
"Já jsem ateista!" bránil se Bejček.
"Tím lépe," řekl jsem. "Kdybys byl, dejme tomu, buddhista, musel bys před přestupem na islám rozvázat pracovní poměr s Buddhou, a tím bys riskoval jeho hněv. To je něco podobnýho, jako když se chce oženit ženatej chlap. Ty jsi v záviděníhodné pozici chlapa svobodného."
Znovu jsem zabrnkal na Bejčkovu slabou stránku: je žádoucí, aby nezapomněl na robátko nahoře na Zemi.
"Přestup budiž dobrovolný, vroucí a úplný," děl Jerzy.
"Nemáme mnoho času. V tuhle chvíli Bezpečnost už má avízo, že schází jeden příslušník," připomněl jsem.
"Copak já dovedu přestupovat na víru?"
Bejčkovy rozpaky byly vroucí a úplné, nikoli však dobrovolné.
"Především je třeba vykonat vyznání víry, kalima," řekl polský muslim. "Opakuj po mně: lá iláha illa–l–áhu va Muhammadun rasúl–ul–láhi."
"To nedokážu říct, ani kdybyste mě rozkrájeli!"
"Nestačilo by to říct po našem?" navrhl jsem.
"Dobrá," pravil Zasada po krátkém zaváhání, "opakuj: není Boha mimo Boha a Muhammád je jeho prorok."
"Není Boha mimo Boha," řekl Bejček neochotně, "a Muhammád je jeho prorok."
Zasada mu stiskl oběma rukama pravici.
"Cítíš něco?"
"Je mi zima."
"Ale na duši. Cítíš, jak tebou prostupuje láskyplná milost Alláhova?"
"No jo," řekl Bejček. "Já si oblíknu svoje sako, ne? Sundám si ale odznaky a vejložky," dodal smutně.
"Nezapomeň na kalhoty. Jako muslim teď musíš vystupovat dvojnásob důstojně."
Zasada pozvedl oči vzhůru, tam, kde se vznášela – odsud pochopitelně neviditelná – Země, podobná plesnivému pomeranči, a na Zemi Mekka, tento nejsvatější bod celé planety, a vydechl slova díkůvzdání. Pak, jak se zdálo, jeho náboženské vzrušení ustalo a byl ochoten věnovat se světským záležitostem.
"Celý plán jsem dopodrobna vypracoval," řekl. "Byl jsem až překvapený, jak snadno lze utéct ze zdejšího vězení."
"Však se taky nepočítalo, že by z něho někdo chtěl utíkat. Kam by taky utíkal, a hlavně – proč," podotkl Bejček, který si tuto kritiku bezpečnostních opatření zřejmě vzal osobně.
Jerzy vytáhl z kapsy bílé saniterácké kazajky pečlivě složený arch papíru. Ukázalo se, že je to print hlavních větví rozvodu vzduchu v obytné části důlního komplexu.
"Musíme se dostat až sem," ťukal Jerzy prstem do printu, "až k přepouštěcí komoře. Tady dáme signál a budeme čekat."
"Dostane se ven?"
"Kdo? Signál? Samozřejmě. Právě tady," pokračoval Jerzy ve výkladu, "je plastiková stěna."
Nechtěl jsem se vzdát jen tak snadno a pořád mě cosi dráždilo, opět ten neodbytný vnitřní hlásek, který otřásá tak

dlouho neotřesitelnými pravdami, až se ukáže, že to jsou otřesitelné nepravdy. Je to prachšeredná potvora, ten vnitřní hlásek.
"Takže my budeme čekat za bukem, dokud ambulance nepřistane. Pak vylezeme a…"
Vtom mi svitlo a pochybnost se vyvalila z podvědomí, jako když na povrch čiré studánky vypluje šeredná bublina bahna.
"Odkud máš ten print?"
"Odkud bych ho měl? Z printru přece!"
"To tě nenapadlo, že printy jsou registrovaný?"
"Co to povídá?" zeptal se Jerzy Bejčka. Zřejmě nebral mě, nevěřícího, příliš vážně, a tak se obrátil na kolegu muslima.
"Má pravdu," zahučel Bejček. "Každý print se ukládá do paměti spolu s identifikací tazatele."
"Takže ten tvůj dotaz je v databázi schovanej jako ve škatulce. Policajti už vědí, že jsme zdrhli do potrubí. Zeptají se oráklu a on jim poví, že to nebyla náhoda, nějaký náhlý popud mysli, ale předem připravený plán, protože věrný Alláhův služebník Jerzy Zasada si obstaral print vzduchotechniky už pěkně dlouho dopředu. Jak dlouho, že jsem tak smělý?"
"Už sedm měsíců," odpověděl Zasada neochotně. "Útěk jsem vymyslel, hned jak po mně začali jít."
"Tak moment," ozval se náš přítel policajt, "nemá smysl mlátit prázdnou slámu. My se přece můžeme přesvědčit, jestli o nás naši – tedy policajti – vědí."
Vytáhl z kapsy svého učitýlka. Trochu jsem se zastyděl, že tak prostá myšlenka se nezrodila v mém, ale v jeho policajtském mozku: vždyť Bejček je pořád ještě příslušník Bezpečnosti a jeho učitýlek má vstup k informačním zdrojům policejního oráklu! Ona je ta informatika přece jenom složitá věc a já jsem pouhopouhý amatér, ačkoli jsem i na tomto poli dosáhl určitých výsledků, jak patrno z předchozího vyprávění.
Bejček namačkal svými krátkými tlustými prsty několik kódových znaků (divže přitom učitýlka nerozmačkal), nedůvěřivě zabrejlil na mikrodisplej a pak se jeho širokánská tvář zavlnila úsměvem:
"Je to dobrý, chlapci, informace je v šuplíčku a nikdo o ni neprojevil nejmenší zájem!"
Nevím, jak je to možné, ale kámen padající ze srdce žuchne v šestinové měsíční gravitaci stejně silně jako na Zemi. Je to asi nějaká žuchací konstanta, nebo co. A protože to žuchlo trojmo, rána to byla přenáramná, třebaže ji nikdo nemohl zaslechnout.
Dobré dvě hodiny to trvalo, než jsme se potrubím vydrápali nahoru do bezprostřední blízkosti přepouštěcí haly kryté plastikovým dómem.
Když jsme byli na místě, Zasada vytáhl z kapsy bílé kazajky tísňovou vysílačku záchranné služby.
"Spustíme to." řekl.
"Já jsem pro," odpověděl mu někdo ve tmě.
Kámen, který mi ze srdce vypadl, se tam zase vrátil a sevřel je tak silně, že jsem z toho div neměl smrt.
Oslepila nás záře silného reflektoru.
"Tak pojďte, pojďte," vyzýval nás neznámý hlas. "Na co čekáte?"
Neochotně jsme poslechli a šinuli jsme se s hlavami sklopenými, protože jinak to v těsném potrubí ani nešlo.
Čekal jsem, že kolem sebe uvidím modro policajtských stejnokrojů, ale i v tom jsem se přepočítal.
Když nás vytáhli na světlo boží (ocitli jsme se shodou okolností ve skladišti tlakových trubek), neuviděli jsme ani jednoho policajta.
Kolem stáli havíři, tedy kamarádi, ale tvářili se tak nekamarádsky, jak to jen bylo možno, takže to vlastně nebyli kamarádi, a jak se záhy ukázalo, měli jsme moc velkou smůlu, že to byli nekamarádi–kamarádi, a ne policajti.
Bylo jich snad deset, víc se jich sem ani nevešlo, a další, jak bylo vidět otevřenými dveřmi, se tísnili na chodbě. Většinu z nich jsem znal jménem, či spíš přezdívkou, a všechny alespoň od vidění, byli to mazáci z našeho turnusu: Medvěd, Šlapka, Frantino, Šelsem; po těch letech si na víc jmen nevzpomenu, proč bych je taky měl všechna nosit v hlavě. Kazika jsem nikde neviděl.
Kamarádi–nekamarádi mluvili jeden přes druhého, ale notovali si jako z partesu, takže výsledkem byla jedna dlouhá, mnohoslovná litanie:
"Vy hajzlové," tak asi začínal ten proslov a dotyčné podstatné jméno se v něm i nadále opakovalo nejčastěji, "vy jste se chtěli vykašlat na kamarády a zmizet po anglicku zadním vchodem, ale my nejsme tak hloupí, jak jste si mysleli, a umíme do pěti počítat a hned nám bylo jasný, kam máte namířeno."
Hovořili dlouho, ale ne příliš jasně a přesně, takže mi to dalo chvilku koumání, než jsem přišel na to, v čem je háček. Bejček se ptal učitýlka na to, jestli policajti kladli dotaz oráklu; policajti se neptali, takže učitýlek dal správnou informaci. Kdyby Bejčka (nebo spíš mne) napadlo zeptat se na civilní okruh, učitýlek by bezpochyby odpověděl, že v civilním okruhu takový dotaz padl: kdopak byl zvědav na vnitřní uspořádání ventilačního potrubí? A kam vede to potrubí? Kudy, kudy, kudy cestička ven do nebíčka nebo kamkoli, hlavně pryč odsud? I naprostý hlupáček by z jediného pohledu na schéma rozvodu usoudil, že naše jediná naděje je v přepouštěcí komoře.
A tam si na nás prostě počkali.
Když se vykecali a nastala chvilka pauzy, řekl jsem:
"Kluci, vždyť můžete jet taky! Do sanitky se vejde sedumnáct lidí…"
Tím jsem jenom zašťoural do vosího hnízda. Okamžitě jsem dostal pár facek od těch nejbližších kamarádů–nekamarádů (byli to myslím Frantino se Šlapkou, Medvěd naštěstí stál v tu chvíli vzadu), načež mi vysvětlili, že existuje něco jako kamarádství a solidarita a takové ty věci. Chtěli mi toho vysvětlit víc, ale najednou utichli a do přepouštěcí komory vstoupil Brunza s inženýrem Dutkiewiczem.
Podivil jsem se, že vysoký funkcionář Českopolské se tak rychle spřáhnul s předákem nepokojů, ale po čerstvé

zkušenosti jsem se zařekl, že už ani slůvko neopustí hradbu mých zubů. Tento obrat jsem kdysi slyšel od Jerzyho, který to úsloví asi má z těch bláznivých knížek.
"To jsou oni," řekl Šelsem horlivě, a aby nebylo pochyb, ukázal na nás prstem. Moc hezké gesto, tohle ukazování prstem. To jsou oni, to jsou oni.
"V každém stádu," řekl Brunza "se najde pár prašivejch."
"Hele, Brunzo, ber to rozumně," porušil jsem zásadu mlčenlivosti. "Ten tvůj fígl s kudlou nemůže vyjít. To je předem ztracená hra. Víš to stejně jako já. Znám tě jako svý boty. Jseš rozumnej chlap a tuhle volovinu jsi udělal ze zoufalství."
"V tom musím souhlasit," přisadil si Dutkiewicz. "Tahle hra opravdu nemůže vyjít."
"Ať vyjde nebo nevyjde," zahučel Brunza, "nechci se chovat jako ovce."
Čerpal svý moudrosti z pastýřský příručky, napadlo mě, ale tohle jsem si nechal pro sebe. Pokračoval jsem diplomaticky:
"V takový chvíli nezbejvá než jít na vlastní pěst. Jako když se potápí loď. To je přesně ten případ: loď jde ke dnu a ty šmidláš kapitána na krku nožem. No a my jsme měli první ten nápad, že bysme mohli skočit se záchrannejma kruhama přes palubu. Co je na tom špatnýho, kluci?" obrátil jsem se na ostatní. Jerzy vytáhl z kapsy ten svůj růženec, přimhouřil oči a věnoval se věcem nadzemským. Trochu tím vyrazil těm ostatním dech: ještě nikdy nepotkali na Měsíci nikoho, kdo by se tak veřejně přihlásil k funďákům. Jerzy usoudil, že v tuhle chvíli je už všechno jedno. Bejček byl silně nervózní, špičkou jazyka si zvlhčoval okoralé rty a modrá očka mu rejdila ze strany na stranu. Byl to holt policajt načapanej na švestkách a zřejmě si připadal jako člověk s kalhotama spuštěnýma do půli lejtek ve společnosti dam. Brunza přemýšlel, a já čekal, kdy zaslechnu hučení těch divoce šrotujících koleček. Přemejšlel, až to vymyslel.
"Vy tři," řekl a ukázal prstem, jenže jinak, než prve Šelsem; ve všem jsou rozdíly, i v ukazování prstem, jednou je to podlézavé donašečství, podruhé verdikt, "vy tři jste zradili partu. Pane inženýr," obrátil se na Dutkiewicze, "my jsme chlapi drsný, ale hrajeme fér. Bereme se za svý. Nechceme nic než svoje právo. Osmnáct měsíců jsme odkroutili a chcem nahoru k maminám. Tak to bylo domluvený a do žádný Mikronézie nám nic není. My si svoje právo vynutíme, i kdybysme měli tenhle důl vyhodit do povětří. Jenže s takovejma hajzlama, jako jsou tihle tři, nechceme mít nic společnýho. Ty už nejsou jedny z nás. Pane inženýr, já chci, abyste měl jasno. My jsme tvrdý chlapi a myslíme vážně, co říkáme. Když něco slíbíme, tak to splníme, a chceme, aby se náčelníci chovali vůči nám taky tak. My náměstka podřízněm – a vás taky, když na to přijde. Já vám to slibuju."
Řekl to významně, byl to vskutku pěkný slib.
V komoře bylo ticho, že by špendlíčka při dopadu nezaslechl, a že ten špendlíček na Měsíci padá mimořádně tiše.
"Vy mi to možná nevěříte. Vy si asi ještě myslíte, že si pouštím hubu na špacír. To je ale vomyl, pane inženýr, a já vás z toho vomylu vyvedu."
Otočil se ke svým lidem.
"Tyhle tři vyvedete na mráz," ukázal na nás prstem do třetice, "a až budou venku, otevřete jim poklopce."
Pak odešel a ani mezi dveřma se po nás neohlídnul. Na Dutkiewicze to udělalo zřejmě velký dojem. Chtěl něco říct, ale nebylo komu, protože Brunza už byl mezi dveřmi, odcházel a ani hydrobůstr by ho nezastavil a vykládat něco Medvědovi, Šlapkovi nebo Šelsemovi nemělo smysl. A my tři?
Podíval se na nás s upřímným politováním, ohryzek mu třikrát poskočil po hubeným krku, odkašlal si a rychle vyšel z komory.
Spolu s ním vyšlo ven i několik chlapů a jiný zase přišli. Aniž kdo k tomu co řekl, střídala se stráž, dobrovolně, podle vlastního uvážení. Medvěd a celá ta parta, to byli lovci a jímatelé. Místo nich měli nastoupit kati.
Dva a dva nás drželi za ruce a za nohy (jenom na Bejčka nastoupila zesílená parta, a i tak měli co dělat, jaksepatří jima lomcoval a řval tak hrozně, že mu zalepili hubu flastrem) a jiný zase hermetizovali Jerzyho kombinézu. S Bejčkem a se mnou to měli horší, protože my byli oblečený do saniteráckého a tenhle oblek měl trochu jiný systém hermetizace a tepelné izolace než hornická kombinéza. Ale že to byli lidi koumaví, přišli na to brzy a netrvalo to dýl než pět minut a celá ta mordparta i s náma třema vobětma stála uprostřed přepouštěcí komory.
Dveře pomalu dolehly k zárubni a jejich plocha zšarlatověla na znamení, že uzávěry vklouzly do lůžek.
Ten chlap, co uzavřel hermetický dveře (i jeho jsem znal od vidění – a nikdy mě nenapadlo, že on je ten hlavní kat, který za dobu mé služby vyvedl na mráz nejméně pět feťáků), teď vytahal ze skříně přilby a flašky. Nejdříve osadil nás, odsouzence, tohle zřejmě patřilo k rituálu popravy. Potom obsloužil své pacholky. Nemohli si nasadit přilby sami, protože měli zaměstnané ruce. Pracoval pomalu, metodicky. Uvědomil jsem si, že i dole na šachtě se pohyboval vždycky loudavě, jako by váhal nad každým dalším krokem, a přece plnil normu o pár čárek navíc. Inu, pracant. Nezapomněl na žádný detail, i tomu Bejčkovi odlepil flastr, než mu nasadil přilbu. Nadávek schytal požehnaně za tu chvilku, která oddělovala moment odlepení flastru od chvíle nasazení přilby. Ale reagoval na ten příval ošklivých slov jako gibraltarská skála. Já ji viděl, můžete mi věřit – je to kliďas k pohledání.
Dnes už na ty chvíle vzpomínám skoro s humorem, ale tenkrát mi nebylo do žertování.
Něco se ve mně zlomilo v okamžiku, kdy mi ten Louda nasadil přilbu. Věděl jsem, že ta průhledná koule je absolutně zvukotěsná, takže jsem se nemusel stydět a spustil jsem zplna hrdla. Volal jsem mámu, ať přijde a vytáhne mě z toho, volal jsem ji, jako kdyby to byl jenom zlý sen, který se mi zdá jenom proto, že – navzdory maminčině varování – jsem při večeři snědl housku s uherským salámem a ten mě teď tlačí v žaludku. Ať přijde a odvede mě, ať se probudí, vždyť tohle všechno je nesmysl. Proč by mě kamarádi měli zabíjet? Copak já něco provedl? Já jsem jenom chtěl zase vidět mámu a malou ségru, chtěl jsem té maličké koze Alence přivézt z Měsíce kráter o průměru tří centimetrů, já skutečně našel kráter pro Alenku, měl tři centimetry v průměru, od kámoše jsem sehnal petrifikátor, co mají selenologové k fixování hornin, uloupl jsem z Měsíce jeden kráter a měl jsem ho s sebou v pytli! Ten je pro tebe Alenko, třeba ho už nebudeš chtít, protože po půldruhým roce je už z tebe ne holčička, ale malá slečna, já už tě nikdy neuvidím!

Katovi pacholci na mně viseli, kroutili mi ruce dozadu, jinak bych je ze sebe setřás; jak by ne, vždyť každej vážil jen nějakých patnáct pozemských kilogramů. Já je nenáviděl, nikdy bych nevěřil, že budu takové nenávisti schopen.
Tohle je to kamarádství, tohle je ta solidarita! Jenom proto, že jsem s nima nechtěl jet v té blbovině, mě teď zabijou.
Přední stěna přechodové komory se před námi otevřela a smolně černá obloha na nás vycenila milión hvězdných zubů.
Vyvedli nás na přistávací plochu.
Tady jsme ještě byli více méně v bezpečí, protože popravy se konaly až mezi skalisky, a od těch nás dělila ranvej a pak pláň široká nějakých tři sta metrů. Byli jsme v bezpečí, nebo jsme si to alespoň mysleli.
Za námi se tyčil dóm přepouštěcí haly a vlevo vpravo se táhly válcovité baráky důlní technologie. Hvězdné nebe po naší levé ruce bylo jakoby zamlžené: tam byl povrchový důl, tam se prohánějí skrejpry a nakladače, tam se makalo, tam mládenci hákovali, aby nadělali doruble a mohli si vyhodit z kopejtka, až se po skončení turnusu vrátí ke svejm mámám a malejm ségrám a svejm milenkám a kamarádům, ledaže i je vyšplouchnou, nechaj je zkejsnout na Měsíci podle paragrafu šest, eventuálně dočista popravěj, jako se to stane zakrátko nám. Makali i teď, protože vzpoura odcházejícího turnusu se jich netýkala. Ranní směna se pokochala pohledem na zajatýho náměstka, ale dlouho se nekochala, protože každá minuta kochání se strhávala ze mzdy, kdepak, měsíční důl není sanatorium nebo místečko pro kochání, je stvořený k tvrdýmu makání.
Anebo – jako teď – k popravám.
Hlavní aktér popravy nás pomalu obešel. V ruce držel půlmetrový úlomek taveniny, která vzniká při dopadu asteroidu na měsíční povrch. Nepochyboval jsem, že okraje úlomku jsou ostré jako břitva.
Ukázal na mne. Jako vždycky, já měl všechno odskákat nejdřív a asi nejhůř.
Křičel jsem na kata a křičel jsem i na Mléčnou dráhu, která mu visela za zády na černé stěně jako laciná tapeta. Myslím, že Mléčná dráha se mnou měla alespoň trochu soucitu, třebaže to nedala nijak najevo.
Pacholci mě přistrčili až k němu.
Nasadil mi ostří úlomku na hruď.
První hrot pronikl tkaninou. Uslyšel jsem sykot unikajícího vzduchu a k nohám se mi chumelily modravé kyslíkové vločky.
Brzy jich bylo tolik, že miniaturní kráterek pro malou ségru Alenku by byl napůl zasněžený.
6/

Kolem havířské soudržnosti se nadělalo hodně humbuku hlavně tam nahoře na Zemi.
Velká rodina tvrdých chlapů, co dennodenně riskujou život, aby vyrvali z hlubin mlčenlivého souputníka Modré planety jeho poklady; sdružuje je společný zájem a také tlak nepřátelského prostředí; jeden spoléhá na druhého, protože za tenkou stěnou čeká smrt ve vzduchoprázdnu; lunární důl, toť výspa člověčenství v nekonečném moři kosmické nicoty; právě zde člověk neohroženě čelí nebytí, a proto musí stát druh druhu po boku, kdykoli připraven podat a taky přijmout pomocnou ruku.
Jeden by až zaslzel nad takovou záplavou krásných slov.
A nebyla to tak úplně nepravdivá slova.
S havířskou soudržností jste se setkali na každém kroku, v Českopolské i v desítkách dalších dolů, které v těch letech vyrůstaly na přívratu, naskakovaly na měsíční tváři jako vimrlata, a to bylo v pořádku, protože Měsíc tehdy opravdu prožíval jinošský věk. Soudržnost byla všude, a ne jedna, ale hned spousta soudržností. Chlapi, co sloužili první půlrok, byli jedna ruka s chlapama, co taky sloužili první půlrok; ročáci drželi basu s ročákama a s kým jiným by pekli mazáci, co to měli za pár, než s mazákama, co to měli za pár.
Pak taky záleželo na tom, proč sem kdo přišel.
Já například chtěl vydělat prachy, a to znamenalo, že mi šlo o plnou sumu, o sto hadrů. Na tu měl nárok jenom ten, kdo nekoupil ani jeden mínusovej bod: od toho sta hadrů se odpočítávalo a navíc nemohl přibejt ani brďol. Sto talířů maximum – víc ani ťuk – a do mínusu to mohlo jít až k nule, kdyby, čistě teoreticky, někdo dal ruce od práce tak důkladně, že by si na šachtě ani nevrznul.
To samozřejmě nebylo prakticky možné, protože nováčkové byli zařazený do pracovních týmů, a přestože – zase čistě teoreticky – každýho hodnotili zvlášť, v praxi to vypadalo tak, že družinář sledoval výkon týmu a nechal na fýrovi, aby dohlídl na svoje maníky. Z toho samozřejmě vyplynula soudržnost docela zvláštního druhu: fýra hlídal maníky a maníci hlídali jeden druhýho navzájem, aby se nikdo nevezl po zádech kamarádů, neflákal se a nenechal se hodnotit podle špičkových výkonů týmu.
Vedení mělo dost moudrosti na to, aby dovolilo přestupy z týmu do týmu.
To mělo za následek, že v prvním půlroce se osazenstvo týmů jaksepatří promíchalo, a než se půlročáci stali ročákama, bylo jasný, k čemu je kterej tým nejlíp použitelnej.
Největší makáči zůstali samozřejmě v týmech pro hlubinné nasazení. Tam jsem dělal od samýho začátku i já, protože mi bylo jasný, ostatně jako každýmu, že na hlubině tutově dostanu plnejch sto talířů. Byli makáči, ale taky hazardéři.
Podle předpisu se totiž i na hlubině rube ve sněhulákovi, tedy, já už opravdové sněhuláky nezažil, když jsem já přišel na Lunu, hermetizovaný pracáky byly už ve standardním vybavení prakticky všude a patřila k nim celohlavová přilba, docela lehoučká, i makovicí jste mohli točit ze strany na stranu, takže taková přilba nebyla o nic horší, než bývaly ty motocyklistický přilby nahoře na Zemi, jestli víte, o čem mluvím; havíři ale říkali pracákům sněhulák, to byla taková hantýrka. Ten předpis má svoje oprávnění. Lunární hornina je sice jednolitá a v hlubině máte minimální pravděpodobnost, že při ražbě narazíte na průrvu, která je spojená s povrchem. Stoprocentní jistotu ale mít nemůžete. Nikdy nevíte, kdy to udělá "fffft" a tlakovej vzduch pronikne do průrvy. Všude je najednou plno prachu, světlo sice nezhasne, ale skrz ten prach se nedostane ani paprsíček, takže výsledek je ten samej, jako kdyby někdo lampy vypnul.

No a tohle trvá pár minut nebo pár vteřin. V prvním případě je nějaká šance na záchranu, v druhém máte čas akorát tak na to pomyslet si: "sbohem a šáteček" a pak se začnete dusit a za kratičkou dobu zakokrháte.
Proto je ten předpis, že odkládání ochranných oděvů je přísně zakázáno.
Kdo by ale tenhle předpis kontroloval?
Jakmile tým dorazí na plac, musí se za sebou hermetizovat a s vnějškem ho spojuje už jenom kepka, tak se na Českopolské říká průchodce pro potrubí. Jakmile jste jednou hermetizovaný, náčelníci vás můžou kontrolovat jenom kamerama, ale to už je takovej nepsanej zákon, že kamery jsou strašně poruchový a že nikdy nefungujou déle než pět minut, takže ani nestojí za to je opravovat.
Pod dohledem slepý kamery se maníci svlíknou a dál už dělaj svlečený. Samosebou, flašku s kytem má každej po ruce, a jakmile někde něco sykne, každej šahá po flašce a kouká, kde se víří prach; tam může být mikroskopický kanálek, ten je dlouhý třeba desítky metrů, nebo jenom několik centimetrů a ústí do průrvy, a ta je buď decimetrová, nebo metrová. Důlní sonary by měly tyhle průrvy zavčas hlásit, ale to je taky teorie. Praxe je taková, že to na dole jednou, dvakrát, a když je smůla, tak víckrát do roka foukne.
Tolik na vysvětlenou, proč týmy hlubinnýho dolování jsou vyhledávaný hlavně maníkama, co mají hazard v krvi.
Jinej typ chlapů dělá na povrchu, kde se pracuje v těžkejch sněhulákách: tam většinu práce odvedou mašiny, skrejpry, nakladače a náklaďáky. Důl z vejšky připomíná chobotnici. Z ústřední budovy jdou paprskovitě povrchový koridory a na konci je povrchová těžba, otevřená do půlkruhu. Tam byste z vejšky mohli pozorovat ty skrejpry a náklaďáky, vypadaly by jako škatulky, chlápek ve sněhobílým skafandru by nebyl větší než tečka, měli byste pocit, že ty stroje se pohybujou pomalu, ale omyl, na povrchu to jenom lítá, proto chlapi z povrchovejch týmů potřebujou postřeh a hlavně přehled. Ono je to totiž tak: zejména půlročáci podlehnou dojmu, že šestinová gravitace je lahoda a že se nikomu nemůže nic stát. Skáčete jako klokan, sletíte po hlavě ze schodů – a nic, v šestinové gravitaci jste jako v peřině. Pak si sednete do náklaďáku, popadnete kliky a máte pocit, že dřepíte v autíčku někde v lunaparku. Jenže setrvačnost je mrcha, a když to naperete plně naloženým náklaďákem do jinýho plně naloženýho náklaďáku, dopadne to stejně špatně jako na Zemi, ještě hůř, protože údajně nerozbitný přílby těžkých sněhuláků jsou jako na potvoru nerozbitný při úředních zkouškách v laboratoriu, ale při havárii pukaj jako ořechy vlašáky.
Vrchňáci a dolňáci si tedy nemají co vyčítat, pokud jde o dřinu a riziko, jenže i tady platí totéž, co jsem prve řekl o nerozbitnejch přílbách: jinak jde život a jinak jde sen. Vyčítat si nemaj co, ale ve skutečnosti si vyčítaj kdeco, hlavně (vrchňáci dolňákům), že jsou dóle, nebo (dolňáci vrchňákům), že jsou nahóře. A z toho vyčítání se semele občas pěkná pranice.
Pravda je, že vrchňáci i dolňáci se považují vzájemně za havíře a správný chlapy, kdežto montéři, údržbáři a kluci z provozu jsou podle nich sroulové, kteří nemají o pravé dřině ani tušo. No a ty sroulové vykládají o havířích, že to jsou blázni, který nehrabou titanovou rudu, ale prachy, kdežto oni že jsou rozumný, po sto talířích nebažej, že jim ten balík nestojí za riskování kejháků a že padesát šedesát táců rozumnýmu člověku musí stačit.
Takhle nějak vypadá havířská soudržnost v hrubých obrysech, pokud ji doplníme ještě nevraživostí vůči vedení a samozřejmě citrónům, kterých je ve službě dnem i nocí do stovky pro případ, že by se ta soudržnost vyhrotila až do facek, eventuálně kudliček.
V jemných obrysech, čili v detailu, to vypadá ještě míň růžově.
Představte si, že makáte den co den, šest dní do tejdne, v hermetizovaný šachtě s desítkou chlapů. Jeden hlídá druhýho, jestli se nefláká a jestli nedělá voloviny, a po nějaký době jeden každej z toho týmu nabyde dojmu, že on dře na ty ostatní, že on je tahoun a ostatní se vezou. Když na vás přijde potřeba, musíte říct něco vtipnýho, jako třeba že jdete uvázat koně nebo podobně, a ostatní se otočej a vy si dřepnete na lepkavý prkýnko podtlakovýho reterátu a běda, když by se vám zachtělo mít zácpu, protože to byste pak celý den slyšeli řeči o nemakačenkovi, kterej půl šichty dřepěl na hajzlu.
Znáte se vzájemně jako svý boty a ještě líp, protože kdo by nosil jedny boty půldruhýho roku.
Všechno, co jste v životě zažili a co jste slyšeli, že zažili kamarádi, jste klukům pověděli a oni zase pověděli vám, co v životě zažili a slyšeli od kamarádů.
Každou historku povíte (a vyslechnete) jednou, dvakrát, pětkrát, desetkrát.
Je známá věc, že půlročáci jsou k sobě rezervovaný, otevřou se vzájemně až po sedmi osmi měsících života na šachtě, a mazáci už jenom držej hubu. ani se spolu moc nebavěj a jenom myslej na ten okamžik slasti, až před usnutím ustřihnou díleček metru.
Ještě štěstí, že na lunárních dolech byla stanovená tak dlouhatánská pracovní doba, šest dní v tejdnu.
Ze začátku to prý bylo jinak, to byly ty třídenní pracovní týdny a čtyřhodinový šichty a podobně, přesně jako nahoře na Zemi, jenže pak se ukázalo, že lidem je přece jenom líp v práci, čas rychleji utíká, není čas na přemejšlení o blbostech, lidi jsou upnutý na svou mašinu, koukaj, jak plast petrifikuje čerstvě vyrubanou stěnu a jak se vrták zahryzává do hlušiny, a mají radost, když se z díry začne sypat titanovej koncentrát, kterej vypadá na první pohled jako uhelnej mour, chlapi si jím kolikrát namažou huby a vypadají jako ňáký teroristi, jenom zuby se jim blejskaj a všichni mají radost, jako kdyby vyhráli ve sportce. I když na výsledku to celkem nic nezmění, kdo dělá v hlubině, má svých sto tisíc v kabeli.
Zato v takzvaným volným čase?
Kolik chytrolínů psychologů nadělalo doktoráty a kandidatury a velký doktoráty na vynálezech, který vedly k polidštění prostředí lunárních průmyslových komplexů!
Kdysi dávno se prej myslelo, že všechno zvládne blahodárný vliv zelené barvy, a výsledek byl takovej, že chlapi zvraceli, když dostali k obědu špenát. Už ty první rozumbrady – ještě v minulým století – napadlo, že chlapům bude chybět normální sexuální život. A jak se to osídlování Měsíce krapet rozběhlo, rozumbradové se rozdělili do dvou

táborů podle dvou kategorií. Jedna by se mohla vyjádřit: "tak jim ten sex dejte", a druhá: "tak jim dejte něco jinýho". Zkusilo se oboje, nejdřív to první. Do náborů se braly ženské zrovna tak jako chlapi. Já to samozřejmě nezažil, ale vyprávěli mi to chlapi, kteří se na Luně trvale usadili už ve dvacátých letech. Muselo to být rodeo. Rvačky na denním pořádku, vražd nepočítaně, a co je zajímavý, víc se rvaly ženský než chlapi. Ono to mělo svou logiku. Na Lunu šly jenom tvrdý ženský, žádný komtesy, a jakmile taková Kalamita zmerčila, že jí nějaká zrzavá škubna kouká po mužským, sahala po kudle s takovou rychlostí, že by jí mohl kdejakej fundamenťáckej terorista závidět. Pak policajti dostali do výzbroje psychiny a začala ta cervotronika a chlapi fasovali elektronický sexačky a v limbu prožívali asi to, co čeká na Jerzyho Zasadu ve čtvrtým machometánským ráji. Na nějakou dobu se zdálo, že je po problému, až najednou, prej to bylo zčistajasna jako nějaká epidemie, byly smeťáky plný rozšlapanejch sexaček.
I na vysvětlení téhle věci se napsala spousta učených pojednání, ale podle mého názoru se chlapi prostě začali stydět a ty sexačky jim najednou připadaly blbý. Uvažovalo se taky o tom, že do služby v kosmu se budou brát jenom homosexuálové, a tenhle nápad se někdy ve třicátých létech zkoušel, prej v jedný turecký laboratoři pro výzkum vysokýho vakua. Zklamání z toho povstalo náramný, protože pokud jde o žárlivost a z ní vyplývající rvanice, nezůstali ty růžoví šátečkové daleko za ženskejma.
A pak se o věci přestalo mluvit, rozumbradové zaměřili um a zkum na něco jiného, a problém se vyřešil nějak sám od sebe tím, že se pracovní doba prodloužila na dvanáct hodin denně a šest dní v tejdnu. Po takové šichtě vás přejdou roupy – to byl celý ten zázrak.
Kdybyste v té době navštívili kterýkoli těžebně–průmyslový komplex na Luně, všude by vám ukázali společenské místnosti, zábavní oddělení, sportovní areály a pochlubili by se samozřejmě i informačním centrem, přičemž by nezapomněli podotknout, že díky spojení se Zemí má lunární personál stejný přístup k informacím jako kterýkoli občan kdekoli na Zemi (pokud nežije v oblasti, kterou fundamenťáci právě vracejí do stavu příjemně středověkého přítmí). Ukázali by vám krásný, čistý a voňavý havíře při ušlechtilý zábavě.
Ne, to nebyli pro ten účel najatý lidi. Byli to skutečný havíři, ale takřka bez výjimky půlročáci.
Ročáci, ty se slejzali po šuplatech, žvanili spolu, a protože už našli cestičky jak se dostat k ledasčemu, co bylo na šachtě zakázaný, jako třeba k pití a lehkýmu kuřivu, chlastali tam a čudili.
Zato mazáci, ti už byli zalezlí každej ve svým šuplíku; po šichtě na kavalec, lehnout a ani koukání nezapnout. On ten šedivej strop je zajímavější na podívání než obrazovka.
Ale teď, když na ty dávno zašlý doby vzpomínám, uvědomuju si, že i tohle všechno nějak patřilo k věci, že jsem s tím dokonce i počítal, když jsem se do Českopolský nechal nalejt. Kdyby šlo jenom o tohle, asi by se ze mě stal normální havíř, z počátku vykulenej a pak taky nadšenej kdečím, pak družnej a nakonec osamělej.
Jenže se mnou to bylo jinak.
Když si vzpomenu na tu nejstarší dobu, co jsem na Měsíci byl, vytane mi na mysli ten den, kdy mě – nováčka zelenýho – mazáci vzali na první měsíční procházku.
Tak se to dělalo a bylo to podle předpisu. Nováčkové po příchodu na bázi měli školení, hlavně praktické, učili se nejdřív chodit a pak pracovat v šestinové gravitaci. Pomáhali jim mazáci, zvlášť vybraní chlapi z provozu.
Na měsíční procházku mazáci brali nováčky po skupinách, báze měla tenkrát dvanáct hlavních větví a každá z nich byla zase rozvětvená, takže těch skupin byla spousta a v té mé nás bylo, pamatuju si to, jako by to bylo včera, sedm. Na řadě jsem byl jako čtvrtý, seděl jsem s ostatníma čekatelama na lavici a tetelil se, a když se první kamarád vrátil, tak my hned na něho, že jako co, ptáme se, a von, že dobrý, že normálka a príma, ať se ničeho nebojíme, uvnitř jako venku, hlavně hlídat těžiště, pěkně dopředu, ono v tom sněhulákovi to jde v měsíčním prachu trochu hůř, a když chcete zahnout doleva nebo doprava, tak člověk musí sebou trochu šmejknout jako dole na Zemi na bruslích.
Dole na Zemi… Každý nováček říká "dole na Zemi", a jakmile začne říkat "nahoře na Zemi", pak teprve je z něho ten správnej šutrák.
Konečně se ozvalo "Nedomý", já se rozhlíd, jako kdyby tam měl bejt i jinej Nedomý kromě mě, a pak mi došlo, že jsem to já, vstal jsem a trochu prkenně šel k těm dvěma mazákům, co na mě čekali ve dveřích skafandrový komory. Pomáhali mi navlíknout na sebe těžkýho sněhuláka a já se v duchu divil, že mají tu péči, protože v přijímači se dbalo hlavně na to, aby si nováček od první chvíle stačil sám.
"Kdyby to ruplo," opakoval instruktor tisíckrát denně a nikdy nedodal, co by mělo rupnout (zřejmě tu mohlo rupnout cokoli), "kdyby to ruplo, každej jede po vlastním prkně, na vlastní pěst."
No a ti dva mě oblíkali jako prvňáčka, když jde poprvé do školy.
Konec konců, byl jsem v jistém smyslu prvňáček.
Jeden mi hermetizoval pracáky, druhej nasadil přílbu. Tvářili se přitom slavnostně, jako kdyby mě pasovali na krále.
Když bylo všechno hotovo, ten, co mi nasadil přílbu, mě plesknul po rameni.
"Jdeme," uslyšel jsem v přílbě.
Úzkým průchodem jsme vešli do přechodové komory. Vzpomněl jsem si na výtahy "tam dole na Zemi" (byl jsem zelenáč); ve výtahu taky nevíte, co dělat, připadáte si hloupě, když se máte na někoho dívat, tak raději čučíte do stěny. A kam s rukama? Podél těla? Složit je za záda? Oba mazáci stáli a nonšalantně čekali, jeden se opřel zády o stěnu a založil si ruce na prsou, druhý maličko popocházel a klepal se pěstí do dlaně. Raději jsem nedělal nic, nepokusil jsem se napodobit ani jednoho, ani toho druhého, protože by se mi to nepodařilo: tolik už jsem se naučil, že jsem věděl, co je to za prevít, ty pracáky a pracovní rukavice, že to není jen tak snadné založit si ruce na prsou a zatnout pěst.
Barevná návěst tlakoměru zčervenala, a to znamenalo, že v komoře nastal "tlak nula". Netrpělivější z obou mazáků udeřil pěstí do čidla zámku a ocelové dveře propusti zajely do lůžka v prahu.
Průvodci mě uchopili šetrně za lokty a vyšoupli propustí ven. Chvilku to trvalo, než jsem si zvyknul na to kontrastní osvětlení a taky než jsem spatřil skupinku mužů, kteří tu pracovali, všichni v těžkých sněhulácích, samozřejmě notně

obnošených.
"To je údržbářská četa," ozval se mi v přilbě jeden z průvodců. "Pojď, ukážem ti, jak to vakuový svařování vypadá v praxi."
To byl jeden z hlavních učebních předmětů přijímače, tohle vakuové svařování.
Přistoupili jsme blíž. Ti chlápkové si nás nevšímali. Jeden vlekl dlouhatánský nosník z toho mizerného lunárního železa, kterého se tenkrát používalo na Měsíci ke stavebním konstrukcím: protože tu nebyla atmosféra, nemohlo zkorodovat a v nízké gravitaci nemuselo mít kdovíjaké mechanické vlastnosti.
Dva údržbáři naváděli gestikulací nosiče a ostatní přihlíželi.
My tři jsme se zastavili opodál.
Jeden z obou mých průvodců, ten agilnější, který v přechodovce podupával a tepal do dlaně, zvednul najednou ruku.
Chlápek s nosníkem se k němu otočil a celý ten nosník se dal do pohybu, jeden konec se ke mně blížil, pomalu, neúprosně.
Chtěl jsem uskočit, ale nešlo to (teprve později jsem si uvědomil, že ten druhý kuliferda v tu chvíli přiskočil a přidržel mě zezadu).
Zoufale jsem vykřikl a pozvedl ruce, abych nosník zachytil. Pracáky byly jako z olova, rukávy snad ztuhly (jak by ne, když mi je ti lumpové nastříkali petrifikačním plastem); a už tu byl nosník, obrovitý, zaplňoval celé moje zorné pole.
A bum.
Nosník narazil na moji přilbu a ta, přestože byla nerozbitná a nesla na sobě ne jednu, ale tři značky tří různých a na sobě nezávislých úředních zkušeben: státní, firemní a lunární, tahle nerozbitná superpřilba udělala krach a dočista se rozsypala.
Mimoděk jsem zadržel dech, abych oddálil ten okamžik, kdy se začnu ve vysokém vakuu dusit, byl to reflex, nic víc, chyběla tomu byť jen špetka rozumu, protože ve vysokém vakuu člověk doslova vybuchne; vždyť co jiného člověk je než vak s tekutinou, uvnitř napresovanou na tlak jedné atmosféry, a v tlaku nula ta tekutina tryská všemi póry ven, krev teče ven a oči tečou ven a…
Ze mne ale neteklo ven nic.
Plíce mě rozbolely.
Oči, doposud křečovitě zavřené, jsem otevřel.
Nadechl jsem se.
Byl tu vzduch!
"Tímto tě pasuju na šutráka!" křikl na mne někdo.
Mazák, který mě prve potajmu nasprejoval a pak mě podržel, abych nestačil uskočit, si sundal přilbu. Křenil se, cenil zuby a měl zřejmě náramnou radost z toho podařeného šprýmu.
"Ty hajzle!" rozkřikl jsem se na něho.
Smál se ještě víc. Ten můj vztek zřejmě patřil k věci.
"Dobrý, co? Sežral jsi to i s navijákem."
Ne, nemohl jsem vědět, že prostranství před propustí je kryté plastikovou bublinou, instruktor nám o ní nic neřekl, takže jsem fakt nemohl tušit, že je to nejnovější bezpečnostní opatření, další sichrovačka, a že kdo chce projít opravdu ven, musí se protáhnout taky takovou kepkou, které jsou v hermetických přepážkách dole na šachtě. Ne, nemohl jsem prokouknout tu surovou boudu, kterou mi nachystali.
I druhý mazák sňal přilbu.
"Tohle je křest každýho nováčka," vysvětloval. "Teď se vrátíme dovnitř, ale ani muk, rozumíš? Touhle zkouškou musí projít každej."
Vrátili jsme se propustí do přechodovky, prošli skafandrovou komorou a vešli do čekárny.
Kluci na mně viseli očima.
"Tak co?"
Jste zelenáči a já jsem už pasovanej na šutráka; každej si musí ten křest odbejt, to je nepsanej zákon tyhle báze.
A hovno zákon, řekl jsem si.
"Je to bouda. Venku není vakuum. Vyvedou vás ven, rozbijou vám přilbu a pak vám řeknou, že vás tímto pasovali na šutráka. Že je to prej tady zvyk. Tak já," obrátil jsem se na ty dva kuliferdy, "já na takový zvyky kašlu."
Jeden neřekl nic, chvilku si mě prohlížel a pak odešel.
Ten druhej vypochodoval za ním, ve dveřích se otočil a řekl:
"Skončil jsi."
Vyšel ven a zabouchnul za sebou dveře.
Otočil jsem se ke klukům.
Usmál jsem se.
Ani jeden z těch tří nádivů mi úsměv neoplatil. Naopak, dívali se na mě hůř než ti dva mazáci.
Pochopil jsem, že jsem jim zkazil křest, že jsem pokazil hru, která se jich týkala, že jsem kazimír a křivák a že se oni postarají o to, abych skončil, že oni, nováčci, vykonají za mazáky tu špinavou práci a zatočí se mnou, jak si zasloužím.
Je vám to dost jasný?
Je vám dost jasný, jak sám jsem žil těch osmnáct měsíců služby na Českopolský?
7/

Tím, co jsem až do teďka řekl, nechci naznačit, že by snad na šachtách a v bázích nebyla soudržnost.
Byla tam.

Háček spočíval v tom, že jste soudržnost nepocítili, když jste byli – tak jako já – jenom havíř.
Museli jste bejt havíř a ještě něco k tomu.
Havíř a Pražák. Havíř a buzerant. Havíř a pašerák alkoholu. Havíř a funďák.
Dokonce to platilo i takhle: funďák a havíř, pašerák a havíř. A tak dále.
Třeba to nebylo moc pěkně zařízené, ale jenom díky tomu tady teď sedím a vzpomínám na staré časy. Jinak by všechen ten kyslík vyletěl z mého sněhuláka tou pěknou dírkou, co jsem měl na prsou, už proto, že doveda kat by tu dírku pořádně rozšířil, takže by to nebyla dírka, ale díra jaksepatří.
Zabránili mu v tom – trochu se stydím to říct – citróni čili policajti; přezdívku dostali podle barvy skafandrů, hádejte, jaká byla.
Najednou jich byly mraky kolem nás – tedy, teď přeháním, ne opravdové mraky, ale pět jich bylo – a nemířili na nás psychinama, ale něčím onačejším: každý měl v pazourách bezzákluzovou rychlopalnou karabinu ráže 14,50. Pěkná ráže, jen co je pravda, a ty zbraně fungovaly tím spíš, že náboje byly výbušné. Čistě teoreticky se těchhle zbraní mělo používat výhradně k lidumilným účelům, k odstraňování závalů především. Slavný zákon z roku 2032 zakazoval dopravu jakýchkoli zbraní na Lunu a nařizoval likvidaci všech bouchaček, které už tu byly. Ruční raketomet byl vyjmut ze seznamu zbraní a obvykle se jím skutečně likvidovaly závaly.
Jak ale vidno, jejich použití i k jinému než čistě lidumilnému účelu patřilo k věcem sice zakázaným, ale možným.
Citróni se vyznali ve své práci a nemrhali časem.
Jejich ploštice se vyřítila zpoza dómu přepouštěcí haly, smýkla sebou těsně nad střechou baráku důlní technologie (ohně jejích trysek asi přismahly plastik na střeše, ploštice samozřejmě letěla v zakázaném výškovém nivu, ale komu žalovat o počínání pilota citróňácké ploštice) – a zarazila rovnou u naší roztomilé skupiny, která se chystala k pikniku pod širým nebem.
Ano, vyznali se v řemesle tihle citróni, a jak jsem je neměl nikdy rád, v tuhle chvíli mi připadali andělštější než všichni cherubíni křesťanského nebe. Frajeři to byli stoprocentně. Ani se nepřiháčkovali k madlům, jenom se pevně drželi, a že to nebylo jen tak udržet se na ploštici, která dělá prudké oblouky, akceleruje a taky zastavuje na nejdelší plamen.
Ohně přistávacích trysek zvířovaly prach, který tím žárem svítil, byl to strašný žár, úlomky roztavené horniny poletovaly kolem jako svatojánské mušky v rozmarných křivkách a v přílbách celé naší party se ozval nervy drásající jekot.
Tuhle fintu si mohli odpustit, alespoň pokud jde o mne.
Byla to náhražka psychiny: protože ji nemohli použít proti lidem ve skafandru, měli možnost vstoupit do fónií po zvláštním okruhu, který nešel zablokovat, a výsledek? Kravál tak strašný, že vás připravil o rozum, stejně jako psychina.
Přitiskl jsem si dlaně na protržené místo skafandru.
"Pomoc! Pomoc!" křičel jsem. Byl jsem zoufalý. Úplně nesmyslně mě napadlo, že citróni nemohou moje volání v tom jekotu slyšet. Nenapadlo mě, že jejich fónie spolehlivě filtruje kmitočet "signálu výstrahy", jak se ten fígl oficiálně jmenoval.
Z oblaku prachu se vynořil citrón s flaškou, na nic nečekal a díru ve skafandru mi zakryl bleskurychle polymerující pěnou.
Stalo se to všechno daleko rychleji, než to stačím odvyprávět, a sotva mi ten citrón zacelil díru ve skafandru, pilot ploštice odpálil tu tlakovou nálož, co policajti nosí u opasku svých skafandrů, a odfouknul ten prach stranou, aby bylo pořádně vidět, co se vlastně děje.
No a dělo se to, že účastníci pikniku tu stáli jako zkoprnělí, vinnej nevinnej, a všichni si bezděčné kladli dlaně na přilby, aby si zakryli uši. I já jsem si je tam teď dal, když už mi ten andělíček můj strážníček ucpal díru ve sněhulákovi. Dodejme, že ten se hezky rychle změnil ve strašně zlého citróna, protože pustil flašku na zem a strhl ze zad tu flintu, takže komplet celá pětice byla ozbrojená, mířila na nás, my stáli jako solné sloupy a pilot ploštice trůnil na svém verpánku a díval se na to divadýlko, určitě potěšeně, ale přesvědčit jsem se o tom nemohl, protože mu samozřejmě nebylo vidět do obličeje.
Makáči na nedalekém povrchovém dole přestali vydělávat doruble, dokonce zastavili i skrejpry a určitě vyvalovali jaksepatří oči v bublinách svých sněhuláků, protože tohle už nebyla obyčejná poprava – tohle byla poprava přerušená, executio interrupta, jak by řekli staří latiníci (musím aspoň někdy v tomhle vyprávění ukázat, že jsem v podstatě vzdělanec).
Jekot ustal, jako když kramle spadne do tůně, rozhostilo se blažené ticho a znělo jako hudba v tom nejluxusnějším mohamedánském ráji, určeném pro nejzasloužilejší muslimy.
"Zasada, Nedomý, Bejček," ozvalo se ve fónii, "o tři kroky vpřed."
Poslechli jsme jako pumprdlíci v Ústředním loutkovém.
"Vy ostatní… čelem vzad a odchod." Otočil jsem se. Strašně rád bych zadržel toho roztomilého maníka, který mi protrhl na hrudi skafandr, toho milánka, který si smrt zvolil za svoje hobby. Strašně rád bych mu serval bublinu, abych se podíval na jeho obličej, znal jsem ho od vidění, ale jen málo, podoba mi unikala z paměti, strašně jsem si přál, aby se změnil v kapalinu vroucí ve vysokém vakuu.
"Ani hnout," velel přísný policajtský hlas. Jeho majitel se cvičil v rétorice v tom rakouském psinci, kde chovají bull-mastify. "Žádný blbosti. Bejček, Nedomý a Zasada zůstanou na fleku, ostatní si dají odchod." Měli nás spočítaný. Věděli přesně, kdo v té hře jede.
Chvilku se nedělo nic, leda to, že dva citróni mířili těma svejma rourama na nás a jejich tři kamarádi sledovali přes zaměřovací kříž odchod pořadatelů tohoto pikniku, všech, včetně mého přítele kata.
Uvědomil jsem si, že po ničem netoužím tak silně, jako po tom, abych se s tím chlapem ještě někdy potkal tváří v tvář. Všechny prachy bych za to dal, plnou sumu jedný stovky táců.

Zůstal bych kvůli tomu i na Luně.
Když jsem si to uvědomil, zamrazilo mě v zádech. Ptal jsem se sám sebe: je tvoje nenávist opravdu tak silná?
Ano, je, odpověděl jsem si.
"Teď pomalu k vozidlu," pokračoval psí hlas. "První Zasada, pět kroků za ním Nedomý a dalších pět kroků Bejček."
Poslechli jsme. Nic není tak přesvědčující jako upřený pohled bezzákluzových čtrnáct padesátek, a těch na nás teď čučel plný počet, všech pět – neklamná známka toho, že pořadatelé pikniku už prošli propustí a zmizeli v dómu.
Nekráčeli jsme zčerstva. Šlo nám to pomalu, co noha nohu mine.
"Pohyb, pohyb…," zavrčel psomuž.
To zase ne, policajte, pomysleli jsme si všichni, i Bejček, který býval policajtem ještě dnes ráno. To zas ne. My pudem, protože musíme, ale nepřetrhnem se. To zas ne.
Usadili nás na záď ploštice na ložnou plochu a jeden ten citrón si sednul k nám. Bouchačku si položil na klín, tou ošklivou stranou k nám, i když, po pravdě řečeno, nechtěl bych z téhle blízkosti dostat do prsou ránu vyrovnávací nálože. Zbylí čtyři si vylezli na plošinu, chytili se madel, a když se rozkročili, vážně vypadali jako sochy.
Ani jsme si pořádně nesedli, když se ozval znovu ten protivný zvuk, vtíravě nepříjemný kmitočet. Tentokrát ale zazněl tiše, tichounce jako bzučení komára.
Zněla z něho nějaká slova!
"Rozumíte mi? Zasado, zvedni ruku."
Jerzy poslechl a hlásek se ozval znovu:
"Ani slovo, nesmíte ani ceknout."
Náš hlídač se ani nepohnul. Pilot startoval raketové motory. Ploštice začala protivně vibrovat. Nebyl jsem zvyklý na tahle vznášedla. Bude mi špatně, napadlo mě.
"Seberte mi bouchačku. No mně, samozřejmě!"
Náš průvodce nepatrně pohnul zbraní.
Bejček na nic nečekal, vrhnul se kupředu a popadl zbraň. Ještě štěstí, že její majitel rychle ucukl – Bejček by mu tím škubnutím vyvrátil palce.
"Všichni ruce vzhůru!" zařval. Jeho hlas bylo slyšet ve fónii nás všech.
Policajti se otočili. Ploštice se nepřestávala třást.
"Výborně," pochvaloval si tenký hlásek. "Teď jim řekni, ať sestoupí."
"Sestupte, ale pomalu a jeden po druhým! Zasado, ty slezeš a budeš jim odebírat zbraně. Jednomu po druhém! Naházíš je na plošinu."
"Tak je to správné," jásal hlásek na té protivné komáří frekvenci.
"Vy jste se zbláznili," ozval se psomuž. "Tohle je vzpoura. Teď už vám nepomůže vůbec nic, rozumíte? Ani Jednička vás nepřijme. Neblbněte, chlapi. Rozumíte? Fríport snad přijme uprchlíky, ale s povstalcema po právu zatočí!"
"Nenechte se ukecat," zapípal komár. "Muslimové jsou i na Jedničce."
Teď mi svitlo! Náš policajt – osvoboditel byl zakuklený muslimský funďák, člen stejného bratrstva jako Zasada! Právě makal na významném zkrácení povinného pobytu v muslimském pekle. Za obětavou pomoc spoluvěřícímu mu strhnou nějakých sto tisíc let trestu. Zase je o krůček blíž k ráji!
"Zasado, ty přece víš, na koho se na Jedničce obrátit. Řekni, jo nebo ne."
"Jo," ozval se Zasada.
Byla to zpropadeně složitá domluva.
Náš osvoboditel k nám mluvil na varovné frekvenci, kterou fónie policajtských skafandru nedokázala přijmout. Jenže naše odpovědi slyšeli policajti všichni. Tak se stalo, že Zasadovo "jo" si psomuž špatně vysvětlil.
"Takže souhlasíte?" zaradoval se.
"Ne." odpověděl Zasada. To zase vyděsilo našeho osvoboditele, mohamedánského policajta.
"Tak jo, nebo ne?" zapípal.
"No jo!"
"Tohle je jako u blbejch," poznamenal jsem. V tu chvíli už všichni policajti sestoupili z plošiny, a jak byli naučený, seřadili se do vyrovnaného řadu. Snad si ani neuvědomili, jak směšně to vypadalo.
"Aby bylo jasno," považoval jsem za nutné prohlásit k nastoupenému mančaftu, "neberte ohled ani na nějaký ‚jo', ani na ‚ne'. My se ztrácíme z parády a dál si o nás už nedělejte starosti."
Náš mohamedánský přítel citrón se připojil ke svým druhům. Náčelník mu nasadí bohovský nos za to, že si nechal sebrat bouchačku a umožnil tak útěk třem nebezpečným zločincům, ale co by pravověrný muslim neudělal, jen aby dostal vstupenku do ráje!
Osvoboditel zapípal na rozloučenou:
"Aby bylo jasno, bratře Zasado, udělal jsem to jenom pro tebe, Alláh bude provázet tvoje kroky a bude tě ochraňovat při cestě na Bázi číslo Jedna. Na cestu jsem ti připravil dost potravin a kyslíku. Jsou to zásoby pro jednoho. Alláh ti pomůže zbavit se těch dvou nevěřících psů!"
Chvilku mi trvalo, než mi došlo, oč tady běží. Ale došlo mi to. Chtěl jsem k tomu něco důvtipného podotknout, ale vtom se ozval Zasada:
"Jestli cekneš, Kubo, udělám do tebe díru."
Tím chtěl říct: jestli se pokusíš našeho bratra shodit, zabiju tě.
Mířil na mne bouchačkou, kterou prozřetelně sebral z plošiny, jednou z těch bouchaček, které já – neprozřetelně – na plošinu položil.
A taky novopečený muslim Bejček, jak jinak, na mě mířil. Zprvu mě to překvapilo, protože jsem opravdovost jeho víry

nebral vážně, ale pak jsem si připomněl slova našeho citrona-zachránce, že i na Jedničce jsou muslimové a že Zasada ví, na koho se obrátit. Bejček s ním bude držet muslimskou basu, aby mu mohamedáni pomohli z rejže.
A mne, nevěřícího psa, hodí pres palubu.
Úplně jasně jsem cítil ve všech nervech, jak v něm roste odhodlání, jak ho ukazovák svědí, viděl jsem, jak pozvedá zbraň. Sbírá všechnu odvahu k tomu, aby mě zabil!
Kubo, Kubíku, řekl jsem si, jestli teď něco neuděláš, budeš na tom ještě hůř než prve, když ti tvůj přítel kat roztrhnul tričko. Tenkrát jsi jenom umíral, ale teď budeš dočista mrtvej.
Nerozmýšlel jsem se dlouho.
Stačil jeden jediný skok kupředu, a dřív než Bejček stačil přesunout záměrnou a náměrnou a takové ty přímky a křivky, které patří k balistice, zabral jsem za kliky, z trysek vytryskly plameny a ploštice vyletěla prudce vzhůru, ještě štěstí, že kompjůtr kontroluje ovládání a že dokáže zabránit nejhoršímu a udržuje polohu v mezích nějaké normy, jinak by můj první pokus o vysokou pilotáž skončil krachem.
"Neblbni!" rozkřikl se Bejček. "Pusť mě k tomu! Vždyť s tím neumíš zacházet!"
"Umím. jak vidíš." odpověděl jsem. V tu chvíli jsme se už ocitli nějakých padesát metrů nad povrchem a letěli – kam? Pryč od Českopolské. Kdybych měl pokdy se podívat dolů, viděl bych celý ten komplex, jak se zmenšuje: už vypadá jako pavučina, už jako sněhová vločka, chladiče se žebry do běla rozžhavenými sálají přebytečnou energii do prostoru (dnes je to směšné, ale ještě v půlce minulého století patřilo chlazení k největším technickým problémům měsíčních kolonií), vločka ztrácela přesné tvary, protože ji halil neviditelný příkrov jemňoučkého prachu a částeček spálených plynů.
Letíme, vy kluci machometánský, a kdybyste mi chtěli vyvést nějakou nezdobu, rozbijeme se tam o ty skály dole!
Bylo mi do smíchu, ale když jsem si uvědomil, jak je to daleko na Jedničku, a že ploštice je prostředek lokální dopravy s dosahem pětadvaceti kilometrů a že máme na palubě troje plíce a tři žaludky, ale vzduch a potraviny jenom pro jednoho, úsměv mi zmrznul na líci.
Máloco dovede zkazit náladu tak dokonale jako perspektiva, že se udusíte nebo zemřete hladem nebo obé najednou (pokud to jde).
8/

Dohoda to byla celkem jednoduchá, tedy, abych byl přesnější – jednoduše vypadala, když už jsme k ní dospěli. Nejraději bych je oba vyklopil a pokračoval v cestě sám, to snad ani nemusím zdůrazňovat, jenže kompjůtr mi nedovolil udělat s plošticí otočku, která by katapultovala pasažéry ven. Navíc mě měli na mušce, a kdybych provedl něco opravdu jim nebezpečného, neváhali by riskovat havárii a naprali by to do mne z obou hlavní.
Nejraději by mě oba dva odpráskli a pokračovali v cestě beze mne, jenže já měl ruce na pákách a každý pokus o personální změnu na pilotním postu by měl za nevyhnutelný následek potyčku a havárii, a tu nechtěli riskovat, pokud to nebude úplně nutné.
Hnal jsem se v rozumné výši severovýchodním směrem, kde podle palubních souřadnic měla ležet Jednička. Světla Českopolské jsme měli už dávno za sebou, pozřela je zubatina prvního horského hřebenu, který jsme přeletěli. Pod námi byla pustina a tenkrát jsem opravdu nechápal, co na ní kdo může vidět poetického a zajímavého. Všude šutry a nic než šutry, trosky po kosmickým bombardování, které tu zuřilo před třemi miliardami let a které poďobalo měsíční tvář do té podoby, jakou blaťáci nahoře na Zemi obdivují dodnes.
Rychle jsem si zvykl na ovládání raketové plošiny a po pěti minutách letu jsem se začal považovat za pilotní eso a mohl jsem věnovat alespoň část svého intelektu vymýšlení rafinovaných nadávek, jimiž jsem já, ateista, častoval oba mohamedány, jednoho fanatického funďáka a druhého upřímného jako vegeteriánská lasička v kurníku.
Oba mi opláceli stejnou, přičemž dlužno podotknout, že Zasada byl vynalézavější. Vyložil mně zejména, jaké slasti na mne čekají v džahannam, kam se bezesporu dostanu, a je to prý otázka už jen minut, kdy to bude. Oděn budu do šatu z ohně, k pití mi dají vroucí vodu s hnisem a k zakousnutí dostanu ovoce ze stromu zak–kúm, které spaluje nitro. Ďáblové mi protáhnou řetěz žaludečním traktem a takto mě připoutají k osobnímu satanovi.
Upřímně řečeno, víc jsem se obával srážky se skaliskem než setkání se štíry velikosti osla, jimiž mi Zasada vyhrožoval.
Také jsem sledoval indikátor paliva. Jeho očko červenalo, a to znamenalo, že se blížíme k akčnímu rádiu. Ještě kilometr nebo dva a dospějeme k bodu, odkud je ještě návratu. Palivo na zpáteční cestu ještě stačí.
Trvalo to dvě minuty a byli jsme tam.
Takřka bezchybně jsem přistál mezi balvany a Zasada přestal spílat. Motory líně hučely ve volnoběžném režimu a i přes tkaninu rukavic jsem cítil jejich chvění.
"Stačí jeden pohyb rukou a jsme napadrť," varoval jsem je pro případ, že by si chtěli vyzkoušet svoje střelecké schopnosti. "Mám ruce na pákách, jak račte vidět."
"Co dál," ozval se Bejček. Sklonil zbraň, to bylo dobré znamení.
"Seberte si pitivo a baštivo a dejchivo a pokračujte po svých."
"A ty?"
"Vrátím se na Českopolskou."
"Žvaníš," zapochyboval Zasada. "Nevěř mu, je to nevěřící pes, ďaur. Všichni ďaurové lžou."
"Co jiného zbývá? Na Jedničku je to odsud dvě stě kilometrů. Ploštice by nás přiblížila o dvanáct kilometrů blíž. Zbývá sto devadesát, cirka počítáno. Šest dní usilovného pochodu. Ten váš machometánský Ježíšek vám připravil dávku pro jednoho, doufám, že bohatou dávku pro jednoho. To by mohly být dvě chudé dávky pro dva. Rozhodně ale ne tři chudičké dávky pro tři. Všichni tři se tam nedostaneme. Vy dva se držíte jeden druhého jako achich a ouvej. Co jiného mi zbývá než se vrátit?"

"Zavřou tě."
"Vás taky zavřou, chlapci. Ale to je vaše věc. Pokud jde o mne, jsem raději zavřenej než mrtvej."
Tak nějak vypadalo východisko dohody. Zbývalo jen domluvit nějaké detaily Akce nakonec proběhla tak, že Bejček vytáhl zásoby z nákladního prostoru ploštice, zatímco Zasada mi mířil na záda. Pak jsem vzlétnul o deset metrů, přesvědčil se, že Bejček položil zbraň na zem a poodešel o padesát metrů, a když Zasada hodil svou zbraň z paluby dolů, spustil jsem se zpátky až na výšku nula a milostivě ho propustil.
Nabral jsem zpáteční kurs, ale sotva obě postavičky zmizely za skalisky, přistál jsem a okamžitě zhasnul motor.
Ani chvilku jsem nepomyslel na návrat na Českopolskou, kde mě dozajista čekal kriminál, eventuálně soudce lynč, pokud bych padl do rukou svým bývalým kolegáčkům, a nikoli přísežným služebníkům zákona. Můj plán se zakládal na prosté kalkulaci:
Na jedničku se dostanu po šestidenním pochodu. Potřebuju především kyslík.
Toho je v palivových nádržích ploštice pro regiment takových dejchalů, jako jsem já.
Dále potřebuju vodu. Tu si vyrobím dětinsky prostou reakcí kyslíku a vodíku.
A konečně potřebuju jídlo. Nu, to si musím odepřít. Vydržím šestidenní pouť měsíční krajinou bez jídla? Kéž bych byl funďákem! Řekl bych: "Má šalláh" a odevzdal bych se do rukou Alláhovi. Takhle jsem se mohl spolehnout jenom na sílu své nátury.
Budu se živit vztekem. Musím dojít už proto, že chci nadělat fašírku z dovedy, který si zahrál na kata, že chci zakroutit krkem Bejčkovi a Zasadu zavázat na uzel. Hodně práce pro jednoho člověka, ale dá se to stihnout. Pokud se ovšem dostanu na Jedničku, do jediného lunárního fríportu.
Několik hodin jsem strávil kutěním. Musel jsem vymontovat nádržku s kovovým kyslíkem, přizpůsobit dávkovač a spojit ho hadičkou s mým skafandrem. Hadičku jsem utěsnil polymerovou pěnou, naštěstí ve výbavě ploštice nechyběla. Horší to bylo s vodou. Spálil jsem všechen zbylý kyslík s vodíkem a načerpal jí dobrých šedesát litrů, ale okamžitě zmrzla na kámen. Vtom byla určitá výhoda – ponesu ji na zádech jako ruksak, bez nádoby. Jak ji ale dopravím dovnitř sněhuláka k mým ctěným žíznivým rtům? Budu ji sekat na kostičky a vsouvat dovnitř propustí pro suchou stravu, tou mrňavou kepkou, která je vespodu bubliny.
Když bylo všechno hotovo, na několik hodin jsem si zdřímnul a pak se vydal na pochod.
Nebyla to žádná zábava a není divu, že jsem nikdy později nezahořel pro pěší turistiku. Kostku ledu na zádech, schránku s kyslíkem na břiše, omotaný lanem, v ruce kovovou tyč ohnutou do háku, aby mi sloužila jako cepín; takto vybaven jsem se vydal na tu dlouhou anabázi, která měla skončit buď v pekle jménem hávija, nebo v ráji zvaném Jednička.
Šel jsem jako stroj, myšlenkami upnutý jenom na ukazatel směru napájený informacemi z neviditelného navigačního satelitu, který visel na stacionární dráze někde v černi nad mou hlavou. Útesy tu naštěstí nebyly tak strmé, jak si o nich blaťáci povídají, a tak jsem v prvním dnu ušel – podle mého odhadu – dobrých čtyřicet kilometrů, aniž bych se mimořádně zchvátil. Hlad jsem ovšem měl přenáramný a z kostky ledu na mých zádech znatelně ubylo.
Odpočíval jsem několik hodin, pohroužen do mrákotného spánku, ze kterého mě burcovaly strašlivé vidiny, zejména pak sen, kdy jsem se ocitl nahoře na Zemi a divnou shodou okolností jsem musel zpátky do školy.
Paní učitelka měla pro můj případ pochopení.
"Je to nemilé nedorozumění, pane Nedomý, zavinil to počítač, to se stává. Nemůžeme ale proti tomu nic dělat, nikdo nechceme mít nepříjemnosti, jak jistě uznáte."
To jsem samozřejmě uznal a podle jejích pokynů jsem si sedl až do poslední lavice, protože jinak by děti přese mne neviděly.
"Můžete se pod lavicí dívat na telku. ale diskrétně, aby to děti nerušilo."
Jenže děti to rušilo. chtěly se taky dívat, takže učitelka musela přitvrdit.
"Nedá se nic dělat, pane Nedomý, musíte tu telku schovat. Pište s námi: Má-ma má ma-so. Ema mí-sí. Máme má-lo ma-sa?"
Probudil jsem se vlastním křikem a byl jsem celý šťastný, když jsem kolem sebe spatřil lunární pustinu ozářenou Sluncem. Plesnivka byla v tu dobu schovaná někde za obzorem. Ani se mi po ní nestýskalo. Tam někde na mě čeká ta protivná učitelka.
Namáhavě jsem vstal. Nohy mě bolely jako zpřelámané a tenkrát jsem zapochyboval, že dojdu, protože jsem měl pocit, že jsem na konci sil.
A další událost mi vzala i ten zbytek dobré nálady.
Udělal jsem sotva deset kroků, když tu proti mně vystoupil zpoza skaliska Bejček a mířil na mne čtrnáct padesátkou.
Zavřel jsem oči, ale nepomohlo to, přízrak neodešel za paní učitelkou, stál dál na svém místě, i když jsem oči znovu otevřel.
"Tak to do mne napal," řekl jsem. "Na co čekáš?"
"Já to věděl, že půjdeš za námi. Ty by ses nikdy nevrátil."
"Nikdy. Proč to protahuješ? Střílej."
"Jerzy si zlomil nohu."
Chvilku to trvalo, než mi to došlo.
"Spadnul, blbec. Je to měkkota. Blbej, podělanej, funďáckej měkkota. Celej včerejšek prohekal, že nedojde, a kvečeru klopejt a od tý doby už jenom řval. Teď omdlel."
"No a co?"
"Pomůžeš mi ho nýst. Von jedinej se zná s muslimama na Jedničce."
"Hovno."

"Dám ti jeho díl žrádla. Tady máš, chytej."
Ve slunečních paprscích se zaleskl roubík suché stravy omotaný ochranným obalem. Lidi, já se nikdy tak dobře nenajed jako toho rána tenkrát.
"Poneseme ho. On žrádlo nepotřebuje. Ani ho nedokáže sníst, jenom blábolí. Budeme mu dávat vodu. Tý máme dost."
Nesli jsme ho dva dny.
Co k tomu dodat?
Dovedete si představit dva chlapy, spojené a rozdělené nejžhavější nenávistí, jak vlečou lunárníma kaňonama skučící a naříkající balík? Tisíckrát jsem chtěl Jerzym mrsknout o skály, a Bejček určitě taky, tisíckrát jsem mu chtěl rozmlátit bublinu, abych dosáhl na tu jeho rozšklebenou hubu a zastavil jeho nářek, a jenom to pomyšlení, že v jeho machometánské makovici je ukryto to tajemné "Sezame, otevři se", díky kterému se on, Bejček a snad i já dostaneme pod ochranu muslimů na fríportu zvaném Jednička, mi zabránilo ve vraždě.
Nesli jsme ho pláněmi v bludišti balvanů velkých jako pětiposchoďový dům, po laně tahali do strmých strání a na druhé straně ho opatrně jako košík vajec spouštěli, vyzkoušeli jsme stero způsobů, jak ve dvou nést třetího, a pokaždé jsme mysleli, že se narodil geniální objev přepravy nákladu bez námahy, a pokaždé následovalo zklamání. Říkám, že jsme ho nesli dva dny, ale sám nevím přesně, jak to vlastně bylo, protože jsme postupovali v nepravidelných etapách, někdy jsme naráz usedali, aniž jsme se domlouvali, a okamžitě usínali, nedbajíce skučení Jerzyho Zasady, který prožíval první etapu očistce ještě za svého svatého života.
Na začátku třetího dne nás probudilo Jerzyho mlčení.
"Von usnul," řekl Bejček.
"Von umřel," opravil jsem ho.
Naklonili jsme se nad ním. Moje bublina bouchla do Bejčkovy bubliny a obě naše bubliny žuchly do Zasadovy bubliny pod námi.
V determinálním transparentu bubliny jsme sotva viděli obrysy jeho tváře. Černý obličej zarostlý hustým strništěm. Dvojice očí svítila v šeru. Čekali jsme minutu, dvě, tři, jestli ty oči mrknou.
"Mrknul," řekl Bejček.
"Nemrknul. To ty jsi mrknul."
Jistej jsem si ale nebyl.
"Hergot já nemrknul, to von mrknul."
"Neříkej hergot, muslime, říkej ‚má šalláh'. Nemrknul. Je mrtvej jako ty kameny tady kolem."
"Jakejpak muslim, ta sranda skončila," zavrčel Bejček. Prsty se mu sevřely na pažbě čtrnáct padesátky.
"Tak snad pudem, ne?" řekl jsem klidně.
"Já pudu určitě." odpověděl záhadně, ale ne dost záhadně, aby mi okamžitě nedošlo, co tím myslí.
"Já pudu taky," řekl jsem. "Můžeš mi v tom zabránit jenom tím, že mi ustřelíš hlavu.
"To tak," zavrčel, "abych měl na krku vraždu. Dělej si, co chceš. Já pudu. Ty si dělej, co chceš. Ale na moje žrádlo zapomeň."
A šel a zásoba potravin kráčela s ním.
Vykročil jsem za ním. Po mrtvém mohamedánovi jsem se ani neohlédl.
Přece jenom je to citrón citrónská. Ví dobře, že mrtvola se na Měsíci najde i po tisíci letech přesně v tom stavu, jaká byla začerstva, a kolem ní všechny stopy, které kriminalistům stačí k určení vraha. Moji vraždu by neospravedlnil žádnou sebeobranou. To by mu prošlo před třemi dny, kdy jsme tancovali kolem ploštice. Tenkrát se dalo sehrát ledacos, mohl by vyrobit i dodatečné stopy a vedlejší důkazy, které by utvrdily vyšetřovatele v přesvědčení, že jsem střílel první.
Ale tady, v pustině, po dvoudenním společném pochodu? Dva muži, jeden výstřel, jedna zbraň, jednoduchá aritmetika, sečteno, podtrženo – a výsledek je vražda prvního stupně.
Putovali jsme dál. A oba jsme hovořili nahlas sami k sobě, ale fónie poctivě přenášela hlas jednoho ke sluchu druhého.
"Přijdu včas," opakoval Bejček. "Přijdu včas, před tím svinským termínem paragrafu šest. Přijdu včas. Vrátím se domů."
A já opakoval:
"Zabiju tě. Chtěl jsem zabít Zasadu, ale toho už odnes čert. Teď jsi na řadě ty, hajzle. Jako třetího si podám pana popravčího. Zabiju tě."
A tak pořád dokola.
Trvalo to celý den, než mu ruply nervy.
Já byl zmátožený, taky napůl zblblý písničkou, kterou jsem si do omrzení opakoval, opravdu sám pro sebe, ale nahlas, a tak jsem nečekal, že na mne zaútočí.
Ruply mu nervy, ale na správným místě. Kráčeli jsme v odstupu několika kroků po úzké stezce, strž vlevo, strž vpravo, jedna šerednější než druhá.
"Zabiju tě," říkal jsem právě, když tu se otočil a se zuřivostí, která nedělala ostudu jeho zvířecímu jménu, se na mne vrhnul a udeřil mě oběma rukama do prsou do těch míst, kde pěna pokrývala trhlinu ve skafandru.
Zatápal jsem rukama, ale rovnováhu jsem nechytil a spadl jsem nazad.
Uslyšel jsem suché třesknutí – to se roztříštil můj blok zmrzlé vody či spíš blůček, který mi po té dlouhé štrapáci zbyl.
Ale to v dané chvíli nebyla moje hlavní starost. Víc mě zaměstnával pád, hroucení, řičení, strhl jsem lavinu kamenů a měsíčního prachu, marně jsem se snažil zachytit, zastavil jsem se až na dně, nějakých patnáct metrů pod úrovní stezky.
Bejček stál nade mnou, docela maličký jako nějaký zlý skřítek, i když byl oblečený jako saniterák. Sluneční paprsky mu dělaly aureolu kolem přilby.
"Tady zdechni," popřál mi srdečně. "A chytej. Je v ní jeden banán. Mař dobře, uspoří ti to trápení."

Rozpřáhl se a hodil mi dolů tu čtrnáct padesátku. Snad to myslel jako akt milosrdenství, ale spíš se s ní už nechtěl tahat. Proč taky, když jeho protivník spadnul do pasti. Navíc, až najdou moje tělo s puškou podél těla, snáze obhájí tvrzení, že jsme byli nejlepší kamarádi až do poslední chvíle.
Chytil jsem zbraň a bez rozmýšlení jsem ji na něho namířil a vypálil.
Mířil jsem špatně. Exploze vyrvala tunu horniny a hodila ji Mléčné dráze do náruče. V oblaku prachu mě Bejček naposledy proklel. Bezpochyby mě proklínal dál, když už pokračoval v cestě, ale jak známo na Měsíci fónie za rohem nefunguje.
A Bejček byl v pěti minutách za devaterým rohem, obtížen už jen nákladem vody a potravin a snad i svým svědomím.
Já zatím dole smutně vesele umíral, loučil jsem se s mámou a fotříkama a malou Alenkou a všema holkama a postupně jsem v duchu navštěvoval všechny kamarády a vedl s nima moudrý řeči a dost možná, že bychom společně i něco vymysleli, třeba zrovna tu žárovku. Jenže jsme nevymysleli nic.
Když jsme byli v nejlepším, táhla kolem nějaká výprava selénologů a vytáhla mě ven.
Na Jedničku mě dopravili čtyřiadvacet hodin poté, kdy mi propadla lhůta k návratu na Zemi stanovená paragrafem šest.
Má šalláh, jak by řekl nebožtík Jerzy Zasada.
A co tomu říká přítel Bejček? Jak dopad? A co na Českopolské?
"To nevíte? Už je to tejden, co se celej ten turnus v pořádku vrátil nahoru na Zem. To musel být šikovný chlapík, ten Brunza. Zařídil to chlapcům moc dobře. Jaký je to člověk? Znal jste ho dobře?"
Tak turnus je zpátky na Zemi u svejch manželek a holek a dětí a kamarádů a mámů & tátů a já dřepím na šutru jako šutrák jeden šutrácká.
Má šalláh.
II.

průkopníci
1/

Můj starožitnický krámek stál stranou hlavní třídy, a jenom kdybych otevřel dveře, vystrčil hlavu a nastražil ucho, uslyšel bych hukot davu, který se valil dnem i nocí nahoru a dolů jako melasa. Byl to hukot desetitisíců a dvakrát desetitisíců kročejů (Dědek Čuchák by mě v tom okamžiku přerušil ve vyprávění a zabručel by mi za uchem, že nelze mechanicky násobit počet hlasů dvěma, neboť z davu nemůžeme vyloučit určité procento jednonohých, a já bych na to odpověděl, že jednonohý má protézu a ta taky dělá hluk, a on by na to bziknul, že kročej protézy nelze započítávat do kročejů nohou, protože protéza je původu anorganického, podobně jako hůl nebo berla, takže pokud bych započítával do kročejů protézu, musel bych do počtu zahrnout i ťukání holí a cvakání berel, a já bych na to opáčil, dědku, vzpamatuj se, kdy naposledy jsi viděl člověka s holí, natož pak s berlemi, a on by na to odpověděl… nu odpověděl by, je to strašnej chlap, tenhle Dědek Čuchák, je strašnej teď a nebyl lepší ani před těmi padesáti lety, v tom pětadevadesátým roce). Každý hlas je jiný, některý patří muži, jiný ženě nebo dítěti, někdo se směje, někdo hudruje, nebo dokonce nadává, někdo křičí a někdo šeptá, lidé se tlačí ve frontě před kasou Iluzina, je jich tu na pět stovek jenom bezprostředně na hlavní třídě, jeden z největších taháků turistického byznysu na Luně, největší koncentrace emocí ve Sluneční soustavě, tak je to napsané na plakátech, navíc to jsou emoce necenzurované, nevymiškované, neupravované, syrové jako brambor, lidé se tlačí ve frontě a křičí na sebe, vezmi hned dva lístky, nepředbíhejte, kam se to tlačíte, člověče, Pepo, nech toho, je to pod tvoji úroveň, přece si nenechám foukat do polívky od takovýho floutka, kdo je u vás floutek, a tak podobně, dívčí smích do toho zvoní, holky se smějou a mají radost, že uvidí opravdové facky, to je lepší než iluzin, až se vynadívají, půjdou do bistra na zmrzku, je jich tu na tisíce. "Největší koncentrace laskomin ve Sluneční soustavě." tak to stojí v inzerátech. "Proč má Měsíc kulatou tvář? – Stravuje se u Donalda." Každé druhé z těch bister má ve firmě jméno Donald, tam mají nejlepší zmrzku a nejvíc druhů, žádný zdravotní dozor nežvaní do receptury, na Luně není cenzura a není tu ani zdravotní dozor, nejsou tu baktérie, ty tu netrpíme, průměrný věk o dvacet třicet let vyšší než nahoře na Zemi, kdo by to chtěl popírat, řeč statistiky je jasná, největší koncentrace zdraví ve Sluneční soustavě, obrazovky to hustí do těch blaťáckých hlav horem dolem a blaťáci se hrnou na Lunu a my je tu hostíme v Arkádii, ale taky v Eldoradu a Alhambře a Atlantidě a Ozu, Disneylandu a Lunaparku, ale Arkádie je nejlepší, tady bydlím já, mám tu svůj krámek se starožitnostmi stranou od hlavní třídy a hlavu ze dveří nevystrkuju, hukotu davu ucho nenastavuju, jsem spokojený tak, jak jsem. – Tak to na Luně vypadalo a takové bylo moje životní krédo tenkrát v tom pětadevadesátým roce, toho měsíce a toho dne a v tu hodinu, kdy mi do kvelbu přišel Čahoun a sdělil mi, že ho posílá paní Su.
Byl to blaťák blaťácká, poznalo se to už podle vejšky.
Všichni blaťáci jsou v průměru vyšší než rození šutráci (i já byl vyšší než ta nová generace, protože, koneckonců, jsem se na Plesnivce narodil), ale tenhle chlapík hodně převyšoval průměr, a proto jsem mu v duchu přišil nepříliš vynalézavou přezdívku Čahoun. Kdybych věděl, co je to zač a co si s ním užiju, možná že bych vymejšlení věnoval větší péči.
Nejdřív jsem dělal, že nevím, kdo je to paní Su.
"Modrá laguna, vedle Iluzina," připomínal mi Čahoun, já na to vtipně odpověděl, že Iluzinů je na hlavní třídě spousta, a on mi vysvětloval, kdo je to madame Su (mně vysvětlovat, kdo je to paní Su!), a tak jsme se chvilku kočkovali, až jsem se ho zeptal, co vlastně chce.
"Potřeboval bych něco speciálního."
"Na to jsme specialisti. Co by to mělo být?"

"Říká vám něco čtrnáct padesát?"
"Lituju, ale roboty nevedu. Mám rád v krámě klid," dělal jsem hloupého.
"Dobře zaplatím," naléhal. "Prosím vás. Paní Su mě doporučila. Dobře vím, že víte, co je to čtrnáct padesát."
Já taky věděl, že ví, že to vím.
Nastavil mi pravé zápěstí v tom krásném gestu odevzdání, jaké znají jenom milenci. Dneska už se na to zapomnělo, ale nezapomeňte, že v pětadevadesátým byla epidemie Super-AIDS v živé paměti.
"Přečtěte si mě," vyzval mě.
Doporučení měl dobré, uvažoval jsem. Miláček Su by mi neposlala žádného čmuchala. Jenže ona je chudáček moc na prachy, miláček Su, a za trojcifernou sumu reálů udělá ledacos. Třeba i to, že mi pošle na krk chlapa, o kterým si není sichr jistá, co je zač.
Jenže on mě vyzývá, abych si ho přečetl.
"Jak je libo," pokrčil jsem rameny.
Uvolnil blok a můj orákl (starý model, alespoň na první pohled, nemohl jsem zaneřádit svůj starožitnický krámek nějakou hypermoderní aparaturou) spustil:
"Gaspar Dumoulins, narozený dvacet pět deset dva tisíce šedesát tři, zdravotní stav: biopole pé kvé…"
"Nezajímá. Co je zač tenhle Dumoulins?"
"Pracuje v Ústavu novodobých dějin v Rize, specialista na osídlování Luny. Vzdělání: katedra dějin Filozofické fakulty na Sorbonně, nástavba…"
"Nezajímá. Co dál?"
"Sběratel historických zbraní. Osmá největší sbírka v Akvitánii. Obsahuje kompletní výrobní řadu psychošokujících emitorů FN, kompletní výrobní řadu…"
"To mi stačí," řekl jsem oráklu. „Děkuju za důvěru, pane Dumulín," obrátil jsem se k Čahounovi. "Vy tedy sbíráte psychiny."
"To jsou ovšem jenom měkké zbraně. Podle mých informací se čtrnáct padesátek používalo ve čtyřicátých létech jako tvrdých zbraní."
"To vás někdo špatně informoval," řekl jsem s výrazem upřímného politování. "Typové označení čtrnáct padesát náleží odstraňovači závalů."
"Správně. Právě takový odstraňovač závalů bych rád získal do své sbírky."
"Poslyšte, pane Dumulín, výlohu mého obchodu jste viděl. Tam je několik lahůdek: součásti výstroje, výbava pro geologa, jsou tam i rarity, jako je třeba kompas, ano, ten pochází z první lunární výpravy království Simba ze sedmapadesátého, jejich Královská akademie myslela na všechno a vybavila členy výpravy kompasama…"
Rozpřáhl jsem ruce.
"A tady kolem jsou další poklady. Vybírejte očima, pokud máte vážný zájem, smíte i rukama. Moje specializace jsou orákly. Těch tu mám habaděj, i ty vzácné první modely."
"Já vím, že míváte potíže s policií," spustil Čahoun Dumulín znenadání. "V mém případě se ale nemusíte bát. Mám statut VVIP, a to je víc než diplomatická imunita, jak dobře víte. Žádný policista nemá právo mě prohledat. Se mnou nebudete mít potíže."
"Předveďte," vybídl jsem ho.
Opět si vyhrnul rukáv a tentokrát jeho blok červeně zazářil.
"Jak jste toho dosáhl," podotkl jsem. Nebyla to otázka, jen citoslovce údivu. Hned jsem se zastyděl za to, že mi ujel jazyk. Abych zakryl rozpaky, otočil jsem se dozadu a zavolal ke dveřím Dědka Čuchára, aby vylezl. Věděl jsem, že Dědek má uši nastražené a slyší všechno, o čem jde řeč.
Čahoun Dumulín nehnul ani brvou, když Dědka spatřil, a za to jsem mu v duchu udělal čárku do bílého notýsku. Na Dědka nebyl pěkný pohled. Tahle první generace proťáků byla pěkně zfušovaná. Už v půli století to bylo lepší a na první pohled jste protetického kyborga nerozeznali od člověka. Jenže Dědka Čuchára ta malá nehoda potkala podle všeho někdy kolem čtyřicátého pátého. Doktoři ho dali dohromady, ale zničili mu napůl mozek a taky po fyzické stránce ho pěkně zmordovali. Vypadal jako Frankensteinovo monstrum, však taky někdy vystupoval v iluzinovejch hororech jako hlavní příšerák.
"My bysme tu měli mít jednu čtrnáct padesátku, vzpomínáš?"
"Hu," rozhovořil se Dědek Čuchák a odkolébal se tam, odkud přišel. Já se zatím obrátil k Čahounovi.
"My tu kdysi jednu měli. Tenkrát byly v Arkádii kravály, zátahy proti funďáckejm teroristům…" Mávl jsem rukou. "Ach jo, uteklo to."
Dědek se přikodrcal s tou strašlivou hákovnicí.
"Hu." pravil. Byl dneska nějak ukecanej.
"Já vám ji nenabízím, pane Dumulín. Jenom předvádím, co já si myslím, že je čtrnáct padesátka."
"Nejdříve jste ji vydával za typ robota." připomněl Čahoun Dumulín.
"Můj věk mě opravňuje k výpadkům paměti," řekl jsem zdvořile.
Ale to už mi nevěnoval pozornost. Jakmile spatřil tu prachmizernou rouru, oči mu povylezly a do rukou vjel třas.
Uklidnilo mě to. Chlupatý dovedou být vynalézaví, a kdyby chtěli, dokázali by zfikslovat i osobní blok. Nastrčili by mi čmuchala s falešným blokem a jakej bych byl? Jenže chlupatým na mně zase tolik nezáleží. Já jsem jenom malá ryba, fakticky jen rybička. Čahoun Dumulín mi dělal před nosem vítr těma svejma roztřesenejma rukama. Dědek Čuchák přihlížel, napůl ukryt za mými zády. To byl jeho zvyk, nerad se ukazoval veřejnosti (ledaže mu za to platili).
"Hu," poznamenal varovně. Naslouchátko přilepené za mým levým uchem se rozhovořilo.
"Bacha na něho," tím Dědek myslel Čahouna Dumulína. "V rukávu má nějaký kovový předmět."

"Jo," odpověděl jsem. Opřel jsem se dlaněmi o pult tak, abych prstem dosáhl na senzor psychiny trvale namířené právě do toho místa, kde stál zákazník. Taky zařízení z dob funďáckých kraválů. Tehdy ho měli všichni živnostníci, a když vlna násilností opadla, nechali si ho odmontovat. Já ne.
Co kdyby někdy přišel do mého krámu Kat?
"Smím?" otázal se Čahoun.
"Jak je libo. Není nabitá."
Vzal zbraň do rukou. Nedělal to poprvé. Nasadil si ji na rameno sebejistým pohybem elitního střelce z těch zlatých dob, kdy jsem tady na Luně začínal.
"Já vám ji jenom ukazuju," upozornil jsem ho. "Nenabízím. Není na prodej."
"Chybí mi do sbírky," řekl. "Zaplatím vám, kolik budete chtít."
Podíval se mi do očí a dodal:
"Pokud je pravá, ovšem."
"Pochybujete o tom?"
Dědek opět varovné zahuhlal a za uchem mi to zaštěbetalo. ale já už jel po svém surfovém prkně na hřbetu vlny hněvu. Že jsem si nedal pár facek! Nikdy to nedopadlo dobře, když jsem na tohle prkno vlezl.
"Nevím. To je jediné, co k tomu můžu říct. Jak račte vědět, pane Nedomý, jsem vědec, a jsem tedy zvyklý uvažovat exaktně."
"Tak se přesvědčte," vybídl jsem ho. "Máme tady veškerou výbavu."
Souprava antik-kitu, elektronový mikroskop, rentgen a všechny ty krámy stály v rohu.
"Kdybyste proti tomu nic neměl," řekl zdvořile, "raději se spolehnu na vlastní pomůcky."
Dědek Čuchák mě kolébavě obešel a položil na zbraň obě ruce: tu pravou, pokrytou jizvami, i tu umělou, na které se kovové klouby draly dírami v plastikové kůži na světlo boží. Tisíckrát jsem ho nabádal, aby si ji nechal vyměnit! Jenže tady šlo o ztrátu tváře. Dědkovi ovšem na tváři nezáleželo ani v doslovném, ani v přeneseném slova smyslu. Jenže já byl ještě v tom věku bezmála osmdesáti let ješitný prudina. Loktem jsem Dědka odstrčil a doslova mu vyrval zbraň z rukou.
"Jen ať si pán poslouží."
Čahoun se nám podivuhodně přerodil.
Když prve přišel, byl jako mílius, šoupal nožkou, hovořil vlídně a vemlouvavě. A teď? Když viděl, že mě lapnul na háček, ztvrdnul, nabyl sebejistoty a taky ještě trochu vyrostl. Div nám neudělal hlavou díru do stropu.
Vytáhl z rukávu plochý předmět. Tenkrát jsem nemohl vědět, co to je. Vypadalo to jako flétna nebo jako kalkulačka ze starých časů. Opravdu jsem nemohl tušit, že je to antik-kit té nejnovější generace. Vývojový typ, fasovali ho vědátoři ve vybraných historických ústavech.
Přiložil přístroj na hlaveň zbraně a přejížděl po jeho černém povrchu konečky štíhlých prstů. Jako z nesmírné hlubiny (přestože to mělo tloušťku dvě tři čísla) se vynořily chaotické obrazce, které se zvolna přeskupovaly, tvořily křivky, číslice a písmena, a já stál za pultem, zapomněl šimrat prstem spoušť psychiny a jenom jsem vyvaloval oči a čekal, co se z toho vyklube.
Co se vyklubalo?
Inu, pěkné obvinění.
"Padělek." pravil Čahoun Dumulín.
"Vy jste se zbláznil," řekl jsem. "A i kdyby, co je vám do toho? Já vám tu věc nenabízel. Není na prodej."
"A tyhle věci," ukázal po vitrínách rukou ozbrojenou tím všivým aparátem, "tyhle nejsou padělky?"
Jak se to vezme, pane Dumulín. Jak se to vezme: v jistém smyslu jsou, ale tak dokonalé, že jsou skoro pravé. Tamhle v koutě stojí antik-kit, jen si je vyzkoušejte.
Jenže pan Dumulín nebyl včerejší a vytáhl na mě takové trumfové eso, které přebilo všechny karty, co jsem měl v ruce: eso jménem antik-kit nejnovější generace. Kolikáté asi? Páté? Šesté? Co na tom záleží.
Otevřely se dveře a do krámu vplula mladice pěknice. Nu, co bych neřekl plnou pravdu: byla překrásná. Mulatka, nohy dvojmo nastavený, bokama by se vešla do flašky, úplně by tam zapadla, až za prsa by se zachytila, to jo, protože tahle prsa, panečku, to byla nějaká sorta!
Svítila očima a usmívala se, asi proto, že jen co vstoupila, moje vetešnictví začalo vonět jako nějaký boutique z hlavní třídy (jsou jich tam tisíce, největší koncentrace elegance v celé Sluneční soustavě).
"Jak jsi pořídil, miláčku?" zeptala se Čahouna.
"Špatně," pravil s výrazem nejhlubšího politování. "Tihle pánové jsou podvodníci."
"Skutečně? Vypadají tak roztomile," poznamenala dívenka.
Podle toho, jak se na mě usmívala, musela mít ohromnou radost z toho, že mě vidí: asi se do mne zamilovala, vezme si mne za manžela a pořídí si se mnou děťátko.
"Vážený pane Dumulín," pravil jsem, ale oči mi uvízly v tom směru, kde stála ta krasavice, "tyhle tvrdý slova si nechte od cesty. Nevím, o co vám jde. Tu čtrnáct padesátku máme tady v krámě už dobrých dvacet roků, takže je to starožitnost sama o sobě. Jak jsem ji koupil, takovou ji mám; a na mém ukazovátku se jevila býti pravou, račte se přesvědčit, elektronkový mikroskop stojí támhle v koutě. Nemůžu za to, že ten váš čarovnej přístroj ukázal něco jiného. S ostatním zbožím je to nastejno. Já kupuju a prodávám. Lidi mi sem nosí pravé věci, ale taky falešné. Všechny zkoumám tím, co mám k dispozici. Až si opatřím takové ukazovátko, jaké jste ráčil vytáhnout z rukávu, přitvrdím kritéria, starožitností bude míň, ale zato budou dražší, takže pro mně jako pro obchodníka to vyjde nastejno, a když si nepolepším, rozhodně tratit nebudu. Frštendo?"
"Jawohl." přisvědčil Čahoun. "Já to chápu a rád bych i věřil tomu, co říkáte."

"Máte snad důvod nevěřit?"
To už jsem se odpoutal od čokoládové krasavice a přenesl pohled na něho. Zavrzalo to.
"Slyšel jsem," řekl Čahoun, "že máte za krámkem padělatelskou dílnu a v ní ty falešné starožitnosti vyrábíte."
"Některé starožitnosti jsou poškozené a potřebují opravu," řekl jsem, ale v hrdle už jsem měl sucho. Zase to začíná! Brzy se krám bude modrat policejními uniformami.
"Uvědomujete si, že můj přístroj bezpečně prokáže, který díl je původní a který – jak říkáte – , opravený'?"
"Hu," ozval se Dědek Čuchák a za uchem to zadrnčelo:
"Proč masíruje nás? Arkádie je plná falešnejch starožitností. Kdo si myslí, že v roce pětadevadesát koupí u vetešníka pravou antikvitu a je mu víc než pět let, patří do blázince!"
"Co ode mne chcete?" houknul jsem na něho.
Krasavice, která se až dosud jenom usmívala, se rozesmála a znělo to jako loretánská zvonkohra. Vy ji neznáte, tu loretánskou zvonkohru? Někdy ke mně přijďte na návštěvu, já vám ji přehraju, mám skvělou nahrávku.
"Tak konečně se začalo mluvit rozumně!" zvolala. "On je totiž Gaspar to, čemu se říká chlapák. Žije v přesvědčení, že před každým jednáním je potřeba pustit trochu hrůzy."
"Nech toho, Genevičve!" okřikl ji, ale nedala se a pokračovala:
"Kdyby nechal jednat mě. už jsme mohli podepisovat smlouvu."
"Jakou smlouvu?" podivil jsem se.
"Gaspar vám neřekl, že zastupujeme firmu Pan-Universal Ilusin? Gaspar už není jen vědec a sběratel: je z něho pan režisér!"
Nasadila kukuč číslo osmnáct, který vyjadřoval naprostý úžas: oči rozevřené tak, že za nimi bylo škvírkou vidět na přední lalok mozkový, ústní koutky poněkud svěšené a rty pootevřené, aby perleť zoubků mohla udělat blik, blik.
Já se nijak pitvořit nemusel: úžas v mé tváři byl nelíčený a vypadal jsem asi jako pitomec.
Pan-Universal Ilusin, to byla firma, která dodávala největší počet programů do sítě Iluzinů na Luně, na Lagrangu, v Kole i na Plesnivce a v koloniích Soustavy.
Ohlédl jsem se na Dědka Čuchára; ten se ovšem tvářil tak jako vždycky, to jest jako Frankensteinovo monstrum.
2/

Českopolskou se jim podařilo postavit v rekordní době jednoho týdne v nádherné pustině, ovšem na odvratu. Už tenkrát byste na přivrácené straně nenašli pustou plochu větší než rozložený kapesník.
Když jsem dekoraci spatřil poprvé (letěli jsme sem Čahounovým privátním gravem, on řídil, Genevičve seděla vedle mne a vzadu se choulil Dědek Čuchák, bál se strašlivě, ustavičně vyrážel to svoje Hu!, a kdybych nebyl vypnul ten bzučák, co jsem měl za uchem, asi by mne přivedl k šílenství svými radami, připomínkami a výstrahami; ještě nikdy nikdo v životě nepotkal tak ukecanýho němýho, jako je Dědek Čuchák), sevřelo se mi osrdí a já si znovu připomínal chvilku, kdy jsem stál na tom strašném jevišti, hvězdy tiše přihlížely a Kat mi páral hermetické tričko.
"Prvotřídní, co říkáte?" otočil se na mne Čahoun. "Mistrovská práce. Přesně podle záznamů."
Všechno tu souhlasilo se skutečností: plastikem krytá ramena důlní chobotnice, na konci tykadel vějířovitě rozložené povrchové doly, o něco stranou vysokánské kopce hlušiny se svahy tak strmými, že se snad co chvíli zřítí; ani po tolika desetiletích strávených na šutru jsem si nedokázal zvyknout na ten divný jev.
"Všimněte si těch radiátorů," upozornil mě Čahoun. "To je iluze!"
Trochu to ovšem pan architekt přehnal, radiátory vypadaly jako přežhavené, což jsem taky Čahounovi Dumulínovi řekl. Na čele mu naskočilo starostlivé vrásnění.
"Okamžitě zjednám nápravu," řekl. "Iluze musí být dokonalá. V dějinách Iluzinu ještě nevznikl tak historicky dokonalý spacern, jako budou Tři stateční!"
Tak se jmenoval náš spacern, Tři stateční. Ten jeden statečný jsem měl být já a Pan-Universal najal ještě dva další křapíky, kteří se tvářili jako pamětníci a snad dokonce něco i pamatovali.
Hlavní zdroj emoce jsem ale byl já, tak to stálo ve smlouvě.
Historická přesnost, to bylo ústřední heslo, kolem kterého se všechny přípravy točily jako kolem dobře namazané hřídele. Čahoun pročmuchal kdejaký archív, aby se dozvěděl, jaký tvar lžíce jsme měli v jídelně, jestli erární pokrývka měla barvu hnědozrzavou nebo zrzavo-hnědou a jestli kuplunk skrejpru byl na levou nebo na pravou ruku.
"Bude to přesná rekonstrukce vašeho osobního příběhu," tak mi to řekl Čahoun už při našem prvním setkání v mém vetešnictví.
Přesná rekonstrukce…
"S malými úpravami, ovšem," dodala Genevičve. "Přece jenom bude to spacern pro miliardy diváků."
Čahoun se rozhodl, že při přípravách scénáře bude se mnou úzce spolupracovat.
"Jste jeden z mála skutečných veteránů tady na Luně. Každá vaše vzpomínka má cenu hory kobaltu. Vyprávějte, prosím, vyprávějte!"
"Ano, ano," tleskala Genevičve ručkama, "vyprávějte, prosím, prosím!"
Tak jsem jim ve stručnosti vyprávěl asi to, co jsem už vyzvonil i vám: o paragrafu šest a o tom, jak nás vedení Českopolské chtělo vyšplouchnout, celej turnus havířů, jak se Brunza nedal a jak já, mladík pitomej, a tudíž zbrklej, chtěl vymáznout ze šachty na vlastní pěst, abych se dostal na Jedničku, kde platil zákon peněz a na nic jiného se tolik nehledělo, a jak to všechno bylo, nevynechal jsem nic: ani Kata, ani mý dva vypečený kamarády, jednoho funďáka a druhýho policajta.
"Neměl bys jim povídat všechno," štěbetal mi Dědek Čuchák za uchem, ale já nepolevil a hustil jsem to do nich ostošest a nešetřil jsem paprikou a pepřem tím spíš, že jsem viděl, jak se jim moje povídání zajídá.

Genevičve znejistěla a pokukovala po svém milánkovi. Ten se snažil nedat nic najevo a ani nemohl být překvapený mým vyprávěním. Jako historik určitě znal fakta a věděl, jak to před tím půl stoletím na Luně chodilo.
"To je ohromně zajímavé, pane Nedomý," řekl, když jsem konečně skončil. "O-hrom-ně. Vaše vyprávění jsem si nahrál, pokud proti tomu nic nemáte. Je to historický dokument prvotřídní ceny."
"Ale pejsánku," ozvala se Genevičve.
"Nesmíme ale zapomenout, že točíme spacern, pane Nedomý. Spacern."
"Spejserny se točej už třicet roků, pokud vím. Jedna hovadina větší než druhá. Já měl za to, že chcete natočit první, který nebude hovadina."
"Samozřejmě, to je můj cíl! Takovým úkolem mě pověřil sám pan Kriegsmann, generální ředitel Pan-Universalu!"
"O co vám tedy jde?"
"Musíme přece jenom ctít pravidla žánru. A počítejme s mentalitou diváka. Na naše společné dílo čekají miliardy. A všichni tihle lidé mají určitou, abych tak řekl, mentální výbavu, a tu nelze než respektovat."
"Jsou to hlupáci," podotkl jsem.
"Nepodceňujte inteligenci průměrného diváka," pravil Čahoun měkce. "Je vysoká. Ovšem úroveň znalostí je limitovaná. Některá historická fakta dnešní divák nepochopí. Tak třeba paragraf šest: jak bychom divákovi vysvětlovali zákon, který reguloval délku pobytu na Luně? Dnes se všichni na Lunu jenom hrnou, stěhují se sem celá města, celé velké kraje, kdo by netoužil po dlouhověkosti, že? Myslíte, že by se divák dokázal ztotožnit s hrdinou, který riskoval život jenom proto, aby se vrátil na Zemi? Taková myšlenka je mu směšná!"
"Já nebyl žádnej hrdina," namítl jsem. "Byl jsem obyčejnej havíř, kterýho podfoukli a kterej se nechtěl dát. Šel jsem na to špatnou cestou, to je pravda; však taky jsem na Luně zkejsnul, kdežto všichni ostatní se spokojeně vrátili na Zemi."
"Vrátili se do fundamentalistických válek, vstříc epidemii Super-AIDS. Kolik jich ještě dnes žije, pane Nedomý?"
"Moc asi ne, podle toho, co jsem slyšel," pokrčil jsem rameny.
"Pane Nedomý, smiřte se s tím, že v tomhle spacernu budete hrdinou. Bez hrdiny není spacern myslitelný, pochopte to!"
"Já to chápu, pane Dumulín. Myslel jsem ale, že vám jde o historickou pravdu."
"V rámci zákonitostí klasického spacernu."
"Že budete rozumný ?" pravila Genevičve.
"Hu," ozval se Dědek Čuchák. A za uchem mi zabzučelo:
"Jsou to blázni. Přestaň s nima jednat. Oni nás asi zmáčknou kvůli těm falešnejm antikvám, ale z toho se vykroutíme, jako už tolikrát. Nikdo nedokáže úmysl a koneckonců máme na skladě i pravý věci. Řekni jim, že nemáš zájem."
"Já ale mám zájem," řekl jsem Dědkovi. Nejenom o natáčení spacernu. Ona se mi totiž Genevičve moc a moc líbila.
"Prosím?" zajímal se Čahoun, který se domníval, že moje slova patří jemu.
"Vyklopte, jak si to představujete," vybídl jsem ho.
To, co vyložil na krám, byla tuctová kostra spacernu, jaké na hlavní třídě hrajou bez přestávky stovky Iluzinů. Dramatické střetnutí ušlechtilého zdravého Hrdiny a Bídáka, který nedbá na hygienický předpisy, nedrží půsty, odmítá stát na hlavě, nechce meditovat a dokonce chlastá alkohol. Špatným příkladem strhne i několik ostatních. Vypukne epidemie. Všechny léky přestanou účinkovat (blíže nevysvětleno), načež Hrdina plus dva Vedlejší hrdinové putují do nejbližší (sakra vzdálený) nemocnice pro pomoc. Divák se bude dusit napětím, až zjistí, že jeden z Vedlejších hrdinu je nakaženej, a když nejhlavnější Hrdina poprvé kejchne, slabší povahy začnou omdlévat: že jako šmarjá, že vono to na něho taky leze! A von furt de a de, druhej Vedlejší hrdina někam spadne a nastane to strašný dilemáto, tahat ho ven a kejchat přitom, anebo jít furt pryč do ty nejbližší vzdálený nemocnice a přivolat pomoc pro stovky umírajících, to je strašný rozhodování, v ten moment už bude půlka publika v mdlobách, no a Hrdina se rozhodne správně a zase de a de, až tam dojde, a sanitní gýro nabitý doktorama a lékama dorazí včas a zachrání všechny, akorát ten poslední Bídák, kterej to zavinil, umírá smrtí a šeptá: "Že já ničemník chlastal, že já padouch odmítal meditaci, aniž jsem upíral vnitřní zrak, že já miloval tlustý vepřový a žral ho furt," a je konec a diváci očištěni katarzí jdou domů stát na hlavě a očišťovat se vnitřním zrakem a zachovávat hygienické předpisy.
"Moc hezký, opravdu," pochválil jsem Čahounův výkon. "A ten Hrdina mám bejt jako já?"
"Vy jím jste," pravil Čahoun slavnostně.
Aby bylo rozuměno: moje vnitřní psýcha měla vystupovat v tom lluzinu. Fyzické vzezření měl Hrdinovi dodat jeden urostlý fešák, který měl od ustavičnýho postávání na hlavě maličkou plošinku na šešulce, dokonalý exemplář Zdravého Člověka Naší Doby.
Dědek Čuchák se pokusil mě zlomit ještě několikrát, když jsme byli o samotě.
"Přece tě nezajímá taková hovadina," naléhal.
"Je to hovadina," připustil jsem, "ale sumičku nabízej okrouhlou, nezdá se ti? To už bysme nemuseli fušovat vzadu v dílně, vyrábět falešný sběrače minerálů První Lunární Expedice a podobné opičky v ustavičném strachu, že někdo na ten podvod přijde. Mohli bysme se pustit do obchodování s pravejma starožitnostma, na který nám doposud chybělo oběživo."
"Pravá starožitnost je taková," zabzučel Dědek Čuchák. "u který se nedokáže podvod."
"Ta nová mašinka dokáže podvod u každé starožitnosti," namítl jsem. "Doposud mohly antik-kity odhalit jenom způsob výroby danýho předmětu. Nový antik-kity odhalí i způsob výroby výrobního nástroje."
"No bože." zabzučel Dědek Čuchák. "Tak si vyrobíme nový nástroje starejma metodama a pojedeme stejně, jako jsme to dělali dřív."
"Dokud někdo nepřijde s antik-kitem ještě novější generace."
"No a co? Řešení se vždycky najde."

"Mě ale už nebaví tohle ustavičný skrejvání!"
Frankensteinovo monstrum se na mě upřeně zadívalo a dlouho to trvalo, než mi zabzučelo u ucha:
"To budeš raději ze sebe dělat vola?"
"Za tu hromadu reálů ze sebe udělám vola na druhou!"
Byl jsem vskutku vůl, jak račte viděti.
Natáčení začalo týden poté, kdy jsme přibyli do dekorace Českopolské. Tam jsem se poznal s výrobním štábem (upřímně jsem pogratuloval architektovi, celý se rozzářil a pak mi dojatě vyprávěl, že práce architekta si v Iluzinu nikdy nikdo nevšímá, že je to taková anonymní nedoceněná dřina a že mi moc děkuje a že si mýho názoru moc váží). Herci, co byli vybraný jenom kvůli vzezření, se drželi stranou. Herci, to není ten správný výraz, jsem holt ze staré školy, já ještě pamatoval obyčejné tri-di filmy, teď se těmhle figurkám říkalo stanti, protože pravej herec – a ten byl pak populární mezi divákama – byl ten, kterej dodal emoce. V tomto případě to budu já a někde v pozadí ti dva další.
"Máme ty nejnovější emoční snímače," holedbal se Čahoun. "Šestá generace. Doposud neslýchaná iluze prožitku."
Normálně se iluzinové spacerny natáčely tak, že se nejdřív udělal záznam všech scén se stantama; jak uvnitř, tak venku. No a pak přišla ta velká chvíle, kdy jsme my, Velký Herci, usedli do studia, na makovice nám nasadili všechny ty snímací tentočky a my měli zapnout svoje Velký Emoce.
Čahoun Dumulín mi dal poslední instrukce:
"Začínáme tou scénou, kdy se poprvé dovídáte o vznikající epidemii v Českopolské. V hrudi se vám dme hněv proti člověku, který zanedbal elementární dietetické a zdravotní zásady a nezodpovědným chováním ohrozil životy svých druhů, a zároveň se vám v hrudi dme odhodlání čelit nákaze a překonat ji."
"To já nevím, pane Dumulín." řekl jsem. "jestli dokážu dvě ty dmutí najednou. Já bych dmul buď hněv, nebo bych dmul to odhodlání, protože se bojím, že jedno to dmutí uťápne to druhý dmutí."
Zapomněl jsem, že pan režisér je na place první po bohu, a Čahoun byl režisérem toho superskvělého spacernu Tři stateční.
"Řekl jsem hněv plus odhodlání! Záznam, jedeme, akce!"
Já se obul do toho dmutí a dmul jsem a dmul, šlo mi to podle mýho mínění docela dobře, ale najednou – že prej stop.
"Co je?" zeptal jsem se.
"Tohle není hněv ani odhodlání. Člověče, vy u toho spíte!"
Řádil zle a já cítil, že se ve mně začíná dmout vlna hněvu vůči němu a taky vlna odhodlání s tím seknout a vrátit se do Arkádie do krámku se starožitnostmi, z nichž některé byly určitě pravé když ne z deseti procent, tak z pěti určitě.
"Dobrý!" volal zezadu ten člověk ze záznamu. "Už se dme!"
Ty parchante čahounská, dmul jsem v duchu, počkej až tohleto skončí…
"Stop! Nesmíte obracet hněv proti konkrétní osobě. To musí být neurčitě laděný hněv. Nezapomeňte, že snímače mají superjemnou rozlišovací schopnost. Ale intenzita byla dobrá. Připraven? Dmeme? Záznam, jedeme, akce!"
Dmul jsem a dmul, až mi za ušima lupalo a bzučelo, a to se ozval Dědek Čuchák.
"Je to volovina, Kubo, nech toho! Kdyby ses viděl, prasknul bys smíchem, vždyť oni z tebe udělali dočista šaška!"
"Stop! Co se to tam ozývá?" nadával Čahoun Dumulín.
Dědek Čuchák se tvářil velice nenápadně, ale zapomněl, že v nahrávacím studiu je plno techniků, dočista odborníků, a ti velmi snadno původce zla odhalili.
Vyhodili ho, to mě naštvalo, k režisérově spokojenosti, protože od toho okamžiku se dmutí dařilo mnohem lépe než předtím, ovšem jenom do okamžiku, kdy se Dědek ozval znovu, protože to jeho pojítko mělo dosah tři kilometry.
"Ten váš kamarád musí pryč." prohlásil režisér Čahoun Dumulín na sklonku druhého natáčecího dne. Až do téhle chvíle se nám podařilo horko těžko natočit snad jen pět sekvencí, a s tou šestou, mimořádně pitomou (Hrdina přemlouvá dva Vedlejší Hrdiny k Velkému Pochodu za Záchranu Ochořelých Druhů), jsme nemohli hnout, protože Dědek ustavičně vyrušoval uštěpačnými poznámkami.
"Mám ve smlouvě," řekl jsem, "že Dědek se účastní realizace vašeho skvělýho super-spacernu," upozornil jsem Čahouna Dumulína. Jenže ten měl za zadkem půl tuctu právníků, kteří mu dávali rozumy.
"Hodláme smlouvě dostát," pravil. "Jenže smlouva nespecifikuje, kde bude váš vzácný přítel účasten realizace spacernu."
"Přece tady, se mnou," řekl jsem naivně. Čahoun se usmál.
"Váš subjektivní výklad smlouvy," pravil, "není zakotven v písemném ujednání. Váš přítel se zúčastní realizace jako poradce u našeho arkádského štábu."
Proti tomu jsem nemohl nic dělat, zejména proto ne, že ve smlouvě, jak se ukázalo, byl vsunut rozměrem nepatrný, ale významem veledůležitý odstavec o právu Pan-Universalu na postih proti mně v případě, že aktem zlé vůle či nekooperativností způsobím firmě hmotnou újmu.
Dědka odvezli a já zůstal v dekoraci sám, pokud ovšem nepočítám ty stovky lidí z komparsu a techniky, a s některými jsem se dokonce i skamarádil.
Natočili jsme to všechno a Čahoun byl velice spokojený a jeho přítelkyně Genevičve mě vyznamenávala úsměvy – škoda, že jsem si je nemohl vyvěsit na klopu jako řádové stužky, moc hezky by se tam vyjímaly. Líbila se mi čím dál víc a začal jsem se bát, že to na mně Su pozná, až se s ní zase uvidím. A co Genevičve?
O pauzách se mnou ráda rozmlouvala a poslouchala moje vyprávění, což samozřejmě starého pamětníka blažilo. Kladla mi pitomoučké otázky, jako třeba, co že to byli ti funďáci a proč že se všichni tolik rozčilovali kvůli té, jak se to jmenovalo, atomové bombě, když přece epidemie Super-AIDS byla mnohem horší, a já jí vysvětloval, že nejhorší je vždycky to, co je teď, a že člověk má už tak založenou náturu, že kvůli vteřině radosti v současnosti si přivodí hodinu starostí v budoucnosti, že to dělají jednotlivci, ale – což je ještě horší – i celá společenstva a že vůbec ten nejhorší úděl

mají lidé jasnozřiví, kteří vykřikují nepohodlné pravdy a upozorňují lidi, že tančí na okraji podemletého útesu, protože sice jednou dostanou pomník, ale až po smrti, a postaví jim ho ti, kteří je umořili.
Natáčení se mi docela líbilo a nejvíc mě blažila vidina chvíle (která se valem blížila), kdy ze sídla Pan-Universalu přijede pan Kriegsmann, aby mi osobně poděkoval za moje nedocenitelné služby, a pak mi předá plastikovou destičku, která představuje hodnotu osmi set reálů. Dědku, tentokrát jsi neměl pravdu, říkal jsem si před spaním, tohle stálo za to, osm set reálů, taková suma! Uvidíš, pro nás začne nový život.
Natáčení skončilo a já se vrátil s Dumulínem a jeho krasavicí do Arkádie. Technický štáb, ale i stanti zůstali zatím v dekoraci a čekali, až pan Kriegsmann – po zhlédnutí hotového díla – pošle svoje oukej.
Nastal ten kýžený den.
Pan-Universal měl na hlavní třídě svoji kancelář, zařízenou v monarchickém přepychu, jak to označil Čahoun Dumulín, všude pravý plastik a latex a podobné ušlechtilé materiály, nu co, pěkné podívání na to bylo.
A taky pan Kriegsmann vypadal impozantně, když vstoupil následován jedním živým a dvěma robo-tajemníky, vzpřímený, upjatý ve stojacím límci, tmavý oblek přiléhající k atletickému tělu.
Vpadl se svou svitou neohlášen. Překvapil nás, třebaže jsme jeho příchod čekali, netušili jsme však, že sem vtrhne neohlášen jako živelní pohroma.
Povstali jsme trochu rozpačitě, jako kdyby nás načapal při něčem ohavném, například při pojídání hygienicky závadné stravy.
"Buďte vítán, pane generální řediteli," zvolal Čahoun, radostně zvedaje ruce, "jaké štěstí…"
"Jaké štěstí? Neštěstí! Katastrofa! Proklínám den, kdy jsem poskytl svůj sluch vašim žvástům! Tomu vy říkáte emoční podívaná? Při tomhle měli omdlívat diváci? Pane Dumoulinsi, ručím vám za to, že při zhlédnutí Tří statečných ani jedné pubertální hysterce nenaskočí opar!"
"Poslyšte, vy…," řekl jsem, ale generál se na mne vztekle podíval a zaštěkal:
"Vy mlčte. V těch vašich emocích byl šum a my ho dešifrovali, ten šum: prachy, prachy, prachy. To vám leželo v hlavě!"
"Ale on je skutečně autentický průkopník…!"
"To já dobře vím, Dumoulinsi!" hřímal generál. "On je autentický průkopník a jemu vinu nedávám. To vy jste z něho nedokázal ty autentické emoce průkopníka vyždímat!"
"Tak moment," řekl jsem a v té chvíli byly moje emoce tak autentické, že kdyby je chtěli snímat, asi by jim pukla mašina, "pan Dumulín je v tom čistej jako lilium. Kdo ho donutil, aby pokroutil skutečnost, aby změnil všechna fakta? Dekorace je fajn, krajina taky, jenom ten příběh je vycucanej z palce a s pravdou nemá nic společného. Je to hovadina, vážený pane generální! A protože Pan-Universal podle všeho točí jenom hovadiny, já, pane generální, se poroučím. Bylo mi potěšením, pane generální."
"Kam si myslíte, že jdete?" zeptal se mě.
"Domů, jak račte viděti."
"Mýlíte se. Míříte rovnou k soudu. Já vás totiž budu žalovat. Práce na spacernu Tři stateční neskončila. Ta teprve začíná. To, co jsme natočili až dosud, považujme, dejme tomu, za zkušební snímek. Teď se pustíme do vážné práce. Vy jste zatím nepředvedl to, co bych při nejlepší vůli mohl nazvat autentickou emocí. Režisér Dumoulins je snad dobrý historik, ale špatný režisér, žel bohu. Já jsem ale známý tím, že dokážu dostat z každého ten nejlepší výkon. Mrzáka donutím skákat, jestli mi rozumíte. Já zmáčknu pana Dumoulinse a on zmáčkne vás. Vážený pane," přistoupil až ke mně a bodl mě ukazovákem do prsou; jiného muže bych o ten ukazovák připravil, ale pohled pana Kriegsmanna mě dočista zmrazil, "vážený pane, ve vás je emocí dost a dost. Opakuji, dosavadní neúspěch není vaše vina." Obrátil se k Dumulínovi. "Málo vás mačkali. Teď vás budou – o to se postarám – mačkat dost."
3/

V Modré laguně bylo nabito, jako kdyby Arkádie-TERMINAL měl odbavovací halu tam vzadu na chodbičce před záchodama, takže všichni turisti by museli táhnout zrovna tudy. Su se otáčela za barem, tu a tam utrousila nějaký ten povel a mezi lidmi kmitali panáci oblečení do ostře žlutých stejnokrojů a snažili se, seč mohli, vytvořit iluzi nefalšované čínské zdvořilosti a pohostinnosti. Zblejskla mě, sotva jsem vstoupil, to zase ano, paní Su neunikne nic a nikdo, a třebaže mě svýma očima laserákama snímala snad jen setinu vteřiny, přečetla si mě do poslední zákruty DNK, co mám v malíčku levé nohy a já zalitoval, že jsem nezůstal doma a neposlouchal bzukot Dědka Čuchára. Lezl mi na nervy pořádně, dědek jeden dědkovatá, ale co naplat, pokud jde o lezení na nervy, ani superman nebo android nedosáhne běžného výkonu průměrné ženské a paní Su přesahovala průměr ve všech ohledech, v disciplínách mně příjemných i nepříjemných, tedy v něžnosti i v tom opačném.
Prodral jsem se až k barovému pultu, zběžně ji pozdravil náramkem, ale ona jen pokývla hlavou. Malér, malér, nejspíš ví všechno. Jak se to ale mohla dozvědět?
"Netlačte se, člověče," pokárala mě turistka, pocházela určitě z Evropy nebo ze Severní Ameriky nebo odkud vlastně, nacpaná do hermáků, kompletních, včetně celohlavové masky.
"Kuklinku můžete odložit, dámo," pravil jsem přívětivě. "Tady nehrozí dehermetizace."
"Vy mi budete něco povídat," odpověděla. Měla drahé hermáky a prvotřídní masku. Přiléhala dokonale k obličeji, a třebaže asi majitelce lichotila, nemohla zfalšovat skutečnost natolik, aby nebylo vidět, že se pod maskou skrývá obličej velice krásné ženy. "Vy asi budete taky jeden z těch zelenáčů, kteří se na Luně sotva ohřáli a už podceňují nebezpečí."
"Ohřívám se tu." připustil jsem. "už nějakou chvíli."
Považovala mě za turistu, inu, můj vzrůst vždycky prozradí, že jsem se narodil nahoře. Nadosmrti tím budu trpět.
Paní Su byla na mě pořádně našňupnutá, ale neodepsala mě. Když viděla, že jsem zapředl zajímavý hovor s tajemnou

cizinkou, přichomejtla se k nám a optala se mě co nejúřednějším tónem, jaké že mám přání.
"Vodku-martini on the rocks, prosím," odpověděl jsem. Paní Su měla prvotřídní zboží, martini snad dokonce dovážela shora a led měla vždycky pečlivě vyhřátý na mínus šest.
"Hrozná obsluha," poznamenala turistka. "Viděl jste ty nemožně oblečené androidy? Přece jenom je to provincie. Chybí tu ten správný chic."
"Paní Su je nejlepší barmanka v Arkádii," pravil jsem docela tiše a vůbec mi nezáleželo na tom, zda Su slyší, co povídám, ačkoli jsem věděl, že to slyší. "Modrá laguna je nejlepší podnik v Arkádii a Arkádie je nejlepší habitat na Luně. Pokud jde o Lunu a její chic, ten oceňuje kdekdo, a proto sem k nám padají dolů zástupy takových blaťáků, jako jste vy, madame."
"Něco je v nepořádku?" přispěchala paní Su.
"No tohle," pravila cizinka ohromeně. "Jak to se mnou mluvíte?"
"Toho člověka si nevšímejte," usmála se na ni paní Su. "Myslí si, že drsnost patří k největším starousedlickým ctnostem."
"Ročník dvacet tři, když dovolíte," řekl jsem.
Turistka se otočila, rozhlídla se kolem sebe a pak někde v koutě objevila skupinku pěti rozjařených ženských, které už dospěly tak daleko, že si odložily masky a ostošest nasávaly. Začala na ně zuřivě mávat a gestikulovat, což mělo znamenat: pojďte sem, objevila jsem pravý poklad, chlapa, opravdového šutráka! Bude vyprávět, jen pojďte!
Hněv paní Su nedostoupil takového stupně, aby mě nechala napospas šesti turistkám. Pokynula ručkou, sykla na androida oblečeného v mandarinském chalátu, aby ji zastoupil, a dala mi znamení, že se smím uchýlit do svatyně jejího kontoáru. Zmizel jsem za korálkovými závěsy právě včas. Turistka navázala kontakt a dvě z pěti jejích kamarádek už odlepovaly své čilé zadečky od sedadel.
"Díky, Su." řekl jsem.
Měla na sobě přiléhavé šaty z brčálového brokátu zdobeného zlatými draky, na levém boku rozstřižené až k těm místům, kde androidi mají osu kyčelních převodů. Upnutá byla až ke krku, ale od zlaté spony na hrdle jí splýval až k rozsedlině ňader výstřih tvaru slzy.
"Welcome home, sailor," pravila paní Su. Narodila se v Hongkongu (to je nahoře na Plesnivce, jestli to nevíte), kdy – to je jedno z nejlépe střežených tajemství Sluneční soustavy.
"Byla to taková…," pokrčil jsem rameny, "záležitost."
"Příjemná?"
"Dost."
"Díky za upřímnost. Nikdy jsem nechtěla, aby z tebe byl světec, ale nerada bych viděla, kdyby ses vůči mně začal chovat jako všivák."
Pozorně si mě prohlížela.
"Prý to nedopadlo dobře."
"Fiasko. Přiletěl sám velký šéf Kriegsmann. Divže tu po něm nezbyl kráter. Kráter Kriegsmann, to by znělo dobře."
"No a co?"
"Trvá na dodržení smlouvy. Ten podnik už spolknul takovýhle kopec reálů," ukázal jsem dost vysoko od podlahy. "Kriegsmann je z toho celý nervózní."
"To dovedu pochopit," pravila Su. "Jenže to ještě není důvod k tomu, aby ses mrouskal s milenkou pana režiséra v hotelu Splendid."
Věděla všechno, paní Su.
"Vždyť říkám, že to byla taková záležitost."
Škoda, že se z rozpaků nedá destilovat kořalka. Paní Su by měla rok co čepovat.
"Zkrátka, jsi oběť, viď?"
"Bezbranná," pokrčil jsem rameny.
"Na co tě utáhla?"
"Utáhla? No dovol…" Chtěl jsem se hájit. Vždyť já Genevičve očaroval svým šarmem, takže nemohla odolat svodům tak zkušeného…
"Nežvaň," řekla Su trochu podrážděně. "Na něco tě musela utáhnout."
Snímala mě silně, její oči laseráky se teď přehrabovaly ve struktuře atomů mého těla. "Utáhla tě… na zájem. Ano, byl v tom zájem."
"Co to povídáš?"
"Otevřel ses jí jako kniha," pravila tónem člověka, který si je jist svou věcí. "Chtěla vědět všechno o těch starých romantických dobách. Hořela touhou poznat pravdu. Nechala starého průkopníka, aby jí otevřel srdce. To čistý a prostý srdce jednoduchýho, ale tak ňák ryzího charakteru."
"Plácáš nesmysly. Povídali jsme si o všem možném. Vyprávěla mi o Zemi a já zase o Arkádii, to je snad normální, ne?"
"Co tomu říkal Dědek?"
"Proč ho sem pleteš? Na něm snad nezáleží."
"Ale ano. Dědek má v hlavě mozek. Ten tam má dva mozky, jak dobře víš, a čile jich používá. Moc by mě zajímalo, co si o té věci myslí, o té… záležitosti."
Uvědomil jsem si, že tohle není obvyklá žárlivostní scéna, kterou paní Su vyvolá po každém z mých úletů. Není jich mnoho, vyhodím si z kopejtka nejvýš dvakrát třikrát ročně, ale bylo jich za tu dobu dost, aby se z jejích výstupů stala rutina.
"O co ti jde, Su? Já to děvče už nikdy neuvidím. My jsme se… pohádali. Su, já jí nafackoval!"

"No ne!"
"Opravdu. Nevím, jak se to mohlo stát…"
Opravdu jsem to nevěděl, třebaže jsem si dokázal vybavit každičkou vteřinu té nepochopitelné scény. Genevičve v županu, já stál proti ní uprostřed pokoje hotelu Splendid, za jejími zády celostěnový pohled na krajinu (jakou najdete leda na odvratu) v tri-di projekci, já seděl na takové malé židličce, ona mi něco povídala (ještě dnes bych uměl reprodukovat, co to asi bylo, ale žádný smysl byste v tom nenašli, jen takové plané řeči) a ve mně se najednou něco zlomilo, nebo naopak otevřelo, jako by se mi oči zatáhly bílou blankou zuřivosti, najednou jsem po ní vystartoval, ještě jak jsem vstával, švihnul jsem rukou, zasáhl jsem jí tvář, ona se vznesla do vzduchu a letěla zády na tu tri-di obrazovku, krev jí vystříkla z nosu, oči měla užaslé, nebyla v nich bolest, jenom překvapení, a když dopadla, řekla něco v tom smyslu jako: vidíš, že jsou v tobě silné emoce, já ji popadl pod krkem a v tu chvíli jsem si musel skoro nahlas říct: tohle není Kat, nezabíjej ji, je to obyčejná holka zemácká, víš, jak to říkal kamarád Gaston ještě na Českopolské, že holky se nikdy nemlátí přes pusu, vždycky jenom přes zadeček, to je vzrušuje, holky potřebujou dostat přes zadeček, ten se vyznal, Gaston, kde je mu asi konec!
"Já si nějak vzpomněl na Kata a dal si ho s ní dohromady…"
Su otevřela tajnou přihrádku ve své tajné schránce a vyjmula krabičku ze santálového dřeva. Teď si zakouří doutníček, dělá to dvakrát třikrát do roka. Taky je to úlet. S dýmajícím cigárkem mezi prsty ozdobenými dlouhatánskými černě nalakovanými nehty se ponořila do polštářů na křesle.
"Tys jí vyprávěl o Katovi?"
"Asi ano."
"Asi, nebo určitě?"
"Já toho napovídal… No, pochopitelně jsem jí vyprávěl, jak to tenkrát bylo! Ptala se, jak jsem se na Lunu dostal. To víš, tahle mládež má úplně falešné představy o průkopnících. Prosím tebe, průkopníci! Copak jsme byli hrdinové pro iluziny? Copak patříme na tri-di? Dělali jsme vlastníma rukama to, co dělají panáci, na tom přeci není ani špetka romantiky. A přišli jsme sem, protože nás to na Zemi štvalo. Chtěli jsme vypadnout z toho věčného koloběhu: žádná práce, peněz tak akorát na standardní pohodlí, statistický průměr… Tak to bylo, hergot!"
"Proč se rozčiluješ?" otázala se a zdálo se, že ji to opravdu zajímá.
"Protože mě to všechno štve."
Zadýmala a v kontoáru to zavonělo jako ze starých zlatých časů. Já Su miloval, už kvůli těm starým zlatým časům, které nás spojovaly. Bylo to absurdní, vždyť já byl tělesně fit, jako když mi bývalo třicet, nebyl jsem na tom o nic líp, ani o nic hůř než dnes, ale někdy mě popadl stesk a taky pocit marnosti, když jsem pozoroval proměny světa kolem sebe, tak překotné a zbytečné, hon za přeludem, hon za iluzí, ano, Iluzin, to byl symbol té doby, do které jsem se prožil, ale které jsem nepatřil.
Ani Su k ní nepatřila a v Modré laguně si vytvořila svět sám pro sebe a pro ni – a taky pro mne.
"Zatímco ty jsi mlátil holky v hotelu Splendid." pravila Su, "já trochu pracovala."
Poručila něco oráklu, poloprůhledný projektid se z něho vyloupl jako čertík ze škatulky a překotně se ukláněl přesně tak, jak ho to Su naučila.
"Řekni laskavě panu Nedomému, co víme o Kriegsmannově podniku," řekla Su projektidovi.
Otočil se ke mně (nikdy jsem nechápal, jak mě projektid může vidět) a spustil:
"Pan-Universal je ve velice tísnivé situaci. Projekt Tři stateční je jeho poslední prostředek záchrany. Hans Kriegsmann investoval všechny rezervy do realizace díla a je vázán smlouvou se sítí Ilusin."
"Pan-Universal že je v nesnázích?" podivil jsem se. "Vždyť je to jedna z největších firem!"
"Investice do nejnovějších emočních snímačů jsou tak veliké, že k nim dosud žádná jiná firma nepřikročila."
"Ty zatracený krámy!" vyštěkl jsem podrážděně. "Pěkný svinstvo, tyhle emoční snímače! Představ si, Su, že mají o dva řády vyšší rozlišovací schopnost!"
"Pán ráčí mít plnou pravdu," schválil moje slova projektid. "Propagační kampaň slibuje, že Tři stateční zprostředkují divákům zážitek zcela nového druhu. Autentické emoce."
"Děkuji ti," řekla Su a pokynula projektidovi, aby zalezl do boudy, pardon, aby se ztratil v oráklu. "Slyšel jsi dobře?"
"Já to celkem vím," zabručel jsem. "Jenom jsem netušil, že Pan-Universal je na tom tak špatně."
Opět zadýmala doutníčkem. Naštvalo mě to. Co tu má sakra co smrdět? Kouření je nezákonné i na Zemi už dobrých šedesát let a na Luně bylo zakázané vždycky. Ještě budeme mít patálii s policajtama.
"Jsi jako na trní," podotkla Su.
"Nevšímej si mě. Co proti mně pořád máš? Dobře, vyspal jsem se s tou blaťáckou holkou. Nebylo to poprvé, co jsem ti zahnul, a slibuju, že to nebylo naposled. Co z toho děláš aféru?"
Opět zabafala.
"Ta historka o Katovi ji musela zaujmout."
"Proč by ji měla zajímat? Obraz je už na záznamu. Je to spacern se vším všudy: epidemie, zlej, nemocnej, hodnej, zdravej, sanitka přijede právě včas, než všichni chcípnou."
"Jenom emoce v tom není," podotkla věcně.
Naštvalo mě to.
"Co zase začínáš s těma emocema? Proč skáčeš po mrtvole? Už jsem se ti omluvil, tak co ještě chceš?"
"Kubo," řekla mi vážně, "s tebou se něco stalo. Vždyť ty tu vyvádíš jako hysterik! Chlapče zlatá, co s tebou ta holka provedla?"
Trochu jsem se uklidnil.
"Promiň. No dobře, mám asi nervy trochu pocuchaný. Oni mě mačkají, rozumíš? Kriegsmann, ten Dumoulins…"

"Tvůj přítel Dumulín… Kubo, já ti povím plnou pravdu, co si o věci myslím. Ten tvůj Dumoulins ti holku strčil do postele, aby z tebe vytahala rozumy. Proto ten zájem o staré zašlé časy, o průkopnickou epochu a všechny ty krámy, které dnes nikoho nemohou zajímat, protože je nikdo nedokáže pochopit. Oni chtějí vědět, co v tobě je! Oni chtěli najít tvoje zranitelné místo! Oni chtějí najít ten obnažený nerv, a když ho najdou, budou ho dráždit a nakonec z tebe dostanou to, co z tebe dostat chtějí! Neměl ses zmiňovat o Katovi. To je tvoje zranitelné místo."
"Jenže, Su, od těch starých dob je všechno jinak… Je to fakt. Hezkých pár let jsem Kata hledal, jenže dnes je mi úplně lhostejný! Copak já dneska můžu nenávidět chlapa, který mi chtěl ublížit před padesáti lety? Takovému nesmyslu neuvěří ani dítě!"
"Ale trošku hněvu v tobě zůstalo. Docela maličko…"
"Ani zrnko," usmál jsem se. "Vždyť to víš."
"Kdybych ti ho teď, v tuhle chvíli, přivedla sem…"
"Řekl bych, jak se máš, ty stará válko! Jenže, Su, ten chlápek je určitě dávno po smrti. Nezapomeň, že celej ten turnus se tenkrát vrátil nahoru, nezůstal nikdo…"
Kdysi dávno jsme tuhle záležitost mnohokrát probírali a Su celkem logicky usoudila, že nemohu jistě vědět, že Kat, ten neznámý zabíječ, byl z našeho turnusu, mohl to být někdo z ročáků, nováček to jistě nebyl…
"Kubo," řekla Su, "jenže… Promiň, nechci tě dráždit, ale představ si, že v tobě zůstala jiskřička nenávisti vůči tomu chlapíkovi. A ta v tobě musela zůstat, věř mi. Co kdyby ti vykukové z Pan-Universalu tu jiskřičku našli a pořádně ji rozfoukali…"
"Copak jsem nějakej ohýnek nebo co? Proč tak žvaníš?"
Bylo to tu znovu, ta bílá mžurka hněvu. Zastřela mi zrak, před sebou jsem viděl neurčitou zelenkavou postavičku posetou zlatými nitkami, ubližovala mi, hrála mi na nervy jako na citeru, brnky brnk, já nejsem na hraní, ve mně zbylo ještě hodně z toho drsnýho havíře, samotářskýho medvěda, copak já se někoho prosím o soucit a o rady? Nech mě bejt, postavičko v zeleným, nebrnkej mi na nervy, nebo udělám něco zlýho…
Zachtělo se mi ji zabít.
Uskočil jsem dozadu, popadl jsem tu sedačku, na které jsem až do té chvíle trůnil, byl to spíš polštář než sedačka, pořádně napěchovaný, popadl jsem ho a jediným škubnutím ho rozerval na dvě půlky, zevnitř se vyvalil oblak mikroskopických plastikových kuliček, byly tam kvůli pérování, vnikly mi do nosu a zašimraly mě, dotkly se obnažených nervů, muselo to zasyčet, když k tomu kontaktu došlo, vykřikl jsem něco a mrštil troskou sedátka vpřed, asi jsem Su zasáhl, ale bylo mi to jedno, otočil jsem se a vyběhl ven, div jsem nestrhl ten korálkový závěs.
"Jůůůů," udělaly ty turistky, co na mě čekaly u baru, "pojďte k nám fešáku," a hnaly se ke mně. Máchnul jsem vlevo, máchnul vpravo, nějaký chlap mi začal docela sprostě nadávat a já ho trefil pěstí rovnou do obličeje a pak už stačilo jenom pár rázných pohybů pažemi, abych si prodral cestu ven.
Modré světlo reklamy zábavního podniku paní Su mě poněkud uklidnilo. Vedle dveří jsem se opřel o stěnu a zhluboka jsem oddychoval. Srdce mi hlasitě tlouklo. Hloučky turistů táhly kolem. Nenáviděl jsem je všechny, en gros i jako jednotlivce. Proč nezůstanou na hlavní třídě, proč lezou i sem, do uliček? Copak Arkádie patří jim, těm prašivým blaťáckým čumilům? Na co tady chcete čumět, blbečkové? Na průkopnickou romantiku? Copak tady někdy byla nějaká romantika? Nejdřív tu byla práce a teď už zbyla jenom faleš.
Vrátil jsem se domu v mizerné náladě. Dědek Čuchák, sotva mě spatřil, pochopil, kolik uhodilo, a uklidil se do svého kamrlíku. V pokoji byl nechutný nepořádek. Židle stála úplně pitomě v cestě. Odstrčil jsem ji. Spadla na zem. Nenamáhal jsem se ji zvednout. Ať to udělá Dědek Čuchák, to on mi ji postavil do cesty.
Ulevilo se mi až v kamrlíku. Svalil jsem se na lůžko a chvíli civěl do stropu. Byl pustý. Vzpomněl jsem si na pavouky kouťáky. Když jsem byl kluk, měli jsme jich doma plno. Jsou na Zemi ještě pavouci kouťáci? Tolik blaťáků jsem už potkal, ale na to jsem se nezeptal.
Stesk mě popadl za krk a pořádně mnou zalomcoval.
"Kontakt," zavrčel jsem.
"Prosím pane?" ozval se telkom okamžitě.
"Hotel Splendid. Pokoj Jasmín."
Chvíli to protivně brnkalo a pak se ozvala Genevičve, docela tiše, jako kdyby mi šeptala rovnou do ucha:
"Čekala jsem tě… Čekám tě…"
4/

Z nejvyššího patra hotelu Splendid byl krásný pohled na celou Arkádii. Ať se dnes díváme na gravitechniku sebehůř, žilo se nám tenkrát příjemněji; a neberte to, prosím, tak, že bych chtěl znovu riskovat (koneckonců, co na tom záleží, – riskovat se už nebude a basta). Vrstva atmosféry dosahovala do tisíce metrů a vzduch byl tak strukturován, že bylo vidět na hvězdnou oblohu a samozřejmě i na Zemi, když na to byla příhodná doba. Ve vzduchu se vznášeli v širokých kruzích plachtaři na jasně červených, zelených a blankytných křídlech, mládenci se hleděli ukázat před slečinkami, ale běda tomu, kdo by chtěl svoje umění přehánět, – policejní gravo viselo nad městem a osádka dávala pozor, aby plachtaři nelétali v protisměru nebo střemhlav, nedělali krahulíka a podobně.
Město šílelo ve světlech. Zdálo se, že hoří, vybuchuje, že je to předsmrtná křeč, jenže křeč neustávala, ohnivé šípy neúnavně létaly vzhůru, znovu a znovu, den za dnem, týden po týdnu, smrt se nedostavovala. A snad by si ji město zasloužilo, už proto, aby si trochu odpočinulo. I na obzoru plála světla. Tam byly vakuové atrakce na volném prostranství: obrovské kluziště s ledem vyhřátým na mínus tři, ten je nejlepší, sviští pod bruslí, a v šestinové gravitaci bruslaři vířili v těch nejbláznivějších piruetách. Lyžaři se tu odvažovali na svahy tak prudké, že na Zemi by se na ně ani netroufli podívat. Rychlostní dráha lákala automobilisty a motocyklisty, aby zkusili, jak se jezdí, když člověku nebrání

odpor vzduchu. Plastivizní technika dokázala ve vakuu vytvořit pohádková města, zámky a pralesy plné zvířat. A ještě dál, už ponořené do tmy, byly zóny nikoho, kam se vyvážel odpad, třebaže turistické prospekty tvrdily, že každé lunární město je soběstačné a že veškerý odpad recykluje.
Mým hostitelům připadal ten pohled z výšky zřejmě docela všední, třebaže to byli zemáci. Nebo snad právě proto, že to byli zemáci, sem nahoru, do nejvyšších pater Splendidu, se dostane jen personál hotelu, ale obyčejný šutrák sotva.
"Je to hezké podívání," podotkl pan Kriegsmann.
"Měli bychom přejít k věci." To promluvil Dumulín, krasaveček, kterému jsem tak úspěšně nasadil parohy. Genevičve, původce toho všeho, seděla vedle něho a tvářila se jako svatoušek. Trochu mě dráždil ten neviňoučký výraz jejího obličeje; jako kdyby se vůbec nic nestalo, jako kdyby ještě před třemi hodinami…
"Víte, že jsem tu poprvé?" otočil jsem se k nim. "Ještě nikdy jsem Arkádii neviděl takhle z výšky."
"Jak se vám líbí?" usmál se pan Kriegsmann.
"Líbí, a nelíbí. K čemu je dobrá tahle Arkádie?"
"Aby tu lidé byli šťastni."
"Jsou?"
"Asi ano. Kdybyste otevřel okno, uslyšel byste smích."
Smích dobře zaplacený. Jedno chechtnutí za reál. Ale – proč by ne? Rozhodně je smích lepší než pláč.
Přisedl jsem si k nim. Každému z nás náležela lenoška o rozloze mého kamrlíku. Na tlusté křišťálové desce (vznášela se ve vzduchu, inu, gravitechnika) stály sklenice, každá jiného tvaru. Uvnitř cosi vířilo, kolotalo, jako by to byla vařící se voda. Nějaká novinka, astro-gimlet, nebo jak vlastně se to jmenovalo.
"Můžete být pyšný, když se podíváte z okna. Taky jste k tomu rozkvětu přispěl svým dílem. Víte, že na celé Luně je jenom pět a půl tisíce lidí, kteří tu jsou déle než vy?"
"Vy to máte nějak spočítané!"
"Pět tisíc čtyři sta dvanáct, pokud to chcete vědět docela přesně. Ano, faktografii jsme věnovali velikou pozornost. Koneckonců, veškerá produkce Pan-Universalu je charakteristická historickou věrností našich kreací."
Zmínkou o Pan-Universalu mě vrátil do reality. Kvůli Pan-Universalu tady sedíme, ne proto, abychom se těšili výhledem z okna a radovali se – případně kormoutili – paroháčstvím jednoho z nás.
"To potom nechápu, proč točíte takové slátaniny. Víte dobře, že celý ten příběh Tří statečných je naprostý nesmysl."
"Lidé by nesnesli historickou pravdu. Ale my, tvůrci, ji musíme znát, abychom dokázali správně nasadit ten spodní tón věrohodnosti. Řekněte nám, proč jste vůbec zůstal na Luně?"
"Vždyť to dobře víte, pane Kriegsmanne. Paragraf šest. Zmeškal jsem lhůtu o jediný den."
"Byl byste se vrátil dolů na Zem, kdybyste dorazil na Jedničku včas?"
"Ale samozřejmě," ušklíbl jsem se. "Měl jsem tam rodinu, kamarády, oženil bych se, měl děti…"
"A dostal Super-AIDS a umřel."
Dumulín by si jistě přál, aby to tak bylo, – pronesl ta slova o Super-AIDS s nelíčeným gustem.
"Možná že ano, možná že ne," řekl pan Kriegsmann. "Rozhodně by to byla škoda, kdybychom přišli o pamětníka jednoho z úžasných dobrodružství romantické doby. Ten pochod pustinou… zraněný kamarád… muži spojení společnou vůlí! Úžasné! Vizuálně jsme to ztvárnili dokonale!"
S emocemi je to horší, viď, generále, pomyslel jsem si, ale raději jsem se napil, než abych plácnul něco nevhodného. Chutnalo to božsky. Byl v tom alkohol, ale také něco jiného, nějaký životabudič. Genevičve taky pila něco podobného, pořádně jsem si naléval, když jsem u ní trávil večery i noci. Musel v tom být životabudič. Přece jenom, vážení, bylo mi pětasedmdesát let, bezmála.
"A co Kat?" řekl Čahoun znenadání.
"Co je s ním?"
V poslední době mi zmínky o Katovi čím dál víc vadily. Kdysi jsem na něho myslel hodně, později vůbec, a ještě později mi bylo jedno, zda na něho vzpomínám nebo ne. Byl jsem od něho příliš daleko. Ale teď, snad proto, že jsem se s těmi lidmi od Pan-Universalu vracel do minulosti, se mi vybavovaly vzpomínky v živějších barvách než kdykoli předtím, vzpomínky plastické a barevné a palčivé.
Měla snad Su pravdu?
Ne. Tohle jsem si nemínil připouštět. Su je hysterická a žárlí. Jak by ne. Vedle Genevičve nemůže obstát. Vypadá docela slušně v barovém osvětlení, ale to, co na ní je pěkného, je kosmetika. Ostatek je jen smutek, hořkost, stáří. Chudák malá Su. Měla zůstat v Hongkongu. Umřela by na S–A a měla by svatý pokoj.
"Vy jste zůstal na Luně proto, abyste ho našel."
"Nesmysl. Říkal jsem vám, že paragraf šest…"
"Paragraf šest zrušili v dvaapadesátém a v té době se vrátilo osmadevadesát procent starousedlíků z Luny na Zemi."
Pamatoval jsem si… Jak by ne. Rehabilitační program, to bylo heslo dne! Každý se hnal domů, ládovali do něho kalcium, ozařovali nějakými paprsky, cvičil, až z něho cucky lítaly, když bylo třeba, i srdce mu vyměnili. Osmadevadesát procent? Snad jsem někdy znal i tohle číslo. Pro mě bylo důležité, že tenkrát odešli všichni kamarádi. I ti, co zrovna kamarádi nebyli.
Měl jsem tehdy známého na pasovce. Osobně jsem kontroloval každého, kdo měl něco společného s Českopolskou. Byl jsem jako ostříž. Tři roky trvalo to šílenství. Mýma rukama prošly tisíce záznamů. Každou tvář jsem hodiny studoval. Kat mezi těmi lidmi nebyl. Zůstal na Luně. Tím jsem si byl naprosto jist. Chtěl jsem ho najít za každou cenu. Určitě byl na Luně!
Jak jsem si mohl být jist? No byl, krucinál! Myslíte si, že jsem prosťáček? Že jsem si těch deset let seděl na rukách? Lidi, já snad celou Lunu prosil, obrátil jsem každý kámen, abych se přesvědčil, že se tu někde neschovává…

Měl jsem tenkrát divokou krev… čtyřicátá, padesátá léta…
Seděl jsem v tom obrovském křesle. Dívali se na mne, ale bylo mi to jedno. Cítil jsem, že se něco vrací z té staré, do zapomenutí zaváté doby. Jako bych byl najednou silnější, odvážnější a taky mladší.
"Chtěl byste, abychom vám toho člověka našli?"
Zavrtěl jsem hlavou.
"Pane Kriegsmanne, to se nepodaří ani vám. Vím, že dokážete hodně, ale já tenkrát podnikl všechno, chápete? Deset let jsem nedělal nic jiného, než že jsem toho chlapa hledal."
"Šel jste na to špatně," podotkl Čahoun.
"Jak to, sakra?"
"Nenašel jste ho."
Postavil jsem sklenici na stůl, až to cvaklo. Genevičve se na mě usmála. Uklidnilo mě to. Nech ho, miláčku, říkal mi ten úsměv. Je to žárlivec. Taky jsem se usmál. Hřálo mě vědomí, že je ve mně síla a temperament.
Už jsem si myslel, že se ze mne stal dědek, lhostejný jako pařez. I ten Kat a jeho osud mi zlhostejněli. Kdybych ho potkal a někdo mi řekl, to je Kat… Byl bych překvapený – a tím by to skončilo. Ještě před měsícem bych se tak zachoval. Ale teď?
"Představte si, že vám ho najdeme."
Rozbušilo se mi srdce.
Pan Kriegsmann se naklonil kupředu a pozorně na mě hleděl. Co chtěl vyčíst z mé tváře? Nedal jsem najevo nic, alespoň jsem si to myslel. Pan Kriegsmann se však najednou zvrátil nazad, zapadl do křesla a tvářil se, že si přečetl to, co hledal.
"Dokázal bys ho zabít?" zeptala se Genevičve.
"To snad ne," řekl jsem, ale už v té chvíli mi bylo jasné, že lžu. Ano, zabil bych ho na místě, třeba je to absurdní.
"Představuju si Kata asi takto," řekl pan Kriegsmann znenadání. Byl to asi pokyn oráklu, protože najednou se nad deskou stolu objevil projektid, chlap v hermetizovaných pracákách, jako živý, ani průhledný nebyl, jen výškou se lišil od originálu – měřil snad jen půl metru. Pohyboval se toporně, přesně tak, jak jsem si pamatoval. Bože, my tehdy považovali hermetizované pracáky za obrovský pokrok proti sněhulákům, ale co to bylo za neohrabaná monstra proti těm dnešním slupičkám!
Projektid kráčel pomalu, co noha nohu mine, jako by šel po nějakém pohyblivém pásu, protože se ve skutečnosti nepohyboval kupředu. Zastavil se, pomalu se ohnul a vzal něco ze země. Polknul jsem nasucho, zatápal jsem rukou po sklenici, ale minul jsem ji. Položil jsem ruku na koleno. Nechtěl bych přijít ani o vteřinku té podívané.
Projektid se napřímil. V ruce se mu zaleskl ostrý předmět. Pomalu se otáčel, až stál tváří ke mně.
Nervózně jsem se zasmál. Rozhlédl jsem se po ostatních. Nedívali se na projektid, ale na mne. Řekl jsem něco v tom smyslu, jako že je to hezké, a uchopil jsem sklenici. Ke rtům jsem ji však nedonesl.
Projektid na mne namířil čepel a pak vyrazil kupředu.
Mrštil jsem po něm sklenicí. Proletěla jeho nehmotným tělem, odrazila se od desky stolu, ale nerozbila se. Zato ten gimlet se rozstříkl na všechny strany.
"Zbláznil jste se?" rozkřikl se na mne Čahoun. Utíral si nápoj z obličeje a otřepával si šaty, frajerské, bílé se stříbrnými vplétanými nitkami. Nápoj zasáhl i Genevičve a pana Kriegsmanna. Genevičve neřekla nic, jen sáhla po ubrousku a osušila si tvář. Pan Kriegsmann přivolal androida, který dal v několika vteřinách všechno do pořádku. V tom zmatku jsem ani nepostřehl, kdy projektid zmizel.
"Promiňte," zahuhlal jsem.
"Nemusíte se omlouvat, pane Nedomý. Chápeme sílu vašich emocí. Řekl jsem si, že bych pro vás mohl něco udělat. Ano, berte to jako přátelskou nabídku. Já vám najdu vašeho Kata. Nepřerušujte mne, prosím. Dnešní prostředky vědecké kriminalistiky jsou mnohem pokročilejší, než jaké byly v padesátých létech, to je samozřejmé. Tehdy se věřilo v samospasitelnost psychotechniky. Čtení myšlenek! Celý ten humbuk byl k smíchu. Každý jen trochu morálně silný člověk si dokázal vytvořit bariéry. Psychotechnika byla překvapivě účinná při vyšetřování případu rozbitého okna: sousedovic chlapec se přiznal už při prvním výslechu. Ale jakmile šlo o vážnou věc a dotyčný se na výslech dokonale připravil, psychotechnika selhala."
Sevřel jsem rty připraven neříci už ani slovo: tohle vím taky, pane Kriegsmann. Kdo myslíte, že si nechal dovézt ze Země nejvýkonnější psychodetekt té doby? Pět let jsem dřel jako kůň, abych tu mašinu zaplatil. Pět let marné práce. Psychodetekt selhal, jako selhalo všechno.
"Jistě jste slyšel o psychických otiscích," pokračoval pan Kriegsmann.
"Pověra," odtušil jsem.
"Není to pověra. Silné emoce opravdu vyvolávají strukturální změny ve hmotě. Postupem času slábnou, ale lze je detekovat a zesilovat. Tyhle metody, milý příteli, jsou doposud málo známé. Vývojová záležitost. Technologie je k dispozici ústředním vyšetřovacím orgánům… a vedoucím korporacím, jako je Pan-Universal."
"Pan-Universal a vedoucí korporace? Nenechte se vysmát!"
Kde se vzala, tu se vzala, Su stála ve dveřích.
Pohlédl jsem na Genevičve. Hleděla na Su pozorně. Vyprávěl jsem jí o ženě, se kterou jsem strávil posledních sedmnáct let života, ale asi si ji představovala jinak. Snad to byla moje vina, asi jsem Su nelíčil v příliš růžových barvách, což lze snadno pochopit. Musím ale uznat, že v tuhle chvíli a v tomto osvětlení vypadala znamenitě. Měla na sobě blankytně modrý kalhotový kostým. Úzké nohavice zvýrazňovaly štíhlou postavu, ale díky širokým klopám a vycpaným ramenům nevypadala jako žádné tintítko. Naopak, s tím tmavomodrým pruhem šikmo přes obličej vypadala, značně výbojně.
Vstal jsem, ukázal na ni a řekl:

"To je moje žena, paní Su. Genevičve Pascalová, Gaspar Dumoulins a pan Hans Kriegsmann, generální ředitel Pan-Universalu."
"Generál bez vojska," podotkla báječná Su, která nemínila hned tak před někým sklonit hlavu.
"Ne tak docela, milostivá paní," usmál se pan Kriegsmann jemně. "Váš muž… netušil jsem. že jste svoji… patří k mým nejnovějším přírůstkům."
"Tohle mi vysvětlete trochu blíže," řekla Su.
"Udělal jsem panu Nedomému nabídku… přátelské služby. Rád bych mu splnil životní přání."
"Smím konečně vědět, jaké je tvoje životní přání?" obrátila se ke mně. Pan Kriegsmann mě předešel s odpovědí:
"Pan Nedomý chce nalézt jednoho člověka. Známého ze starých časů. Už dlouho po něm pátrá. Pátrání zahájíme hned zítra. Začneme tam, kde by stopy měly být nejčerstvější, poměrně nejčerstvější, vezmeme-li v potaz nemilý fakt, že od těch událostí uplynulo půl století. Prozkoumáme Českopolský důlní kombinát!"
"Jsou pryč! Proč vytahovat staré věci na světlo?"
"Některé věci dokáže pochopit jenom muž," pravil pan Kriegsmann.
"Mně nic nenamluvíte, pane Kriegsmanne. Nepatříte k dobrodincům lidstva!"
"Dobrodinec lidstva? To rozhodně nejsem, ale panu Nedomému prospět chci. Jistě, mám i postranní úmysly. Věřím, že radost z dosaženého cíle uvolní emoční bariéry v jeho psychice a že v družné pohodě dotočíme báječnou podívanou, na jejíž premiéru vás už teď co nejsrdečněji zvu!"
"Jakube, co na to říkáš?" zeptala se mne Su. Podíval jsem se na pana Kriegsmanna:
"Poslyšte, nevím, jak jste to myslel, ale Českopolská už dvaatřicet let neexistuje. Zmizela z povrchu Luny!"
"Upřesním: není vidět na povrchu, neboť zmizela pod povrch. Byla zasypána při budování šesté panlunární dálnice. Moji pracovníci podnikli první sondy. Úspěšné sondy, milostivá paní. Úspěch, toť heslo Pan-Universalu. Věřte mi, že věrnost tomuto heslu se naší firmě vždycky vyplatila."
Tohle jsem nevěděl. Myslel jsem, že budovy Českopolské byly demontovány, že šachty zasypali…
"Půjdeš se mnou… nebo s ním?" zeptala se mě Su. Usmívala se na mne, – to mě nalomilo. Kdyby pouštěla hrůzu, měl bych snazší rozhodování, pomohl by mi vzdor. Jenže co si počít s takovou milou a sakramentsky pěknou ženskou?
"Vrátím se k tobě, slibuju ti to."
Pokývla, ale nepřestala se usmívat.
"Nikdy neslibuj to, o čem přesně nevíš, že můžeš splnit," řekla Su, pozdravila úklonou hlavy a zamířila ke dveřím. Zarazila se však. vrátila se a zvedla moji sklenici, která ležela na zemi. Já přikývl, že ano, že sklenice je moje. Přičichla k ní. Čahoun Dumulín tázavě pohlédl na šéfa, ale ten nepatrně pohnul rukou; klid, to znamenalo to gesto. Všiml jsem si ho, ale tehdy jsem ho nedokázal správně vyložit.
Su chvilku přemýšlela a pak rychle odešla, aniž sklenici vrátila na stůl.
"Sklenici necháme vaší paní na památku," řekl pan Kriegsmann. "Zařídím, aby vám přinesli novou. Musíme toho ještě hodně projednat. Zítra vás čeká něco jako válečná výprava ze starých průkopnických dob."
Obsluha mi přinesla novou sklenici, plnou toho ukrutně dobrého gimletu, a já pil a projednával válečnou výpravu a cítil jsem se skvěle. Jako za starých průkopnických dob.
Na Su jsem zapomněl.
5/

Policajti mě sebrali, jen co jsem se objevil dole v hale, obklopen houfem štěbetajících chlapečků, kteří přistoupili do výtahu někde v osmatřicátém patře. Chovali se velice slušně, tedy policajti, nikoli chlapečkové, kteří se převelice těšili na výlet k Armstrongovu památníku a dávali to najevo tím, že se mezi sebou prali, přičemž každou pátou ránu uštědřili mně.
Trochu jsem strnul, když jsem spatřil dvě vážné postavy androidů v tmavomodrých overalech rozmlouvající s recepční, která v tomto luxusním hotelu byla ovšem člověk. Měli snad oči v zádech, což u panáků nebylo nikterak nepravděpodobné, protože se okamžitě otočili, jen co se dveře výtahu otevřely a chlapečkové mě vyvlekli ven, pokopaného od úrovně nula až po, dejme tomu, kolena.
Hala hotelu Splendid byla zařízená s přepychem poněkud funebrálním. Barva tu převládala černá a tmavošedá a veškeré kování se stříbřitě lesklo, to vše snad proto, aby lépe vynikly pestré oděvy turistů, světelné poutače oblíbených atrakcí Arkádie a řiditelné vzducholodě městské správy, které důstojně proplouvaly nad hlavami a vemlouvavě udílely rady a pokyny nově příchozím. Kdo chtěl, mohl si takovou vzducholoď najmout jako průvodce, ale málokdo byl tak pošetilý.
"Jakub Nedomý, narozen na Zemi, 29. listopadu 2023," pronesl policista onu neodolatelnou formuli, po které s důsledností lepší věci hodnou následovalo "půjdete s námi".
"Nic nevím, nikoho neznám, nikde jsem nebyl a o ničem jsem neslyšel," odpověděl jsem zase svou formuli, již používám pravidelně při podobných příležitostech, které v mém životě nejsou, bohužel, nikterak zřídkavé.
"Tudy, prosím," řekl druhý android a ukázal k otáčivým dveřím, u kterých stál vrátný ve stejnokroji admirála kosmické flotily a zrazoval ji tím, že se ukláněl každému, i jistému Kubovi Nedomému, právě zatčenému pro… Pro co vlastně? Samozřejmě že mě napadlo to jediné, co přicházelo v úvahu: nějaký napálený turista mě udal jako výrobce falešných starožitností.
V Arkádii nás v téhle branži pracovalo několik set, možná tisíc, ale jenom Pistoriova parta a snad taky sestry M'Kotovy měly takové výsledky jako já s Dědkem Čuchákem.
Na ten nápad mě ostatně přivedl on, Dědek; už dávno, před léty, potom, co jsme se potkali; já, životem unavený notorický alkoholik a příležitostný narkoman, a on, po patnácti letech propuštěný ze sanatoria na Lagrangu, kde z pěti a

půl kilogramu lidského bůčku, půl metru střev a zbytku mozku vyrobili kyborga, který v mlze na vzdálenost patnáct yardů vypadal jako docela obyčejný mužský. Společně jsme se dali na lepší cestu. To znamená, že já přestal chlastat, on přestal umírat, a začali jsme vyrábět napodobeniny starožitností a prodávali jsme je hejlům za nestydaté peníze a docela dobře jsme si žili, ovšem s tou výhradou, že nás občas sbalili, tu nám napařili pokutu, tu zase půl roku basy, podle toho, jak přísné pořádky zrovna vládly v Arkádii.
Touto dobou jsme měli docela liberálního starostu, který hleděl jen na to, aby se městská kasa plnila, aby bylo co pít a lidi se měli dobře; jak turisti, tak našinci, kteří turisty škubají.
"Nevíte o někom, kdo by koupil originál Luníka dvojku z devětapadesátýho roku minulýho století? Je v perfektním stavu po generálce, všechny agregáty funkční," řekl jsem policajtům, aby řeč nestála. Ale s panáky nikdo neužije moc legrace.
"Sedněte si, prosím, dozadu," řekl ten, který pronesl kouzelnou zatýkací formuli (policejní prefekt by ovšem nikdy nepřiznal, že to je zatýkací formule). Otevřel dveře grava a počkal, až se uvelebím na prosezeném sedadle. Smrdělo to tu potem a zvratky – co jiného jsem taky mohl čekat v policejním gravu?
Obvykle mě vyslýchali a kaceřovali na Kulatém náměstí v budově prefektury, ale tentokrát si zvolili docela útulný zapadáček ve čtvrti zvané, Apollónie, kde za pár šupů přespávají mládenci a panny, kteří se utrhnou z obvyklé turistické rutiny a rozhodnou se zůstat na Luně permanentně a zkusit tu štěstí. Já do těchto míst zřídkakdy přišel: nemohl jsem čekat, že tu narazím na zákazníka, leda snad na potencionálního konkurenta.
Vklouzli jsme úzkými dveřmi do budovy mdle střežené androidem, který měl, chudák, okruhy z padesáti procent v oflajnu, a kdo ví, jestli na tom byl tak dobře. Nikde nebyla žádná známka toho, že má v budově pan prefekt filiálku. Ani na dveřích v prvním patře nebylo nic napsáno.
Zato za dveřmi byla ta nejobyčejnější policejní kancelář, jakou si dovedete představit. Stůl pobryndaný kafem a bůhví čím ještě, nepohodlné židle, v koutě věšák, ospalá telestěna s posledními hláškami. Ten chlap za stolem byl chlap, nikoli panák. Úporně se rýpal v zubech, jako by doufal, že právě tam vykope ten džbán plný zlaťáků, který je ukryt na konci duhy.
Pokynul mi, abych si vybral židli, a já je začal zkoumat jednu po druhé, ale kdybych vybíral namátkou, vyšlo by to nastejno. Oba moji průvodci se postavili ke dveřím a ustrnuli v tom kataleptickém stavu, který mi u andrášů šel vždycky na nervy. Ve vzduchu čpěl tabákový dým. Pan komisař, či kdo to byl, zřejmě holdoval kouřovým tyčím. Komu žalovat?
"Můžete si gratulovat, že jsme vás našli takhle rychle," pravil. Vytáhl párátko z úst a pozorně zkoumal jeho zažloutlý hrot. Bez dlouhého míření jím mrštil – směr odpadkový koš –, leč ouha, minul o dobré dvě pídě. Vzdychl. Zřejmě ho ten neúspěch zabolel.
"Však vám taky mockrát děkuju."
Nezdálo se, že by můj sarkasmus na něho udělal velký dojem.
"Znáte tyhle lidi?" zeptal se mě.
Na telestěně došlo k vystřídání stráží. Feťáci, pašeráci, nemravové, zloději a podvodníci, jakož i mrtvoly čerstvé i odleželé, zahynuvší smrtí násilnou i přirozenou, celá ta čeládka zmizela a vystřídala ji galérie složená jenom ze tří obrazů, zato však krásných a ušlechtilých: pan generální Hans Kriegsmann se usmíval uprostřed, po jeho levici dělala oči Genevičve a svému šéfovi po pravici služebníčkoval Čahoun Dumulín.
"No a co?" zeptal jsem se.
"Vaše přítelkyně Su Wang-li nám přinesla zajímavý doličný předmět."
Sáhl do zásuvky a vyjmul sklenici, které se snad teprve před hodinkou zmocnila moje milá Su. Pospíšili si všichni, Su i policajti.
"Víte, jaká byla dominantní složka nápoje, kterým vás tito výtečníci častovali?"
"Vyprávějte," vybídl jsem ho.
Řekl cosi strašně dlouhého a nesrozumitelného. Pak dodal:
"Droga, abych to shrnul. Psychofarmakum s přímým vlivem na volní oblasti duševního života. Řekněte mi, pane Nedomý, netrpěl jste v posledních dnech záchvaty hněvu?"
Záchvat hněvu se mě zmocňoval právě teď, protože jsem měl oprávněný dojem, že panu policajtovi není vůbec nic do volních oblastí mého duševního života, ale opanoval jsem se, zvláště pak z ohledu na ty dva panáky, kteří mi stáli za zády hotovi natotata procitnout.
"Neřekl bych."
"Paní Su je jiného názoru. Sdělila nám, že se chováte iracionálně, přecitlivěle a dokonce agresivně. Rozbíjel jste nábytek."
"Ať si sakra hledí vlastních věcí!" zaštěkal jsem. "Nábytek! Byla to jen jedna sedačka, úplně malá a vetchá."
"Pane Nedomý, sledujte pozorně, co vám řeknu. Jste pod vlivem drog. Podle všeho vás zpracovávali už hodně dlouho, jistě po celou dobu natáčení i během přípravných prací. Já mohu vydat příkaz k zadržení a k ochranné léčbě, ale byl bych raději, kdybyste chtěl spolupracovat dobrovolně. Nejste už žádný mladík, pane Nedomý, a víte dobře, že nemůžete juvenilizovaný organismus napínat donekonečna. Nejste žádný čtyřicátník!"
"Poslyšte," rozkřikl jsem se, "nevím, co vám Su napovídala. Je to hysterka a žárlí na mě. Ovšem to je moje věc a její věc a policii do toho nic není. Trvám na tom, abyste mě okamžitě propustili."
Pokynul rukou, trojice mých dobrodinců se rozplynula, beztak byla špatně vidět pod vrstvou prachu, která obrazovku kryla jako šedivá opona, a já spatřil složitý tri-di graf a chemické vzorce.
"Výsledek rozboru zbytků nápoje na sklenici," řekl. "Víte dobře, co máme na Luně nejvíc v merku: drogy, prostituci a padělatelství. Tohle to," ukázal na obrazovku, "je důkaz přítomnosti narkotika a já mám právo zatknout osoby, které

narkotikum do sklenice nalily, a právě tak je v mé kompetenci ochranná léčba."
To už jsem se neznal vztekem.
"Proč se ale lidi na Lunu hrnou, proč nezůstanou na Zemi, na Kole nebo na Lagrangách? Protože tohle je poslední místo ve Sluneční soustavě, kde se dá ještě užít trochu srandy. Turisti si tu mírně zafetujou, zašpásujou a počítají s tím, že je domácí lidi vezmou na pásek. Tomuhle se říká turistický průmysl! Víte to líp než já. A kdybyste začali dělat na lidi bububu, kdybyste opravdu potlačili všechny drogy, a dobře víte, že alkohol a nikotin jsou taky na seznamu narkotik, kdybyste zavřeli všechny šlapky a gigoly a šejdíře a veksláky, můžete celej turistickej průmysl na Luně zabalit. Proč myslíte, že sem všechny ty davy jezdějí? Aby si prohlídly Armstrongův památník a Stopy Lunochodu? Milej zlatej, já už tady jsem pár pátků a ručím vám za to, že jsem viděl, jak se ty slavný Stopy Lunochodu vyráběly ke stýmu výročí a jak ty pravý zařvaly, když se v jednapadesátým otevíral v Mare Imbrium komplex na výrobu kyslíku. Na mě si nepřijdete, pane komisař. Tyhle vzorečky si můžete strčit za klobouček. Kde máte důkaz? V tý sklenici? Nenechte se vysmát. Pan Kriegsmann má k dispozici víc advokátů, než vy máte beďarů na zadnici, a i ten nejmíň schopnej z nich se vás u soudu zeptá na to, jak prokážete, že drogu do sklenice umístil pan Kriegsmann nebo jeho lidé? Nemohla to být paní Su, která vám doličný předmět předala?"
Rozpálil jsem se do běla a už tu zase byly ty mžurky hněvu, nejraději bych ho zaškrtil, pane komisaře, a v jedné světlé chvilce jsem se sám sobě divil, proč mu ještě nejdu po krku, a tu jsem si uvědomil, že mi ti dva panáci svírají ruce, že mě nadzvedli, až se mi nohy odlepily od podlahy, a drží mě jako ve svěráku. Mohl bych do nich kopat – daleko hůř, než kopali natěšení chlapečkové mě –, ale nemělo by to žádný smysl. András reaguje na kopání asi tak dojatě jako čedičový sloup.
Museli mít v záloze ještě jednoho, protože někdo mi zezadu přesunul přes hlavu opravdu hodně páchnoucí pytel, přes hlavu a taky přes ramena. Byla to krásná souhra. V jednom momentě mě panáci pustili a ten třetí doveda škubnul za okraj pytle a já ho měl do pasu, pak zatáhl za řemen, a tím mi přitiskl ruce k bokům.
V naprosté tmě jsem okamžitě ztratil pojem prostoru. Nikdy mě nesoužila klaustrofobie, to bych ani nemohl dělat havíře a na Luně bych nevydržel, ale věřte mi, že tenhle pytel byl mučící nástroj pro zkušeného šutráka mého ražení. Mlátil jsem hlavou ze strany na stranu, kopal jsem kolem sebe, ale kopance končily ve vzduchu, vždycky mě zabolel od toho švihu kyčel nebo koleno, za chvilku jsem měl tělo v jednom ohni. Drželi mě na lanech zřejmě všichni tři, protože jsem nemohl pokročit ani ustoupit. Jak dlouho to trvalo? Několikavteřinovou věčnost. Pak se ozvala rána, něco mě udeřilo do ramene, pneumatická injekce prorazila pevnou tkaninu, v celé paži se mi rozžehl plamen, a když jsem zase přišel k sobě, ležel jsem na stole v ordinaci, kolem mne stál hlouček protivně soucitných lidí. kteří si mezi sebou polohlasně povídali, aby se snad nedotkli mé citlivé dušičky.
Byl jsem klidný, vyrovnaný. V hlavě jsem měl uklizeno jako už dlouho ne. koridory myšlení se leskly, jak tam ještě před chvílí rejdily čisticí automaty a všechno pulírovaly, aby se dlážky leskly před hlavní vizitou. Snad bylo i vymalováno! Inteligence ze mě jenom sršela, a kdyby mi někdo řekl, abych vymyslel žárovku, ptal bych se, proč po mně chcete tak málo.
"Ležte klidně, pane Nedomý, potřebujete si odpočinout," nabádal mě altový dívčí hlas. Usmál jsem se. Mám rád altové dívčí hlasy (i s příslušenstvím, samozřejmě). "Teď už bude všechno v pořádku. Podívejte se vlevo… vpravo… Dobrá, reakce jsou v pořádku."
"Můžu se posadit?"
"Teď už ano, pane Nedomý."
Chtěli mi pomoci, ale já pomoc nepotřeboval. Spustil jsem nohy ze stolu. Byl jsem nahý. Připadalo mi to velice komické. Opodál na kovové, bíle natřené židli seděl onen komisař. Jeho pohůnci se shlukli do hloučku a očumovali u dveří. Mrknul jsem na ně. Pak jsem si vzpomněl na to, co bylo… kdy vlastně? Před hodinou? Před týdnem?
"Musel jsem asi hodně vyvádět, viďte, pane komisaři?"
"Inspektor Prochor," řekl ten řízek a klepl se zažloutlým ukazovákem někam nad skráň. "A s tím vyváděním si nedělejte starosti. Nemůžete za to. Drogy jsou prevít. Proto po nich tak jdeme."
"Jdete po nich soustavně a neochvějně, co jsem na živu, a podle toho, co mi nebožtík táta vyprávěl, za jeho mladejch let to nebylo jinak. Sto let tvrdého zápasu."
"Potíž je v tom," řekl inspektor s výrazem hluboké lítosti, "že se nepodařilo veřejnost přesvědčit o dlouhodobé škodlivosti takzvaných mírných drog."
"Jako je nikotin, viďte? Mimochodem, už jste zkoušel mejdlo s jelenem?"
Ten fór nepochopil a pochopit nemohl, ale mě pobavil, a to bylo to hlavní. Inspektora ani nenapadlo, že narážím na jeho špinavě žluté prsty. Obrátil jsem se na ten zástup milosrdných.
"Co jste se mnou dělali?"
"Obvyklý medicinální postup. Teď už můžete být naprosto klidný. Nežádoucí stavy nenastanou, pokud vám ovšem někdo drogu nepodá znovu. Věřím, že si dáte pozor. Opakuji, žádná psychofyziologická závislost nehrozí," pravila hlavní lékařka příjemným altovým hlasem. Byla to bruneta a na tváři měla pihu. Maličká Luňanka, hezká jako obrázek.
"Podáte trestní oznámení?" zeptal se inspektor, zkoumaje pochybnou čistotu svých nehtů.
"Na koho?" žasl jsem upřímně.
"Kriegsmann a spol. Samozřejmě že vám narkotikum podali oni."
"Pokud ano, tak bezděčně." řekl jsem okamžitě. "Nevěřím, že věděli o jeho přítomnosti v tom pitivu. Však to znáte, pane inspektor, každý barman v tomhle městě touží vynalézt něco, co tu ještě nebylo. A v oboru chlastu, pane inspektor, bylo vynalezeno prakticky už všechno, ledaže by koumavá hlava přidala do pitiva něco, co ještě nikdo předtím do pitiva nedával. Chápete? Tak se dostávají narkotika do obyčejného chlastu."
"Tohle víte od paní Su," poznamenal inspektor.

"Nechcete se obléknout?" zeptala se mě hnědovláska.
"Pokud jste se už vynadívala…"
"Na něco jsem se vás ptal," přerušil mé laškování inspektor.
"Trestní oznámení? Ne, rozhodně ne. Koneckonců, jediná škoda, která mi nastala, je ta, že jsem se tu nešťastně zamiloval."
Bruneta se na mne usmála a já si v té chvíli vážně myslel, že ji moje poznámka pobavila. Teprve mnohem později, když jsem si ten úsměv a ten pohled vybavil, jsem si přečetl něco jiného: jen žvaň, dědku, a vypadni co nejdřív, nemám na starosti jenom tebe.
Vznášel jsem se jako ti hejskové, které jsem pozoroval za oknem vyhlídkové terasy hotelu Splendid. Nebo jako vzducholoď. Kdybych věděl, že je terapie tak příjemná, stal bych se štamgastem v nemocnici.
"Zařídím vám odvoz," nabídl mi inspektor. "Kam budete chtít? Domů? K vaší paní Su?"
"Postarám se o sebe sám. Mimochodem, jak dlouho jsem tu byl?"
"Dva dny." řekla mi hnědovláska.
Vypulírovanými koridory mysli prolétla vzpomínka rychlostí torpéda. Dva dny… To znamená, že jsem prošvihnul výlet do staré Českopolské! Jedna ze sestřiček (zabte mne, ale nemůžu s jistotou říct, jestli to byla skutečná dívka nebo panák) mi podala oblek. Mechanicky jsem ho na sebe natahoval.
"Můžu si zavolat?" zeptal jsem se.
"Do Modré laguny?" navrhl inspektor. Byl opravdu dobře informovaný.
"Ne. Do Splendidu. Jasmínový pokoj."
Inspektor chvilku rozmlouval s telkomem a pak mi oznámil s výrazem nejhlubšího politování: "Nikdo se nehlásí, pane Nedomý."
Několika dalšími dotazy jsem zjistil, že i pan Kriegsmann a Gaspar Dumoulins odjeli někam na venkov. Směr Českopolská.
6/

Byl to výlet.
Z Arkádie jsem se vydal po severojižní směrem na Alhambru, ale na sedmadvacátém kilometru jsem sjel na Stradu dél Sole, projel Zvezgorodkem II. (zastavil jsem se tam na kafe) a teprve někde za křižovatkou sedmé expresní jsem Stradu del Sole opustil. Magnetická dráha byla po nějakých dvaceti třiceti kilometrech doslova rozflákaná, takže jsem musel přepnout na gravo, ale šťávy bylo dost a proč bych si měl dělat starosti, když můj palubní rozumbrada byl docela klidný.
Jel jsem spíš necestou než cestou, ale to neznamená, že provozu nějak znatelně ubylo. Naopak. Mládež, jak se zdá, vyhledávala končiny, kde lišky dávají dobrou noc, a zejména v poslední době nejvíce turistických center vyrostlo právě tady, stranou od dálnic. Co kilometr, to světelná reklama, která nabízela panenskou přírodu, romantiku, ducha nefalšovaného průkopnictví. Musel jsem se smát, když jsem spatřil panel o rozměru pětadvacet krát deset metrů, který ukazoval cestu k dosud nezmapovaným kráterům. Jen za tu dobu, co jsem tam okouněl, se nechalo k výletu do neznáma zlákat pět turistických autokarů.
V Arkádii mě ti hodní policisté vybavili speciálkou, na které byl vyznačený prostor někdejší Českopolské. Musím přiznat, že bez té mapy bych se ztratil. Za posledních patnáct dvacet let jsem se v těchto končinách ocitl snad třikrát, ale nikdy pro potěchu srdce: zpravidla mě sem zavedl kšeft. Pokaždé to tu bylo jiné. Jednou tu vybudovali kovovou plochu deset na deset kilometrů pro energetický odražeč, podruhé zase skladiště rudy (od té doby, co zavedli gravitechniku, odpadly starosti se skladováním sypkých hmot) – za mých hornických časů to byl jeden z nejvážnějších problémů kvůli šestinové gravitaci, ale v době nejnovější se v takzvané panenské krajině budovala turistická střediska a takovému budování zpravidla předcházelo důkladné čištění okolní přírody, poznamenané devadesáti lety nelítostného drancování přírodních zdrojů.
"Ještě pět kilometrů," hlásil rozumbrada.
Silnice nebyla valná, v hluboké vrstvě prachu byly obtištěné obrovité pneumatiky nákladních vozů a moje kola se v těch rigolech smekala a bez gravitačního generátoru bych nejspíš uvízl, ale samozřejmě ne na dlouho, protože by mě nějaký ten měsíční džíp brzy vytáhl.
Slunce hezky svítilo, na Plesnivku byl taky hezký pohled a já se hnal kupředu ve sváteční náladě. Musí se uznat, že doktoři se ve své práci vyznají – dali mě psychicky dohromady, jak bych to nikdy nečekal.
Musel jsem se ale smát, když jsem si vzpomněl na toho blázna inspektora. To jsou prostě ty policejní mozky, za každou maličkostí čmuchají dalekosáhlé spiknutí. Já sice věděl, že by pan Kriegsmann s přítelem Dumulínem udělali ledacos, aby mou psychiku nabrousili do ostra, protože razantní typy mají v Iluzinech největší úspěch. Pan polda měl ale o výrobě takového iluzinového programu značně zkreslené představy, když si myslel, že iluzinový představitel se napije někde v hotýlku narkotika a vyrazí do akce jako zběsilý. Naivka!
"Ještě dva kilometry." děl rozumbrada a já už pomalu vyhlížel, kdy se objeví něco, co by bylo k vidění.
Jak jsem řekl, budovy Českopolské byly zasypané při stavbě šesté panlunární dálnice, ale podle toho. co pan Kriegsmann říkal, Pan-Universal podnikl nějaké archeologické vykopávky. takže asi uvidím nějakou boudu nebo baráky, těžní věž nebo… Co já vím, co vlastně uvidím.
Když jsem se dostal na místo, opravdu toho nebylo mnoho ke spatření.
Za obzorem se vynořil se strašidelnou náhlostí, která tak leká nováčky, táhlý val dlouhý mnoho kilometrů. Jak byl dlouhý? Nikdy jsem se to nedozvěděl. Začínal za jedním obzorem a končil za druhým. Někde za ním byla dálnice, ale mapa doporučovala tu cestu, kterou jsem právě absolvoval, zcela prostě proto, že panlunární dálnici jste mohli opustit

jen v terminálech. Na jednom místě byla zaražená žlutá tyč se žlutočerveným pruhovaným praporkem a iniciálami P–U.
Tak tohle je známka velkolepého podnikání největší iluzinové firmy Sluneční soustavy, já z toho prasknu, pomyslel jsem si.
Svým džípem jsem zajel asi do poloviny svahu. Tam jsem zastavil. Gravo by mi pomohlo až nahoru, ale nechtěl jsem ho nechat běžet dlouho, protože zásoby šťávy přece jenom nebyly nevyčerpatelné a já, mazák ze staré školy, jsem se vždycky raději vracel domů s baterkou napůl nabitou než jakkoli jinak, v krajním případě vůbec ne –, což se stávalo častěji, než turistické kanceláře byly ochotny přiznávat.
Džíp byl samozřejmě otevřený, takže jsem měl na sobě hermáky a důkladnou masku, žádné parádičky, solidní model, jaký nosili průvodci turistů, horolezci, dobrodruzi a taky zelení ptáci, kteří chtěli vypadat jako mazáci: to byl ten paradox, na první pohled nikdo nerozeznal skutečného mazáka od skutečného zelenáče, leda po delším pozorování v akci. Přes rameno jsem si hodil pytel s náhradními lahvemi, zdroj, nějakou tu lampu a železnou zásobu potravin. Znovu paradox. Zásobě potravin by se vysmál každý, kdo na Luně žil déle než dva roky. Zásoba potravin? Proč? Vždyť k nejbližšímu restu je to pět, nejvýš deset kilometrů přímou cestou a mapa tě zavede s neomylnou jistotou. Jenže já byl už tenkrát mazák ze staré školy a navíc mě trochu těšilo počínat si jako mazák ze staré školy. Rest nerest, já se spoléhám na sebe a na železnou zásobu a nikomu svůj styl nevnucuju.
Takže vás asi nepřekvapí, když na sebe ještě prozradím, že jsem si s sebou vzal ještě cepín, pětadvacítku dobrého lana a nožíček, nu, pořádná kudla to byla.
Vylezl jsem až nahoru. V téhle otevřené krajině, když na sobě máte dobrou masku s pořádně čirým plastikem, máte dojem, že stojíte někde nahoře na Zemi. Krajina už dávno nebyla tak ježatá, jako bývala v době, kdy jsem ji spatřil poprvé. Jako eroze tu nepůsobil vítr a voda, nýbrž lidé a jejich rypadla a skrejpry. Ať ochranáři a památkáři protestovali, seč mohli, jeden kráter za druhým mizel z povrchu Luny, pohoří přicházela o svoje zuby a průrvy se rychle plnily odpadky. Ještě padesát let a bude to tu vypadat jako někde v Polabí, pomyslel jsem si. Díky gravitechnice celá Luna dostane atmosféru – to jsme si tenkrát mysleli všichni.
Na protějším svahu rychle ujížděly tři džípy. Řidiči to brali hezky zostra, takže se za nimi zvedal vysokánský a dlouhatánský oblak prachu, a dovedu si představit, jak holky ječely a vejskaly. Určitě měli s sebou holky, proč by jinak jeli tak rychle? Zamával jsem na ně a oni mi odpověděli.
Tyčka s praporkem Pan-Universalu byla zaražená u okrouhlého otvoru širokého asi tři metry. Opatrně jsem přistoupil blíže. Byl jsem trochu nervózní, protože ten otvor mohl být jícen nějaké šachty, a kdyby okraj díry nebyl petrifikovaný, utrhl by se a pád do šachty není žádná lahoda. Brzy jsem se přesvědčil, že okraj petrifikovaný je, a proto jsem se bez dalších obav přiblížil. Tam jsem se zastavil, vytáhl z vaku lampu a posvítil si dovnitř.
Pan-Universalem najatí maníci se trefili rovnou na dóm propouštěcí komory, snad právě té, ve které jsem kdysi prožil svoje ošklivé dobrodružství.
Popadl jsem oběma rukama tyč s praporkem a zalomcoval jí. Ani se nehnula. Byla důkladně a hluboko zaražená. Přivázal jsem k ní lano a spustil se dovnitř. S lanem jsem dovedl pracovat docela slušně, jeden čas jsem se živil taky jako průvodce horolezeckých výprav.
V několika vteřinách jsem dopadl podrážkami na podlahu. Prudké světlo reflektoru se odráželo od klenutých stěn, které dosud neztratily svou barvu světloučké šedi. Proč by ji taky měly ztratit, v dómu už dávno nebyl kyslík a ve vakuu a ve tmě se barvy prakticky nemění. Kdybych to nevěděl, nemohl bych vyrábět falešné starožitnosti – a já dělal prvotřídní kousky.
Co jsem tu hledal?
Tuhle otázku jsem si položil až v okamžiku, kdy jsem udělal první kroky, abych prozkoumal okolí.
Musím přiznat, že jsem byl trochu zklamaný a že jsem neztratil náladu jenom díky medikamentům, které do mne doktoři vpravili. Čekal jsem totiž, že tu najdu tým pana Kriegsmanna v pilné práci. Museli vědět, že jsem byl nejdříve na policii a pak v rehabilitačním středisku a že je asi budu hledat.
Ovšem už to, že mi nenechali v hotelu vzkaz, znamenalo, že o nějaké shledání nijak zvlášť nestojí ani pan Kriegsmann, ani přítel Dumulín a bohužel ani Genevičve.
Pan Kriegsmann a jeho lidé se výletu k troskám Českopolské zřejmě vzdali.
Dlouho jsem si tím však nelámal hlavu.
Byl to totiž prazvláštní pocit, procházet se po půl století v místech, kde jsem si odbýval svá dětská léta šutráka, kde jsem se fakticky šutrákem stal.
Co by se bývalo přihodilo, kdybych tenkrát, před těmi padesáti lety, nepojal ten pošetilý nápad a nepokusil se o útěk? Jistě, vrátil bych se na Zemi jako Brunza, jako Kazik a taky Dutkiewicz a další panáci z vedení, jako všichni kluci, které jsem znal dobře, od vidění nebo vůbec ne. Jenže ti teď už byli všichni mrtvi, snad s několika výjimkami. Zemřeli moji rodiče a kamarádi, umřela malá ségra (dožila se pětadvaceti, ale já ji podnes mám v paměti jako tu malinkou holčičku, které jsem slíbil kráter z Měsíce) a není důvod myslet si, že zrovna já bych měl to štěstí a unikl bych tomu strašnému viru AIDS, který se v druhé vlně svého ušlechtilého působení naučil používat docela obyčejných bakterií jako motocyklu a pohyboval se z organismu do organismu a likvidoval to nejcennější, čím je každý organismus vybaven, odolnost vůči chorobám.
Najednou byla dobrá nálada ta tam, jako kdyby na mě z koutu zasyčeli hadi. Dolehla na mne tíseň. Znervózněl jsem a zazdálo se mi, že se navrátil opět ten neklid a dokonce i ta nepochopitelná zuřivost, která vedla k tomu. že jsem se nesmyslně rozhádal s každým, i s tou malou Su.
To není možné, opakoval jsem si, doktoři ze mne vymetli drogu železným koštětem!
Není to možné, ale je tomu tak, uvědomil jsem si.
Přejel jsem světelným kuželem po stěnách. Přímo proti mně byla propust, samozřejmě zasypaná stovkami tun lunární

horniny. Na protější straně musí být vchod do chodby. Otočil jsem se. Ano, vchod tam byl a měl pootevřené dveře, které mě lákaly ke vstupu.
Co tam uvidím? Chodbu. Projdu chodbou a navštívím opět ta místa kdysi tak důvěrně známá… Blbost. Sentimentalita. Kdyby tu byl Kriegsmann a celá parta, průzkum by měl nějaký smysl. Ale takhle?
Zalitoval jsem toho nápadu, který mě sem vytáhl. Udělal bych lépe, kdybych byl zůstal v Arkádii.
Ale tahle chyba se přece dá snadno napravit, uvědomil jsem si. Za pár hodin jsem doma, zavolám několika kamarádům a ti mi pana Kriegsmanna najdou.
Zvedl jsem pytel ze země a připoutal si ho na záda. Kriegsmann.
Zvláštní. Myslel jsem pořád na pana Kriegsmanna a na Genevičve už téměř ne. Její obraz mě opouštěl. Dobré znamení: je nejvyšší čas, abych se vyzbrojen kyticí růží navrátil k stařičké Su a byl na ni hodný jako cukrdlín.
Vrátil jsem se k lanu, chopil se ho oběma rukama a zprudka zatáhl. Za chvilku budu nahoře.
V prvním okamžiku se mi zazdálo, že jsem lano minul, že jsem chňapnul naprázdno, a dokonce jsem se zapotácel a málo chybělo a byl bych upadl. Jenže moje ruce svíraly lano pevně, takže nezbylo než pohlédnout vzhůru a obdivovat se nádherným smyčkám, ve kterých se nakrucovalo, když padalo dolů.
No to je tedy fór! Takový mazák a špatně uvázal lano! Kdyby tohle věděli kamarádi z našeho bývalého oddílu, popraskali by smíchem. Kuba špatné zasekl uzel, věřili byste tomu?
Sejmul jsem z ramene pytel, položil si ho k nohám a zašátral uvnitř. Světlic tísňového volání tu byla plná krabice. Další věc, o které si výletník myslí, že je to holá zbytečnost. Já s sebou tahal takové krabice padesát let po Luně a nikdy jsem je nepotřeboval. Až teď, když sem dřepěl v díře nějakých patnáct metrů hluboké. Bez světlic jsem tady doslova zaživa pohřbený. Kolem pojedou celé průvody výletnických džípů, ale koho by napadlo, že u toho legračního praporku je otvor a pod tím otvorem propast a na dně opuštěný člověk! Šátral jsem právě po světlicích, když tu se ve sluchátkách ozval mužský hlas:
"Jakube Nedomý!"
"Tady jsem!"
Krabice mi vypadla z ruky. Nahoře v otvoru trčela proti hvězdnému nebi špendlíková hlavička. Kdepak hlavička, pořádná hlava, ať už patřila člověku nebo panákovi (podle hlasu jsem totiž hádal, že nahoře je android).
"Já vím, že tu jste," pravil android (určitě to byl android) vážně.
Teprve v tomhle okamžiku mě napadlo, že to on odvázal lano.
"Zavolej pomoc. Nařizuju ti to, nebo mi pomoz sám. Hoď mi lano. V džípu mám rezervní svazek. Rychle, hoď sebou."
"Vy někoho hledáte, pane Nedomý," konstatoval android.
"Ovšem! Vy něco víte o panu Kriegsmannovi?"
V tom zmatku jsem přešel na vykání.
"Hledáte prý člověka, který vám… ublížil před hodně dlouhou dobou."
Mluví o Katovi, uvědomil jsem si. Co to znamená?
"Kdysi jsem ho hledal," zabreptal jsem, "ale to už je taky dávno."
"Dávno?" opakoval po mně android. "Vždyť ho tady hledáte právě teď."
"Hledal jsem pana Kriegsmanna."
"Uvědomujete si, jak komicky působí to vaše tvrzení?"
"Nebudu s tebou debatovat. Okamžitě mě vytáhni!"
Ignoroval mě.
"Mému pánovi se nelíbí, že ho hledáte. Je to klidný člověk. Nemiluje vzrušení. Vadíte mu."
"Ty patříš Katovi! Okamžitě mě s ním spoj!"
Android byl povinen vykonat moje příkazy. Ale neměl se k tomu. Rozbušilo se mi srdce. Tak tohle byl Katův android!
"Nehovořte o tom laskavém člověku tak ošklivě. On sám o sobě mluví jako o Popravčím, když vzpomíná na staré časy. Uznáte, že slovo Popravčí zní lépe, ušlechtileji."
"Nařizuji ti, abys mě vytáhl," řekl jsem co nejodhodlaněji. A najednou hněv. Vybuchl ve mně jako dřímající sopka. Moje dřívější popudlivost byla jen broukání proti zuřivosti, která se ve mně ozvala teď. Nevím, co všechno jsem na toho androida křičel. Mělo to v sobě racionální jádro. Předpokládal jsem, že někdo upravil jeho pojistné obvody, že zvýšil práh poslušnosti, jako se to dělá v rodinách s malými dětmi, aby obsluha poslouchala jen rozumné příkazy skutečně rozumných bytostí, to jest dospělých. Pojistka je laditelná, nikoli vyjmutelná. Jenže ten, kdo ladil Katova androida (snad Kat sám), nasadil laťku hodně vysoko. Já totiž svoje rozkazy mínil setsakra vážně. Ignoroval mě, jako by poslouchal mňoukání kočky.
"Chápete, že můj pán nemá nejmenší zájem na tom, abyste se s ním setkal?"
"Vyřiď mu, že na něho kašlu. Řekni mu, že to je pro mne stará záležitost, stejně jako pro něho. Nevěříš mi? Zeptej se paní Su. Ta dobře ví, jak to je. Ty panáku jeden zatracenej, copak nedokážeš pochopit, že po padesáti letech jsou určité věci pro člověka bezvýznamné?"
Jenže teď už jsem lhal.
Kdyby se z okrouhlého, hvězdami posetého otvoru nad mou hlavou vysoukalo nové lano a po něm se dolů spustil Kat a projevil mi svou identitu (byl jsem si už dávno jistý, že toho člověka musím znát), pěstmi bych mu rozbil masku a nechal ho nadýchat čerstvého lunárního vakua.
Záblesk laserového blesku vyvolal ohňostroj u mých nohou. Bezděčně jsem uskočil nazad. Přesně toho chtěl střelec docílit. Od krabice se signálními světlicemi mě teď dělily tři, možná čtyři metry. Okamžitě jsem si uvědomil nebezpečí, které mi hrozilo. Musím skočit po té krabici a zakrýt ji tělem. Do mne střílet nebude, tím jsem si byl jistý. Žádný android to nedokáže, ať už kdosi (Kat?) s jeho e-psychikou vyváděl psí kusy.

Spustil palbu. Oslnivé stříkance energie vytvořily hradbu mezi mnou a tou krabicí, která znamenala záchranu. Musel jsem krok za krokem ustupovat.
A pak stačil jediný dobře umístěný výstřel a ohňostroj začal nanovo, tentokrát ve velkém. Světlice se vznítily a rozpoutaly kolem mne pravé peklo.
Zůstal jsem stát, protože se mi v hermákách a masce nemohlo nic stát, a opravdu, jakmile jedna ze světlic dopadla na mou hruď, odrazila se a já neucítil sebemenší zvýšení teploty. Hermáky dokonale izolují, jinak to ani nemůže být, člověk by přeci zmrzl.
Tohle všechno jsem věděl, ale neubránil jsem se bezděčnému gestu: zvedl jsem ruce, abych si chránil oči. Světlice kolem mne kroužily jako zuřiví světelní sršni, narážely na stěny, odrážely se od jejích oblin do nejrůznějších směrů, dopadaly na podlahu a pak zase ve strmém úhlu letěly vzhůru.
A pak se to stalo.
Jedna světlice, snad ta poslední, vyletěla z krabice a narazila do špičky mé levé boty. Nebyl to silný úder, ani jsem nohou necukl. Světlice změnila směr a letěla kolmo vzhůru, rovnou do okrouhlého otvoru pobitého hvězdami.
Trvalo to příliš krátce, abych ze sebe stačil vyrazit radostné zvolání, ale dnes, když na to vzpomínám, si uvědomuju, že tenkrát se přede mnou otevřelo okno do věčnosti. Světlice letěla, ukrajovala vzdálenost s pomalostí sadisty, bylo to jako v prastarém sofizmatu o Achillovi a želvě, ze zbývající dráhy urazila polovinu a z té poloviny zase polovinu a pak polovinu poloviny, nikdy nedoletí do cíle, staří eleaté to dokázali už před dvěma a půl tisíci lety, že šíp nedoletí k cíli. Měli pravdu.
Raketa nedoletěla do cíle. V poslední chvíli, když už byla skoro nahoře, android se vymrštil a nastavil jí hruď.
Zasáhla ho naplno, jako její družka trefila před několika vteřinami mne, a sám ten zásah mu jistě neublížil.
Jenže já v okamžiku zásahu stál na zemi. A on?
Čněl svým trupem ve volném prostoru, zachycen nohama na okraji otvoru.
Měl bleskurychlé reakce, tenhle android. Stačil hořící raketu zachytit rukama, tisknul si ji k hrudi, držel ji tam jako středověký kajícník svíci, jenže ten jistě hleděl na to, aby se nepopálil a aby mu kanoucí vosk neumazal kutnu.
Androidovi to bylo jedno. Držel planoucí světlici rovnou na hrudi a pak už jenom padal a padal, nastalo nekonečno číslo dvě, a když skončilo, člověku tolik podobný stroj ležel rozbitý u mých nohou a smrt stroje byla stejně mokrá záležitost, jako by byla obdobná smrt člověka.
V ruce stále ještě svíral laserovou pistoli.
Musel jsem vyvinout značné úsilí, abych mu ji vykroutil z prstů.
Zkusmo jsem vystřelil,
Ne, zbrani se nestalo nic.
Aspoň budu mít prostředek, jak zkrátit nekonečno číslo tři, až vydýchám poslední kubík kyslíku.
Šlo na mě docela určitě šílenství, protože si jasně vzpomínám, jak jsem zařval při tomhle pomyšlení. Tahle laserová pistole určitě ukončí jeden život, ale nebude to život můj.
Bude to jeho život, jeho, Kata, či Popravčího, jak sám sobě říkal, život toho, kdo při druhém pokusu o můj život nechal za sebe jednat ten stroj, ze kterého zbyla jen chvějivá hromádka křemičitých rosolů u mých nohou.
7/

Někdy kolem padesátky jsem začal soustavněji uvažovat o svém životě. Základní otázka zní: Jsou v životě nějaké náhody? Odpovíme teprve po vyjasnění jiného problému, co totiž znamená, že něco v životě je, čili, že něco do života patří. Kolem nás se odvíjejí milióny dějů, vznikají a zanikají, prolínají se, vzájemně se vylučují a mařá každý z nich je v tom smyslu náhodný, že jsme nikterak nepřispěli ani k jeho vzniku, ani k jeho prolnutí s jiným dějem, ani k zániku, že jsme neosahali ani jeden z článků řetězce jeho příčinnosti. Takové děje jsou nesporně náhodné. Jen náhodou jsme minuli černovlasé děvče s mašlí u krku, věta, již jsme zaslechli ("Přinesla mu ho, ale sotva se otočila, byl pryč," tak nějak zněla), byla zcela náhodná, náhodou oslepl lumiplast na průčelí Iluzina vedle Modré laguny, náhodou mělo kolem plynoucí gravo v poznávacím čísle dvě šestky a jen náhodou jsme si toho všimli.
To všechno jsou náhody, pokud jsme od nich izolováni lhostejností. Náhodnost začne být problematická, sotva vstoupíme do děje. Zastavme to děvče, pochvalme mu jeho mašli, pozvěme ho do Iluzinu na nejnovější hit Tři stateční: bylo to náhodné setkání? Anebo jsme bezděčně čekali na černovlasé děvče s mašlí, byli na ně připraveni a podle zákonů statistiky je museli jednou potkat?
S takto absolutním uvažováním se však nikdo nikdy daleko nedostal (leda do učebnic dějin filozofie, a to není žádná slast). V životě praktickém se odehrávají náhodné děje a některé jsou příznivé a jiné naopak neblahé. Potkáváme přítele a ten nám nabídne banán, toť náhoda příznivá. Týž přítel (za jiných okolností) kráčí před námi, odhodí slupku, my po ní uklouzneme a zlomíme si nohu – klasický příklad neblahé náhody. Příklady jsou to jasné, nahlíženy prizmatem okamžiku. Jinak se budou jevit z odstupu. Přítel s banánem se za čtrnáct dní objeví znovu se žádostí o půjčku: nelze odříci muži rozdávajícímu pochoutky, leč běda, on nikdy půjčku nevrátí. Budiž proklet onen banánový okamžik! V druhém případě, kdy jsme uklouzli po slupce, jsme v nemocnici potkali dívku oslnivé krásy, černovlásku s mašlí u krku, a byla to Ona… Do zlata odlít tu slupku, která nás dala dohromady! Nu a s odstupem let měřítka mizí úplně a už v těch svých padesáti letech jsem nebyl schopen říci, zda mne k Luně natrvalo připoutala náhoda dobrá nebo zlá.
Snadno se uvažuje s odstupem a v klidu a kéž by mi byl dán klid alespoň v těch chvílích, kdy jsem se ocitl v situaci nanejvýš prekérní, v dómu přepouštěcí komory někdejší Českopolské zasypaném přebytečnou horninou, která vadila stavbě šesté panlunární! O klidu však nemohlo být ani řeči. Jednal jsem jako zběsilec, ztratil jsem zbytky sebevlády a podobal se spíš zvířeti než racionálně uvažujícímu člověku.
Moje mysl byla temná, ale i v těch temných okamžicích jsem měl světlé chvilky, které mi umožnily uvědomit si některé

příznivé okolnosti, dejme tomu náhody.
Tak například onen rozbitý android byl model určený k práci v kyslíkové atmosféře. Měl proto podobný hermetický oděv jako já, stejnou masku a dokonce i láhev s kyslíkem na zádech, ovšem označenou písmenem "A". Měl jsem štěstí, že Katův sluha nepatřil do kategorie vakuových androidů. Šťastná náhoda?
Šťastnou náhodou jsem v komoře objevil láhve s petrifikační pěnou. Ale ani to vlastně nebyla náhoda. Tyto láhve patřily k povinné výbavě komory a bylo by proto divnější, kdyby tu nebyly. Pěna, jak jsem si ověřil, neztratila nic ze svých zázračných schopností, ani nemohla ztratit, protože polymerace nastala až po opuštění trysky.
Nu a to, že jsem u sebe měl cepín a nůž, to už vůbec nebyla náhoda, jak víte z předešlého vyprávění.
Takové a podobné úvahy probleskovaly mou rozbouřenou myslí jen v mžikově krátkých chvilkách. Po většinu doby jsem neuvažoval vůbec, pracoval jsem jako bobr či ondatra.
Laserová pistole měla svůj akumulátor z pětadvaceti procent vybitý, ale těch pětasedmdesát mohlo stačit k tomu, abych ve stěně vyřízl otvor.
Na jakém místě řezat? To byla osudově důležitá otázka. Zbytky dolu byly zasypané valem kilometry dlouhým. Zachráním se jen tehdy, podaří-li se mi vykopat tunel tak, že se prokopu bokem valu. Běda mi, jestli se vydám podél. Jak ale poznám na dně dómu, na jakém místě mám kopat?
Snažil jsem se rozpomenout na tu chvíli, kdy jsem se spouštěl po laně dolů; jenže za tu dobu jsem se tolikrát otočil kolem své osy, že jsem naprosto nemohl důvěřovat vtíravému pocitu, že to správné místo je vpravo od propusti.
Uvažoval jsem také o tvaru dolu a snažil se odhadnout, jak asi mohl být val nasypán. Jenže i to byly scestné úvahy. Terén se za těch padesát let tak změnil, že ještě před výstavbou šesté panlunární nad povrch čouhaly jen ty nejvyšší objekty, takové, jako byl tento dóm přepouštěcí komory.
Pohlédl jsem vzhůru.
Hvězdy!
V otvoru jsem spatřil hvězdy. Jedině ty mi mohou pomoci určit směr. Jako každý zkušený šutrák se vyznám ve hvězdném místopisu docela slušně a podle hvězd určím bezpečně směr bez dlouhého uvažování. Jenže tentokrát to bylo horší. Třímetrový otvor v patnáctimetrové výšce, to je, vážení přátelé, úhel dvanácti stupňů. Když tedy jsem pohlédl vzhůru, spatřil jsem jen několik hvězd, které mohly patřit ke kterémukoli souhvězdí, na které si vzpomenete.
Když jsem si to uvědomil, padla na mne černá beznaděj, ale tu vzápětí vystřídala úleva: já hlupák, vždyť se mohu po dně dómu pohybovat, a budu-li hledět vzhůru, postupně zahlédnu velice slušný díl hvězdné oblohy!
Tenhle postup ovšem nebyl tak snadný, jak by se zdálo na první pohled, protože nejsem Dědek Čuchák a nemám v kotrbě elektronickou paměť a nedokážu si proto zapamatovat přesnou polohu každého z těch zářících bodů tam nahoře, abych si z jednotlivých dílčích údajů prostou syntézou vytvořil mozaikový obrázek hvězdné oblohy. Dalo mi to hodně spekulace, trvalo to dlouho a vydýchal jsem hodně kyslíku, než se mi podařilo bezpečně určit stařičkou dobrou Kasiopeju. Pak už mi bylo všechno jasné. Štolu musím opravdu začít hloubit vpravo od propusti, nějaké čtyři kroky.
Pečlivě jsem namířil a stiskl spoušť. Naštěstí tu nebyla atmosféra, takže plastiku nezbylo než se tavit bez ohnivých a čmudivých efektů; paprsek protavil plastik i karbonitovou tkaninu i tlustou vrstvu siliplastu. Trpělivě, centimetr po centimetru jsem řezal stěnu dómu a s velkým znepokojením sledoval indikátor stavu akumulátoru. Kdyby tak bylo možné vypočítat, jak rychle vyčerpám energii. Jenže akumulátory byly v tomhle nevyzpytatelné. Držely náboj, škudlily jím, odsýpaly po trošičkách, a najednou hup a místo šestky byla na indikátoru trojka a už se na její místo cpala dvojka.
Hrotem nože jsem si nakreslil na stěnu kružnici, docela malou, a prosil jsem všechna božstva vesmíru, i ty zapomenuté funďácké pámbíčky, kvůli kterým ještě před půlstoletím teklo tolik krve, aby mi zachovali přízeň a abych se tou dírou dokázal protáhnout.
Nebudu zdržovat. Práce šla dobře od ruky, až na to, že akumulátor vysadil, a paprsek tudíž zhasnul, když zbýval k vyříznutí jeden jediný centimetr.
Jen jediný centimetr? Už jste někdy zkusili zlomit centimetr silnou siliplastovou tyč vyztuženou karbonitovými vlákny? A ten kousek "jen" centimetr široký měl do hloubky dobrých patnáct centimetrů.
Veškerá námaha pro nic za nic a co horšího, pistoli už nikdy nenamířím na Kata, ale ani na sebe, abych si ukrátil trápení.
Ledaže by…
Dodnes se divím, kde se tenkrát vzalo v mém mozku tolik vynalézavosti.
Cepínem a nožem jsem se probil do hrudi rozbitého androida. Šlo to špatně, protože rosoly už začaly tuhnout, ale k mé úlevě jsem panákovo srdce (čili zdroj) našel nepoškozené. Od této chvíle jsem musel pracovat opatrně, protože maličká chyba by srdce přivedla k výbuchu. Nezapomeňte ale, že jsem specialista na fušovaní do tuctu řemesel a že v malé dílně za krámkem jsme s Dědkem Čuchákem vyrobili několik tuctů zaručeně pravých starožitných androidů. Ne, opravdu jsem neměl srdce panáka poprvé v ruce.
Tuhnoucím rosolem jeho paraorganismu jsem přilepil srdce ke stěně.
Nezbylo než je odpálit.
Další "nezbylo než", které se snadno řekne, ale krutě nesnadno vykoná.
Brzy jsem přišel na prostředek, kterým by šlo tu improvizovanou nálož přivést k výbuchu: použiju akumulátoru mé svítilny. Jenže, jak spojit elektrický obvod?
Plynuly minuty, kyslíku ubývalo a já mučil mozek uvažováním.
Pomohl mi opět android.
Byl mrtev, ale – jak víte – ani android neumírá okamžitě, jako když řeknete noční lampičce, aby zhasla. Jeho pozitronovému mozku to trvá hodně dlouho, než v něm ustanou poslední impulsy. A na tom jsem vybudoval prostředek své záchrany.
Nebylo mi dobře u srdce, když jsem nožem prořezával androidův krk a odděloval hlavu od rozbitého trupu. Stroj

naštěstí mlčel, ale oči byly dosud živé a sledovaly každé moje hnutí. Tvář byla nehybná, jako vyřezaná z plastiku – a musel jsem si neustále opakovat, že je skutečně vyrobená z plastiku. Ano, nebylo mi dobře u srdce, a tím více jsem nenáviděl toho, kdo to všechno zavinil, kdo mě dostal do této situace, strůjce mého životního neštěstí, bezejmenného sadistu, kterému jsem určil jméno Kat.
To, co jsem vyrobil, nebylo nic jiného než klopný obvod.
Dokud v androidově mozku zbývala byť jen jiskérka životních funkcí, odebíral energii z akumulátoru. Jakmile přestane mozek pracovat nadobro, otevře se cesta jiným směrem a uvolněná energie přivede bombu k explozi.
Toto všechno jsem připravil a opustil jsem dóm. Schoval jsem se v předsíni, právě v té, kde jsem se oblékal do sněhuláka před těmi dávnými léty, kdy mě mazáci chtěli vystrašit při obřadu křtění nováčků. Čekal jsem na výbuch v naprosté tmě a uvažoval o tom, zda jsem nakonec neudělal chybu, že jsem se vzepřel tomu prachpitomému obřadu, že jsem se nenechal pokřtít jako každý druhý.
Proč nesdílím osud ostatních? Proč jdu vždycky jinou cestou? Proč se snažím dostat se na Jedničku na vlastní pěst, když ostatní se vrací domů šatlem? A proč žiju, když kamarádi umírají na S-A? Žiju snad jenom proto, že mám hnací motor žití, a ten se jmenuje Kat? Brzy to poznám, uvažoval jsem. Nemůže být daleko. Určitě je vystrašený, když se pokusil připravit mé o život.
Klopný obvod vpustil proud do srdce androida. Žádný výbuch jsem ve vzduchoprázdnu samozřejmě neslyšel, ale podlaha pod mýma nohama se jaksepatří otřásla.
Vpadl jsem do dómu. Neviděl jsem vůbec nic. Byla tma a později jsem si uvědomil, že ani svítilna by mi nebyla nic platná, protože dóm byl plný prachu. Cepín jsem ale měl v jedné ruce, nůž v druhé a správný směr cesty jsem si vštípil do paměti. Dorazil jsem k díře s přesností nějakých padesáti centimetrů, a to je slušný výkon, když vezmete v úvahu moje rozrušení.
Výbuch značně rozšířil otvor a navíc ještě protavil horninu dobré dva metry do hloubky. Kupředu! Vnikl jsem do prohlubně a pak už jenom kopal a hrabal, rukama i nohama odsouval narubanou horninu za sebe a v pravidelných odstupech pokrýval štolu vrstvou petrifikační pěny, aby mi to všechno nespadlo na hlavu.
Byl to násyp, a to je třeba mít na paměti, násyp, který nebyl nikdy zhutněn deštěm a sněhem, jako je tomu na Zemi, a na který působila jen šestinová gravitace. Se skladováním a transportem sypkých materiálů byly až do zavedení gravitechniky potíže, jak už jsem připomněl, ale tenkrát, když jsem jako krtek kutal štolu, stála ta slabá gravitace na mé straně: hornina byla jako načechraná, takže jsem postupoval celkem rychle kupředu.
Celkem rychle… Trvalo to tak dlouho, že jsem vydýchal svoji láhev i tu androidovu z osmdesáti procent.
Byl to šťastný okamžik, když cepín prorazil poslední vrstvu a vyletěl ven! Otvor jsem rozšířil rukama, vykulil jsem se ven a pak už jsem se sunul a šinul po svahu dolů a přistál jsem na břiše vedle svého džípu.
Křičel jsem radostí, a kdyby v tu chvíli ke mně přišel Kat, všechno bych mu odpustil.
Dobrých pět minut jsem takto ležel a sbíral síly.
Konečně jsem se vydrápal do sedadla. Hned první pohled na palubní desku mi však prozradil, že je zle. Nemžourala tu ani jediná kontrolní destička, nikde ani číslíčko, mapa zmizela. Džíp nebyl o nic živější než android tam uvnitř. Otevřel jsem kapotu a hned mi bylo jasné, co se přihodilo. Někdo (kdo asi?) rozdrtil distribuční centrum vozu. Stal se z něho vrak, který neujede ani metr, pokud nebudu pořádně tlačit.
Něco mě přimělo, abych se rozhlédl.
Pak jsem je spatřil.
Na hřbetech okolních vršků, erodovaných neúnavnou činností strojů, parkovalo několik desítek džípů a autobusů, některé jednotlivě, jiné v hloučcích. Byly obsypané turisty, kteří se na mě dívali. V prvním okamžiku jsem nepochopil, oč jde, a zoufale jsem mával, abych přivolal pomoc. Nikdo se ani nehnul, žádný džíp se nedal do pohybu, aby sjel ke mně dolů.
Vypravil jsem se tedy přímo do kopce k nejbližší skupince vozidel. Indikátor stavu kyslíku byl čím dál víc zasmušilý. Zbývala mi slabá půlhodinka života.
Přede mnou, na hřebeni, byl v lahvích a kontejnerech uskladněn oceán kyslíku, chutného, voňavého, životadárného kyslíku.
Konečně jsem dorazil k nejbližšímu džípu.
Byl vyparáděný jaksepatří průkopnicky: všude navijáky a selénologické sondy, vyprošťovací háky, dokonce i maketu čtrnáct padesátky s sebou vezli. Na sedadlech si hověla rodinka, otec s matkou a dva synci. Na sobě měli staromódně dezajnované sněhuláky, takže jsem jim průhlednými bublinami viděl do obličeje. Tvářili se pobaveně, ale bylo jim zřejmě trochu trapně.
"Pomozte, prosím!" volal jsem na ně.
Pořád mi ještě nedocházelo, oč tady jde. "Pomozte! Dochází mi kyslík!"
Chlapci na mě vyplazovali jazyky, jeden dovedl skvěle šilhat a ten druhý si rukama dělal oslí uši. Matka se rozpačitě usmívala, pak se obrátila na manžela a řekla na univerzální frekvenci, na kterou byl naladěný i můj telkom:
"Nařiď mu, Arture, ať jde o kousek dál. Nemám tohle divadýlko ráda."
"Děláš to moc dobře, fešulíne," oslovil mě ten taťka, "ale máš tu i jiný obecenstvo."
Došlo mi, že mě považují za androida, za nějakou atrakci, která tady, v pustině, předvádí pro potěchu turistů trosečníka na Luně!
"Prosím vás, věřte mi, já jsem člověk, žádný android. Potřebuju kyslík. Podívejte se na moje indikátory!"
"Pojď sem k nám, moje děti si tě taky chtějí prohlídnout," ozval se ve sluchátkách soused turisty-průkopníka. Ten se vypravil do divočiny v komfortním obytném džípu a sledoval můj parádní výstup za velikým oknem. Tři copaté holčičky tiskly nosy na okno a jedna, ta nejmenší, se mě zřejmě bála, protože se rozplakala.

Potácel jsem se od vozu k vozu. Diváci byli nadšení a tleskali mi. Viděl jsem jejich dlaně, jak na sebe dopadají, a ve sluchátkách se ozýval jásot.
Obrátil jsem se k divákům zády a klopýtal po svahu šikmo dolů.
Historie se opakuje. Opět putuju od Českopolské k civilizaci, opět mi docházejí síly, opět mne dělí jenom krůček od záhuby, jenže tenkrát jsem byl sám, kdežto teď mi aplauduje několik stovek sytých turistů ve vytápěných hermácích nebo kabinách džípů. Opět jsem uprchlík. Po padesáti letech.
Půl století – a takový rozdíl! Odvážil by se někdo tvrdit, že neexistuje pokrok?
8/

Historie se opakuje, ale podruhé už je to fraška.
Prý je to tak vždycky; v mém případě to platilo dokonale.
Když jsem padl přemožen únavou, zoufalstvím, strachem i nenávistí, která dokáže člověka vyčerpat stejně rychle jako fyzická námaha, diváci na okolních kopcích byli s mým výkonem hrubě nespokojeni a zavolali na mě opravárenskou četu.
Neobešlo se to, pravda, bez komplikací. Středisko zábavy nemělo na programu žádnou atrakci na téma Bloudění Osamělého Průkopníka a první reklamaci prostě ignorovalo a s tou druhou naložilo stejně. Z letargie ho probral teprve rozezlený otec rodiny, původem odkudsi z České kotliny, který pohrozil, že podá stížnost rovnou Arkádské městské radě, kde zasedá švagr jeho bratrance. Hrůza před pomstou švagra jeho bratrance přiměla ty dobré lidi k tomu, aby vyslali údržbářský vůz. No a protože mezi mechaniky jsem zase já poznal jednoho svého známého, nedalo mi moc práce ho přesvědčit, že nejsem pokažený panák, nýbrž docela obyčejný člověk, který ale bude neopravitelně pokažený už za pár minut, pokud mi nějaká dobrá duše neumožní výměnu té flašky s modrým pruhem, kterou mám na zádech. Trochu zmatku vyvolala i ta okolnost, že kyslíková láhev na mých zádech nesla označení ‚A" a náležela tudíž původně androidovi. ale nakonec přece jenom uvěřili, že moje původní láhev označená písmenem "H" leží vedle trosek zničeného androida.
Měl jsem v těch chvílích nějaké emoce?
Samozřejmě. Převládala radost, úleva, ale to vše bylo dušeno příkrovem únavy. Chtělo se mi spát, a jak jsem tak seděl vedle mechaniků na zadním sedadle jejich opravárenského džípu, hlava mi bimbala a několikrát mě přemohl mikrospánek.
Odvezli mě až do Zvezgorodku II., kde měli svoje středisko, a barmanka v bistru se na mě usmála jako na starého známého, když jsem se tam objevil toho dne podruhé a znovu žádal kávu, ale tuplovanou.
"Co se vám stalo? Vypadáte, jako by vás převálcoval autobus."
"Nebudete mi věřit, ale bloudil jsem v pustině."
Ten vtip zabral, protože se mu srdečně zasmála. Doporučila mě pak svým známým, osádce kamiónu na štrece Oz-Arkádie, aby mě vzali s sebou. Překypoval jsem díky, když mě ti chlapci dovolili zalézt dozadu do brlohu. Položil jsem si pod hlavu nějaké plechovky a šroubováky, přikryl jsem se myslím heverem a už jsem spal jako zabitý.
Probudil jsem se napůl zpitomělý, ale při síle. Úplně jsem přišel k sobě až v Modré laguně, kde do mě drahoušek Su nalila nějaký silný životabudič.
Můj maličký miláček Su! To bylo přivítání!
Žádné oči laseráky, žádné detektivní pohledy až na dno mé černé duše; bylo to přivítání ztraceného syna se vším všudy: s radostnými výkřiky, slzami v oku a visením na krku. Také personál měl upřímnou radost, že se pán vrátil, ať už to byli mládenci od techniky, ficky či panáci, protože ani android není šťastný, když ho panička sekýruje a mate mu program vrtošivostí své nálady. Výčitky začaly až po všeobecném uklidnění citů.
"Tak pozor, šlápni na brzdu, miláčku Su," řekl jsem. "Zavinila jsi to ty. Kdybys na mne nepoštvala ty policajty, nemuselo se nic stát."
Su prohlásila, že o žádných policajtech dočista nic neví, a nebyla pohodlná zavolat telkomem Dědka Čucháka, aby honem honem přišel do podniku. Jednak proto, že jsem tady, a jednak proto, aby dosvědčil její nevinu.
"A co ta sklenice?"
Rozhovor, jak praví klasik, jako u blbejch.
"Jaká sklenice?"
Já zase na to, že přece ta sklenice, kterou ona sama osobně – a tak dál, jenže to už se přikodrcal Dědek Čuchák, řekl: "Hu," a v rámci svých sporých možností se tvářil velice uraženě, když jsem se zdráhal nasadit si za levé ucho naslouchátko naladěné na frekvenci jeho bzikotání.
"Mně samozřejmě nebylo jedno, kde jsi a co se s tebou stalo. Moji zvědové mi hlásili, že tě spatřili v hotelu Splendid s tou nahnědlou krajtou, ale že jsi potom zmizel a že ani ona není k nalezení. Myslela jsem si, že jste si vyrazili do nějakého venkovského hotýlku. Netvař se tak dotčeně, poprvé by to nebylo."
Její zvědové, to byli recepční v hotelích, pašeráci tabákových výrobků a měkkých narkotik, výrobci kořaly, veselá děvčátka a družní hoši, kšeftsmani a podvodníci, zkrátka a dobře našinci.
"Moc rád bych si promluvil s inspektorem Prochorem," řekl jsem. Požádal jsem telkom, aby mi splnil moje skromné přání, a opravdu, mašina se činila, seč mohla, napojila se až na ústředního informátora, který mi s výrazem nejhlubšího politování sdělil, že úředník tohoto jména není ve službách policejního sboru města Arkádie a že pokud jemu, informátorovi, je známo, totéž platí i o ostatních policejních sborech všech habitatů Aglomerace přivrácené strany.
"Třeba tě odvezli někam na odvrat," přemýšlela Su nahlas.
Opáčil jsem, že je to vyloučené, protože na výlet jsem vyrazil na vlastní pěst a z policejní stanice v Apollónii jsem šel rovnou do Ústředních garáží, kde jsem si vypůjčil džíp, který teď, mimochodem, leží rozbitý asi padesát kilometrů od

křižovatky sedmé expresní a Strady del Sole, právě tam, kde kdysi těžila titan Českopolská společnost.
"Nájemné běží samozřejmě dál" dodal jsem.
"Ušili na tebe pořádnou boudu," pravila Su přísně. "To jim nedarujeme."
Měla mezi svými známými hezkou řádku vlivných osobností, a tak tedy uvažovala, na koho se obrátit dřív: zda na prvního náměstka policejního prefekta nebo na tajemníka komise pro potírání honorované lásky (tak se oficiálně nazývala prostituce) anebo snad na městskou správu, kde též působí řada vlivných přátel. Dědek Čuchák konečně prosadil svou a donutil mě nasadit si naslouchátko a hlava mě brzy brněla od jeho bzikotu.
Tak jsme se dohadovali, když v tom se rozhrnul závěs a šéf-panák vsunul dovnitř svoji plastikově ušlechtilou tvář a oznámil, že přišli jacísi páni a jakési dámy a přejí si hovořit s mistrem Nedomým.
Paní Su kývla hlavou, šéf-panák ustoupil a dovnitř napochodoval generální ředitel Pan-Universalu, oděný do bělostného fraku s černou orchideou v klopě. Bleskurychle se vrhnul po pravé ruce paní Su, pozvedl ji v dlaních gestem, které bylo vynalezeno pro bohoslužby, a své rty přiložil na hřbet té ruky přesně do místa, kde je vyveden nervový spoj vyvolávající v duši ženy ten zmatený stav, opisovaný slovem "okouzlení". Jemu v patách sem kvačil pan Gaspar Dumoulins. Takřka ho nebylo vidět za obrovskou kyticí chrpově modrých a bílých růží. Ani na Genevičve nebyl ošklivý pohled, přestože teď, po tom všem, co se stalo, jsem na ni hleděl kritičtěji než kdykoli předtím. To byla hlavní trojice, důstojnická svita. V druhém plánu se tísnilo mužstvo a také ženstvo, zahlédl jsem totiž onu tmavovlásku obdařenou okouzlujícím altovým hlasem.
Hlavní díl pozornosti však nepatřil paní Su, nýbrž mně.
"Mistře," oslovil mě generální ředitel Hans Kriegsmann, "dovolte, abych vám vyjádřil nejhlubší obdiv. Váš výkon bude znamenat převrat v dějinách iluzinového umění."
"Jakube…," volala Genevičve, "Jakube, jsem šťastna."
Proklouzla mezi panem Kriegsmannem a Dumulínem a vtiskla mi na rty polibek, který by probudil i mrtvého.
"Bravo! Bravo!" volali příslušníci mužstva a ženstva a tleskali. Osazenstvo Modré laguny samozřejmě netušilo, co se v kontoáru odehrává, ale povyk povstal tak náramný, že nikdo nepochyboval o tom, že se dějí nějaké velké věci.
"Dovolte, abych vás všechny pozval do privátního sálu společnosti Pan-Universal a předvedl vám hrubý sestřih našeho nejnovějšího díla Tři stateční."
Zvláštní věc. Být skutečně velký muž, to znamená nedat nikomu kolem sebe příležitost.
Já bych nejraději panu Kriegsmannovi nacpal černou orchideu do levé nosní dírky. Nemohl jsem. Nedal mi k tomu příležitost. Byl jsem jak králík zmámený krajtou. Nechal jsem se oslavovat, připil jsem si asi s šedesáti lidmi šampaňským a nechal se vést ven, kde uličku zabarikádoval autokar pomalovaný válečnými barvami Pan-Universalu. Stydět se za to nemusím, protože Su na tom byla stejně, dokonce ani Dědek Čuchák na tom nebyl líp. Pan-Universal nás prostě vzal do zajetí.
Odvezli nás do projekce a tam jsme zhlédli Tři statečné.
Klobouk dolů.
Bylo to veledílo!
Lidi, já viděl záznam holého příběhu, obraz činnosti stantů. Pak jsem viděl i první verzi, do které byly namíchané moje emoce. S veškerou skromností musím říci, že to nebylo špatné. Jenže to, co jsme viděli a zakusili teď, bylo zdrcující. Ještě nikdo nikdy nezažil tak silné emoce v křesle iluzinového sálu jako my, – a to jsme viděli jenom denní práce, hrubý sestřih, – na kterém se ještě bude pracovat.
Byly v tom ty nejčistší emoce, jaké si dokážete představit, ta nejhrůznější hrůza, nejradostnější radost, napětí i úleva, lyrické okamžiky snění, únava, živočišné stavy ostražitosti, zuřivost i nenávist, divoké odhodlání. Kdo tohle zhlédne, bude se cítit jako ten nejtvrdší, nejhouževnatější, ale i nejcitlivější průkopník. Ano, tohle byl nejlepší spacern, jaký byl kdy natočen!
V sále se rozsvítilo, ale my tři, kteří jsme dílo viděli poprvé, jsme zůstali sedět a civěli jsme na telestěnu jako tumpachoví.
"Co to bylo?" zeptal jsem se pana Kriegsmanna.
"To byly vaše emoce zpracované týmem prvotřídních profesionálů," děl generální ředitel Pan-Universalu. "Co jsem vám říkal? Sliboval jsem, že z vás ty ryzí emoce vydoluju, a vidíte, svému slovu jsem dostál."
"Práce profesionála," podotkl k tomu Čahoun Dumulín.
"Profesionálů…," opravil ho pan Kriegsmann laškovně. "Všichni na tom máte svou zásluhu, v neposlední řadě Genevičve."
"Takže…," mluvil jsem ztěžka, "ty drogy… Su… policajti… klinika, to všechno…"
"Ovšem, to všechno patřilo k přípravné fázi. Milostivá paní," obrátil se na Su, "mimořádnou péči jsme věnovali výrobě androida s vaším zevnějškem; nechal jsem si ho pro svou privátní potřebu – je okouzlující. Po tom, co jste viděl, pane Nedomý, se na nás jistě nebudete zlobit, když vám povím, že snímač emocí byl vpraven do vašeho zažívacího traktu. Je velký asi takto…," naznačil ukazovákem a palcem předmět o průměru dvou centimetrů.
‚A tam venku, na Českopolské?"
"Tam jsme ovšem nasnímali valnou část vašich citů. Museli jsme je náležitě vyvolat."
"Ten android… Byl váš?"
"Hrál rozhodující úlohu. Měli jsme tam i jiná technická kouzla. Například sugesční emitory nejnovější konstrukce. Ujišťuji vás však, že jste nebyl v nebezpečí ani vteřinu. Všechno bylo pod kontrolou."
‚A opraváři?"
"Členové našeho týmu. Právě tak jako diváci na kopcích. Krok za krokem jsme vedli vaše emoce. Drogy? Samozřejmě, museli jsme upravit vaše vnímání. Říká se tomu psychofarmakická kondicionizace. Ohromně jsme zvýšili vaši senzibilitu

vůči sugesčním emitorům… Dáma mi promine moji odbornou hantýrku," uklonil se milé Su, "pro nás je to zcela běžný žargon."
Vstal jsem.
"Poslyšte, jednu věc jste mi ale nevysvětlil."
"Klaďte otázky," zářil pan Kriegsmann. Byl hrdina dne. Tři stateční jsou téměř hotovi. Za týden se budou kopie předvádět v desetitisících sálech sítě Iluzinů na Luně, ve všech pěti habitatech Lagrang, na Kole a samozřejmě i na Zemi a v koloniích. Pan-Universal obhájil své vedoucí postavení v průmyslu na výrobu snů. A já?
Ze mne bude hvězda. Zavřu krám. A co paní Su?
Té koupím hotel Splendid, pro začátek.
"Nuže? Tažte se. Líbí se mi ryzost vašeho úžasu, mistře. Mimochodem, snímač vašich emocí pracuje dál. Jste přirozený, pane Nedomý. I váš úžas zařadíme do zlatého archívu a jistě se brzy objeví v některé z našich příštích kreací. Tažte se, tažte, prosím!"
"A co Kat?"
"Nuže, Kat… Motiv Kata byl součástí vaší kondicionizace. Museli jsme se opřít o vaše reálné emoce, pane Nedomý. Dávno zapomenutou nenávist vůči reálné osobě jsme prostě rozdmýchali. Z jiskérky vznikl požár, ha, ha. Milostivá paní Su náš záměr vytušila správně, všechna čest! Stálo to ale zato, viďte?"
"Neodpověděl jste mi na moji otázku."
"Nespecifikoval jste ji dost jasně."
"Vy jste mi slíbil, že Kata najdete. Trvám na tom, abyste slib splnil. Jinak…"
"Jinak?" zostražitěl.
"Jinak nedám svolení k premiéře."
"Vy jste se zbláznil!"
"Vůbec ne. Trval jste na splnění smlouvy z mé strany. Teď na ní trvám já. Uvědomte si, že jsem všechny naše vzájemné rozhovory monitoroval a že záznamy uplatním u soudu."
Nebyla to pravda, ale to pan Kriegsmann nemohl vědět. Docela dobře jsem mohl rozhovory monitorovat, pokud bych ovšem měl monitorovací zařízení.
Že jsem neměl? Co na tom záleží!
"Pane Nedomý," pravil pan Kriegsmann velice vážně, "prosím vás, zapomeňte na to. Pochopte: Pan-Universal byl v zoufalé ekonomické situaci. Vsadili jsme všechno na jednu kartu. Dumoulinsův projekt byl v zásadě dobrý, i když byl riskantní. Nikdo předtím nesnímal emoce skutečného průkopníka. Ani toho nebylo třeba, protože snímače neměly potřebnou rozlišovací schopnost. Teprve moderní technika ukázala, kde jsou hranice možností, a my je překročili. Za týden budete nejpopulárnější muž ve Sluneční soustavě. Vyslovíte přání a okamžitě bude splněno. Žil jste pětasedmdesát let jako ubožák! Vím o vás všechno. Zkrachovalý student, horník, opilec, šestnáctkrát trestaný na svobodě, výrobce falešných starožitností… Člověče, je vám pětasedmdesát, máte nejvyšší čas začít nový život!"
"Právě ho začínám. Řekl jste, že vyslovím přání a bude splněno, prý už za týden. Proč by to nemělo být hned? Chci, abyste mě zavedl ke Katovi. Chci, abyste mi zjistil, kdo to je a kde ho najdu."
Chvilku se na mne díval.
Všichni ostatní se během našeho rozhovoru diskrétně vzdálili, stáhli se až ke stěnám sálu a tam si polohlasně povídali, vyměňovali si společenské fráze a jenom očkem pokukovali, co se bude dít.
Na první pohled se nedělo nic, jenom spolu rozmlouvali dva muži; jeden elegantní, druhý až směšně ošumělý, jeden bohatý a druhý chudý, jeden významný, a ten druhý?
Stupeň významu nula.
Nula, to jsem byl já.
Jenže já, nula, jsem si postavil hlavu a pan Hlavoun musel zatančit podle mé písničky.
Tancuj, Hlavoune.
"Pojďte se mnou," řekl.
Že by měl Kata schovaného ve špajzu? V šatní skříni? V zásuvce psacího stolu?
Zavedl mne do pracovny, která sousedila se sálem a byla od něho oddělená polopropustným zrcadlem. Když rozsvítil, viděli jsme křesla a telestěnu a obecenstvo, vznešené i méně vznešené; když jsme odešli, všichni zřetelně ožili, a já žasl, jak srdečně se paní Su baví s Genevičve. Nejlepší kamarádky, řeklo by se na první pohled. Dědek Čuchák obcházel kolem, zřejmě dělal "Hu", ale nebyl tam nikdo s naslouchátkem naladěným na frekvenci jeho bzikání. Nějaký trouba mu vrazil do ruky sklenici, nejspíš plnou toho dobrého gimletu, snad bez narkotika. Dědkovi sklenici! Větší radost by mu udělal pětadvacetivoltovým akumulátorem.
"Naposledy se ptám, trváte na tom? Chcete se opravdu setkat s mužem, který vás před padesáti lety bezmála připravil o život? je to už velice starý příběh, pane Nedomý, a zaslouží si zapomenutí."
"Chci se s ním setkat."
"Z nenávisti?"
Usmál jsem se.
"Ach, to ne. Ta nenávist… To byla vaše práce, viďte?"
"Emitory," přikývl. "Nenávist už je pryč."
"Jsem zvědavý, nic víc. Pochopte to: padesát let si kladete jednu otázku. Taky byste rád znal odpověď."
"Dobrá, sedněte si," řekl pan Kriegsmann. "Poděkujte panu Dumoulinsovi. Díky jeho historickým rešeršim poznáte pravdu. Myslím, že si Gaspar zaslouží vaši vděčnost. Měl byste mu udělat radost. Vykládal mi o nějaké zbrani, o čtrnáct padesátce. Ta vaše je prý falešná."

"Nabídl jsem mu padělek," pokrčil jsem rameny, "ale mám i originál. Podle něho jsme s Dědkem Čuchákem padělek vyrobili."
"Dobrá," řekl pan Kriegsmann, "mám radost, když všichni mají radost."
Klidným vemlouvavým hlasem požádal orákl o spolupráci. Stěna pokrytá napodobeninou teakového dřeva zjasněla.
"To je on, váš Kat," pravil pan Kriegsmann.
Přimhouřil jsem oči.
Z telestěny na mne hleděla tvář asi dvacetiletého muže. Byla mi povědomá, znal jsem ji dobře, vždyť to byl…
"Kazik!" vykřikl jsem.
"Kazimír Prus, narozen 2021 v Katovicích, Polská socialistická republika."
"To není možné," řekl jsem. "Byl to můj nejlepší kamarád na šachtě! To on… to on mě přivedl na to, abych utekl…"
"Patřilo to k jeho stylu. Rozený sadista. Miloval zabíjení. Duševní porucha, chápete? Nemohl za to. Dlouhodobě zpracovával svoje oběti. Navedl je do situace, která je přivedla do konfliktu s nepsaným zákonem kolektivu. A potom z pověření kolektivu provinilce trestal."
"Co se s ním stalo?"
Díval jsem se na Kazikovu tvář a vzpomínky mi táhly hlavou. Na generálově psacím stole se ozval bzučák. Velmož si přiložil k uchu sluchátko důvěrného telkomu.
Kaziku, ty můj jediný opravdový kamaráde z Československé… Jak často jsme si vyprávěli o pocitu osamocenosti… Dva vlci samotáři. A ty, vlku, jsi mě nadháněl, připravoval jsi mi léčku.
"Co se s ním stalo? Žije?"
"Snad vás bude zajímat, že chlapci ze záznamového oddělení si pochvalují kvalitu emocí, které právě prožíváte. Jsou však na samé hranici intenzity. Snad byste měl ubrat, příteli…"
"Odpovězte! Žije!"
"Ano. Ale na tom nezáleží, nemyslíte?"
"Chci se s ním setkat."
"Hodně lidí se s ním chtělo setkat. Jeden s ním provedl tohle."
Následující obrázky mi rozhoupaly žaludek. Zmasakrovaný člověk v tri-di projekci nevypadá hezky a tenhle dostal pořádně zabrat. Hromada masa, nic víc.
"Plný zásah čtrnáct padesátkou do hrudi. Malíček u levé nohy prý zůstal nepoškozený."
"Řekl jste mi, že žije…"
Mlčel. Jako očarovaný hleděl na to hrůzné divadlo.
"Co s ním bylo dál? Protetika?"
"Cože?" vytrhl se z úvah. "Ano, ovšem. Chcete vidět všechno?"
Změnil obrázek.
"Tady ho máte."
Z telestěny se na mne díval Dědek Čuchák.
"Ne!" vykřikl jsem.
Telestěna byla vyrobená z pevného materiálu. Kdyby byla křehčí než pancéřová deska, nepřežila by ten úder hlavou, který jsem jí zasadil. A pak jsem do ní tloukl pěstmi ještě dlouho potom, co obrázek Dědka Čuchára zmizel.
Vzpamatoval jsem se, až když mnou generál několikrát zalomcoval a uštědřil mi pár dobře posazených políčků.
Křičel na mne jako pominutý a chvíli to trvalo, než jsem pochopil, co mi vlastně povídá.
"Vy zvíře! Vy zvíře! Říkal jsem vám, abyste toho nechal!"
Sesul jsem se na zem. Seděl jsem s nohama nataženýma a zády se opíral o telestěnu. Generální ředitel Pan-Universalu stál nade mnou a nepříčetně křičel. Průhledem mezi jeho nohama jsem viděl na jeho psací stůl.
Visel z něho nějaký předmět na lesklé kroucené šňůře.
Bylo to sluchátko důvěrného telkomu.
"Vy jedno hovado! Právě mi hlásili… právě volali… že záznamové zařízení emocí explodovalo!"
Byl jsem úplně otupělý. V ústech jsem cítil krev.
"A… záznamy emocí pro Tři statečné?" řekl jsem bez opravdového zájmu.
"Ty jsou samozřejmě všechny v hajzlu, rozumíte? A Pan-Universal taky!"
Sebral jsem se, vstal a šoural se ke dveřím. Otevřel jsem je a očkem pohlédl na pana generálního. Stál u otevřené skříňky, zakláněl hlavu a ruku si držel u obličeje. Uslyšel jsem jakési "glo, glo". Přece jenom je to rozumný člověk, pomyslel jsem si.
Potřásl jsem hlavou, vyšel do sálu a zavřel za sebou. Po pravici jsem měl veliké zrcadlo. Co se asi děje za tím zrcadlem?
"Proč se směješ?" zeptala se mě Su, když jsem došel až k ní.
"Život je někdy komický," řekl jsem a objal ji kolem ramen. Mrknul jsem na Genevičve, kývnul na Čahouna Dumulína a na pár ostatních, které jsem poznal při natáčení, drapnul Dědka Čuchára za kovový loket a už jsme si to ve třech šinuli ze sálu ven.
Vyšli jsme na hlavní třídu a valící se dav nás vsál do sebe jako polyp. Vzduch voněl koňakem a kolínskou. Nad hlavami nám plály požáry světelných reklam a žluté vzducholodi zdvořile mumlaly užitečné rady.
A já se smál a smál, ale nikdo si toho nevšímal, protože jsem tím nebyl nijak nápadný.
Lidé přece přijížděli na Lunu proto, aby se zde smáli a byli šťastni.
III.

průkopníci
1/

Moc by se mi líbil, kdyby nebyl namalovaný na plakátě a kdyby ten plakát nevisel na mé kukani.
Ano, moc by se mi líbil.
Musel by se mi líbit. Posuďte sami:
Byl právě tak vysoký a právě tak urostlý, aby vyplnil ideální uniformu pilota průzkumníka, a taková ideální uniforma, jak známo, má číslo padesát osm. Kdyby měl o dvě deka víc – samozřejmě ne tuku, nýbrž bicepsové hmoty –, uniforma by možná byla krapínek našponovaná. Kdyby ten chlap naopak shodil ty dvě deka, na blůze by se zřejmě udělal faldík. Jenže on měl svaloviny právě tolik, aby uniforma nebyla ani našponovaná, ani faldatá.
Už jsem na sobě nosil hodně uniforem, ale takhle dokonale jsem nevypadal nikdy.
A taky se nepamatuju, že bych se někdy dokázal postavit tak pěkně jako ten pilot průzkumník na plakátě: pevně rozkročený, jednu ruku spuštěnou podél těla, v ohbí druhé ruky přílbu.
To bylo tím, že jsem nikdy nevzhlížel k Nové Hranici.
Tak to totiž bylo na tom plakátě napsáno: NOVÁ HRANICE. A nad tím, také verzálkami a také světélkujícím písmem, je ještě napsáno DEN D –30. To znamená, že den D nastane za třicet dnů. Už za pouhý měsíc tu budeme mít velikou slavnost, Den průkopníků. To se zase hodně dovíme o Nové Hranici.
Ten fešák ji vyhlíží, ten fešák už ji vidí, jako kdyby ji měl na dlani.
K vyhlížení Nové Hranice musíte mít zvláštní talent, a pokud ho nemáte, nikdy vás na plakát nenamalujou.
Nová Hranice je daleko. To je jasné, kdyby byla blízko, nebyla by to Nová Hranice, nýbrž Stará Hranice. Není ale tak daleko, aby ji nebylo vidět. Každý nedokoukne, ale někteří mimořádní jedinci ano, a to jsou právě ti průkopníci, které známe z plakátů.
Takový člověk samozřejmě nepoulí zraky a nevejrá. jako kdyby si nebyl jistý, co to vlastně na té Hranici je. Nesmí ale hledět lhostejně, jako kdyby koukal na tri-di. Vyhlížitel Nové Hranice dokáže rozeznat její hlavní obrysy: ty vidí úplně zřetelně a naplňují ho nadšením a sebedůvěrou. Uvědomuje si totiž, že vyhlížením si Novou Hranici přibližuje a přisvojuje a že v jistém smyslu už na ní spočívá svou nohou dobyvatele.
Vzato čistě technicky, je to otázka správně dávkovaného mhouření očí. Oko, jak známo, je opatřeno víčky a je obkrouženo prstencem mimických svalů, které mohou v jednom z krajních případů oko úplně uzavřít a v druhém extrémním případě otevřít tak doširoka, že kolem bělma je vidět takové to červené. Víčka slouží k ochraně před mechanickým poškozením, před přemírou světla a někdy také k zostření obrazu. A v tom je celý ten trik. Vyhlížitel Nové Hranice musí umět přimhouřit oči tak, aby ty radostné obrysy na obzoru viděl jasněji, a tudíž radostněji, ale aby přitom nevypadal tak, jak za mých mladých let vypadali bulíci, kteří z ješitnosti nenosili brejle a mhouřili oči do škvírek, když si nebyli jistí, jestli si to na druhém chodníku hasí Tonička nebo Pepička.
Je to tak. Mhouření očí. Když tohle zvládnete, ostatní jde samo. Na tváři vyvstanou brázdy, od kořene nosu klesající rázně dolů kolem koutků sevřených úst, aby splynuly s bradou. Jakmile se vám podaří vypěstovat si energické brázdy, lícní kosti vyvstanou jako žulová skaliska a také brada se stane mysem, který odrazí i ten nejprudší příboj osudu.
Naučte se správně mhouřit oči a stane se z vás průkopník, i kdybyste se na Lunu přistěhovali před tejdnem a zabývali se tu výrobou kremrolí.
Vytáhl jsem z kapsy kudlu a pečlivě jsem vyškrábal do plakátu obdélníkové okénko; shodou okolností právě v těch místech, kde měl hrdina poklopec. Pak jsem vstoupil do kukaně, abych se přesvědčil, že jsem průzor plakátem vyškrábal ve správné výšce, abych viděl ven.
Strefil jsem se náramně. Stačilo se trochu naklonit nad stolkem a viděl jsem celý port.
Port Arkádie, jak velebně to zní.
Padl na mne smutek. Nemohl jsem to v kukani vydržet, byl bych tam umřel, a to by byla škoda, když už jsem to vydržel tak dlouho. Skoro sto pětadvacet roků. Hromskej lán času.
Vyšel jsem ven a opřel se o stěnu.
Drobně a mizerně pršelo. Kapénky deště byly tak malé, že jsem je skoro ani neviděl, zato jsem je cítil na tvářích, na hřbetech rukou, za límcem i v rukávech. Snad to byly drobné, zato ale značně rozpustilé bytosti. Vířily ve vzduchu v bláznivém tanci a k podlaze se snášely jen velice zvolna, neochotně, s mnohým okolkováním, jako by se rozmýšlely, kde mají přistát. Kdybych já byl takovou kapkou, taky by mě nelákala představa, že sebou plesknu o špinavou zem, nebo že se nechám vsáknout cigaretovým špačkem. Místo přistání bych si důkladně vyhlédl a rozhodně bych nezamířil za límec takového dědka, jako jsem já. Pokud by to bylo jenom trochu možné, nasměroval bych si to do výstřihu nějaké mladé holky, rovnou mezi ty dva nádherné pahrbky, a tam, ve voňavém, měkkém a teplém pohodlíčku, bych si otevřel první plechovku piva, pak druhou a asi taky třetí a lebedil bych si, jak se mám dobře. Tohle bych udělal, kdyby to bylo možné. Jenže, jak každý ví, právě tohle možné není. V portu prší pořád, nebo skoro pořád, takže by to musela být hodně trhlá holka, aby přišla právě sem ve vystřižené blůzičce. V tom je ta potíž. Bláznivé holky vyhynuly brzy poté, kdy jsem přestal být mladý. Dnešní holky jsou rozumné. Ňadra obnažují jenom v soláriu a do deště chodí v pláštěnce. Kdy já naposled viděl nahatou holku v dešti!
Ono vůbec… Darmo mluvit.
Drobně a mizerně pršelo, vlhkost se snášela z obrovské výšky kupole, kde se srážela, vytvářela mračna a kondenzovala do kapek jenom proto, že městská rada šetří na klimatizaci.
Šetří na všem. Na klimatizaci a taky na osvětlení. V portu je skoro tma. Tu a tam poblikává žlutavé světélko. Mě zajímá především to jedno, žlutavé s modrým okolíčkem.
Odtud má přijít spása.

Spásu jsem dřív uslyšel, než spatřil. V mlze – a ona je to spíš mlha než déšť – se zvuk nese dále a ve tmě má člověk ostřejší sluch než za jasného světla. Klap, klap, klapity klap, zaslechl jsem ťukání drobných permoníčků.
]e to on, starý dobrý Dědek Čuchák.
Kdyby mě Dědek v tu chvíli spatřil, zeptal by se, proč se usmívám. Jen tak- odpověděl bych. To jo, řekl by na to. Nikdy nevyzvídá. Doktor Kurz mu při té operaci vrátil opravdu lidskou podobu a z polovičního androida udělal jen čtvrtinového; ty tři čtvrtky byly skoro úplně lidské, ale i ta jediná čtvrtina stačí k tomu, aby Dědek zůstal na hony vzdálený nejedné lidské slabosti. Není zvědavý, abych uvedl příklad.
Nevím, zda to byl doktorův záměr, či zda se mu to povedlo bezděky. Jisté je, že jinak bych s Dědkem nevydržel tak dlouho. Dřív, za starých časů, kdy se domlouval jen na krátkých vlnách, jsem ho mohl vypnout. Udělalo to cvak a mluvítko za uchem přestalo bzučet. Jenže po operaci Dědek mluvil. Bylo by to hrozné, kdyby mluvil moc, kdyby všechno komentoval a na všechno se vyptával!
Dědek ťapkal po hrbolatých, věkem zvetšelých plátech průmyslového skla. Vynořil se ze tmy, jakmile ho našly růžové paprsky majáku, který se zvolna otáčel na střeše kukaně.
Dědek kráčel pomalu. Snad přitom spal. Snažil jsem se uhodnout, zda jsou jeho brašny plné nebo splasklé. V tom zatraceném dešti nebylo vidět vůbec nic.
Došel až ke mně.
Hned jsem pochopil, kolik uhodilo.
"Nic," pravil jsem.
"Máš se jít vycpat," vyřizoval vzkaz Dědek. "Ještě říkal, že ze sebe nenechá dělat vola."
"Je to vůl," řekl jsem otráveně. "Pojď, schováme se."
Vešli jsme do kukaně. Zavřel jsem dveře. Dědek si sedl ke stolu, vzdychnul, zalovil v kapse pláště, který mu sahal až na paty, a položil plechovku na stůl.
"Pivo!" zaradoval jsem se. "Přece jenom!"
"Moje," pravil Dědek Čuchák. "Moulis mi ho dal. Prý ti nesmím dát napít."
Otevřel jsem plechovku a zavdal jsem si. V poslední době je to pivo čím dál horší.
"Jak by to poznal?"
"Moulis má svý lidi všude," řekl Dědek Čuchák a vyškubl mi plechovku z ruky. Taky následek zákroku doktora Kurze: Dědek už jí a pije jako každý jiný člověk.
"Poslyš, Dědku, co po tobě chtěl ten Moulis?"
"Slíbil mi, že mi dá piva, co budu chtít."
"Když… Co za to?"
"Vyptával se na tebe."
"Co ho zajímalo?"
"Všechno… Jak žiješ, co pořád děláš a jak dokážeš vyjít z té almužny, kterou ti dává městská správa."
"Cos mu řekl?"
"Že jsi skromnej mužskej. Že v tvým věku už toho chlap moc nepotřebuje."
"Dědku, tohle sis mohl nechat! Já bych toho potřeboval hodně, ale nemám na to! Sto pětadvacet let není žádnej vysokej věk."
Dědek dopil svoje pivo. Zálohu za zradu. Jenže Dědek nezradí.
"To ho nezajímalo," dodal.
"Ani se nedivím."
"Chtěl vědět, jaký vyvádíš levoty."
"Já? Levoty v portu? Jaký může hlídač v portu vyvádět levoty?"
"On nějak vytušil, že jsi napíchnul maják."
Když je nejhůř, cucám šťávu z té potvory na střeše, ale s rozumem. Hledím, abych se držel v mezích normy běžné spotřeby. Jak to ten Moulis může vědět?
"Nedokáže to," řekl jsem.
"Nesmíš to přehánět," řekl Dědek podezíravě.
"Ona by mi městská správa taky neutrhla hlavu."
"Městská správa ne, ale en há, to jsou ostrý kluci."
"Jsou to všiváci. Pověsili mi plakát na okno, zatímco jsem si dával dvacet."
Ukázal jsem na bílý obdélník, přilepený na tabuli.
Dědek se otočil. Jedno oko měl parabiotické, a tudíž stejně bídné jako lidské, ale to druhé, to byla stará dobrá kyberneťárna ještě z minulého století. Dědek měl nejméně trojnásobný rozsah viditelného spektra obyčejného člověka. Díval se na plakát zezadu a určitě viděl ten obrázek stejně jasně, jako kdyby stál přímo před ním. Když mu zrak padl na hrdinův příklopec, jeho nachýlená postavička se napřímila.
"Tohle jsi neměl dělat." zasípěl.
"Potřebuju vidět ven. Jsem hlídač, nebo nejsem? Jak mám hlídat, když mi někdo zalepí okno takovým svinstvem."
"To je plakát Nové Hranice."
"Nová hranice nebo stará hranice, překáží mi ve výhledu. Udělal jsem do něho jenom docela malý vokýnko. To snad pana Stavropulose nesrazí na kolena."
"Jeho ne… jeho ne. Bylo jich tam nejmíň tucet."
"Naháčů?"
Naháč, to byl můj termín. Nová Hranice, en há. Naháč; dobrý, ne?

Lidi zlatý, já už měl v životě co dělat s ekologama, který by vám urvali uši za zašlápnutou pampelišku. Mohamedánský fundamentalisti mě skoro donutili vzývat Alláha. Když vypuklo to hygienický šílenství po epidemii S-A, tak člověka nutili, aby si nejdřív umyl mejdlo a pak se teprv myl sám, a běda tomu, kdo neběžel s kejchnutím k doktorovi. I na kandelábry takový lidi věšeli. A já teď mám ve svejch sto pětadvaceti jít do pokleku před fešákama, který si hrajou na hrdiny kosmu? Jsou to en há. Naháči.
"Kdyby věděli, že jim tak říkáš, zmlátili by tě."
"Ty jsi byl vždycky pesimista, Dědku."
"Tys je neviděl. Bylo jich tam tucet, ale celá hospoda patřila jen jim. Zpívali písničky. Řvali hesla. Mlátili do stolů, až se země třásla."
"Kdybysme byli někde na Lagrangu," řekl jsem, "třeba bych se bál. Ale Luna není Lagrang."
Už nebylo třeba říkat kolikátý Lagrang. Ty čtyři už zrušili, šupem je odeslali do Slunce. Takže Lagrang zbyl jen jeden, ten největší, co se blejská nad modrým kotoučem staré plesnivé Země jako stříbrná pecka.
Lagrang je našlapanej naháčema. Praská ve švech, kolik jich tam je. Až jednou pukne, naháčů bude plnej blízkej vesmír.
Dědek se díval do prázdné plechovky. Nejdřív tím svým skoro lidským okem, pak i tím druhým (snad ve spektru rentgenového záření), ale nevykoukal z ní zhola nic. Už se začala rozpadat, za chvilku z ní zbyde jenom loužička, a i ta se brzy vypaří.
"Neměl bys navštívit Su?" zeptal se Dědek znenadání.
Naštvalo mě to. Vysvětlil jsem mu, že Su mi může být ukradená i s celou tou svou partou ochlastů a narkomanů, která si hraje na nóbl společnost. Na stará kolena zblbla, moje Su.
"Já nikdy nebyl do party, vždyť to přece víš, Kuba samotář."
Tys byl taky vždycky samotář, Dědku. Mohl bych k tomu dodat ještě ledacos, ale nechal jsem jazyk za zuby. Nikdy jsem Dědkovi neprozradil, že o něm vím něco víc než on sám. Proč bych mu to měl říkat?
"Teď už nejde o nějakou partu, Kubo. Tys je neviděl. Řvali tam, jako kdyby Arkádie patřila jim. Moulis se k nim taky přidal. Mně je jasný, o co mu jde. En há potřebuje port. Ty jim tu vadíš."
Rozesmálo mě to.
"Já, obyčejnej hlídač?"
"Jsi jeden z posledních hlídačů, který s nima nejedou."
"Wolanda se už taky ohnul?"
Dědek přikývl.
"Tohle mi Moulis řekl, hned co jsem vlezl do hospody. Že prý jsi dočista poslední."
"Líp by udělali, kdyby se zmocnili vedení portu."
"Na tom taky pracujou, Kubo. Jdou s nimi inženýři a kluci z údržby. Nediv se jim. Ty naháčský řeči o nový vlně dobývání kosmu se jim dobře poslouchaj."
"Cožpak jsou tak pitomí? Cožpak nemají v hlavě kousek mozku? To by museli přesvědčit nejdřív tamtu plesnivou kebuli na nebi," ukázal jsem škvírkou mezi horním okrajem plakátu a rámem okna na Zemi, "museli by přesvědčit Světovou radu a jednotlivý Rady kontinentů a všechny ty hlavouny tam, že je potřeba lítat. Jenže, Dědku, jak by je přesvědčili, když už nikdo lítání do kosmu nepotřebuje?"
Mluvil jsem ještě dlouho. Musel jsem se tak trochu vyžvanit. Když tu sedím v kukani docela sám a dívám se oknem (nepolepeným plakáty) do pustého portu, taky se mi stýská po dobách, kdy tu bylo živo, kdy šatly přistávaly jeden za druhým, kdy hlavní třída Arkádie byla plná lidí, všude smích a hudba, holek habaděj a každá chtěla užít dobrodružství, zábavní podniky jeden vedle druhého…
Ale ne, takhle si to naháči nepředstavujou, nechtějí zábavu a smích a tancování. Jsou to dobyvatelé. Už je to šedesát let, říkají, kdy Člověk stanul svou Nohou na povrchu Pluta. Nastal čas, kdy si Pluta osvojíme. Co si na Plutu chcete osvojit? K čemu potřebujete mrňavou kouli kapalnýho metanu? Vždyť ani ten váš prápor do ní nezastrčíte, ostatně i samo "stanutí posvátnou Nohou" bylo značně problematické na planetě bez pevného povrchu!
To všechno jsou nesmysly, plané řeči. Není divu, že hnutí Nové Hranice vzniklo na Lagrangu brzy po likvidaci Dvojky a Trojky, a když šoupli do pece i Čtyřku a Pětku, naháči se na Jedničce rozmohli tak jako kdysi funďáci na Zemi.
Ale tady, na Luně?
Tady žili vždycky jenom rozumný lidi. Koneckonců, ti dnešní obyvatelé Luny jsou potomci generací zvláštní sorty. Byli to lidé, kterým se protivil hysterický ekologismus přelomu dvacátého a jedenadvacátého století. Protivil se jim fundamentalistický terorismus. Protivil se jim hygienismus éry po epidemii S-A.
Kdepak, tyhle lidi nikdo nezblázní demagogií Nové Hranice.
Jsou zklamaní, unavení, dekadentní, ale blázni to nejsou.
Moje – kdysi moje – Su, ta že by začala hřímat o nutnosti dobývání nových světů? To je přece k smíchu.
A takových lidí tu žije většina. Tucet horkých hlav v Moulisově hospodě je nevyvede z míry.
Tohle všechno jsem vykládal Dědkovi Čuchákovi. Seděl bez hnutí. Asi spal a moje řeči neposlouchal.
I kdyby to tak bylo, nevadilo by mi to. Potřeboval jsem se vymluvit, chtěl jsem přesvědčit sám sebe, že je to právě tak, jak říkám.
Hergot, mně se stýská po době, kdy na Luně byla zábava, kdy jsme s Dědkem škubali lehkomyslné turisty, kdy jsem žil se Su a podváděl ji s turistkami žhavými na dobrodružství!
Ne, naháči tuhle dobu nedokážou vrátit.
Venku zaskřípěly brzdy Mirínkovy ještěrky. Mirínek bude mít pro mě možná pivo.
Otevřel dveře a vsunul dovnitř svoji střapatou hlavu.
"Už jste to slyšeli? Rada se rozhodla šoupnout Lagrang Jedničku do pece. to je gól. co říkáte?"

To je teda gól. pomyslel jsem si.
Kdyby tak Rada šoupla Lagrang do pece i s těma naháčema. Jenže to Rada neudělá. Naháči se přestěhujou sem k nám!
2/

Poručíka Mantellu znám už hezkých pár pátků.
Je to policista v třetí generaci. Už jeho děd mě nejmíň pětkrát posadil za katr v těch divokých padesátých létech, kdy jsem se užíral – či spíše to bylo upíjel – vztekem a taky zoufalstvím nad životem, který jsem považoval za zmarněný. Jeho táta to dotáhl na kapitána a někdy po roce pět vedl oddělení pro potírání obchodu s falešnými památkami. Což znamená, že jsem s ním měl taky co dělat, a on se mnou, samozřejmě.
Jak už to tak bývá, zákon nepronásleduje zločin soustavně a se stále stejnou intenzitou. Stejně jako ta biblická země egyptská jsme i my, obyvatelé výstavného města Arkádie, poznali léta tučná a léta hubená. Více se nám samozřejmě líbila léta tučná. Turistů přijíždělo na Lunu habaděj, hotely ve všech habitatech byly nabité k prasknutí, reály tekly proudem a nikomu – ani policii, ani turistům – nevadil pokoutní obchod s padělky.
Tehdy jsme se měli moc dobře. Dědek Čuchák, já i moje milá Su.
Jakmile začal příliv turistů opadat, bylo zle. Každý jev má svou příčinu, a pokud je to jev neblahý, hledá se viník. Turisté, naši hosté, mají vždycky pravdu. Proč se tedy najednou začali vyhýbat lunárním radovánkám? Asi jim tu něco vadí.
A tehdy se hněv policejních orgánů obracel na nás, výrobce padělků.
Mantella II. dovedl být ostrý a nejednou mi bylo horko, když mě posadil na židli doprostřed své kanceláře a opékal mě na ní jako na rožni. Musel jsem si to nechat líbit. Ani dnes nedokážu odhadnout, jak by se mnou zatočil, kdybych mu připomněl, že ještě loni mě pozval na oslavu třetích narozenin Luigiho III. jak se mu asi daří, tomu drobečkoví?
Z drobečka nám vyrostl policajt policajtská, hrdý na to, že už jeho táta a děda nosili hvězdy na náramenících.
Ne snad že bych proti němu osobně něco měl anebo že by si on na mne zasedl. Mezi námi nebyly třecí plochy. Padělatelskou dílnu jsme s Dědkem zavřeli někdy v osmém roce. Policejní nátlak? Nic takového. Nouze nás k tomu donutila. Turistů bylo čím dál míň, poptávka po originál hasselbladech prvních lunárních expedic ze dvacátého století nulová, režie vysoká – byli bychom blázni, kdybychom živili dílnu, která přestala živit nás!
Mantella II. se odstěhoval na Lagrang Jedna a Junior po něm převzal úřad, jak to na Luně bylo zvykem.
Vypadal právě jako ten průkopník na plakátě. Dovedl skvěle upřít oko k Novému Horizontu. Báječně se vyjímal při přehlídkách a při recepcích, při slavnostech Dne města (sto desáté výročí, to to ale utíká!), při vyřazování nových důstojníků.
Mě nikdy nepozvali, to ne! Díval jsem se na Mantellu III. jenom na obrazovce při zpravodajských relacích.
"Vidíš ho, lumpa?" říkával jsem Dědkovi Čuchákovi. "Na staré známé si ani nevzpomene."
"Zaplať pánbůh," dodával k tomu Dědek Čuchák moudře.
A najednou si vzpomněl.
Po dlouhatánských letech jsem se ocitl znovu na prefektuře.
Kancelář Juniora byla mnohem přepychovější, než na jakou jsem si pamatoval z tatínkových dob. Připomínala kapitánský můstek nějakého galaktického křižníku (kdyby nějaké galaktické křižníky existovaly jinde než v dobrodružných seriálech). Všechno účelné a masivní, jakoby připravené odrazit palbu blasterových děl Spojené flotily Zelených mužíčků.
Mantella III. mě přijal celkem vlídně, usadil mne do otáčivého křesílka (doprostřed místnosti, kam jinam) a chvilku tlachal o ničem a o starých věcech, než z něho vypadlo, proč mě vlastně pozval.
"Mám tu na tebe udání, strejdo," řekl.
"No vida," poznamenal jsem. "Docela mě to těší. Jako za starých časů. Kdopak mě udal? – Promiň, to mi pochopitelně neřekneš, takže to zkusím jinak: Copak, copak? Co zlého provádím ve své kukani hlídače portu? Vodím si tam holky? Tluču špačky při službě?"
"Máš v držení androida. Porušení zákona o humanizaci Luny."
"Koho tohle mohlo…," vyhrknul jsem, ale vtom mi to došlo.
Dědek Čuchák!
Mantella III. se na mne díval pozorně, s účastí. Nechce nikomu ublížit, ani mně, ani Dědkovi. Jenže nestojí o maléry. Rád by se stal kapitánem, jako byl jeho otec, ba dokonce prefektem, čímž by překonal rodinný rekord služebního postupu.
"To je přece nesmysl… Víš to dobře!"
"Je mi líto. Přišlo udání. Museli jsme provést revizi. Dědka máme registrovaného jako androida už od roku 2062."
"Nikdy by mě nenapadlo, že držíte záznamy tak dlouho…"
"Držíme, držíme," pokyvoval Mantella III. hlavou.
"Dědek přece není android!"
"Podle záznamů ano."
"Je to v nejlepším případě kyborg!"
Chtěl jsem dodat, že po zákroku doktora Kurze je to z osmdesáti procent skoro člověk, ale raději jsem to spolknul. Znal jsem dědu, znal jsem i tátu, poručíka jsem houpával na kolenou, ale přece jenom je to policajt policajtská a touží po čtvrté frčce, v lepším případě po hvězdné šerpě prefekta.
"Nebyl registrovaný jako kyborg."
"Víš dobře, jak to tenkrát bylo: někdo ho zasáhnul čtrnáct padesátkou rovnou do hrudi. Myslel, že je po něm. Ještě ji mám schovanou, tu čtrnáct padesátku."

"To mi ani neříkej!"
"Copak jsem mohl Dědka registrovat jako kyborga? Jednak jsem neznal jeho jméno…"
(Dědek nezná svoji identitu dodnes, nikdy jsem mu nepřiznal, že se vlastně známe už sto let, z dob jeho mládí, nikdy jsem mu neřekl, za jakých okolností jsem ho spatřil naposledy v jeho původní podobě.)
"… jednak jsi ho nechtěl vystavit nebezpečí druhého atentátu," doplnil mě Mantella III. "To já vím. Proto jsi ho registroval jako androida. Jenže, Kubo, proč jsi něco neudělal v roce dvaadvacet? Píšeme rok pětačtyřicet!"
Rok dvaadvacet… Velký hon na androidy. Mládež opilá radostí rozbíjela velikými kladivy androidům hlavy. Říkalo se tomu "louskání kokosů". Veliká legrace. Stroje se nechávaly pobíjet bez odporu. Když si páni přejí, nechám se pobít, to asi byla jejich poslední myšlenka. Zatetelila se v tom divném rosolu, který měli místo mozku, a už následovalo veliké bum!, karbonitová lebka praskla a rosol stříkal všude kolem. Veliká legrace. Bum, a kokos je vejpůl.
"Nikdy mě nenapadlo, že někdo bude brát vážně fintu starou šedesát let!"
"No vidíš, a bere."
"Co s tím chceš dělat? Mám Dědka umlátit kladivem?"
"Kdyby to mělo dopadnout špatně, odsuneme ho na Lagrang."
"Ten prý budou rušit."
"Nesmysl," řekl Mantella III. rychle. "Kdo ti to napovídal?"
"Lidi říkali."
"Lagrang je poslední přestupní stanice mezi Zemí a Lunou."
"Tak jako tak sem nikdo nelítá. Proč držet v chodu stanici, která spotřebuje pomalu víc energie než habitaty, co zbyly na Luně?" Už jich moc není. Sedm na přivrácené straně a dva na odvratu.
Viděl jsem do Mantelly III. jako do sklenice vody. Kdyby Lagrang Jedničku zrušili, táta by se vrátil na Lunu – a třeba by se chtěl vrátit do funkce! A potom: adié kariéro, adié čtvrtá frčko. A hvězdná šerpa? K smíchu!
Pozorně jsem se díval Mantellovi III. do tváře. Uvědomil si to, přinutil se k úsměvu a zavrtěl hlavou.
"Kdyby se něco takového chystalo," řekl, "musel bych to vědět."
Neřekl jsem na to nic. Co jsem taky měl říkat? Vždyť Mantella III, vypadal za svým psacím stolem tak sebejistě, tak nedobytně, byl jak navržený podle vzoru dekorací dobrodružných psycho-příběhů (kde jsou ty časy, kdy jsem se zúčastnil natáčení primitivního iluzinu pro firmu Pan-Universal). Tvářil se až nafoukaně, ale tím větší jsem měl dojem, že něco skrývá, nějakou vnitřní obavu.
"Proč tolik starostí o Dědka Čuchára?" vypálil jsem na něho od boku. "Netušil jsem, že policie tak pečuje o občany pochybné pověsti. No ovšem, co jiného Dědek Čuchák je? Máte na jeho přestupky v pamětích nejmíň tak velký blok jako na ty moje."
"To ano," řekl suše.
"Co kdyby…," přemýšlel jsem nahlas, "co kdyby to šlo zařídit tak…"
Připadalo mi to jako docela dobrý nápad.
"Ven s tím!" povzbuzoval mě Mantella III.
"Nemohli byste ho prohlásit za člověka? Vždyť on je v podstatě člověk, jenom mu trochu vyspravili organismus."
A doktor Kurz tomu nasadil korunu. Má zlaté ruce, doktor Kurz, ale mohl by o ně přijít, až mu přijdou na všechny jeho kšeftíky a pořádně ho klepnou přes prsty. Ne, já ho neshodím, na mě je spolehnutí.
Luigi Mantella III. se na mne díval ponuře, jako kdybych řekl něco, za co bych se měl stydět. Nejsem moc citlivý, ale pod pohledem toho holobrádka jsem se na křesílku zavrtěl. I kdybych žil dvě stovky let, nepřivyknu tomu probodávacímu pohledu, marná sláva.
"Kubo," pravil poručík, "ty jsi nevyléčitelný naivka. Nikdy nepřestaneš podceňovat schopnosti policie."
Unaveným, skoro omrzelým hlasem zabrumlal cosi stranou. Měl asi orákl zabudovaný do šuplíku, či co. To bylo poslední, co mne napadlo jakž takž zábavného. Orákl hned vzápětí vyčaroval projektid Kazika Pruse ve dvou provedeních, zdravého, jak jsem ho vídal, a pak upraveného výstřelem čtrnáct padesátky. Jak víte, ani ten druhý obrázek nebyl pro mne žádné novum, jenže tehdy v soukromé pracovně pana Kriegsmanna jsem ho viděl jen v plošné projekci, kdežto tady byl pěkně trojrozměrný, jen si sáhnout.
"Dej to pryč!" vykřikl jsem a odvrátil hlavu. Žaludek se mi zahoupal. Co se to se mnou děje? Jen se mi překulila stovka, už mám nějak labilní nervy.
"Ty sis vážně myslel, že nevíme, kdo je to Dědek Čuchák?"
Jiskra inteligence mi proskočila myslivnou.
"Už to víte nejmíň padesát let," podotkl jsem.
Luigi Mantella III. se podíval někam pod stůl, asi tam měl nějaký privátní displej, pak trochu uraženě našpulil ústa a vzhlédl ke mně.
"Dejme tomu, že je to tak," řekl.
"Jestli zaznamenáváte jména informátorů," pokračoval jsem, "tak ti asi něco řekne jméno Dumoulins."
Usmál se a pokýval hlavou.
"Je to stará záležitost," podotkl. "Kde je asi panu Dumoulinsovi konec."
"Jeden čas o něm bylo hodně slyšet. Udělal kariéru v Pan-Universalu jako režisér. Těsně před tím, než systém iluzinu zkrachoval. Pak se Dumoulins propadl do země. Doslova, protože on odešel zpátky tam nahoru," ukázal jsem prstem tím směrem, kde se na plastikový poklop Arkádie šklíbil šmouhatý obličej matičky Země. "Když už jsme u toho," dodal jsem jakoby nic, "kdo si tentokrát zažaloval na Dědka Čuchára?"
"Řekl bych ti to, kdybych to věděl," řekl Mantella a byl upřímnost sama. "Sám bych to rád věděl. Sakra, Kubo, tohle není jen tak. To udání přišlo anonymně, prefektovi rovnou na stůl."

To je tedy rána mezi oči.
"Odkdy se prefekt zabývá prkotinami?"
"On se tím nezabývá, však na mne celou věc přehrál. Ale vrtá mu v hlavě otázka, proč ten horlivec pro očistu Luny poslal udání rovnou jemu. Uložil mi ten případ a nařídil, že ho mám okamžitě informovat, jak jsem celou věc vyřídil."
"Co kdyby…," zapřemýšlel jsem znovu, "co kdybys panu prefektovi vzkázal, že šlo o omyl. Ze jsi Dědka Čucháka osobně ohledal. Že to není android, ale obyčejný kyborg, proťák, jakých běhají po Luně tisíce."
"Ty pořád ještě nic nechápeš a chceš, abych ti to podal po lopatě. Copak ti není jasné, že o Dědkovi víme opravdu všechno?"
Ruce mi nějak ztěžkly a sesuly se mi z opěradel do klína.
"Vy tedy víte, že…"
"Ovšem. Víme, že spáchal na Českopolské několik vražd. Víme, že pracoval pro tajnou havířskou organizaci jako Kat."
"Před sto lety!" vykřikl jsem. "Někdo ho za to sejmul čtrnáct padesátkou, rozsekal ho na kusy, před chvilkou jsi viděl výsledek té řezničiny. Doktoři na Lagrangu ho dali dohromady, oni ho znovu vyrobili, byl to zázrak, že se jim to tenkrát s tou primitivní technikou povedlo! Luigi, Dědek netuší vůbec nic o své minulosti. Jeho život začíná na Lagrangu, to je pro něho rok nula. Jeho dnešní vědomí nemá s vraždami sto let starými vůbec nic společného. Mezi Kazimírem Prusem a Dědkem Čuchákem není žádná souvislost."
"Je," řekl Luigi Mantella III. a bylo vidět, že sám příliš nevěří tomu, co říká. "Jeho individuální genekód je dnes stejný jako před sto lety. Z právního hlediska jde o jednu a touž osobu. Vůbec nezáleží na tom, jestli si ona osoba pamatuje na svoje činy spáchané před sto lety, jestli se k nim hlásí a cítí za ně odpovědnost. Podle litery zákona je Dědek Čuchák vinen vraždami a pokusy o vraždu, spáchanými v létech 2044 až 2045 na dole Českopolská Kazimírem Prusem!"
Měl jsem pocit, že se mi něco zdá.
Ze stěn na mne přísně hleděly tri-di portréty Velkého otce Mantelly a Velkého děda téhož jména. Oba muži měli tytéž průkopnické oči jako třetí nositel rodového jména, Mantella III. je už jistě dávno zvyklý na ustavičný dohled obou Velkých, ale možná, že je mu někdy z něho nevolno. Musí si uvědomovat, že má daleko do otcovy a dědovy tvrdosti. Je to šutrák třetí generace. V umělé atmosféře habitatu jeho policejní geny změkly a zvláčněly, stejně jako všem ostatním příslušníkům Poslední generace. Chcete důkaz?
Kdyby nebyl změklý, vůbec by se mnou nevedl hovory.
"To je ale kolosální nesmysl! Tohle je zákon? Tohle je spravedlnost?"
"Podívej se na to z druhé strany, Kubo," řekl Mantella III. "Představ si, že jsi vrah. Zabil jsi, dejme tomu, matku a její tři děti. Umyješ si ruce, osušíš je ručníkem a odejdeš k nejbližšímu pokoutnímu lékaři a řekneš mu: ‚Pane doktore, udělejte ze mne úplně nového člověka. Moji osobnost vygumujte, nechci si v sobě podržet ani jedinou vzpomínečku. Chci nové tělo, chci novou psychiku, chci nové jméno.'"
"Tohle by nikdo neudělal."
"Kdyby mu hrozilo trestní stíhání za vraždu?"
"Nikdo se nevzdá dobrovolně své osobnosti."
"Vzdáváš se jí každý večer před usnutím!"
"Jenže vím, že se ráno probudím. Nebo v to aspoň doufám."
"I v tomhle případě víš, že se probudíš. Nebude ale z tebe Kuba Nedomý, ale, dejme tomu, Suzan O'Neillová. Že nebudeš mít minulost, vzpomínky? Co na tom! Dostaneš nové a krásné tělo a za čtrnáct dní budeš mít vzpomínek habaděj!"
Přiznám se, že jsem nikdy nedokázal uvažovat o Dědkovi Čuchákovi jako o pachateli nelegálních poprav. Když mi tehdy před lety pan Kriegsmann prozradil tajemství Dědkova původu, vzal jsem je na vědomí, ale jenom rozumem, nikdy ne citem. Nedokázal jsem tomu plně uvěřit. Koneckonců, znal jsem Dědka už hezkých pár roků před tím, než jsem se setkal se společností Pan-Universal a jejím generálním ředitelem!
"Proč Dědka nestíháte?" zeptal jsem se trochu vyzývavě.
Poručík pokrčil rameny.
"Před sto lety byly na Luně úplně jiné poměry než dnes."
Trochu jsem poposedl. Ty mi budeš něco vykládat o tom, jaké to bylo na Luně před sto lety, mlíčňáku!
"Havíři si vyřizovali účty mezi sebou a policie se jim do toho nepletla. Na Českopolské – a na ostatních šachtách taky – našli sem tam nějakého mrtvého. Pašeráci těžkých narkotik, násilníci, zloději, blázni, vrazi. Tenkrát se z toho nikdy nedělal předmět policejního zájmu. V análech naší mordparty neleží fascikl označený Vraždy na Českopolské. Jenom v archívu je maličká zmínečka o tom, že Ladislav Peška zvaný Dědek Čuchák je totožný s Kazimírem Prusem, vykonavatelem nelegálních poprav na dole Českopolská v létech 2044 – 2045, tečka."
"Jak dlouho to víš!"
"Jak dlouho?" opakoval po mně sarkasticky. "Od včerejška. Vím to od chvíle, kdy jsem od prefekta dostal příkaz, abych vyřídil aféru s androidem. Ano, neškleb se, přesně tak to prefekt řekl. Položil jsem pár všetečných otázek oráklu – a tu to máme, Dědek Čuchák a Kazimír Prus jedno tělo jsou."
"Tak to je teda moc pěkný," řekl jsem. "Dědek nesmí být androidem, protože androidům je vstup na Lunu zakázán. Jako android se nesmí přestěhovat na Lagrang, protože Jednička je před zrušením. Nemůže se registrovat jako člověk, protože by se rozvířilo bahno těch starých záležitostí a někoho by mohlo napadnout, že vraždy netrestané roku 2045 mohou být docela dobře potrestané v roce 2145. Co tedy zbývá, smím se zeptat?"
"Návrat na Zemi," řekl poručík. "Ať to obracím na jakoukoli stranu, vždycky mi jako výsledek rovnice vyjde návrat na Zemi."
"Dědek by raději umřel," vybafl jsem. "A já Dědka na Plesnivku nepustím."

Vypochodoval jsem bez formalit srdečného loučení, ale v zádech jsem ještě dlouho cítil teplo v místech, kam se upíral poručíkův průkopnický zrak.
Kdyby se na mě díval o pár vteřin déle, vypálil by mi do zad díru.
3/

Vyšel jsem na ulici. Klimatizace naštěstí fungovala, takže jsem si mohl sklopit vysoký límec pršiplášťě na ramena, zato někde hořelo. Ve vzduchu byl cítit kouř a zdálky se ozývalo výstražné houkání. V poslední době pořád někde hoří. Jak by ne! Základní síť je stará nejmíň padesát let. Dosluhuje.
Jako celá Arkádie. Jako my všichni.
Ne, my nedosluhujeme. My přece nikomu a ničemu nesloužíme.
Podíval jsem se vzhůru. Už dávno se tomu, co bylo nad našimi hlavami, říkalo strop. Magistrát měl kdysi plno řečí o výhodách plastikové kopule, když se rušila umělá gravitace a spolu s ní i atmosférický dóm. Že prý se kopule bude čistit každé tři měsíce a my budeme mít nerušený výhled na Zemi a na hvězdy a na Slunce a na Lagrang a na všechny atrakce, které se v prostoru vznášejí. Dopadlo to jako vždycky, skutek utek. Za pár let byla kopule pokrytá vrstvou prachu půl metru silnou a magistrát se přestal k někdejším slibům hlásit. Mluvilo se o tom jenom při střídání stráží na radnici: nový starosta při rituálním házení špíny na právě odstraněnou sestavu hřímal o trestuhodné nedbalosti, která vedla k zaneřádění kopule. Očista je prvořadý úkol nového vedení, a on, starosta, se osobně postará o to, aby to netrvalo dlouho.
Skutek utek.
Standardní osvětlení… Ještě před pár lety se střídal simulovaný den s nocí. Ve dne se svítilo víc, v noci méně. Pak už jen prodlužovali noc (vždycky oznámili, že je to pro obyvatelstvo výhodné), a pak nějaký anonymní génius přišel na to, že den a noc je zdraví škodlivý nesmysl, který – jak prohlásila radnicí inspirovaná propaganda – vede k matení biorytmů lidského organismu, a zavedli standardní, jednou provždy stanovené osvětlení, při kterém si naše biorytmy pořádně odfrknou.
No a standardní osvětlení bylo – podle mého odhadu – asi tak poloviční než kdysi dávno za časů gravitechniky a turistické potopy osvětlení noční.
Náměstí bylo pusté, jen občas tudy projel nějaký ten vehikl, obvykle gravo s připojenými koly. Jsou směšná, tahle grava s koly, alespoň mně jsou k smíchu. Naše nová generace ale gravitechniku už ani nezažila. Takový Luigi Mantella III. může poslední opravdová grava pamatovat z dětských let.
Zamířil jsem na hlavní třídu. Kdysi jsem se vyhýbal jejímu ruchu, ale teď, když byla vylidněná, jsem měl rád její rozlehlost. Kráčel jsem pěkně prostředkem, abych neviděl zaprášené rolety zrušených obchodů, hospůdek a zábavních podniků, a pěkně jsem si vychutnával každý koláč světla spadající z kolmo umístěné lampy. Řada světelných koláčů mizela v dálce, vypadaly jak nepravidelně umístěné žlutavé tečky, protože zdaleka ne každá lampa svítila.
A ještě jednu výhodu mělo tohle moje putování prostředkem třídy. Nepotkával jsem tu žádné známé, po stovce let strávených v Arkádii jsem znal – přinejmenším od vidění – každého.
Vycházka končila u Sloupu, smutného pozůstatku posledního grandiózního projektu, který měl být na Luně realizován: zastřešení celé čtvrtiny povrchu přivrácené strany Luny! V každém habitatu měli takové Sloupy. Fakticky to byly hraniční kameny: u nich končila expanze, podnikavost, rozmach… a začínalo – co vlastně?
Dožívání? Má snad Su a její Poslední generace pravdu?
U Sloupu jsem zabočil do spleti uliček mně tak důvěrně známých. Tu a tam jsem si musel posvítit kapesní lampičkou. Na mnoha místech byly desky chodníku odklopené. Kdosi tudy sestoupil, aby prohlédl energovod, nebo kanalizaci či kdovíco. Nu a pak se neobtěžoval desku zase přiklopit.
Smutné uvažování mě plně zaměstnalo, ani jsem si nevšiml, že ze tmy přede mnou se ozývají nějaké ryčné hlasy, hudba a zpěv. Možná taky, že mi sluch už tolik neslouží jako dříve, nevím. Jisté je, že jsem si té party všiml o něco později, než si oni všimli mne, a to už bylo pozdě, abych zabočil do nějaké příčné uličky, nebo abych se vtiskl do výklenku ve stěně. Sotva mě spatřili, přestali pokřikovat a zpívat a i tu muziku vypnuli, aby se na mne mohli lépe soustředit.
"Hele, blaťák," zvolal jeden z nich, zřejmě pohlavár celé té party.
Bylo jich snad sedm, kluci i děvčata, všichni v blankytných uniformách Nové Hranice. Převyšoval jsem je nejméně o hlavu, a to byl neklamný důkaz mého pozemského původu.
Šel jsem tak zvolna, že bych pomaleji jít nemohl. A kdybych se zastavil, nebo se dokonce otočil a rozběhl, měl bych je na krku hned.
"Vždyť je to Kuba, hlídač z portu," ozvalo se jedno z děvčat, byla to, myslím, dcera Igora Palmenka; býval to moc dobrý gravitechnik.
Pokračoval jsem v chůzi, ale nerozestoupili se přede mnou, takže jsem musel zastavit.
"Překážíte mi," řekl jsem jim docela mírně.
Mladé tváře.
Nevinné? Vůbec ne. Mladý člověk není nevinný. Je jako prázdný vak vysavače, dychtivý, aby co nejdřív nasál co nejvíce špíny. Jen jeden z deseti nebo spíš ze sta se dokáže v průběhu života špíně vyhnout a teprve pak, po mnoha zkouškách a pokušeních, je nevinný. Mně se to nepodařilo.
Mladé tváře. Znal jsem je samozřejmě všechny. Tohle je Markéta, když byla maličká, společně s jejími rodiči jsme se vypravili na odvrat, byl to moc hezký výlet, tenkrát byly výlety na odvrácenou stranu v módě. Jean-Marie Klein, tak se jmenuje tenhle pořízek, a ty kluku, ty se podobáš tátovi, jenže já si ani za svět nevzpomenu, jak se táta jmenuje a kam ho zařadit, Dědek Čuchák by si vzpomněl, ten by zalistoval v tom svém kybernetu, co má v hlavě, a hned by věděl.
"Ty překážíš nám!" křikl mi jejich pohlavár do obličeje.

Ne, toho jsem neznal. Vida, přece jenom někoho neznám, napadlo mě s určitým uspokojením. Za starých časů jsem nepoznal ani jednoho z tisíce lidí na ulici.
Mladá Palmenková chtěla pomoci.
"Ten za nic nemůže. Je to hlídač v portu."
"Jak to, že za nic nemůže. Narodil se na Zemi? Samozřejmě, jen se na něho podívej. Všichni mají svůj díl viny na téhle bídě."
"Vždyť už tady žije dlouho," nevzdala se Palmenková.
"Tím hůř!" křikl ten mladík zuřivě. "Tím hůř! Ať sype zpátky, odkud přišel, ať se potopí do toho svýho bahna blaťáckýho."
Vztáhl jsem ruku, abych si uvolnil cestu, když mě ten mladík znenadání udeřil pěstí do obličeje.
Byla to slabá, řekl bych měkká rána, stačil jsem uhnout hlavou na stranu, takže pěst se svezla po líci a příliš mi neublížila, ale naštvala mě ta rána převelice. Úplně automaticky jsem udeřil plochou dlaní dopředu, narazil jsem na něco křehkého, ruplo to, útočník odletěl nazad, a když jsem se na dlaň podíval, spatřil jsem krev.
Mládež se rozestoupila. Přistoupil jsem k ležícímu mladíkovi, abych mu pomohl na nohy, ale vztekle po mně kopl a trefil mě pod koleno. Tiskl si ruku na poraněný nos.
"Ty hajzle," huhlal zpod ruky, "my tě jednou zabijeme. Všechny vás zabijeme."
"Protože vám stojíme v cestě do Středu Galaxie," poznamenal jsem uštěpačně. Řečníci Nové Hranice toho vždycky hodně napovídají o Galaxii a jejím Středu. Je to tam samozřejmě moc fajn, ve Středu Galaxie. Já bych jim přál, aby se tam všichni odstěhovali. Určitě by si užili hodně legrace v tom Středu Galaxie.
"Helejte, nechte si toho," ozval se výhružně mládenec, který se tolik podobal svýmu tátovi.
"Vždyť já už nic neříkám," zabručel jsem a opatrně obcházel poraženého mládence. Noha mě pořádně bolela.
"Vy ho necháte utýct?" bědoval náčelník Krvavý Nos.
"Hej, stůjte! Půjdete s námi na policii. Tohle vám neprojde, bít občany na ulici."
Tak tedy, udat mě! Tuhle zdravou myšlenku porodila mozkovna Jean-Marie Kleina, poznal jsem ho dokonce podle hlasu.
"No ano! Zbil člena Nové Hranice!"
"Zavolejte někdo hlídku!"
"Pomoc! Pomoc!"
Přidal jsem do kroku. Dva z naháčů se za mnou rozeběhli, ale asi se báli, že se zastavím, otočím a zmlátím je (bylo by to tak dopadlo), a po několika metrech se raději zastavili a křičeli za mnou výhrůžky a sprostoty.
Domů jsem díky tomu dorazil trochu dřív, než jsem čekal, přestože jsem pajdal na jednu nohu.
Bydleli jsme s Dědkem Čuchákem pořád v tom starém bytě nad krámkem dnes už zrušeným. Proč se stěhovat? Nebyl to tak špatný byt. Dveře se otevřely bez vrzání a zámek okamžitě poznal můj hlas – díky dobře vybavené dílně jsme domácí zařízení udržovali v bezvadném stavu, rozhodně mnohem lepším, než byl arkádský průměr.
Zdálo se mi, když jsem tak stál v předsíni a svlékal si kabát, že shůry slyším nějaký cizí a přece povědomý ženský hlas. Že by měl Dědek dámskou návštěvu? Že by ozdravná kúra doktora Kurze byla natolik úspěšná, že…
Stoupal jsem po schodech pomalu a tiše, abych Dědka a jeho přítelkyni nevyrušil a neuvedl do rozpaků. – Jakmile se přesvědčím, že moje přítomnost je nežádoucí, okamžitě se dám na ústup. No dobře, řeknu to naplno: chtěl jsem si taky trochu zašmírovat, voyeurství je také v jistém smyslu sexuální radovánka, a těch jsem si užíval v poslední době pomálu.
Toho jsem se však nenadál, že Čuchákova návštěva je Su Wang-li, kdysi moje víc než důvěrná přítelkyně.
Kráčel jsem tiše, ale Čuchákův supersluch jsem neobelstil.
"Už je tady!" zvolal Dědek radostně.
Snad mě viděl svým rentgenovým zrakem i přes zeď!
Takto odhalen, vstoupil jsem na scénu.
Slušně jsem pozdravil, to je samozřejmé.
Su Wang-li vypadala znamenitě.
Oblečená do obligátní tmavé róby, která snad byla nad ňadry přilepená k tělu žvejkačkou; obepínala jí trup a boky a u kolen se rozbíhala doširoka do bohatě zřaseného kalichu. Zlatavé osvětlení našeho brlohu vytvářelo na sametovém povrchu těch šatů měňavé meandry. Kolem hrdla měla pětkrát obtočenou šňůru perel. Vlasy si sčesala vzhůru do složitě propracovaného drdolu. Tvář měla bledou, bez stopy líčidla. Usmívala se na mne a podala mi sedíc ruku k políbení.
Sklonil jsem k ní hlavu, ale rty jsem se ruky nedotkl, dosud mi z paměti nevymizela všechna ta ponaučení o dvorské etiketě, jimiž mě kdysi častovala.
Dědek Čuchák vstal, když jsem vešel, a byl trochu v rozpacích.
Jeho kyberneťák hučel v karbonitové lebce a nakonec zformuloval větu, která mě měla naladit do přívětiva:
"Su přinesla plný kartón piva!"
Nu, nepracuje špatně, ten Čuchákův kyberneťák.
Za chvilku, až Su vystrnadím, dám tvému kyberneťákovi jinačí námět k přemýšlení. Rozhodl jsem se totiž, že pěkně Dědkovi vyklopím všechno, o čem šla řeč u Luigiho Mantelly III. Jde do tuhého a už nemám právo před Dědkem něco skrývat.
"Dnes večer žádný večírek?" zeptal jsem se Su.
Dědek mi podával otevřenou plechovku vychlazeného piva.
"Pořád ještě žárlíš?" usmála se na mne.
"Není to žárlivost. Prostě… nelíbí se mi to."

"Škoda, že jsi takový suchar. Mohl by sis pěkně užít poslední roky na Luně."
To bylo jejich: poslední roky na Luně, Poslední generace. Nahoře na Zemi se kdysi říkalo: po nás potopa. A Zem? Netechnologická civilizace. Duchovno s Velkým D. Meditace. Služba Obecnému Dobru. Splynutí s přírodou. S čím ale máme splynout my na Luně? S těmi kameny kolem?
"Přišla ses pohádat?"
Mnul jsem si poraněnou nohu. Sáhl jsem na ni bezděčně, rozhodně ne proto, aby mě Su politovala. Všimla si toho a zeptala se, co se mi přihodilo. Vyprávěl jsem jí, ale hlavně Dědkovi, koho jsem na ulici potkal.
"Říkal jsem ti, abys večer nevycházel. Nikdo to už nedělá," káral mě Dědek. Hezky to syklo, když otevřel druhou plechovku piva. Ta první se už na podlaze rozkládala na prvočinitele.
"Je jich čím dál víc," poznamenala Su. "A mají čím dál větší moc."
"Řvou po ulicích a troufají si, když jich je sedm na jednoho."
"Brzo jich bude víc, až poslední Lagrang půjde do pece," poznamenala Su.
"Třeba nepůjde," nadhodil jsem a vyložil jim, co mi říkal Mantella III.
Su zavrtěla svou krásnou hlavou, pomalu, a usmívala se při tom smutně jako dobře informovaná královna.
"Vím z vysokých kruhů," řekla trochu povýšeným tónem, který mě dráždil už v době, kdy jsem ji ještě miloval, "že Lagrang padne co nejdřív. Magistráty všech habitatů z toho mají zamotanou hlavu. Část obyvatel Lagrangu se vrátí na Zemi, ale většina odejde na Lunu. Kdo by se chtěl vrátit do toho vlhka… střídavé počasí, nemoci, dejte pokoj!"
"Narodila ses na Zemi," připomněl jsem jí. Stiskla rty a pohlédla na Čuchák. Dědek horlivě zamžikal očima.
"Kvůli tomu přišla," řekl.
Ti dva tu něco pekli a teď to z nich leze jako z chlupaté deky.
Su se rozhodla vyložit karty na stůl.
"Slyšela jsem, že jsou v Arkádii lékaři zařízení na přestavbu osobnosti."
"Dědek Čuchák je toho hmatatelný důkaz," podotkl jsem. Su si přece musela pamatovat na Dědka připomínajícího Frankensteinovo monstrum, kyborga, který se dorozumíval pouze vysílačkou a nedovedl říct více než nějaké to "hu".
"Tys nikdy nepomyslel na to, že by sis dal změnit kostru?"
"Proč bych to dělal, proboha?"
"Protože na tobě každý na první pohled vidí, že pocházíš ze Země. A na mně taky."
"Co na tom?"
"Co? Před chvilkou jsi nám vyprávěl, jak ses porval na ulici. Málem ti přerazili nohu. Opravdu je ti to jedno?"
"Mě kopli do nohy a já jim rozbil nos v počtu jeden. Noha a nos, jsme si kvit."
"Teď snad ano, ale za pár měsíců? Co se stane, až se lidi z Lagrangu vrhnou na Lunu? Copak nevíš, že prakticky všichni podporují Novou Hranici? A že přesídlení občanů pozemského původu na Zem patří do jejich programu?"
"Já se usmrkanců nebojím," zabručel jsem a natáhl ruku pro další pivo. Su mě ale měla přečteného.
"Máš zrovna takový strach jako já," řekla přísně. "Dědek taky. My všichni, co jsme zbyli, se bojíme!"
"Jenže, Su, jestli má někdo na Luně právo říkat si průkopník, jsme to sakra my!"
"Jdi," usmála se, "a řekni to na schůzi Nové Hranice. Ty nejsi průkopník, protože jsi se nenarodil ani na Kole, ani na Lagrangu, ani na Luně. Pocházíš odněkud z Evropy, nebo jak se to město jmenuje, a máš směšně vysokou postavu, která překáží, zabírá moc místa, spotřebuje spoustu kyslíku a vyměšuje hromadu odpadu denně."
"Ty navrhuješ," řekl jsem pomalu a zřetelně, "abych šel k doktorovi a nechal se předělat na šutráckýho trpajzlíka, nechal si vyrobit mladistvou tvářičku a atletický tělíčko, a až bude doktor hotov, tak abych to tělíčko oblík do blankytný uniformy s iniciálama en há na rameni?"
"Ovšem," řekla Su a dívala se mi přitom do očí.
"Tak to tedy velký hovno," řekl jsem. Ani nevím jak, vzpomněl jsem si na drsný slovník havířů z Českopolské; snad to bylo tou nervozitou, která tu v místnosti vládla.
"Pro mne bys to udělal? Ze starého přátelství? Když tě o to moc poprosím?"
"Su, měj rozum! Nebude to nic platné! V policejních záznamech zůstanou genetické kódy, a jestli naháči převezmou v Arkádii moc, padnou jim do ruky i záznamy, a oni ten hon na čarodějnice rozjedou důkladně, to si dovedu představit."
"Co máme dělat?" zašeptala a měla slzy na krajíčku.
"To je přece věc magistrátu! Přestaňte si hrát na poslední generaci, přestaňte pořádat večírky, přestaňte chlastat a fetovat a zatočte s křiklounama z Nový Hranice, dokud jich je tu jenom málo a nemají žádnou moc! A potom zcela prostě zakažte přistěhovalectví, nikoho z Lagrangu do Arkádie nepusťte a bude pokoj. Ať si en há postaví vlastní habitaty a hlavně ať už hodně rychle vybudujou tu galaktickou flotilu a odstěhujou se hodně daleko. To bych si přál nejvíc."
"Kdybys ty byl starosta…," řekla Su, ale odmlčela se.
"Nejsem. Najdeš mě v boudě v portu. Zejtra to bude od dvou do deseti, pozejtří mám šestnáctku. Je to tak, Su. Já nikdy neváh s nějakou partou za jeden provaz."
"To byla tvoje životní chyba."
"Chyba? Snad štěstí, myslím si já," řekl jsem.
Vstala a já ji vyprovodil před dům. Už tam na ni čekalo cosi, čemu se říkalo auto. Rozloučili jsme se, ona plačky, já rozpačitě. Pak jsem se vrátil nahoru za Dědkem a řekl jsem mu všechno do detailu. Čekal jsem, že mi bude vyčítat, proč jsem mu to neřekl už dávno.
Dlouho mlčel a pak podotkl: "Hu!"
4/

V životě platí zásada Velikého Jinak.
Optimisté věří, že všechno dopadne dobře, a pesimisté, pevní ve své víře v neblahé vyústění všech dějů, se jim smějí.
Asi jsem realista, protože věřím, že všechno dopadne jinak, než si člověk představuje, ať už lépe nebo hůře.
Uvedu dva příklady, Dědka Čucháka a Lagrang Jedničku. Nejdříve ovšem Dědka, protože toho jsem měl skoro sto let v kuchyni, kdežto Lagrang visel v uctivé výšce nad povrchem Luny.
Bezmála půl století jsem v sobě nosil tajemství Dědkovy minulosti. Dlouhá léta jsem věděl o jeho totožnosti s vykonavatelem nelegálních poprav na Českopolské. Často jsem si říkal, že bych si to tajemství neměl nechávat pro sebe (často… no, asi tak jednou za pět let, při periodicky se navracejících záchvatech svatosti, kdy jsem přestával pít a běhat za ženskými a věnoval se jógovému cvičení, meditaci a autogennímu tréninku přesně v tom stylu, v jakém se tyhle nesmysly praktikují na Zemi), ale nakonec vždycky zvítězil praktický rozum nad moralitou.
Bude Dědek šťastnější?
Dokáže se vyrovnat s vědomím, že zabil spoustu (sám nevím kolik) lidí? Třeba se z toho pomátne na rozumu, nebo si dokonce sáhne na život. Je to přece jenom citlivý člověk.
Nu, a když jsem musel s pravdou ven, Dědek zareagoval úplně jinak, než jsem čekal.
"Hrome," pravil, "to tedy mám nárok na penzi!"
Já jako bývalý havíř jsem skutečně dostával jakési přilepšení, zatímco Dědek, muž bez minulosti, neměl nárok na víc než na sociální podporu.
Dědku jeden, já ti prozradím tajemství tvého života a ty na mě s penzí!
Kybernet v jeho makovici ale pracoval dál.
"Tak on se do mne trefil nějaký můj bývalý klient," podotkl po delším usilovném přemýšlení. Trvalo asi tři dny.
"Tvoji bývalí klienti," odpověděl jsem mu, "sní svůj věčný spánek na Poli rozptylu."
"Ty jsi taky můj bývalý klient," namítl Dědek Čuchák. "Moc života v tobě sice nezbývá, ale na Pole rozptylu máš ještě daleko."
"Pomohla mi náhoda."
"Třeba bylo takových náhod víc?"
"To bys měl vědět ty," odsekl jsem naprosto nelogicky, však taky Dědek jaksepatří zaprotestoval. Chtěl jsem si napravit reputaci a nasadil jsem do akce i rezervní brázdy šedé kůry mozkové.
"Mohl tě střelit buď klient, který ti vyklouzl z drápů podobnou náhodou jako já, ale mohl to být i nějaký tvůj komplic. Tys byl vykonavatel, ale o vraždách rozhodovali jiní. Za tebou stál nějaký Výbor Spravedlivých, nebo jak vlastně se ten spolek jmenoval. Později, když se dozvěděli, že policie už není vůči jejich popravování benevolentní, chtěli se zbavit nepohodlného svědka."
Dědkův kybernet hučel na plné obrátky.
"Nesmysl," tak zněl verdikt. "Já v tom byl namočený daleko víc než kdokoli jiný. Oni ty rozsudky vydávali, ale já je vykonával. Není logické, že právě já bych někoho chtěl shodit."
"Mně to nepřipadá zase tak nelogické. Představuji si sám sebe v kůži jednoho z těch Spravedlivých. Už to není žádný drsňák, havíř a chlap od rány. Má rodinu, vypracoval se k pěkné kariéře a najednou se dozví, že policie jde po nelegálních popravách. Uvažuje logicky: po kom půjde policie nejdřív? Samozřejmě po Katovi. Co udělá takový Kat, až ho policie najde a zatkne? Pokusí se shodit vinu na ostatní. To oni mě přinutili ke zločinu, to oni všechno zavinili! Já byl jenom nástroj, za mne rozhodovali darebáci z Výboru! Kdo jsou ti darebáci z Výboru, zeptá se policie a Kat bude zpívat jedna radost. Takto bude uvažovat ten společensky úspěšný někdejší člen Výboru, a aby upevnil pozici polstrované židle pod svým tloustnoucím zadkem, pro jistotu přeruší nejslabší článek řetězu, kterým je připoután k minulosti. Jediným výstřelem čtrnáct padesátky pošle Kata k čertu."
Dědka jsem sice nepřesvědčil, ale nasadil jsem mu brouka do hlavy, do jeho mozku lidského i toho druhého, kybernetického.
V následujících dnech byl ještě mlčenlivější než před zásahem doktora Kurze, protože jsem neslyšel ani to jeho "hu".
A potom zmizel, ztratil se, vypařil se a nepomohl mi ani poručík Mantella III., kterého jsem poprosil o pomoc. Dědek Čuchák pod zaprášenou kopulí Arkádie nebyl.
Tak to s ním skončilo opravdu jinak, než jsem čekal.
A s Lagrangem Jedničkou?
Mantella III. se nadarmo ujišťoval, že Lagrang zůstane tam, kde je, i s hordou aktivistů Nové Hranice ve svých útrobách.
Pověsti o jeho chystaném zrušení prosákly do všech buněk organismu zvaného Arkádie, a jak jsem slyšel, v ostatních habitatech to nebylo jiné.
Projevilo se to na Dni průkopníků, pořádaném každoročně ve výročí dne, kdy Neil Armstrong seskočil ze žebříku přistávacího modulu Apolla 11 a nadělal první šlápoty, které o padesát let později, náležitě petrifikované, šly znamenitě na odbyt jako exkluzivní popelníky. Ani si nedokážete představit, kolik takových zaručeně prvních šlápot jsem vyrobil; měl jsem ohromnou spotřebu měsíčního prachu a petrifikační pěny. Ten prach mi vozil nákladákem jeden šikovný blaťák (dlouho se na Luně neohřál), jmenoval se, tuším, Fuchs. Na šlápoty jsem měl raznici čili štancnu.
Na slavnost jsem nešel, měl jsem službu, samozřejmě. Wolanda mě uplatil dvěma kartóny piva, abych si vzal trojnásobnou šichtu, takový se z něho stal fanatik Nové Hranice! Vychutnával jsem tu parádu ve své kukani u obrazovky napájené načerno zřízeným vedením, které cucalo šťávu z majáku na střeše.
Centrální náměstí bylo blankytné jako zemácké nebe, budoucí hrdinové kosmu a galaktičtí průkopníci mašírovali kolem dokola a vyřvávali hesla a Stavropulos se svými lidmi se na to díval z tribuny potažené hvězdami posetým blankytným suknem.

Když se průkopníci dost namašírovali a napochodovali do sevřených šiků, s otevřenými hubami poslouchali, co jim Stavropulos vykládal.
Bez toho piva bych jeho projev nevydržel bez trvalé újmy na duševním zdraví.
"Planeta Země upadla do bahna trvalé dekadence," vykládal Stavropulos. "Její obyvatelé zradili ideály Člověka s velkým Č, jeho Cíl s velkým C, jeho Poslání s velkým P. Pouze Luna, Lagrang a těch několik doposud nezrušených kolonií na Marsu zůstávají neochvějnou výspou Pokroku, opět s velkým P. Zde žijí potomci Kolumba, Gagarina, Armstronga, Levierové a Iskandara!"
Chtěli mi onehdy nafackovat, tihle potomci Iskandara, jediného muže, který opustil hranice Sluneční soustavy na palubě sebevražedného letounu. Dostali ale na chrám páně. Stačili mě jenom kopnout pod koleno. Inu, klopotné jsou první krůčky vedoucí k Centru Galaxie, velké C a velké G.
Slovo "nestrpíme" použil Stavropulos celkem osmasedmdesátkrát, "vyžadoval" jednapadesátkrát, třiatřicetkrát "varoval", z toho dvanáctkrát "důrazně". Vím to přesně, dělal jsem si čárky. Projev zakončil efektně.
"Pohlédněte vzhůru, průkopníci! Vzhlédněte, a spatříte bělavý pás Mléčné dráhy, je to otevřená náruč Galaxie, která očekává příchod svých synů. My ji nezklameme. Ano, naše Veliká Hvězdná Matko, přijdeme za Tebou – a nebude to dlouho trvat!"
To je ale fór, blesklo mi hlavou. Když průkopníci vzhlédnou, uvidí pár tuctů umrněných luceren standardního osvětlení a nad nimi tu nejspodnější vrstvu prachu usazeného na kopuli.
Průkopníci vzhlédli a všichni do jednoho se rozeřvali v nadšeném jásotu.
On totiž Stavropulos nechal tu část kopule nad Centrálním náměstím očistit! Ten se vyznal v propagandě, Stavropulos, ten věděl, co na ty janky nejlíp zapůsobí! Mně osobně sice Mléčná dráha nikdy nedojímala víc než pára unikající z hrdla čajníku, ale kdo nedokáže mhouřit průkopnickým způsobem oči a vzhlížet k Novému Horizontu, neocení ani mohutnost náruče Veliké Hvězdné Matky.
Následovaly projevy hlavounů menšího významu, další pochodování a sborové zpěvy a na obrazovce byla co chvíli vidět průhledem v kopuli hvězdná obloha a na ní ten podlouhlý šedobílý flek zvaný Mléčná dráha.
To museli udělat mašinama, uvažoval jsem. Ručně by nedokázali tak velkou plochu očistit.
Že je na tu střechu magistrát pustil! Je chatrná a už hezky dlouho se mluví o generální opravě.
A co se stane, když ten prach z tak velké plochy přesunou na jedno místo konstrukce?
Nebyl jsem sám, koho to napadlo. Hodně se o tom mluvilo u Moulise v hospodě.
"To je tím," vykládal Moulis, "že se magistrát Stavropulose bojí. A proč? Protože Stavropulos dostane posilu, až Rada zruší Lagrang a všichni ti enháci se nahrnou sem k nám."
"Naháči," opravil jsem ho.
Moulis ani hosti zatím neslyšeli nic o naháčích, a tak jsem jim ten soukromý žertík vysvětlil. Enháci, naháči. Celkem prosté. Líbilo se jim to a několik dobrodějů mi za odměnu objednalo u Moulise pivo. Dobročinnosti jsem nikdy meze nekladl. Nu a zase jiní dobrodinci později donesli hlášku o mém žertíku do nejbližší sekce en há a odtud to šlo služebním postupem nahoru, až ke Stavropulosovi.
To jsem ale tenkrát, když jsem si otevíral hubu u Moulise v hospodě, nemohl vědět, jako jsme nikdo nevěděli, že se už pozítří kopule prolomí.
A prolomila se.
Stalo se to v noci, takže většina obyvatel Arkádie spala. Kopule praskla samozřejmě na nejslabším místě, tam, kde Sloup porušil původní nosnou konstrukci. Trhlina byla dlouhá pět set metrů a široká nejmíň padesát.
Probudil mne rachot. Celý dům se otřásal, obrázky padaly ze stěn a nádobí ve štelážcích v kuchyni zvonilo jako při zemětřesení. Spánkem jsem byl celý zpitomělý, takže jsem se nejdřív domníval, že se vrací Dědek Čuchák a tluče na dveře.
"Už jdu, už jdu," hulákal jsem. Nemohl jsem najít pantofle a úplně nesmyslně jsem obvinil Dědka, že mi je někam zašantročil. Postupně se mi ale v kotrbě vyjasňovalo. Pěstičky Dědka Čuchára nemohly udělat takovou paseku!
Telkom zaječel signál nejvyšší nouze. Ozval jsem se okamžitě. Byla to Su, k smrti vyděšená.
"Praskla kopule," křičela. "Kubo, slyšíš mě? Praskla kopule!"
Konečně se mi v hlavě rozsvítilo. Podíval jsem se na hodiny. Za deset minut půl druhé.
"Kde jsi?"
"Doma, Kubo, po…"
Dům se znovu otřásl a spojení zmizelo.
S Dědkem jsme bydleli, jak víte, ve starém domě, který byl podle dávno zapomenutých stavebních předpisů vybavený hermetizací. Jak je na tom ale Su? Má v bytě hermetické přepážky? Podle nařízení magistrátu, které nikdo nikdy nezrušil, by měla mít doma prostředky osobní záchrany. Jenže kdo v Arkádii nekašlal na tohle nařízení! Pod pevnou kopulí jsme všichni v bezpečí. Skafandr v bytě? Stejný nesmysl jako záchranný člun na kopci!
Já skafandr v bytě měl, dokonce ne jeden.
Můjtytondo, jakpak by ne, vždyť jsme s Dědkem kdysi vyráběli skafandry jako na běžícím pásе, mezi turisty byly v módě, šly na dračku, hlavně ty staromódní, styl sněhulák, s kulatou průhlednou přilbou!
Nezdržoval jsem se dalším pátráním po pantoflích a bosky jsem seběhl dolů do dílny. Ve starém harampádí mezi krabicemi neprodaného zboží, o které nikdo nemá a nebude mít zájem, jsem nalezl perfektního sněhuláka s velkokapacitní lahví, naštěstí doposud plnou. Do vaku jsem pak naházel pár dalších věcí, především jedny hermáky s kuklou a několika flaškami pro Su, bombu s těsnicí pěnou, články pro lampu a – nesmějte se – cepín a lano, jako za starých časů.
Mně někdo bude vyprávět něco o tom, co je to průkopník!

Vypadal jsem divoce, téměř jako Levierová při prvním sestupu na povrch Marsu. V plné polní jsem vyrazil do ulic. Vyrazil? Proplížil jsem se dveřmi, když jsem předtím z předsíně vyrobil improvizovanou přechodovou komoru.
Lidi! Ze starých časů pamatuju zpravodajství o fundamentalistických válkách. Nouakchott po zásahu atomovou bombou (měli v tom tenkrát prsty, pokud se pamatuju, saharští beduíni) nevypadal o nic hůř než Arkádie po té pekelné dekompresi.
Když jsem vyklouzl pootevřenými dveřmi, obklopila mě tma. Rozsvítil jsem reflektor, a kam jsem namířil jeho světelný kužel, tam se na mne šklebila hrůza. Ulicemi před několika okamžiky proletěl uragán. Celou protější fasádu jednoduše utrhl, zmačkal a zabarikádoval jí nejbližší křižovatku. Strnulý živočišným strachem jsem si svítil na rozpáraný dům. Jako brouci pod odklopeným kamenem se tu potáceli lidé v pyžamech a nočních košilích. Umírali za strašných bolestí, krev jim tekla z úst a očí, určitě křičeli, ale neslyšel jsem je. V druhém patře si nějaký člověk navlékal hermetický oděv, ale taky krvácel a postupně ztrácel vědomí. Vůle k životu ho ale nutila pokračovat, soukal se do oděvu stále pomaleji, navlékl si ho až ke hrudi, na chvilku strnul a pak zvolna padal na obličej.
Smýkl jsem světlem lampy vlevo. Tudy jsem se musel vydat, abych zamířil k domu, kde bydlela Su. Vydržel nápor unikajícího vzduchu? Byl právě tak starý a důkladný jako ten můj, kdysi v něm byla čínská restaurace Modrá laguna. Jak často jsem tam chodil, ale nikdy jsem si nevšiml, zda dveře mají hermetizační osazení! Určitě ano, utěšoval jsem se. Za těch starých solidních časů by magistrát nepovolil provoz podniku bez osvědčení o hermetizaci. Kde jsou ty časy gravitechniky a umělé atmosféry!
Byla to strastiplná cesta a bez cepínu a lana bych se asi daleko nedostal.
Příměr k situaci po výbuchu atomové bomby mi připadal čím dál vhodnější. Skutečně, jak jsem se blížil k hlavní třídě, obrazů hrůzy přibývalo. Tady už nebyly potrhané fasády (tam, kde průčelí nápor vzduchu vydrželo, se lidem uvnitř domů dohromady nic nestalo, viděl jsem jejich vyděšené tváře v tmavých obdélníčcích oken, tváře zespoda osvětlené nouzovými lampičkami jako při dětském maškarním plese, kde si nezbedové hrají na strašidýlka), tady už se hroutily celé domy, celé bloky. Moje nervy si kupodivu brzy zvykly na myšlenku, že nastal zánik Arkádie, a už jen víceméně mechanicky jsem registroval, který dům spadl a který vydržel, kdo kde bydlí, koho ze svých známých mám odepsat a se kterým se pravděpodobně ještě shledám. Tu a tam jsem viděl postavičky oblečené do hermáků. Mávaly na mne, ale nemohl jsem slyšet, co mi povídají, protože můj sněhulák byl starožitnost (třebaže falešná) a údajně pocházel z doby, kdy telkomy ještě pracovaly na frekvenci elektromagnetického vlnění. Postavičky mi ukazovaly směr, kterým jdou. Byl to směr, kterým se kácely domy, ten směr, kudy se ubíral uragán. Ti lidé se stahovali k místu neštěstí, chtěli pomáhat a vyzývali mě, abych šel s nimi. Tam někde vpředu se zhroutila kopule, otvor je třeba najít a zacelit a teprve potom magistrát spustí havarijní agregáty a uvolní vzduchové rezervy. Pokud nějaké má.
Cítil jsem se mizerně, když jsem na ně odmítavě mával, a nechtěl jsem slyšet, co si asi o mně povídali na své frekvenci, když se ke mně otočili zády a spěchali pryč.
Měli cestu snadnější, než jakou jsem měl já, protože šli ve stopách uragánu, ktežto já putoval napříč. Šlo to tak pomalu, že jsem často pochyboval, zda vůbec jdu vpřed. Některé domy se doslova převrhly jako krabice. Snad neměly vůbec žádné základy! Někde se odtrhly od podkladu i s podlahou, a to pak měli jejich obyvatelé naději na záchranu. Viděl jsem několik takových komicky převržených domů. Lidi za okny na mě mávali, chtěli mi cosi sdělit, snad mě prosili, abych jejich dům zase postavil tak, jak má stát, aby mohli zalézt do peřin a navázat přerušený sen. Když se ale podlaha přízemku utrhla, to pak bylo horší. Dekomprese vysála z domu lidi i jejich majetek. Ve zbořeništích ulic vznikaly kouty, do kterých tlak unikajícího vzduchu doslova nalisoval hrůzný slepenec mrtvol, trosek nábytku, šatstva, jídla. Komprimovaná ubohost zaniklého člověčenství. Dokázal jsem na tu spoušť pohlížet bez lítosti, jen jednou se mi sevřelo srdce, když jsem o cosi zakopl, a byla to panenka. Vzpomněl jsem si na svoji sestřičku, kterou jsem – před sto lety! – opustil plačící na Zemi a utěšil ji jenom slibem, že se vrátím a přinesu ten nejmenší kráter, který na Luně najdu.
Cesta pohořím trosek trvala téměř tři hodiny. Zachránců přibývalo, putovali v dlouhých řadách jako mravenci a nad hlavami jim dokonce přelétaly i staré dobré raketové ploštice. Někdo je zřejmě objevil (dobře nakonzervované) v nějakém záložním skladišti, dávno zapomenutém, a proto nezlikvidovaném magistrátní byrokracií.
Pokrytý prachem a po kolena potřísněný nějakou tekutinou (obával jsem se, že krví, a tato obava se, bohužel, měla splnit) jsem stanul před budovou, kde jsem kdysi trávil nejkrásnější léta života v Arkádii, v taneční vinárně Modrá laguna, po boku té nejmilejší a nejněžnější ženy, jakou jsem kdy poznal.
Dům stál. Oba sousední se zřítily. V troskách jednoho z nich cosi žhavě zářilo. Trosky by jistě hořely, kdyby k nim měl přístup vzduch.
Dům stál a jeho okna svítila. Ani bych se nedivil, kdybych nad vchodem spatřil světelný nápis Modrá laguna.
Dům stál a okna zářila, byla zakryta záclonami a na záclonách se tu a tam mihly nějaké stíny. Div jsem se nerozplakal štěstím. Su žila!
Zabušil jsem na dveře.
Otevřely se takřka okamžitě.
Také tato předsíň sloužila jako přechodová komora, ale nebyla to žádná improvizace: uliční dveře byly hermetizované přesně tak, jak velel magistrátní předpis z roku… kdovíkterého, a ty další, vedoucí do někdejšího sálu, jakbysmet.
Dveře se ovšem neotevřely samy. Obsluhoval je muž v parádním zlatistém hermetickém obleku. Jeho celohlavou masku vytvořil nejspíš nějaký významný umělec z doby zlatého věku. Za inspiraci si jistě vzal nějaké indické božstvo.
Ohlédl jsem se po indikátoru tlaku vzduchu. Ztrácel červenou barvu, až zmodral docela. Sáhl jsem si na přilbu, ale muž ve zlatém skafandru mi v tom zabránil několika výmluvnými gesty.
Nechápal jsem, oč mu jde, až mě napadlo, že vnitřek domu je bez vzduchu. Vždyť jsem viděl jen průčelí, mohla se utrhnout zadní stěna a Su… Ne, na záclonách jsem spatřil stíny. Uvnitř žili lidé. Zřejmě si stačili včas navléknout ochranné oděvy. Měli štěstí.

Moje milovaná Su také měla štěstí. Ano, co bych zastíral? Stále jsem ji miloval, třebaže se mi tolik odcizila.
Muž ve zlatém skafandru otevřel dveře do někdejšího restauračního sálu a jemným tlakem do zad mě přiměl ke vstupu.
V sále byla tma. Ohlédl jsem se. Zlatý muž stál mezi dveřmi v jasně osvětlené předsíni. Na bělostné podlaze jsem spatřil svoje stopy. Byly šarlatově rudé.
Muž dveře zavřel. Ocitl jsem se v naprosté tmě. Tápavě jsem popošel o několik kroků. Napřáhl jsem ruce jako slepec v neznámém terénu.
Dotkl jsem se něčeho měkkého, živočišně poddajného. To rozhodně nebylo tělo ve skafandru!
Vykřikl jsem děsem: co jiného mohlo vklouznout do mé náruče než mrtvola?
Světlo se náhle rozsvítilo a já spatřil těsně před sebou obličej své milované Su. Jak to, že jí neteče krev z očí a úst? Jak to, že se usmívá? Dokonce mi něco říká! Někam mě vede…
Zmateně jsem se rozhlédl kolem sebe.
Na bezvadně vyleštěném parketu vířilo ve valčíkovém rytmu asi dvacet párů, páni ve fracích, dámy ve večerních toaletách. Androidi oblečení do tradičních žlutých livrejí Modré laguny nalévali gentlemanům, kteří se nudili u baru. A vzadu u stěny, v boxech, kam světlo dopadalo jen s ostychem a v množství takřka neměřitelném, se to podezřele hemžilo a jen občas se v šeru blýsklo nahé stehno či holá záda.
Přešlápl jsem z nohy na nohu, ustoupil o půlkrok stranou.
Na vyleštěných parketách opět zůstal krvavý otisk.
Muselo to vypadat jako valčíkový krok, protože tančící dvojice (všichni se na mě totiž dívali, muž ve zkrvaveném skafandru uprostřed tanečního parketu není nenápadná figura) se zastavily, páni pustili z náručí své dámy a všichni, páni i dámy, začali tleskat.
Patřil jsem zřejmě k jednomu z bodů velkolepého programu tohoto večírku pořádaného lidmi, kteří si říkali Poslední generace. Slavili zánik Arkádie a chystali se uvítat poslední hodinku svého života, která, jak věřili, nastane ještě dnes.
5/

Bez pomoci techniků z Lagrangu by to s Arkádií dopadlo špatně, asi bychom všichni zahynuli, až bychom vypotřebovali poslední kubíky rezervních zásob kyslíku.
Jak jsme se později dozvěděli, komodor Nové Hranice Avram Stavropulos okamžitě po havárii kontaktoval nouzový štáb hnutí na Lagrangu a pomoc už byla na cestě, když jsem se prodíral troskami, abych pomohl Su.
Pokud jde o dekompresi, Lagrang byl vystavený přibližně stejnému riziku jako kterýkoli habitat na Luně. Arkádský magistrát však s žádnou havárií vážně nepočítal, kdežto správa Lagrangu, plně ovládaná příslušníky en há, držela v pohotovosti úderné jednotky opravářů čtyřiadvacet hodin denně. Všichni ti muži a ženy byli výtečně vycvičení a vybavení technikou a položili by i život, kdyby to okolnosti vyžadovaly.
Na místo havárie jsem se dostal pozdě, až po strašném výstupu ve zrušené tančírně někdejší Modré laguny, kde jsem se porval s nějakými chlapy a kde i malá Su – krušno vzpomínat – ode mne nakoupila nějaký ten políček. Měl jsem být velkolepý bod programu jejich večírku (Su mi přísahala, že byla sama, když mi volala, a že její kumpáni k ní přišli až později, ale čert jí věř). Velkolepý bod programu jsem byl zcela určitě, míň už se asi počítalo s tím, že budu bod poslední a vrcholný. Podal jsem pěkný výkon a docela rád vzpomínám na ty okamžiky, kdy přede mnou páni ve fracích se zkrvavenými nosy prchali do koutů. Vzpomínám rád, ale nerad vyprávím, hlavně proto, že do toho byla zapletená Su.
Zajímavější bylo to, co se dělo u Sloupu, kde se kopule pod tíží navršeného prachu prolomila.
Čím blíže epicentru (proč neužívat toho slova?), tím byla volnější cesta. Uragán tu dosahoval maximální síly. Některé stavby vydržely, ale ty chatrnější vzal unikající vzduch prostě s sebou. Nikde se nevršily žádné trosky. Ty vylétaly v prvních minutách katastrofy otvorem ven. Vzduch kapalněl, shlukoval se do obrovského mraku, z kterého pršelo dolů vše, co tornádo sebralo při své vražedné cestě; takže pršely roztříštěné domy se vším všudy, i s obyvateli, které smrt zastihla ve spánku. Byl to déšť vražedný, protože kopule, vetchá natolik, že nesnesla závěj prachu, se hroutila všude tam, kam na ni trosky dopadly. Tato druhotná pohroma postihla zejména východní arkádské čtvrtě, jak se ukázalo později. V prvních minutách zahynulo přes sto padesát tisíc lidí, ve fázi druhé k nim dalších padesát tisíc přibylo. Počet obyvatel habitatu během té strašné noci klesl o třetinu!
Vrátím se ale ke svým osobním zkušenostem.
Zatímco jsem se rval v tančírně, glydery úderných čet z Lagrangu přistávaly – velmi opatrně – na nepoškozených částech kopule. Ano, byly to glydery! Navzdory tomu, že Rada zakázala veškerou gravitační techniku, na Jedničce se zachovala flotila přepadových glyderů (s plným vědomím Můstku, jak obyvatelé Lagrangu říkali svému magistrátu). Neuznáváme žádné žvásty o degradaci hmoty, prohlásili prý nejvyšší činitelé en há, a v případě nouze nezaváháme a gravitechniku použijeme. A když jsem kráčel hlavní třídou, úderníci v blankytně modrých hermetických oděvech už natahovali přes největší trhliny čtvereční kilometry krycích fólií.
Nekráčel jsem sám.
Hlavní třída byla plná lidí. Kdyby se tu ocitl někdo nezaujatý a pozoroval ty davy, aniž by ztratil smysl pro humor, musel by se smát. Pestřejší přehlídku ochranných obleků byste neviděli ani na nejbláznivějším maškarním výletě. Jak je to dlouho, co se přestalo s ježděním na výlety! Bez gravitechniky se těžko cestovalo po silnicích a dálnicích, které rychle chátraly, protože jejich jemný povrch rozbíjela kola těžkých improvizovaných vozidel. Spatřili byste hastroše ve starodávných skafandrech s kulatou přilbou, ve sněhulácích – jeden z nich jsem byl já. Viděli byste hermetické oděvy pracovní i sportovní, horolezecké, lyžařské, střelecké, běžecké, bruslařské. Ty byly mimořádně komické, protože brusle byly pevně spojené s podrážkou, takže nešťastníci v nich pajdali, klopýtali a káceli se, ale zase vstávali a pokračovali v cestě vpřed, protože chtěli pomáhat. Nejkomičtěji ovšem vypadaly skafandry zábavní, které bývaly v módě v době zlatého turistického věku Arkádie. Viděli byste styl Pohádek tisíce a jedné noci, styl středověký, potápěčský,

démonický, antický i kovbojský. Módy se tenkrát střídaly rychle, v rytmu těch bláznivě veselých let. V kdejaké domácnosti byste našli někde ve skříni schovaný takový maškarní skafandr po rodičích nebo po dědečkovi, a jak se ukázalo, mnohde to byl jediný skafandr schopný provozu.
Tím jsem si ovšem nelámal hlavu. Spěchal jsem vpřed, a pokud jsem si něčeho všímal, tak jenom toho, že lidí bylo kolem mne čím dál víc, takže se náš společný postup zpomaloval, až uvázl docela.
Jak už jsem řekl, nemohl jsem s nikým komunikovat, a to mě mrzelo už proto, že za zorníky skafandrů lidí kolem sebe jsem poznal mnoho známých tváří. Známí brzy pochopili, jak jsem na tom, a tak jsme se dorozumívali gestikulací. Šlo to snadno, protože nejčastěji používané gesto bylo krčení ramen. Ne, nevím přesně, co se vlastně stalo, nevím, proč nepostupujeme, nevím, co je vpředu.
Dav houstl. Zezadu se na nás tlačili nově příchozí. Znervózňovalo mě to, protože zásoba kyslíku v lahvích na mých zádech (díky několika brutálním zákrokům náležitě obnovená v Modré laguně) mi nemohla vydržet donekonečna, a jestli se brzy nezačne něco dít, musíme se vrátit, odkud jsme přišli, jinak tu docela zbytečně všichni pomřeme.
Jak se ale vrátit, když přicházejí noví lidé, žhaví touhou pomáhat stejně jako my?
Konečně se začalo něco dít!
Nastalo veliké cloumání a lomcování, tam a hned zas onde se dav prudce pohnul kupředu, jeden takový proud brzy popadl i mne a táhl kupředu, opravdu se to podobalo proudu v nějaké kapalině, byly tu i víry, několikrát mě to zatočilo dokolečka, takže jsem ztratil přehled, kterým směrem vlastně postupuju, a uklidňovalo mě jen vědomí, že v té kaši nevězím sám, a taky to, že směřujeme k reflektorům, které zářily někde vpředu, zavěšené na vysokých pylonech.
Pak se to kolem mne zamodralo blankytem uniforem en há, nějaké ruce mne popadly a šouply do korby náklaďáku přecpaného lidmi ve skafandrech, za mnou přibylo ještě dobře patnáct dalších, a pak tma, houpavý pohyb žaludku, strach ze stísněného prostoru (třebaže klaustrofobií jsem netrpěl nikdy, jak dobře víte), a ten trapný stav trval až do chvíle, kdy náklaďák zastavil, my se vyhrnuli ven na ostře osvětlenou plochu, kde se to zase blankytně modralo, a tam mi nějaké ruce zezadu sejmuly přilbu.
"Pokračovat, pokračovat, padám, padám, jedem, jedem," křičely zupácké hlasy.
Někdo do mne strkal zezadu i ze stran, ale stačil jsem se rozhlédnout a brzy jsem byl doma: dovezli nás na někdejší bruslařský stadión. Led tu už dávno nebyl, takže jsme klopýtali po rozbité silikitové podlaze. Modří si počínali dobře, jako vycvičení ovčáčtí psi: dělili nás do skupinek po deseti a za ustavičného křiku "padám, padám" nás hnali vpřed, až se jim nějaké místo zalíbilo, a tam nás přinutili, abychom si sedli a položili si ruce na temeno hlavy.
Shůry k nám promlouval velebný hlas:
"Zachovejte klid, neopouštějte vyhrazené stanoviště, nemluvte. V případě naléhavé potřeby zvedněte levou paži. Stráž se o vás postará. Potřebu vyměšovat nepovažujeme za naléhavou potřebu."
"To se máme posrat," zeptal jsem se věcně svého souseda. Znal jsem ho od vidění, byl to technik od vzduchových kompresorů, šutrák v druhé generaci. Ani jsem nestačil zavřít ústa, a už jsem ji měl. Rána přišla zleva zezadu a srazila mě na bok. Půlka obličeje mi snad explodovala a v ústech bylo slano. Nechápavě jsem pohlédl vzhůru: nade mnou stál mladistvý průkopník ozbrojený něčím, co vypadalo jako čtrnáct padesátka, mělo to ale mnohem menší ráži a dole hranatou krabici, snad zásobník. Že by palná zbraň? Ty jsou přece už dávno zakázané!
"Hlavní zásada je mlčení. Mlčte a nic se vám nestane. Mlčte. Brzy budete mít příležitost k hovoru. Zatím mlčte. Mlčte, dokud nebudete vyzváni, abyste mluvili. Mlčte."
Mladistvý průkopník mi pomohl si sednou. Můj soused byl tak ztuhlý hrůzou, že se bál pohnout prstem.
"Drž hubu, ty hajzle, nebo ti vymlátím zuby z tý tvý zasraný držky," pravil mladistvý průkopník vlídně.
Byla to dobrá lekce pro mne i pro všechny kolem.
S rukama na temeni jsem tedy dřepěl beze slova. Protože jsem byl vyšší než většina lidí kolem, měl jsem celkem dobrý výhled. Byly nás tu tisíce, všichni seděli v hloučcích a uličkami mezi hloučky se volně procházeli krokem vítězů úderníci en há se zbraněmi v rukou. Ano, určitě to byly zbraně.
Hlava mi třeštila bolestí.
Netrvalo to ale dlouho a spatřil jsem dvojici neozbrojených úderníků. Kvapně kráčeli zcela zřejmě ke mně. Ani to nebylo zcela bez komiky, protože chodili cikcak, hned vlevo, hned vpravo, jako by šli bludištěm: pochodovali uličkami mezi jednotlivými skupinkami vězňů.
Vězňů? Ano, co jiného jsme byli!
Přišli až k nám, vybídli mě, abych vstal, a vedli mě lidským bludištěm, zase cikcak, zase vlevo – vpravo, až k průchodu v mantinelu a pak uličkou mezi lavicemi někam vzhůru, do nejvyšších pater tribuny. Tam zářilo narudlé světlo, hemžili se tam nějací lidé, slyšel jsem hrubý křik a taky nářek, asi někoho mlátili.
Ti chlapci měli plné ruce práce.
Muži v uniformách obou odstínů modři: policisté v tmavomodrých, úderníci NH v blankytných, činorodí, důležití, energičtí, všichni pracovali jedna radost. Tam vedli muže k výslechu, tam zas jiného od výslechu vlekli, tam jeden huhlal jakési tajné pravdy do pojítka, jeho druh se dohadoval s mobilním oráklem obklopen napjatě naslouchajícími kamarády ("Ano, ano, to asi ten chlapík říkal,") a pak se všichni rozeběhli za nějakými významnými úkoly. Páchlo to tu potem a krví, sychravou zimou – a strachem.
Mne přivedli ke stolku ozářenému přenosnou lampou. Seděli u něho dva muži. Zprvu jsem viděl jenom jejich ruce, protože světelný kužel nesvítil výš než na jejich hruď, ale později, když si moje oči zvykly, rozeznal jsem i tváře a jednu jsem poznal.
Byl to poručík Luigi Mantella III. Ten druhý, oblečený do stejnokroje důstojníka úderných sborů Nové Hranice – byl to nejspíš taky poručík – štěkl:
"Jméno…"

"Jakub Nedomý, známá firma," odpověděl za mne poručík Mantella III.
"Známá firma, no vida," pravil bledě modrý spasitel lidstva. Pak se podíval kamsi za moje rameno.
"Zadržen na místě činu," řekl jeden z mých průvodců.
"Na místě činu, jak jinak. Původem ze Země. Jeden by se z vás poblil."
"Poslyšte, já…," začal jsem, ale umlčela mě rána pěstí. Dopadla těsně vedle toho místa, které už bylo pěkně modré po úderu pažbou. Půjde-li to takhle dál, budu pořádně zmalovaný. Podle toho, co se dělo kolem mne, jsem mohl s touto eventualitou stoprocentně počítat, pokud mi Mantella III. nepomůže.
Zatím to ale tak nevypadalo. Mantella III. nedával najevo ani špetku účasti.
Orákl postavený na stole sykl a vyjel z něho výpis.
"Pěkně dlouhý rejstřík," poznamenal cizí modrásek. "A vida, ve stejném bytě žije ještě jeden takový dobytek." Tím dobytkem myslel Dědka Čuchára. Pokynul jednomu z mých průvodců, aby se spojil s hlídkou. "Chci toho syčáka mít během půlhodiny tady."
Chtěl jsem podotknout, že se to sotva podaří, ale raději jsem si vysával krev z poraněné dásně. I přes svůj věk mám učenlivou náturu: stačí dvě rány a už vím, že nemám mluvit, nejsem-li tázán. Teď se mě tázat začali:
"Co jste dělal na třídě Průkopníků?"
"Stalo se neštěstí… Chtěl jsem pomáhat!"
Vyšetřovatel se uchechtl a obrátil se na Mantellu III.
"Slyšíte to? Všichni zpívají stejnou písničku. Tak vy jste chtěl pomáhat," udeřil na mne znovu. "Můžete to nějak dokázat?"
Pokrčil jsem rameny.
"Přišel jsem ke Sloupu, tam byl nával lidí… a pak mě sebrali a přivezli sem. Nechápu, co proti mně máte."
"Ty jeden sabotérskej parchante, já ti tu nevinnost vyženu z hlavy…"
"Luigi, přece mu vysvětli, že…," oslovil jsem Mantellu III., ale to jsem neměl dělat. Hodný Luigi se rozkřikl a řval na mne ještě hůř než jeho kolega z Lagrangu – odkud by byl než z Lagrangu, nikdy jsem tu fyziognomii neviděl!
Křičel pořádně, ale neoklamal mne. Nedával do svého hněvu srdce. Spíš jsem v jeho hlase rozpoznal nejistotu. Z toho, co říkal, nebo spíš vyřvával a vyplivával, jsem pochopil, že podle oficiální verze vyšetřovací komise dekomprese Arkádie nastala v důsledku rozsáhlé sabotážní akce podněcované ze Země. Pachateli jsou příslušníci páté kolony, občané zemského původu.
"Nálož explodovala v jednu dvacet," řekl bledě modrý průkopník, když se Mantella III. sdostatek vyhulákal. "Co jste dělal v té době?"
"Byl jsem doma."
"Může vám to někdo dokázat?"
Už jsem chtěl říct, že Su Wang-li mi telefonovala, ale uvědomil jsem si, že se také ona narodila na Zemi, a přestože jsem ještě před pár hodinami byl pevně rozhodnutý ji s konečnou platností vymazat, zapomenout na ni, zašlapat do nicoty byť i jen náznak vzpomínky, teď, po tom, co se stalo, mi to rozhodnutí připadalo malicherné, nepodstatné, prostě směšné.
"Máte spolubydlícího," podotkl Mantella III. suše. Snad mi chtěl pomoci. Snad.
"Není doma."
"Kde je?"
"Nevím. Zmizel. Už je to dlouho. Nemám tušení, kde je."
"Hlásil jste to?"
"Ne. Nevěděl jsem, že se to musí."
"Zajímavé. Nevěděl. Ještě se k tomu vrátíme. Vy jste tedy byl v jednu dvacet doma. Byl jste zatčen na místě činu v pět patnáct. Co jste dělal mezi jednou dvaceti a pěti patnácti?"
To tak, budu ti věšet na nos, že jsem navštívil Su.
"Byl jsem doma a pak, asi v půl čtvrté, jsem vyšel ven, abych se podíval, co se vlastně stalo, a abych pomohl při záchranných pracech, kdyby to bylo třeba."
Dovedl jsem si představit, jaké peklo bych způsobil Su, kdybych ji do toho zatáhl. Hnutí Nové Hranice nenávidělo všechny lidi, kteří se narodili na Zemi, a z nich pak nejvíc nenáviděli ty, kteří podlehli módě Poslední generace. Kdyby se dozvěděli, že Poslední generace pořádala ples, zatímco třetina obyvatel Arkádie umírala…
Mantella III. si během našeho rozhovoru pohrával s oráklem. Asi s ním komunikoval písemně, jak už to tak policisté někdy při výslechu dělají, když se chtějí na něco zeptat ústřední informační banky, aniž by vyšetřovaný věděl, o co vlastně jde.
Průkopník v uniformě Nové Hranice si teď hrál – trochu nešikovně – na hodného strýčínka, který má se zatčeným pochopení. Vlastně to ani nedělal zase tak moc nešikovně, jiného by snad nachytal, jenže já jsem na takové finty příliš ostřílený kriminálník.
"Vy jste tedy byl doma… Předpokládám, že vás vzbudil otřes. Jistě jste se lekl, ale pak vás zlákala postel, znovu jste usnul, ale časně ráno jste si řekl, že se raději půjdete podívat, co se vlastně stalo."
Po očku se podíval na skrytou obrazovku oráklu.
V hlavě mi zabrnkal varovný signál. Velmi nejistě jsem pokračoval v rozvíjení báchorky.
"To ne, spát jsem nešel. Dlouho mi trvalo, než jsem našel tlakový oděv. Regulační ventil byl rozbitý, musel jsem ho opravit… Měl jsem prázdné láhve…"
"Zajímavé," podotkl Mantella III. Opřel se o židli a ruce založil na prsou. "Zajímavé. Rádi bychom vám věřili. Jenže nemůžeme. Tři svědkové vás totiž viděli na ulici v jednu čtyřicet! A navíc od tří hodin od rána před vaším domem stojí

hlídka úderníků Nové Hranice. Od počátku jste byl na seznamu podezřelých, pane Nedomý… Původem ze Země… bezpočtukrát trestaný za podvody nejrůznějšího druhu… zůstal na Luně bez zřejmého důvodu… My ho tušíme, ten důvod. Jste jeden z vůdčích činitelů páté kolony! Jste podvratný živel! Tohle spiknutí je jako pavoučí síť a vy sedíte zatraceně blízko středu té sítě, pokud nejste Pavouk sám! My se vám podíváme na zoubek, my vás protřepeme, my vás obrátíme naruby, Nedomý. Vy ještě rád zazpíváte. Vy nás do pavoučího hnízda zavedete a budete nám líbat ruce za to, že jsme vás na tu vycházku pustili. Odvést! A nakládačku! A pořádnou, dokud neuvidí andělské kůry, a potom znovu. Nedomý, my vás teď držíme, a už vás nepustíme!"
A začal kolotoč, který trval šest týdnů.
Přišel jsem o zuby a jedno oko, kůže mi visela na žebrech a na první pohled by nikdo nepoznal, jestli jsem černoch nebo běloch, a snad by i zapochyboval o mé příslušnosti k lidskému rodu. Úderníci Nové Hranice to s cestou ke Středu Galaxie do Náruče Vesmírné Matky mysleli hodně vážně, když si dali se mnou (a nejen se mnou) tolik práce!
A jak dopadla Su?
Tu jsem zradil ještě ten první den, už při druhém výslechu.
Ano, udal jsem chudinku Su.
6/

V mřížce větráku se zabělal růžek piktoru.
Ležel jsem na zádech, ruce rozpažené, a vstřebával jsem do rozbitých zad léčivý chlad podlahy. Snažil jsem se zaostřit oko na zaprášený luminor zapuštěný do stropu. Nešlo to. Světelný ovál uhýbal, kýval se ze strany na stranu a dělaly se kolem něho duhové elipsy.
Piktor se v mřížce jemňoučce chvěl, jako by mě chtěl zlákat: vstaň, natáhni ruku, když se postavíš na špičky, dosáhneš na mne, chvilku kruté bolesti vydržíš, přežil jsi horší věci.
Všiml jsem si ho až po hodné chvíli. Tedy, všiml: cosi cizího vniklo do okruhu mého vnímání. Když jsem pozoroval luminor, nějaký bělavý trojúhelníček se třepotal v temném pohraničí mého zorného pole. Jakmile jsem ale pohnul okem, luminor se snad o něco více rozzářil a já neviděl už nic jiného než duhové elipsy.
Vězeň má dost času. Je to snad to jediné, co mu nechají, – čas. Domnívají se, že s nimi spolupracuje, že funguje jako duši leptající louh. Snad je to i pravda v případě nováčků. Já jsem měl po čtyřech týdnech věznění a výslechů duši už tak rozleptanou, že pro nějaký louh už z ní mnoho nezbylo. A tak tedy čas pracoval fakticky pro mne: léčil mé rány klidně a nevtíravě jako chlad podlahy.
Mohlo to trvat snad hodinu nebo dvě, než můj zrak vzal na vědomí neklidný trojúhelníček, roztetelený v zubech silikitové mřížky. V samovazbě je každá změna větší událost, než kdyby do Arkádie přijel na pohostinské vystoupení baletní soubor Velkého divadla. Změna, toť pojem relativní, proměnlivý. Člověk svobodný chápe přechod ze stavu klidu do stavu bolesti jako převelice prudkou změnu – ne tak já nebo moji spoluvězni. Po týdnech věznění už mi bylo celkem jedno, jestli mě tlučou nebo ne, protože bolest se stala trvalým stavem mé existence. Ale růžek piktoru ve větráku? To bylo něco.
Teď už nechápu, jak jsem si mohl tak rychle uvědomit, že ve větráku vězí piktor. Nepřicházel jsem s piktory tak často do styku, aby mi byly důvěrně známé, od té doby, kdy jsem se přestal zabývat orákly. Dříve, za starých časů, patřily piktory k mému dennímu životu. A ještě dříve, přátelé… Já znal dokonce ještě papír a jako kluk jsem čítal opravdové papírové knihy.
Alarmující zvonek mi zařinčel v mysli.
Změna v cele se neodehrává jen tak. Vždycky jde o změnu ve vztahu k vězni. Pootevřou se dveře a něčí bota vsune dovnitř misku s potravou. Změna. V tichu se ozvou lidská slova "žer, dobytku". Změna. Služba (vězeň se zakukleným obličejem, jen horečnaté oči se mu blýskají y masce) přijde s kyblíkem na potřebu. Změna. Růžek piktoru ve větráku. Změna.
Co mám dělat? Jak mám reagovat?
Jistě mě pozorují. Nevím, kde mají své oči, jsou ve zdech, ve stropě nebo dokonce i pod mými zády. Vidí mne, poslouchají můj dech, očichávají mne (tuhle činnost jim nezávidím). Jsou všude. Každá změna nastane, protože oni to chtějí. Musím se zachovat podle jejich vůle. Chtějí, abych žral. Žeru. Chtějí, abych vyměšoval. Vyměšuju, třebaže není co, a každý stah břišních svalů mi působí bolest. Přesto ale sedím na kbelíku a poslouchám, jak na hladinu odkapává moje krev.
Kdybych to neudělal, zlobili by se.
Že by mne bili? To také, ale toho se nebojím.
Zlobili by se a to já nechci, to já nesmím připustit. Žiju tak, aby se nezlobili. Všechno udělám, jen aby se nezlobili.
Nezlobte se, prosím.
Trojúhelníček na mne mává z mřížky větráku.
Co chcete, abych udělal?
Snad bych měl zůstat ležet. Nemusím přece ten trojúhelníček vidět. Vy přece nechcete, abych viděl. Jedno oko jste mi vyrazili pažbou a druhé poranili, že sotva vidím. Chápu to. Můj ostrý zrak vás zlobil, a proto jste mne ho zbavili.
Správně jste udělali, protože už vás nezlobím svým svinským čuměním.
Jenže já ten trojúhelníček vidím!
Měl bych zavolat stráž. Nebude se na mne zlobit? Řeknu, že tam nahoře je trojúhelníček. Ti se budou zlobit! Co je jim do mého trojúhelníčku? Proč je obtěžuju?
Propadal jsem zmatku.
Otočil jsem se na břicho.

Teď to bylo ještě horší. Trojúhelníček jsem už sice neviděl, zato se on díval na mne. Cítil jsem ho v zádech. Jeho špička mne bodala do zátylku. Provrtávala se lebkou jako důlní kombajn, zahryzla se do mozku a postupovala se sveřepou cílevědomostí. Za chvilku si vykutá v mé lebce tunel, vykoukne z čela a zavěsí se mi před oko, abych ji viděl.
Proč, proč je tady ten trojúhelníček?
Je vysoko. Asi na něj nedosáhnu, ledaže bych si stoupl na špičky, ale ty mám rozbité pažbou. Bolelo by mě to, ale je, všechny ty, kteří se na mne dívají, moje bolest baví. Když jim neposkytnu zábavu, budou se zlobit.
Poskytl jsem jim zábavu.
Bolest to byla tak hrozná, že jsem se pomočil. Potěšilo mě to. Moji páni mají radost, když se pomočím bolestí nebo strachem. Dělám všechno proto, aby měli radost.
Dosáhl jsem na trojúhelníček, sevřel ho mezi palcem a ukazovákem. Chyběla mi síla, abych ho stiskl pořádně, ale naštěstí jsem měl stržené nehty a konečky prstů mi trochu hnisaly, takže piktor se na ně přilípl. Stačil jsem ho však trochu poposunout. Síly mě opustily a já klesl na podlahu. V mřížce větráku to šustlo, piktor vylétl ven a pomalu, pomaličku se snášel dolů, až přistál těsně vedle mé tváře.
Viděl jsem ten obrázek.
Byl velice hezky vyveden v barvách a samozřejmě v tri-di. Znázorňoval mne, připoutaného ke křeslu a uškrceného strunou. Páni se rádi bavili tím, že nás škrtili strunou, nás, svinské blaťáky. Mne taky několikrát škrtili strunou, ale nikdy mě neuškrtili. Zato mi vždycky vysvětlili, že příště to bude jiné. Příště drát dotáhnou až do konce. Když je budu zlobit. Nechci je zlobit, ne proto, že se bojím uškrcení, ale proto, že se bojím je zlobit.
Hezký obrázek. Líbí se mi, protože mým pánům se určitě taky líbí.
Kolem dokola je ozdobený ornamentem. Když jsem byl malý kluk, máma měla v pokoji na stole bílou dečku s krajkou na okraji. Na dečce byl vyšitý obrázek Karkulky a vlka. Tohle je taky taková dečka. Uprostřed jsem já s drátem vříznutým do krku a kolem dokola je krajka. Chápu to. Rozumím tomu.
Rozumím tomu.
Ta krajka… to je písmo.
Popadl jsem list a přiložil si ho k oku.
KUBO! ODVAHU. POMOC JE NABLÍZKU. ŽÁDEJ O PŘEMÍSTĚNÍ NA LAGRANG. KAZIK.
Přemístění na Lagrang!
Toho se bojím ještě víc než očí a uší ve stěnách. Páni se stěhují z Lagrangu na Lunu a zpátky prý vozí veřejné nepřátele. Říká se tomu očištění Luny od páté kolony. Stanice bude spálena ve Slunci. Odvezou pak vězně zpátky? Anebo je pošlou i se stanicí do pece? Říkají, že ano. Jenže já – žádný vězeň v tomhle pánům nevěří.
Nezlobte se, prosím! Nezlobte se! Já vás mám rád a jsem vám vděčný za to, co jste pro mne udělali, ale… nevěřím vám. Nemohu za to.
Někteří se přihlásili dobrovolně na Lagrang.
Už nikdy o nich nikdo neslyšel.
Ne, vězňové si mezi sebou nepovídají. Nesmíme si povídat, pány to zlobí. Stejně všechno víme. Myšlenky se prodírají stěnami, plazí se těsně nad podlahou, jsou ukryty ve kbelíku na potřebu. Kapka krve rozčeří smrdutou hladinu… Kap… a to snad je ono důležité sdělení, které způsobí, že vím. Kap, kap, krev kape, je to vězeňský telegraf.
Doplazil jsem se ke dveřím.
Buch… Buch…
Dorážím pěstí na výplň.
Páni vtrhnou dovnitř hodně rozzlobení.
Dveře mě odhodily stranou. Ležel jsem až u stěny. Rozpřahovali se na mne, jejich těžké boty mi dupaly u tváře. Zlobili se.
Napřáhl jsem před sebe piktor.
Jeden z pánů mi ho štítivě vytrhl z ruky, podíval se na něj a rozesmál se. Podal ho tomu druhému.
"Dobrý, co?"
"Prima. Jako živej… tendle mrtvej. Však se dočkáš, ty jeden živej mrtvej. Už to nebude dlouho trvat."
"Tam… okolo…," zašeptal jsem.
Civěli na piktor.
"Co to kecáš? Nedělej si z nás srandu, dobytku!"
"Nápis… Napsáno…"
Uvědomil jsem si, že nedovedou číst. Mladá generace NH se už neučila číst. To proto, že čtení je svinská neřest, škodlivá a dekadentní. Ta verbež nahoře na Zemi čte. Silná generace dobyvatelů hvězd nečte, žije mezi obrazy a chystá se na dobytí Galaxie.
"Ty se chceš na nás vytahovat, hajzle…"
"Nepřátelé… poslali…"
Chtěl jsem jim říct, aby co nejdřív předali piktor nějakému veliteli, který snad ještě dovede číst, ale nedokázal jsem najít taková slova, která by je nerozzlobila.
"Nepřátelé… nepřátelé…"
To bylo dobré zaklínadlo. Chtěli vědět všechno o nepřátelích. Už jsem jim o nich hodně řekl. Pověděl jsem jim o Su. Pověděl jsem jim o jejích přátelích, o dekadentech hnutí Poslední generace. O hospodském Moulisovi a o lidech, kteří se u něho scházeli. O Mirínkovi. Šklebil se, když mi oznámil, že se bude Lagrang rušit. Chtěli vědět všechno o nepřátelích. Vytušil jsem, že nepřátelé jsou i v jejich vlastních řadách. Pověděl jsem jim všechno, co jsem věděl o Mantellovi III. Měli z toho radost. Nezlobili se na mne. Tenkrát jsem po dlouhé době neplakal bolestí, ale štěstím.

Nepřátelé…
Jakmile jim řeknete slovo "nepřátelé", zpozorní a začnou se k vám chovat lépe. Pamatujte si to pro případ, že byste se jim dostali do rukou.
Odešli
Ležel jsem u stěny.
Kazik. To je přece jméno Dědka Čuchára. Taky nepřítel. Všechno jsem jim o něm pověděl. Všechno, co jsem věděl. Řekli mi, že ho zabili. Jindy povídali, že je zavřený v sousední cele. A jindy zase, že ho strčili do jedné cely se Su a že se večer co večer dívají, jak se ti dva spolu páří jako zvířata. Jenže Su je přece mrtvá, řekli mi to.
Nemůžu jim věřit.
Jenom mě, prosím, neodvážejte na Lagrang.
Je to blízko Země. Lagrang půjde do pece. Nechci do pece. Chci být na Luně, nebo spíš na Měsíci, jak se říkalo za mého mládí. Měsíc. Měsíc mého života.
Dveře se otevřely.
"Jak jsi k tomu přišel?"
Pan velitel mával piktorem ve vzduchu.
"Tam…," pokusil jsem se stočit oko k větráku.
"Asi ve větráku," poznamenal jeden ze strážných, kteří velitele doprovázeli.
"Pakáž jedna hnusná. Jsou jako hmyz. Popadněte ho, umejte, dejte mu nějaké hadry. A taky posilovačku. Pak mi ho přiveďte do kanceláře."
Odešel.
Oba strážci na mne hleděli trochu vyděšeně.
Ještě před pěti minutami by se mě nedotkli jinak než podrážkou nebo pažbou. Teď se museli ke mně sklonit, popadnout mne v podpaží a pokusit se mne postavit. Nohy se mi podlomily. Bál jsem se, že se budou zlobit, ale nezlobili se. Naopak, vycítil jsem, že mají strach.
Kdyby se mi cestou něco stalo, nebo kdybych jim dokonce umřel v rukou, pan velitel by se zlobil, ale ne na mne, nýbrž na ně. Proto mají strach.
Já vám neumřu. Nechci, abyste se museli kvůli mně bát pana velitele, a už vůbec nechci, aby se pan velitel musel zlobit. Mám vás všechny moc rád. Jenom vám nevěřím.
Vedli mne chodbou stadiónu, který se stal mým domovem, který jsem si zamiloval, kde jsem byl šťastný, když se páni nezlobili, i zoufalý, když jsem je rozzlobil. Miloval jsem chodbu a snad nikdy jsem nepoznal takové blaženství jako ve vlažné sprše, pod niž mne postavili.
Tvářili se starostlivě, když mne mydlili, použili vlastního mýdla (jak jinak, vždyť my, blaťáci, jsme na mýdlo neměli nárok), nevynechali ani jediné místečko na mém těle, jako když maminka myje své růžové děťátko.
Maminka… Já měl taky maminku. Každý měl maminku. Je to asi krásné být něčí maminka.
Na Luně se už dlouho nerodí žádná děťátka.
Prý už to nemá žádný smysl. Teprve hnutí Nové Hranice se prý postará o nové potomstvo, až postaví galaktické lodě a pronikne do otevřené Náruče Velké Hvězdné Matky.
"Předvedli jsme číslo 2 621, pane veliteli," ohlásili řízně, když mne přivedli k veliteli.
"Dobrá, dobrá, tak už běžte. Posaďte se, pane Nedomý," řekl velitel. Pátravě na mne hleděl. "Dali vás celkem slušně do pořádku."
Ze sprchy mne odvedli k lékaři. Dal mi posilující infúzi a taky regenerátor mi hodně pomohl.
Bolest zmizela a žilami se zvolna rozlévaly vlny životní síly.
Spolu s nimi se začala, ozývat nenávist.
Velitel se usmál.
Opíral se zadkem o okraj stolu. Mladý kapitán Nové Hranice. Kolik mu mohlo být? Jak dlouhou dráhu životní poutě stačil ujít? A kolik životních poutí překazil?
"Asi jste už pochopil, že jsme vás přestali psychicky kondicionovat. Potřebuji si s vámi rozumně promluvit."
"Už se mnou mluvíte…"
"Uplynuly čtyři týdny od vašeho zatčení. Ano, vyšetřování trvá měsíc."
Měsíc mého života, pomyslel jsem si trpce.
"Váš případ je vážný, pane Nedomý. Vyšetřovací orgány nalezly ve vašem bytě nástroj zločinu."
"Ano?"
Už jsem se zmohl i na ironii. Brzy asi bude následovat zuřivost, bití, šoky. A znovu ta psychická kondicionizace. Udělají ze mne zase zvíře.
"Jmenuje se to, tuším, čtrnáct padesátka. Velice nebezpečná zbraň. Podle vyjádření expertů docela spolehlivě prorazí ochrannou kopuli města. Naruší její nosnou strukturu a při dekompresi ji unikající atmosféra roztrhá. K takovému činu je třeba odhodlání a také zkušenost. Vy jste bývalý havíř, pane Nedomý. Přišel jste na Lunu začátkem roku 2044. Zaměstnanec tehdejší Českopolské. Neměl jste na šachtě mnoho kamarádů. Ten… Kazik byl z nich nejlepší, viďte?"
Na to jsem neřekl nic.
Opravdu to už bylo se mnou mnohem lepší! Dokázal jsem mlčet a nic pána tolik nerozzlobí jako mlčení vězně při výslechu.
Znovu se usmál.
Byl to pohledný mladý muž. Měl vysoké čelo a husté, nepříliš dlouhé vlasy se mu leskly. Rovný nos a jemné, trochu dívčí rty.

Tyhle rty dovedly křičet:
"Hajzle… Roztlučte mu pajšl… Dobytku… Rozkopněte mu varlata…"
Teď se hezky usmívaly.
"Chápu, jak vám je. Tohle asi byl ten nejhorší měsíc vašeho života, viďte? Měl jste smůlu."
"Měl jsem smůlu, že jsem chtěl pomáhat lidem," řekl jsem po chvilce přemýšlení. Byl bych se asi rozplakal, kdybych to neřekl. Jenže on zavrtěl hlavou.
"Nenechte se mýlit. My bychom vás stejně zatkli, i kdybyste zůstal doma."
"I kdybyste mne nezatkli na místě… činu?"
"Chtěl jste říci – na místě neštěstí, viďte? Nebojte se, já vás bít nebudu. Násilí se mi protiví a nikdy bych ho nepřipustil, kdyby se nebylo ukázalo, že bez jeho přispění je i sebedůkladnější psychická kondicionizace bezmocná. Fyzická bolest, pane Nedomý, to je ta ovládací páka lidské psychiky! Bohužel… Je mi to osobně nesmírně líto. Vy si tedy myslíte, že jde o neštěstí. Že se kopule prolomila pod tíhou nahrnutého prachu. Že za dekompresi je odpovědný náš komodor Avram Stavropulos. Myslíte si to? Pane Nedomý, já se domnívám, že to tak je. Já totiž vím, že to tak je."
Opatrně jsem do sebe vtáhl vzduch. Voněl nějakými sladkými pastilkami.
"Vím to já, víte to vy, ví to v Arkádii každý. A teď mi odpovězte na otázku, pane Nedomý, můžeme takový stav připustit? Ne, nemusíte mi odpovídat. Nechápete totiž, oč vlastně jde. Jsem s komodorem v osobním denním kontaktu."
Napřímil se a udeřil se pěstí do hrudi. Teď už jsem spíš dokázal uvěřit, že jeho jemné rty dovedou sprostě nadávat. Pak začal žvanit jako z partesu.
"Zasvětil mne do všech plánů. Jsou velkolepé. Jsou gigantické. Otevírají lidstvu nové obzory. A sám komodor ještě neví všechno, co se rodí ve štábu Nové Hranice, tam nahoře na Velitelském Můstku v lůně Rady Astrokratorů. Plány jsou grandiózní. Budeme je realizovat za podpory všech morálně zdravých lidí. Těch je na Luně hodně ve všech sedmi habitatech přivrácené strany i v Arkádii. Tady, v Arkádii, se rodí světlá budoucnost lidstva, a ne tam nahoře v bahnu té dekadentní Země!"
Obešel stůl a postavil se za něj jako za řečnický pult. Pěstmi se opřel o jeho desku a trup nachýlil kupředu.
"Co to je, lidské štěstí? Dekadenti na Zemi tvrdí, že štěstí je v životě samém, že je uvnitř člověka, v něm samém a v jeho vztazích k ostatním lidem. Žvásty, svinské dekadentní žvásty! Osud obtížil ramena Člověka velkým úkolem. Musíme jej naplnit. Kdo se Osudu postaví, bude rozdrcen."
Přestal jsem ho poslouchat Moc dobře jsem znal řečnická cvičení vůdců Nové Hranice. Už jsem se sebral natolik, že jsem byl schopen uvažovat o tom, proč mne sem povolal. Co ode mne chce? Co vůbec může chtít od člověka, kterého kdykoli obratem ruky vrátí zpátky do stavu položivota?
"Nemůžeme si dovolit, aby lidé pochybovali. Musíme v nich podporovat fanatické odhodlání. Ano, prolomila se střecha. Je to tragédie, ovšem fakticky zaviněná dekadentní ležérností arkádského magistrátu. Kdyby lidé byli ochotni připustit, že vinen je magistrát…"
Mávl rukou. Lidé, to byla zřejmě velká překážka na cestě Hnutí k jeho grandiózním cílům.
"Na tomhle stadiónu by se mohlo bruslit. Jenže lidská hloupost je nebetyčná. Mnozí házou vinu na Hnutí. Kdybychom neukázali pevné odhodlání, co by se stalo? Pomlouvači, šeptalové a kverulanti by podlomili víru veřejnosti v osudové poslání lidstva. Stalo se neštěstí a my všichni ho hluboce želíme. Ale na cestě lidstva do Náruče Vesmírné Matky budou oběti. Nemohou nebýt. Jednou na ně budeme vzpomínat. Postavíme jim pomník na největší planetě Ústředního Slunce Galaxie. Ale teď? Teď musíme bojovat. Tvrdě. Být nelítostní k sobě i druhým. K Ústřednímu Slunci doletí jen člověk zocelený údery kladiva na kovadlině. Pevný. Odolný. Odhodlaný. Nepochybující. Proto musíme veřejnosti předložit pravého viníka toho zločinu."
"jsem to já?"
"Ano," odpověděl velitel a opět se tak hezky usmál.
7/

Na Lagrangu mě čekalo nejedno překvapení.
Po tom, co se událo za posledních šest týdnů, jsem nabyl velké tvrdosti vůči překvapením a ani předtím jsem nebyl žádný naivka Divíšek, v mém věku by něco takového bylo směšné. A přece jsem se divil, když jsem zjistil, že na Lagrangu není žádné vězeňské oddělení.
"To není možné! Den co den prý odlétají na Lagrang transporty z Arkádie a z ostatních habitatů taky!"
Slečna M'Botová, takto seržant úderných jednotek Nové Hranice, rozhodně popřela, že by něco takového bylo možné. Kdyby nějaké oddělení na Lagrangu bylo, prohlásila, musela by o tom vědět. Ostatně, proč by někdo vězně na Lagrang vozil?
Neměl jsem důvod, proč si brát servítky.
"Byla by to jednoduchá exekuce nepohodlných osob."
Zasmála se tomu.
"Milý poručíku, jednoduchá exekuce? Vy si myslíte, že by Dohlédací výbor něco takového připustil?"
To, že jsem se stal poručíkem NH, vás možná překvapí. Mne zase překvapila zmínka o nějakém Dohlédacím výboru. V Arkádii se mluvilo o tom, že likvidaci Lagrangu nařídil samotný Můstek, aby znemožnil nežádoucí infiltraci ze Země. Lagrang je přestupní stanice nepřátelských myšlenek, tak to opakoval Stavropulos takřka v každém svém projevu.
"Brzy si zvyknete na to, poručíku," pravila seržantka M'Botová, "že z Lagrangu uvidíte jak Lunu, tak i Zemi z trochu jiné perspektivy."
Zvyknu, ovšemže, ty moje milá černá kočičko. Zvykl jsem si na jiné věci, na mnohem horší!
Třeba na myšlenku, že Su je opravdu mrtvá.

Už jsem se přiznal k tomu, že jsem ji zradil hned na začátku své kalvárie. Později se vyšetřovatelé často na Su ptali a často mi o ní vyprávěli. Hlavně proto, že se rádi dotýkali citlivých bodů mé duše. Čtyři týdny jsem živořil jako troska bez vůle, manipulovaná složitým systémem psychického a fyzického nátlaku. Ale i v těch krušných dnech mně někde na dně mysli doutnala naděje, že se zachránila, že se nenechala chytit.
Příslušníky Poslední generace byli vlivní úředníci z magistrátu i lidé od policie. Jistě se včas dozvěděli, co se chystá. Naposledy jsem spatřil Su v někdejší Modré laguně po té hrozné bitce, kterou jsem tam rozpoutal. V přepouštěcí komoře, zřízené ve vstupní hale, mě odprošovala. Plakala a ujišťovala mne, že mě nikdy nepřestala milovat a že to není její vina, že teď máme k sobě tak daleko. Otevřel jsem tehdy vnitřní dveře a vrátil ji tam, kam podle mého názoru patřila, mezi tu bandu ožralů a narkomanů, a odešel jsem bez lítosti.
Co se dělo potom? Dal té partě někdo včas hlášku, že se blíží přepadové komando úderníků en há, aby je všechny pozatýkalo?
Měli dost času. V první vlně zatýkání se en há zaměřili na nás, kteří jsme přispěchali k epicentru dekomprese. Před domy některých prominentů (prý jsem to byl i já) hlídkovali příslušníci oddílů "Mladých strážců Nové Hranice". Hlídali i její dům? Jedno jsem si uvědomoval i v těch nejhorších chvílích: nikdy jsem na chodbách improvizované věznice nepotkal jediného účastníka tehdejšího večírku. Zaznamenal jsem tu tisíce známých tváří, opravdu, vždyť za ta léta života v Arkádii jsem postupně přišel do styku prakticky se všemi starousedlíky a na ty se nenávist NH soustředila s nejprudší silou. Jak je možné, že prominenti Poslední generace ušli našemu osudu?
Kapitán Levasseur v závěru našeho prvního rozhovoru povolal své lidi a nařídil jim, aby mi zřídili ubikaci ve správní části věznice. Bez ostrahy, jak výslovně zdůraznil. Ubikaci mají zařídit na důstojnické úrovni. Ať se ničemu nediví a rozkaz vykonají ihned, odchod.
Divil jsem se já.
Důstojnický luxus, bez ostrahy? Znamená to, že jsem zase svobodný člověk? Jak to? Vždyť já jsem měl přece figurovat jako hlavní postava monstrprocesu, při kterém budou veřejnosti odhaleni původci masové vraždy na obyvatelích Arkádie, a to hlavně já, muž, který vystřelil čtrnáct padesátkou do kopule a způsobil tu strašnou dekompresi?
"Jako vždycky, milý pane Nedomý, jsou v životě dvě eventuality. O té první jsem vás informoval. Budete souzen, usvědčen, odsouzen a bezpochyby popraven. A ta druhá…"
"Musím zřejmě udělat nějakou špinavost."
"Ne. Nechceme od vás nic jiného, než abyste pomohl svému příteli… Říkáte mu, tuším, Dědek Čuchák. Prosí vás o pomoc. Poslal vám do cely moták."
Kdo mi ho vlastně poslal? Byl to opravdu Dědek? Bylo vůbec možné propašovat do vězení moták bez vědomí mých věznitelů? Takové otázky mi letěly hlavou, ale mlčel jsem.
"Váš přítel se před mnoha a mnoha lety stal obětí vražedného útoku," pokračoval kapitán Levasseur. "My víme, proč se někdo pokusil vašeho přítele zavraždit. Víme o nelegálních popravách na Českopolské. Víme, proč váš přítel tak náhle odešel z bytu a taky víme, co dělal celou tu dobu, kdy jste s ním neměl kontakt."
Pozorně jsem naslouchal.
"Pátral po svém vrahovi, chápete to? A ten vrah pátral po něm. Vzpomínáte si na to záhadné udání, o kterém vás informoval Luigi Mantella III.? Nemohlo pocházet od nikoho jiného než od něho, od vraha."
Máme tu tedy dvě záhadné figury, Kata a jeho Vraha, napadlo mě.
"Aniž to váš přítel tušil, pomáhali jsme mu v jeho pátrání. My totiž víme, kde se jeho nepřítel skrývá."
Dramaticky se odmlčel. Všichni tihle důstojníci en há měli dobrou řečnickou školu komodora Stavropulose.
Pak vymrštil ruku a ukázal prstem na strop. Prudce, jako by ho chtěl propíchnout.
"Tam nahoře. Na Lagrangu. Vrah je členem Můstku."
Kapitán se nahrbil nad svým stolem. Choval se teatrálně, jako kdyby ho Stavropulos sledoval na dálku.
"Naše hnutí je obklopeno nepřáteli. Nenávidí nás dekadentní Země. Nenávidí nás zbahnělá generace starých usedlíků. A v našich řadách se zahnízdili ti nejhorší nepřátelé. Chtějí rozložit hnutí zevnitř, chápete to? Těch se musíme zbavit! Ale jak je odhalit? Jak se jim dostat na kobylku? Jak je usvědčit?"
"Vy jste chtěli, aby vás Dědek zavedl k vašemu nepříteli na Můstku."
"Ano! Jenže je v tom jedna velká potíž."
"Chápu," přikývl jsem. "Dědek svého vraha nepozná. Nepamatuje se na nic, co předcházelo operaci na Lagrangu."
"Vy ho ale znáte! Chápete už? Vaše zájmy a naše zájmy se shodují. Vy pomůžete nám a my pomůžeme vám."
"Jak vám můžu věřit? Co když vám pomůžu a vy mne oklamete?"
Obdařil mne znovu svým chlapeckým úsměvem.
"Milý pane Nedomý… Vy nám musíte věřit. Co jiného vám zbývá? Když odmítnete, budete na tom přesně tak, jako jste byl ještě dnes, než jsem vás nechal vytáhnout z té díry. Nemáte na vybranou. Pokud ovšem chcete uvažovat o volbě mezi jistou smrtí a nadějí na záchranu…"
"Jednu podmínku ale mám."
"Jakou?"
"Chci vědět, co se stalo se Su Wang-li. Ale tentokrát žádné řeči, kapitáne. Chci důkazy. Chci ji vidět živou nebo mrtvou, pokud se dostala do vašich rukou. A pokud ne…, pak mi to budete muset dokázat. Teď mluvím vážně. Kapitáne, když mi v tomhle nevyhovíte… já se ochotně vrátím tam dolů."
Kapitán Levasseur neměl pochopitelně ponětí o tom, kdo je to nějaká Su Wang-li, ale jeho orákl mu podal velmi rychle potřebné informace.
"Je mi líto, pane Nedomý, ale paní Su Wang-li je mrtvá."
Tak přece…

"Zabili jste ji?"
"Ne. Byla to vražda."
"En há…"
"Hnutí nemělo s její smrtí nic společného. Chcete důkazy? Máte je mít."
Strčil mi do důkazů nos, až jsem se zalykal. Umožnil mi přístup ke všem materiálům policejního vyšetřování. Nebudu unavovat podrobnostmi. Našli prý její mrtvolu. Příčina smrti – zásah střely čtrnáct padesátky, primitivní zbraně z minulého století, původně používané jako nástroj při ražbě důlních chodeb. Mohl jsem jim věřit?
"Čtrnáct padesátka," poznamenal k tomu kapitán Levasseur. "Nezdá se vám ten rukopis povědomý?"
Dědek Čuchák zasažený čtrnáct padesátkou. Su Wang-li zasažená čtrnáct padesátkou. Vedou stopy také nahoru na Lagrang?
"Pomůžu vám, kapitáne. Ne, pomůžu sobě. A potom… si se mnou dělejte co chcete."
Samolibě se usmál. Nemohl tušit, že se takhle rozhodnu, ale uměl sám sebe přesvědčit, že všechno předvídal a že toto je další důkaz jeho skvělých schopností.
Po čtrnácti dnech fyzické a psychické rehabilitace mě poslali v uniformě poručíka NH nahoru na Lagrang, kde se mne ujala M'Botová.
Lagrang jedničku jsem v životě navštívil snad pětadvacetkrát, ale v posledních patnácti dvaceti letech ani jednou. Nebyl k tomu důvod. Když ustala turistika, zmrtvěl život v Arkádii i na stanicích Lagrangů. Odumíraly postupně a jednička, ta největší a nejdůležitější, přišla na řadu nakonec. V těchto týdnech tu ovšem bylo živo. Desetitisíce lidí se stěhovaly a na všech třech portech bez ustání přistávaly a startovaly lodě a braly kurs buď k Zemi, nebo k Luně. Obrovská silikitová struktura, která po celé století zářila, jako by chtěla konkurovat Slunci, postupně temněla. Obytné čtvrti se vylidňovaly. Technici demontovali agregáty, bionické info-banky, stěhovali tovární provozy.
Jedné věci jsem si ale všiml hned při příletu: nikde jsem neviděl jedinou známku toho, že by lodě přiváželi z Luny na Lagrang vězně. Naše loď přistála téměř prázdná, spolu se mnou přicestovala skupina techniků a nějací úředníci. To samozřejmě ještě nebyl důkaz, ale mé oči (ano, oči, za zničené mi dali dobrou protézu) zkušeného kriminálníka by okamžitě odhalily maličkosti, které by nezkušený člověk nechal bez povšimnutí: oddělené koridory a vyhrazené přistávací plochy; předimenzované strážnice; podezřelá "okna" v letovém řádu.
Nic takového! Tohle byl rušný otevřený port, kde si nikdo nikoho nevšímal. Veliké ploštice tiše klouzaly po magnetických polštářích a převážely na svých zádech neladné kupy nákladu. Mezi nimi se proplétali androidi – na Lagrangu nikdo nezakázal výrobu a provoz androidů – a stěhovali náklad do útrob kosmických lodí. Na odstavných plochách tábořily tisícihlavé skupiny lidí. Nebyl na ně radostný pohled, třebaže mezi nimi byly i děti (další důkaz výjimečnosti postavení Lagrangu Jedničky, kde neplatily lunární zákony o regulaci porodnosti). Všichni ti lidé měli unavené šedivé tváře. Zápas se smutkem je už přestal bavit a dávali volný průchod svému stesku. Dovedl jsem to pochopit, vždyť se tady narodili, tady v útrobách kosmického ostrova, odkud byl nerušený výhled na Slunce, ale i na Lunu a na Zemi, na dva obrovské disky, jeden stříbrný a druhý modrý, postříkaný šmouhami mračen. Až nastoupí do lodi a odlepí se od plochy portu, skončí jejich život. Druhý zase nastane, ale tuhle možnost jejich cit doposud nedokázal připustit.
M'Botová mě zavedla k nízkému žlutavému vozítku. Zavazadla jsem žádná neměl, podle instrukcí kapitána Levasseura mě měl vystrojit Třetí pluk, k němuž náležela služebním zařazením i M'Botová.
Byla to milá mladá žena, která mi až podivuhodně připomínala jistou dívku jménem Genevičve, ale – věřte tomu nebo ne – měla něco společného i se Su; snad temperament, snad způsob mluvy.
Během půlhodinové jízdy vedle M'Botové jsem okřál mnohem víc než během čtrnáctidenního rehabilitačního programu. Zvolna ze mne padala tíseň, kterou jsem si neuvědomoval, dokud mi zatěžovala ramena. Brzy jsem pochopil, v jakém zásadním rysu se Lagrang liší od Arkádie: zde bylo všechno v pohybu, lidé byli činorodí, měli nějaký cíl a pracovali, aby ho naplnili. Kdežto obyvatelé Arkádie? Ti jenom žvanili o velkých cílech, grandiózních úkolech, obětech jednotlivce vůči celku.
I já, který jsem nikdy nepodléhal pasivitě, jsem skončil jako hlídač v portu, smutný piják piva, které bylo navíc rok od roku horší.
M'Botová mi vykládala o tom, kolik lidí se vrací na Zemi, o tom, že hnutí Nové Hranice těm lidem v návratu nebrání (to mě také překvapilo, protože kapitán Levasseur tvrdil pravý opak) a že také Země je na příliv repatriantů připravená, zejména rozsáhlým medicinálním programem, který jim pomůže adaptovat se na šestinásobnou gravitaci.
"Kdyby tohle existovalo před sto lety," povzdechl jsem si. Seržantka na to neřekla nic.
Vnitřek Lagrangu byl pravý labyrint, ale M'Botová se v něm vyznala dokonale. Někdy se mi zdálo, že jezdíme v kruhu, ale to bylo tím, že jsme potkávali kolony věčně stejných lidí s šedivými unavenými tvářemi a s neforemnými ranci na zádech. Osobně nesli svoje nejcennější věci, protože se báli, celkem oprávněně, že by se jim mohly ztratit v chaosu, který tu všude vládne. Kdo by se vážně staral o osud rance v nitru kosmického ostrova, který už za tři týdny bude odeslán na dlouhou pouť do sluneční pece!
"Už bychom tam dávno byli," vysvětlovala mi ta dívka, která se mi čím dál více líbila, "jenže některé spoje už demontovali a všude jsou hrozné objížďky."
Mohla mi namluvit cokoli, protože orientaci jsem ztratil už dávno.
Nevím proč, ale důvěřoval jsem jí stále víc.
"Řekli vám, proč jsem přiletěl?" zeptal jsem se jí. Zasmála se tomu.
"Čím to je, že nevěříte ničemu a nikomu.'?"
Chtěl jsem odpovědět, že v Arkádii nikdo nevěří ničemu a nikomu od té doby, kdy tam začal pan Stavropulos uplatňovat nové móresy, ale tak dalece jsem dívce nevěřil, abych to řekl nahlas.

"To není podezíravost," namítl jsem tedy. "Opatrnost je hlavní vlastnost příslušníka Nové Hranice."
"Opatrnost? Já myslela, že statečnost!"
Měla krásné bílé zuby, svítily v té tmavé tváři rozhodně víc než maják na hlídačské kukani tam dole na portu Arkádie. Dole? Nebo nahoře? Čert se v tom vyznej.
Blesklo mi hlavou, že to děvče vede nějaké divné řeči a že snad měl kapitán pravdu, když mi během mého čtrnáctidenního rehabilitačního programu vykládal o tom, že Můstek, ale bohužel i důstojnický sbor NH na Lagrangu je prolezlý zradou, takže on a členové velení lunární sekce doufají, že moje odhalení způsobí průlom do hradby falše, jíž jsou všichni ti zrádci obrněni.
Konečně zastavila. Opět jsem si vzpomněl na své havířské začátky: ocitli jsme se totiž na dně šachty, jejíž konec se ztrácel v nedohlednu. Musela být vysoká dvě stě, možná tři sta metrů. Vysoká? Spíš hluboká, jak mi dívka připomněla. Je to šachta ústřední zdviže vedoucí do prostoru Můstku. Pohybujeme se hlavou ke středu stanice, nohama k obvodu.
"Na to si zvykneš, promiňte, zvyknete."
"Říkají mi Kuba," podal jsem jí ruku. Usmála se. Shůry, nebo spíš zdola, přišuměla kabina zdviže.
"Jmenuju se Agnes," řekla. Dveře za jejími zády se otevřely. Nepřestávala se usmívat a moji ruku nepouštěla. Oči měla zlaté a ještě hlubší než ta šachta tady.
Hleděl jsem do těch očí a čekal, kdy se do nich propadnu.
Vešli jsme do kabiny. Dveře se za námi zavřely jako čelisti nějakého bezzubého, dobráckého, ale mimoděk nebezpečného zvířete.
"Ty znáš Dědka Čuchára?" zeptal jsem se jí.
Zasvítila na mne zuby.
"Moc dobře."
Nesmyslně mě píchla v prsou žárlivost. Opravdu, jsem úplně nemožný stařík!
"Kdy se s ním uvidím?"
"Velice brzy."
Zdviž se zastavila a trochu mi přitom rozhoupala žaludek. Odvykl jsem tomuto druhu cestování!
Bezzubé čelisti se otevřely. Agnes mě uchopila za loket a vyvedla ven. Neuvědomil jsem si, že nastane tma, až se dveře zdviže za námi zavřou.
Zavřely se a nastala tma.
"Vítám tě na Lagrangu," ozval se Dědek Čuchák.
Byl blízko, velice blízko.
"Agnes…," ozval jsem se.
"Tady jsem," odpověděla.
"Proč je tu taková tma?"
"Chci tě připravit na určité překvapení," ozval se ve tmě Dědek trochu rozpačitě. "Nerad bych tě vylekal."
"Myslíš si, že jsem nemluvně? Nemůžeš přece vypadat hůř než za starých časů, než tě dal doktor Kurz do pořádku!"
"Frankensteinovo monstrum," zažertoval. Nikdy jsem se před ním nezmínil o té staré knize. Vida, kam vede samostudium. Dědek studoval monstrologii.
"Přestaň si hrát na schovávanou. Agnes, rozsviť, ať už to máme za sebou!"
"Jak myslíš," řekla Agnes a rozsvítila.
Lekl jsem se příšerně.
Stál jsem tu v nevelké kruhové místnosti s Agnes sám. Uvědomil jsem si, co to znamená.
"Agnes… Dědku…"
"No ovšem," zabručel Dědek Čuchák ústy té překrásné mladičké černošky, "jsem to já, kdo jiný?"
Na Lagrangu skutečně není nouze o překvapení!
8/

Doktor Kurz si tentokrát dal s Dědkem Čuchákem práci a vyvedl mistrovské dílo. To, čemu říkám "Agnes", byl fakticky android té nejnovější generace (patnácté? šestnácté? musel bych se zeptat oráklu), tak pokročilé, že ani ten nejfanatičtější lovec androidů ze Stavropulovy party by nepojal ani stín podezření. Vymyslel pro Dědka ten nejdůmyslnější převlek. V mladičké seržantce úderných oddílů Nové Hranice by nikdo psance nehledal.
"Nehledal…," opakoval Dědek Čuchák. "Nehledal, až na to, že mě Luigi Mantella chytil za tři neděle."
"Mantella Třetí," opravil jsem ho. "Mimochodem… nemohl bys mluvit dívčím hlasem? Nedovedeš si představit, jak strašně to zní, když…"
Opravdu, bylo mi z toho špatně. Agnes – budu jí tak říkat – se podivila:
"Vážně? To by mě nenapadlo!"
A vyprávěla dál. Mantella III. osvědčil svůj ostrovtip a Dědek-Agnes myslel, že je všechno ztraceno. A pak shledal ke svému úžasu, stejně jako jsem to o něco později zjistil i já, že jeho zájmy a Stavropulovy zájmy se překvapivě shodují: vedení Nové Hranice v Arkádii má velký zájem na odhalení člena Můstku, který se kdysi pokusil Dědka Čuchára zabít a teď ho chtěl odstranit z cesty metodami, dejme tomu, diplomatickými.
"Poslali mě sem, abych ho našla," pokračovala Agnes. "Mají tady všude svoje lidi. Pomohli mi dostat se až do bezprostřední blízkosti okruhu Můstku. Dokázala bych se dostat i na zasedání Můstku, ale co bych tam byla platná? Kubo, já přece nikoho nepoznám! Nemám jedinou vzpomínku na to, co bylo před tím velkým střílením!"
"Proto jsem tady já," pokrčil jsem rameny. "Ukážu prstem, řeknu: ‚To je on!' a ty budeš jednat. Co uděláš?"
"Jednat budou ostatní členové Můstku. Ti s ním zatočí, však se budeš divit."

Jen aby nezatočili s námi, napadlo mě. Nějak se mi to přestávalo líbit, pokud se mi to ovšem někdy líbilo. Připadalo mi to všechno směšně vykonstruované, nalinýrované podle křivého pravítka. Já mám shodné zájmy se Stavropulem, Dědek má shodné zájmy se Stavropulem, dostanem se na Můstek, já ukážu prstem a všichni řeknou: "Jéje, no ne, my měli mezi sebou škodnou, a to se na to podívejme…"
"Pitomost… Dědku… Agnes… Tohle všechno je pitomost!"
Agnes se podívala na hodinky.
"Za pět minut přijede zdviž. Kurýrní služba přinese materiály na zasedání Můstku. Stavropulovi lidé právě v tuhle chvíli odstranili členy tajemnického sboru, kteří tady měli na kurýrní službu čekat. Vezmeme materiály a odneseme je na Můstek."
"A já tam začnu vejrat kolem sebe, ukazovat prstem…"
Agnes se opírala o oválnou stěnu s rukama založenýma na prsou. A že to, panečku, byla nějaká prsa. Jestlipak Dědek… Ale ne, na něco takového nemůžu ani pomyslet.
"Ty se toho nevzdáš?"
"Ne," odpověděla Agnes, "Chci toho člověka poznat, chápeš to?"
"Co kdybychom to udělali bez skandálu. Já ti pošeptám, že to je třetí zleva, ty kejvneš a vypochodujeme ven, jako by se nic nestalo."
Zavrtěla hlavou.
"To nepůjde. Dobrá třetina členů ostrahy patří ke Stavropulovi. Jsou informováni. Nepustí nás ven. My musíme se Stavropulem táhnout za jeden provaz, jinak nás tím provazem uškrtí."
"Nepřipadáš si hloupě? Táhnout za jeden…"
Uslyšel jsem hučení zdviže.
"Zmizíme odsud," naléhal jsem. "Pojď!"
"Kam?" usmála se Agnes smutně. "Jsme pěšáci v rozehrané partii. Smíme jenom o jedno pole kupředu."
"Anebo šikmo!"
"To bychom museli vzít figuru. Na to nemáme sílu. Tvař se úředně, už jsou skoro tady."
Za dveřmi hekly brzdy zdviže.
Také za zády nám něco zahučelo. Ohlédl jsem se.
Oboje se otevřely takřka současně, dveře zdviže i ty doposud skryté v oválné stěně kruhové předsíně. Mohl jsem si představit, že jejich rámy jsou ve skutečnosti rámy obrazů a že ty obrazy jsou naprosto stejné. Mohly by se jmenovat "Zatýkání zločinců". Chlapi s tvářemi vyřezanými z ledu. Namířené zbraně. Ježatá ramena, nohy v holínkách s tvrdou podrážkou. Stačilo mi, abych se na ty holínky podíval, a rozbolelo mě celé tělo. Ani jednoho z těch hochů bych nechtěl mít jako svědka na svatbě. Vypadali jako výlisky jednoho kadlubu, jen jeden se lišil: měl na ramenou frčky. Právě on nám laskavě sdělil, že Agnes M'Botová a Jakub Nedomý se od této chvíle nacházejí v nepříjemném stavu zatčení, a vyzval nás, abychom šli s ním.
Co jiného zbývalo pěšákům na šachovnici než táhnout o jedno pole?
"Vidíš, ty vole," řekl jsem vyčítavě Dědkovi Čuchákovi, zašitému do těla černošské krasavice. Jeden z našich průvodců mě žďuchnul pažbou do zad. Jiný by to považoval za dělovou ránu, ale bylo to jen žďuchnutí, vždyť mi ani nepřerazil žebro. Fakt je, že bych byl málem upadl, kdyby mě Agnes nezachytila. Doktor Kurz odvedl skvělou práci, tenhle android měl sílu tří chlapů.
Zavedli nás do velikého sálu, kde se to hemžilo blankytnými stejnokroji, a já si bláhově pomyslel, že tihle zaměstnaní činovníci, kteří tu pobíhají kolem oráklů, dohadují se, rozhodují, dávají příkazy, rozmlouvají na pěti telkomech současně, že to jsou členové Můstku. Na Dědka, či spíš Agnes, však ten pohled neudělal žádný dojem. Její tvář byla lhostejná a já pochopil, že tohle je pouze nějaká kancelář, kdežto sál Polobohů je někde jinde.
Stráž nás předala příslušníkům vnitřní stráže, kteří neměli uniformu. I vzezřením se lišili od našich dosavadních průvodců. Byli starší a vypadali docela inteligentně, zvlášť jejich velitel. Jistě by s ním byla zajímavá debata o šeříkovém období klasika čichové poezie Svana Lindgrena. Na všech bylo vidět, že jsou zasvěceni do nejtemnějších tajemství Můstku a že by je nepřekvapilo ani sdělení, že Země je placatá a netočí se. S uniformovanými strážci komunikovali stroze a přezíravě. K nám se chovali téměř vlídně. Asi by mi dali pivo, kdybych o ně požádal. Uvědomil jsem si, že ještě před dvěma měsíci bych to bez rozpaků udělal. Jenže po zkušenostech ze stadiónu už nikdy nebudu takový jako dřív. Už nebudu ten starý Kuba Nedomý, který si houbelec dělá z Petra i Pavla a štráduje si to životem svou cestou, jak se mu zlíbí.
"Kam nás vedete?" zeptal jsem se. Chvilku to trvalo, než jsem se osmělil.
"Ověříme, kdo jste a co jste, a pak vás šupem pošleme zpátky na Lunu. Tam se o vás postarají."
Otřásl jsem se, protože mi bylo jasné, jak se o nás postarají.
"Žádáme, aby nás vyslechl Můstek."
Tohle ty chlapíky rozesmálo.
"Chlapče drahá, odkud jsi spadl?"
Nesmáli se ale dlouho. Vedli nás, jak se ukázalo, do svého bloku, kde nás chtěli vyslechnout a ověřit naši totožnost, ale kde se vzal, tu se vzal, cestu nám zastoupil chlápek v uniformě plukovníka Nové Hranice. Připadal mi nějaký povědomý, ale teprve po chvilce jsem přišel na to, kdo to je: Luigi Mantella II., můj starý dobrý přítel z divokých dob Luny, otec dříve vlídného, nyní komisního Luigiho Mantelly III.!
"Stát!" zvolal pánovitě. "Tyhle lidi musí vyslechnout Můstek."
Zastavili jsme se. Příslušníci vnitřní stráže však nepatřili do police s tuctovým zbožím.
"Byli zadrženi na území Můstku, a proto patří do mé pravomoci," řekl ten, který se prve divil, odkud jsem spadl, a který

vypadal na znalce čichové poezie. "Vedeme je k výslechu, plukovníku."
"V případě podezření z velezrady právo výslechu přísluší jenom Můstku!" pokusil se Mantella II. zahřímat, ale nějak se mu to nepodařilo. "Nařizuji vám… na mou zodpovědnost…"
Obličej znalce čichové poezie ztuhl, takže i jeho nos, na první pohled dobrácky měkký, by mohl vrtat díry do silikitových stěn.
"Pane plukovníku, veškerá odpovědnost za bezpečnost území Můstku přísluší vnitřní stráži. Prosím vás, ustupte a nemařte úřední výkon!"
"To je porušení subordinace! Dostanu vás před vojenský soud!"
"Vojenský soud spravedlivě rozhodne, kdo v tomto případě překračuje okruh svých pravomocí!"
Zdálo se mi však, že odhodlání podřízených našeho znalce poezie (byl to zřejmě jejich velitel) se jaksi viklá. Navíc i my, Agnes a já, jsme měli zájem na tom, aby nás vyslechli členové Můstku. Jestliže Levasseur měl pravdu, mohli bychom vyvolat na Můstku pěknou melu a z ní pak vytěžit nějakou tu výhodu. Slabá naděje, ale přece jenom naděje!
"Pane plukovníku," oslovil jsem Mantellu II., "známe určitá fakta, která jsme ochotni sdělit jenom členům Můstku."
"Jde o velezradu?"
"Bez jakékoli pochyby, pane plukovníku!"
"Já vám nařizuji, majore," zahřímal Mantella II. Jenže šelma narazila na šelmu. Ono už to bývá tak zařízeno, že není snadno určit a posoudit význam a váhu plukovníka ve stejnokroji a majora v civilu. Nutno říci, že na sebe řvali pěkně a dlouho a že major přitom pozvolna vítězil: zvolna jsme se šinuli chodbou původním směrem. Napadlo mě, že bychom se mohli vyškubnout a nějak snad proklouznout do sálu Můstku, ale naši průvodci snad vytušili, co mám za lubem, a popadli nás za paže.
Mantella II. najednou přestal křičet, zaklapl ústa jako šuplík, otočil se a mašíroval pryč, jako by si vzpomněl, že nechal na sporáku čajník.
Vítězství přišlo tak náhle, že to překvapilo samotné vítěze.
Napadlo mě, že plukovníkův ústup je trochu podezřelý, ale za prvním nápadem nenásledoval už žádný další, takže jsem si ho nechal raději pro sebe.
Odvedli nás tedy tam, kam nás odvést chtěli, a nastal obvyklý výslech, jakých jsem v životě zažil už desítky. Trochu mě to zklamalo. Doufal jsem, že vnitřní stráž Můstku postupuje onačejšími metodami než arkádští policajti s oblejskanými zadnicemi.
Podivili se, pravda, když jim Agnes M'Botová sdělila svoji identitu.
"Vy jste muž?"
"Račte mi věřit," odpověděla hlasem Dědka Čuchára.
"Je to android," chtěl jsem vysvětlit, ale okřikli mne, abych mlčel. Záhy se však ukázalo, že mají jiné prostředky než policajti v Arkádii. Ani Agnes, ani já jsme nechtěli prozradit doktora Kurze, jenže oni z nás to tajemství vydolovali tak snadno, že jsem se nestačil divit.
"Doktor Kurz, Arkádie," dumal major nahlas. "Zajímavé… Ověříme si to!"
Orákl s obvyklou úslužností nalezl kód spojení s doktorem Kurzem. Se samotným spojením to však už bylo horší. Bylo zablokované.
Teď ovšem major ukázal, co dovede a jaká je moc vnitřní stráže Můstku.
"Kdo nařídil blokádu?"
"Komodor Avram Stavropulos," odpověděl orákl.
"Z pověření Můstku nařizuji otevření blokády!"
"Ano, pane," pravil orákl zdvořile.
Na obrazovce se nám otevřel pohled do pracovny doktora Kurze.
Doktor vypadal unaveně, byl zarostlý a pod očima měl temné kruhy. Spolu s ním byli v místnosti dva muži NH. Povalovali se v křeslech. Když se ozval telkom, snažili se zaujmout důstojnější pozici.
"Major Fekete, vnitřní stráž Můstku," představil se znalec poezie. "Doktore Kurzi…"
K našemu úžasu oba muži v blankytných uniformách vyskočili z křesel a běželi k doktorovi. Ten vyjeveně hleděl na svoji obrazovku.
"Je to pravda, že jste operoval…," začal major, ale doktor Kurz ho předešel. Podíval se na mne, ukázal prstem a zvolal: "Ano, ano, toho jsem operoval! Nedomý v sobě má bombu! Ta bomba brzy vybuchne. Musíte…"
Zablesklo se. Jeden z bledě modrých vystřelil bez míření. Na tak krátkou vzdálenost nemohl minout. Energetický výboj zasáhl doktora Kurze do zad. Ubožák se vznesl a dopadl hrudí na obrazové čidlo telkomu. Obrazovka potemněla. Pak někdo přerušil spojení.
"Rychle!" vykřikl major.
Jeho lidé jednali rychle, třebaže jsem jejich počínání dokázal sledovat jenom těch pár vteřin, než jsem ztratil vědomí. Až později mi vyprávěli, co všechno se dělo, než v mé hrudi nalezli ukrytou časovanou bombu velikosti mužské pěsti, která by zabila mne a všechny členy Můstku a rozbila centrální část Lagrangu tak snadno, jako dítě roztluče vánoční ozdobu, a uvolnila tím Stavropulovi cestu k té nádherné metě, které se odpradávna říká nekontrolovaná moc.
IV.

průkopníci
Oči jsem nespouštěl ze splávku. Chvěl se, ale moje zkušenosti s rybařením byly mnohem menší než zkušenosti s čímkoliv jiným, mohu-li aspoň trochu přehánět, takže jsem nedokázal rozeznat, zda někde dole draft ťuká do návnady,

nebo zda se jenom vítr rozhodl, že hladinu jezera pořádně zamete. Les za mými zády hučel, ale nezdálo se, že by se smál.
Tak to asi bude nakonec draft.
Byl to draft.
Přesvědčil jsem se o tom metodou takříkajíc vylučovací. Přiběhl Dědek Čuchák, hulákal a dupal – a splávek se přestal hýbat. Vítr by se nenechal zaplašit. Je mu lhostejný Dědek, lhostejný jsem mu já i ty hory kolem.
"Ozvali se znovu," povykoval rozčileně. "Opravdu nevím, co budeme dělat."
"Jak kdo. Já například budu lovit na udici."
Hekal a funěl, když usedl vedle mne (nejdříve námahou a pak slastí, jakmile spustil nohy do vody).
"Jen aby nás nechali. Že prý s námi počítají. Jsme průkopníci, pamětníci první vlny."
"To teda jsme."
Pomalu jsem točil navijákem. Pohyb návnady může drafta zlákat.
"Chtěli by nás do vejboru."
"Ještě nejsme v tom jejich spolku. Jak že se to jmenuje?"
"Svaz Průkopníků."
"Svaz Průkopníků, můj ty bože."
Mohli by si dát jiný název. Fundamentalisté. Bojovníci na zdravotní frontě. Nová Hranice. To byly názvy. To dunělo jako zvon! Ale Svaz Průkopníků?
Pokusil jsem se nahodit dál, do míst, kam Dědkovo povykování nedoznělo.
"Ty, Kubo…"
Já věděl, že Dědek ještě něco schovává za lubem.
Ani jsem nezamručel. Občas mám zřetelně sadistické sklony. Dlouho mlčel, a pak z něho vylezlo:
"Su se k nim přidala."
Jak by ne! Aby Su Wang-li u něčeho chyběla! Až nás odsud poženou, my s Dědkem z toho vyjdeme s odřeným hřbetem, pokud vůbec. Ale Su? Ta zachová eleganci, stejně jako tenkrát na Luně. Zmizí – a znovu se objeví, půvabná, usměvavá. "Kubo, drahý můj," řekne, "kde ses toulal? Umírám steskem." A bude dýmat podezřelé kuřivo z dlouhatánské špičky.
"Dobře dělá," přikývl jsem, "Aspoň bude mít pokoj."
"Já bych taky chtěl mít pokoj."
"Nemáš? Jen se podívej! Ty hory kolem, lesy, jezero… Napadlo tě někdy, že budeš žít na břehu jezera?"
"Jenže za těma horama je Triville a v něm Svaz a taky Obrodisti a rvou se a jedni i druhý by chtěli, abychom…"
Proč jim tak záleží na tom, abychom zrovna my dva…
Su mi to tenkrát na Lagrangu pořádně vytmavila hned druhý den po tom dojemném shledání. Že prý sedím pořád za větrem. Že jsem nikdy nebyl užitečný, s výjimkou toho půl druhého roku havířiny. Kriminálník, podvodník, parazit. To ona že si prý váží víc takového Mantelly III., který aspoň něčemu věřil.
"Věřil ale svinstvu!" křičel jsem na ni.
"Copak Nová Hranice neprosadila svou? Nestaví se hvězdolet? Nechystá se první mezihvězdná cesta?"
"A to si myslíš, že se poletí do horoucích pekel proto, že pan Stavropulos byl lotr a Mantella III. fanatik a že mi nechali rozsekat prdel na maděru?"
"Asi ano," řekla Su. "Asi to jinak nejde. Vždycky jsou na světě lidi, kteří dělaj paseku, a lidi, kteří zase dávají věci do pořádku. No a pak tam jsou lidi, kteří dávají ruce od všeho pryč. A to jsi ty."
No řekněte, nepřehnuli byste ji přes koleno a nenaplácali jí? Ale opatrně, má svůj věk!
"Ti všichni," řekl jsem, "ti všichni jsou fuč. A až půjde o práci bez omáčky žvástů, budu tady stát připravenej a spolu se mnou ještě spousta takovejch, jako jsem já. Někdo je alergickej na celer. Mně naskočí pupínky, když uslyším vznešeně formulovaný heslo."
Tak nějak jsem to Su pověděl, pak jsme se pohádali a smířili a zase se pohádali, jinak to mezi námi už asi nepůjde.
Su, ona se k nim tedy dala, Su. Bude to mít snazší, až nás odsud poženou za skandovaného pokřiku.
Třeba to bude ještě nějakou chvíli trvat. Nerad bych odtud odcházel třeba hned zítra. Je tu hezky, i když i ten život tady má svoje stinné stránky. Dědek Čuchák je má ustavičně na paměti a trochu je přeceňuje. Teď si všiml, že za Modrým hřebenem vyšel Asdal. V jeho paprscích se malá Sonora docela ztratí.
A sem přiletí draskary. Šeredné potvory, tyhle draskary.
Sbalil jsem si pruty.
"Tak pojď," řekl jsem. "Život na Umě není jenom rybaření."
A šli jsme si pro ty staré dobré čtrnáct padesátky, protože bez nich to člověk má s draskarami těžké. Když už jsme u čtrnáct padesátek, víte, že se Dědek Čuchák nikdy nedozvěděl, kdo to tenkrát na Luně do něho tou čtrnáct padesátkou prásknul? Počítám ale s tím, že až mu dvacátý křížek dolehne na záda, přestane se o to zajímat docela. Už to nebude dlouho trvat.

Dopsáno roku 2212 standardního času,
Yodovo jezero, planeta Uma,
soustava Sonora-Asdal.